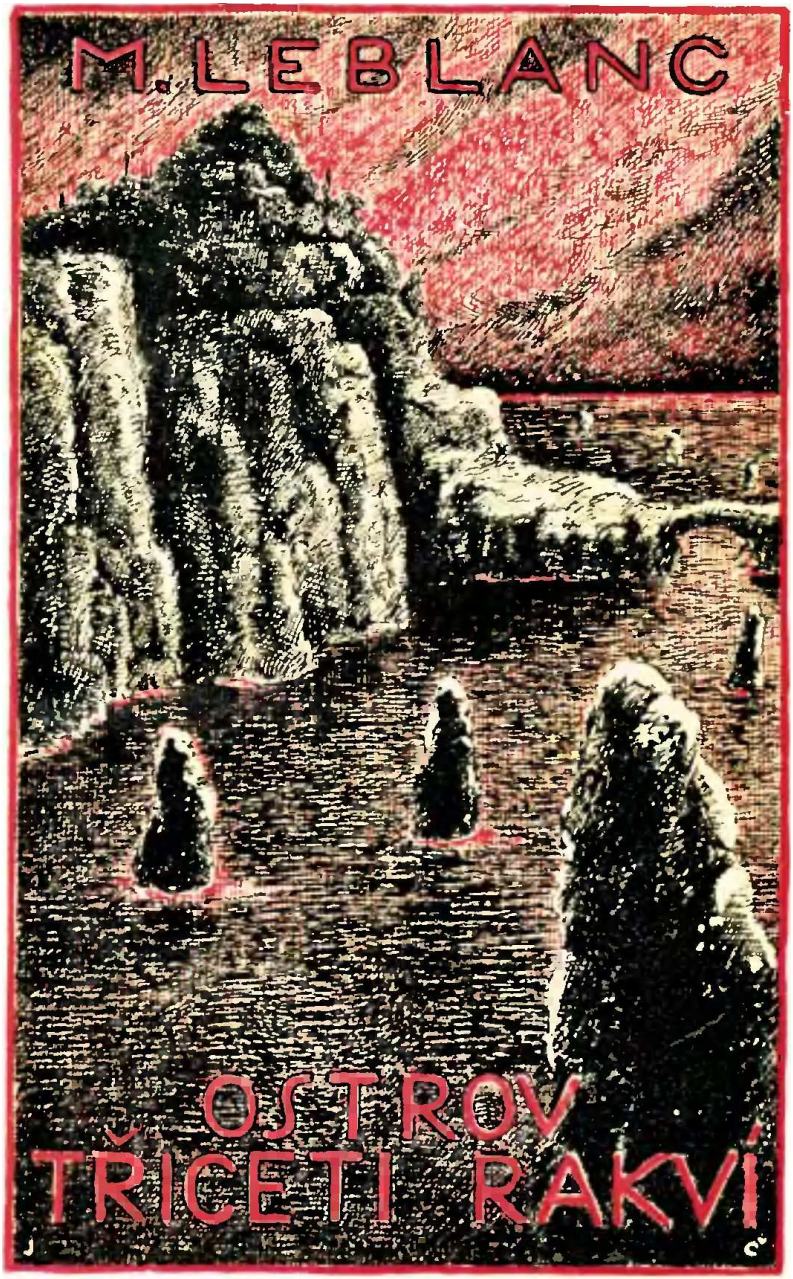

NAKLADATELSTVÍ JOSEFA JIRMANA V PRAZE.

O S T R O V
T Ř I C E T I R A K V Í

M A U R I C E L E B L A N C

O S T R O V
T Ř I C E T I R A K V Í

R O M Á N

1921

NAKLADATEL J O S. J I R M A N, KNIHKUPEC
PRAHA – ŽIŽKOV.

P Ř E L O Ž I L Y:

B L A N K A L I N H A R T O V Á

< kapitoly I. - IX. >

A

O L I V A J Í L O V S K Á

< kapitoly X. - XVIII. >

V Y T I S K L A
T I S K Á R N A »K R A M E R I U S«
V B R N Ě

OSTROV TŘICETI RAKVÍ

Válka přinesla tolik vzrušení, že mále kdo se pamatuje na skandál dʻHergemontových před několika léty.

Připomeňme si několika slovy jeho děj.

V měsíci červenci r. 1902, pan Antonín dʻ Hergemont, slavný svými studiemi o megalithických*) památkách bretoňských, procházel se se svou dcerou Veronikou v lesíku Bouloňském, kdež byl napaden čtyřmi chlapy a udeřen, sražen ranou holí přes hlavu.

Po krátké potyčce byla Veronika, krásná Veronika, jak byla svými přáteli nazývána, přes svůj skutečný odpor odvlečena a vhozena do automobilu, jejž svědci této velmi rychlé scény viděli vzdalovati se směrem k Saint-Cloud.

Prostý únos. Druhý den vyšla najevo pravda. Hrabě Alexandr Vorski, mladý ipolský šlechtic dosti špatné pověsti, ale velkých nároků, jenž tvrdil, že pochází z krve královské, miloval Veroniku dʻHergemontovou, jež jeho lásku splácela. Odmítnut otcem, dokonce uražen od něho při opětných pokusech, zosnoval toto dobrodružství, aniž by ostatně Veronika měla na něm spoluviny.

Antonín dʻHergemont, jenž jak některé jeho listy dosvědčují, byl násilný, prudký, a který svou povahou fantastickou, svým drsným sobectvím, svou nízkou lakotou učinil svou dceru velmi

nešťastnou, přísahal otevřeně, že se pomstí nejnesmiřitelnějším způsobem.

*) megalith – bludný kámen (předhistorický náhrobní kámen.)

Dal své svolení k sňatku, jenž byl vykonán v Nizze po dvou měsících. Ale příštího roku dostalo se světu velmi sensačních novinek. Věren svému slibu pomsty, unesl pan d' Hergomont dítě, zrozené jeho dcerou s Vorskim a ve Villefranche usedl na zábavní yachtu, nedávno jím koupenou.

Moře bylo vzbouřené a yachta se ztroskotala u italského pobřeží. Čtyři námořníci, kteří řídili loď, byli zachráněni rybářskou lodicí. Dle jejich výpovědi zmizel pan d' Hergemont s dítětem ve vlnách.

Když Veronika slyšela o jejich smrti, vstoupila do kláštera Karmelitek.

To vše jsou známé události, které po čtrnácti létech mela za následek nestrašlivější a nejpodivnější dobrodružství. Avšak dobrodružství pravdivá, ačkoliv některé podrobnosti podobají se zprvu báchorkám. Ale válka učinila život tak složitým, že události, jež již se staly, i ty, které budou následovati, propůjčily velkému dramatu cosi absurdního, nelogického a někdy i zázračného. Jest potřebí vší oslňující pravdy, aby byla těmto událostem vtisknuta známka skutečnosti, mnohem jednodušší, než se zdá. – –

OPUŠTĚNÁ CHÝŠE

I.

Půvabná vesnice Faouet, položená v samém srdci Bretaně, viděla jednoho květnového jitra přijíždeti kočárem ženu, jejíž volný šedý šat a hustý závoj, zahalující tvář, nemohl zcela skryti velkou krásu a dokonalý půvab.

Tato žena posnídala rychle ve velkém hostinci. K poledni požádala hostinského, aby uschoval zavazadla, vyptávala se po okolí a odešla. Projdouc vesnicí, pustila se do krajiny.

Hned za vesnicí rozvíraly se před ní dvě cesty, z nichž jedna vedla do Quimperlé, druhá do Quimper. Zvolila tuto, sestoupila do údolí, vystoupila na jeho okraj a spatřila po své pravici na pokraji polní cesty ukazatele, jenž nesl nápis: „Locriff, 3 kilometry“

„Zde jest ono místo“, pravila k sobě.– Přece však ohlédnuvši se kolem, byla překvapena, že nenalézá, co hledala. Porozuměla špatně výkladu hostinského?

Kolem dokola nebyl nikdo, po celé šířce horizontu bretoňské krajiny, po polích lemovaných stromy a oblouky pahorku. Malý zámek obklopený jarní, rodící se zelení, týčil své šedé průčelí, jehož všechna okna byla zavřena. V poledne rozlehl se krajem zvuk zvonů. Potom nastalo velké ticho a mír.

Usedla tedy do posečené trávy na úbočí a vytáhla ze své kapsy psaní, jehož četné listy rozevřela.

První stránka byla nahoře označena obchodní firmou:

A g e n t u r a D u t r e i l 1 i s, poradna, důvěrné sdělení. Diskrétnost ctí zaručena.

Pod ní byla adresa:

„Paní Veronice, švadleně, Besancon."

Četla:

„Madame!

Nemůžete ani věřiti, s jakým potěšením jsem se uchopil dvojího úkolu, jejž jste na mne vznesla svým ctěným dopisem ze dne 7. května 1917. Nikdy jsem nezapomněl podmínek, za nichž mi bylo možno před čtrnácti léty propůjčiti vám svou vydatnou pomoc v trapných událostech, jež zatemnily vaše bytí. Byl jsem to já, jemuž se podařilo dosíci jistoty o smrti vašeho drahého a ctěného otce, pana Antonína d' Hergemonta, a vašeho milovaného syna Františka, první vítězství mé životní dráhy, jež měla s sebou přinésti tolik jiných, oslňujících výsledků.

Já jsem to byl opět, nezapomeňte, jenž na vaši žádost a vida, jak jest dobře vzdáliti vás před nenávistí a řekněme, ono slovo láskou vašeho manžela, učinil potřebné zákroky, nutné před vaším vstupem do kláštera Karmelitek. Já jsem to byl, jenž vám konečně opatřil ono čestné místo švadleny v Besanconu, daleko od měst, v nichž uplynula léta vašeho dětství a týdny vašeho manželství. Bylo to potom, když jste seznala, že vaše uchýlení se do kláštera a život náboženský příčí se vaší povaze. Měla jste vkus, potřebu pracovati, abyste mohla bytí živa a nemusila mysliti. Měla jste k tomu dospěti. Podařilo se vám to.

A nyní přikročme k činu, dvojímu činu, jenž nás zaměstnává.

Především první otázka: co se stalo v těchto bouřích s vaším manželem, panem Alexejem Vorskim, Polákem dle listin a synem královským dle jeho tvrzení? Budu stručným. Byl zavřen co podezřelý od počátku války v táboře internovaných v Carpentras; unikl a přešel do Švýcar; vrátil se do Francie a byl zatčen, obviněn z vyzvědačství a usvědčen, že jest na straně Němců. Podruhé tedy, kdy ho očekávalo neodvratně odsouzení k smrti,

uprchl a ztratil se v lesích Fontainebleauských, kdež byl zavražděn, neznámo kým.

Vypravuji vám toto vše, bezohledně, milostivá, věda, jaké pohrdání chováte k této bytosti, jež vás bídně zradila a věda též, že většinu těchto událostí znáte z novin, aniž byste však jim mohla přikládati naprostou pravdivost.

Přece však důkazy zde jsou. Viděl jsem je. Není více pochyb. Alexej Vorski jest pohřben ve Fontainebleau.

Dovoluji si, milostivá, vás mimochodem upozornit i na podivnost této smrti. Pamatujete se jisté na záhadnou věštbu, o níž jste se mi zmínili a jež se týkala pana Vorského. Pan Vorski, jehož skutečná inteligence a energie dosti vzácná byla pokažena falešným a pověrčivým duchem, a jenž byl často obětí přeludů a hrůzy, byl tehdy velmi dotčen tímto proroctvím, jež tížilo jeho život a jež mu bylo učiněno osobami zběhlými ve vědě okultní: „Vorski, synu královský, zemřeš rukou přítele a tvá manželka bude ukřižována“. Směji se, milostivá, píše tato poslední slova. Vbita na kříž, ukřižována! to jest způsob poněkud vyšlý z mody, a ohledně vás jsem kliden. Ale co myslíte o ráně dýkou, již dostal pan Vorski dle tajemných řádů osudu? –

Ale dosti úvah. Jedná se nyní – –“

Veronika nechala sklesnouti na chvíli dopis na svá kolena. Věty nároků plné, důvěrné zdvořilosti pana Dutreillis ranily její útlocit a tragický obraz Alexeje Vorského ji děsil. Zachvění hrůzy přeběhlo jejím tělem při vzpomínce na tohoto strašného muže. Ovládla se a pokračovala ve čtení:

„Jedná se nyní, milostivá, o celém druhém poslání, důležitějším před vašima očima, neboť ostatní jest pouze minulostí.

Vyjadřujme se jasně. Před třemi týdny, za jedné z řídkých příležitostí, kdy jste svolila k přerušení jednotvárnosti vašeho života, jednoho čtvrtečního večera, kdy jste vedla své zaměstnance do biografu, zarazila vás vskutku nevysvětlitelná podrobnost. Film, nazvaný ,,Bretoňská legenda“, představoval během své pouti výjev, jenž se odehrával na pokraji cesty, před malou opuštěnou chýší, jež ostatně nesloužila v ději k ničemu. Nalézala se zde zřejmě jen náhodou. Ale cosi věru nevšedního přivábilo

vaši pozornost. – Na prknech starých dveří byly tři písmeny, rukou načrtnuté: V. dʻH. a tyto tři písmeny představovaly prostě a jasně váš podpis mladé dívky, jejž jste užívali ve svých rodinných dopisech a jichž jste již po celých čtrnáct let nepoužila. Veronika dʻHergemontová. Omyl vyloučen. Dvě velká písmena, oddělená malým d a odsuvníkem. A ještě více – příčka písmene H, vedená pod všemi třemi písmenami sloužila, co podškrt přesně dle vašeho tehdejšího zvyku.

Milostivá, úžas, který vyvolalo ve vás toto překvapující pozorování, pohnulo vás, abyste se obrátila ke mně o pomoc. Byla vám již předem zaručena. A předem již jste věděla, že bude vydatná.

Podařilo se mi to, milostivá, dle vaší předtuchy.

A nyní opět, budu stručným, dle svého zvyku.

Milostivá, vsednete v Paříži večer do rychlíku, jenž vás ráno složí v Quimperlé. Odtud pojedete vozem až do Faouet. Budete-li míti čas, před nebo po snídaní, navštivte velmi podivnou kapli Svaté Barbory, umístěnou v končině velmi zvláštní; byla iniciátorkou k filmu „Bretoňská legenda“. Potom jděte pěšky po silnici do Quimper. Na vrcholku prvního pahorku, kousek před polní cestou, jež vede do Locriffu, nalézá se v polokruhu opuštěná chata, jež nese ono znamení. Nic pozoruhodného ji neoznačuje. Uvnitř jest prázdná. Ani podlaha tam není. Hoblované prkno sloužilo za lavici. Střecha je z červotočivého šindele, jimiž prší. Ještě jednou, nade všechny pochyby pouhá náhoda ji postavila do okruhu kinematografického stroje. Abych skončil, dodávám ještě, že film „Legenda „bretoňská“ byl hrán minulého srpna, což značí, že nápis jest nejméně osm měsíců stár.

Nuže, milostivá. Mé dvojí poslání jest skončeno. Jsem příliš ohleduplným, než abych vám vyprávěl, po jakém úsilí a jakými důmyslnými prostředky mohl jsem v tak krátké době je vyplniti, pak však byste shledala poněkud směšnou sumu 500 franků, již jsem určil za cenu své intervence.

Račte přijmouti, prosím – – –“

Veronika složila opět dopis a oddala se na několik minut dojmům, jež v ní tento list vzbudil, dojmům bolestným, jako byly

všechny ty, jež se vztahovaly k odporným dnům jejího manželství. Jedna vzpomínka však trvala tak mocná jako v den, kdy se uchýlila do „klidu kláštera, aby jí unikla. Byl to dojem, přímo jistota, že všechna neštěstí, smrt jejího otce i jejího syna, měly svůj původ v chybě, jíž se dopustila, milujíc Vorskiho. Ovšem odolávala lásce tohoto člověka, a odhodlala se k manželství teprve zničená, zoufalá, a jen aby odvrátila svého otce od pomsty proti Vorskimu. Ale vždyť toho, člověka milovala. Přes to na počátku bledla pod jeho pohledem a od oněch chvil, jež zdály se jí nyní nepromíjitelnou zbabělostí, měla výčitky svědomí, jež čas nevyhladil.

„Nuže“, zašeptala, ,,dosti snění. Nepřišla jsem v tato místa, abych plakala.“

Potřeba věděti, jež ji vypudila z jejího útulku v Besanconu, ji znovu ovládla. Povstala, rozhodnuta k činu.

„Kousek před polní cestou, jež vede k Locriffu je polokruh obklopený stromy,“ – pravilo psaní pana Dutreillise. Přešla tedy již ono místo. Rychle se vrátila a brzy spatřila po pravé straně skupinu stromů, které zakrývaly chatu. Přiblíživši se, spatřila ji.

Byla to jakási bouda pro pastýře nebo cestáře, kteří vydávali svou sílu a zdraví nepohodě. Veronika se přiblížila a zjistila, že nápis, omytý deštěm a vybledlý sluncem, byl mnohem méně zřetelným než na filmu. Ale tři písmena byla viditelná, právě jako podškrt; rozeznala nahoře ještě cosi, čeho si pan Dutreillis nevšimnul: šipku a číslo, číslo devět.

Dojmutí v ní vzrůstalo. Ač to žádným způsobem nebyla zúmyslná napodobenina jejího podpisu, byl to přece jen její nezměněný dívčí podpis. Kdo jej mohl takto načrtnouti na opuštěnou chýši v Bretagni, v kraji kde dlela poprvé?

Veronika neznala již nikoho na světě. Shodou okolností, všechna její dívčí minulost byla, abych tak řekl, smazána smrtí všech, jež znala a milovala. Jak tedy bylo možno, že vzpomínka na její podpis trvala ještě mimo ni a mimo ty, kteří již nebyli? A potom, k čemu tento nápis zde, v této končině? Co znamenal?

Veronika obešla chatu. Nebylo tam viditelné žádné jiné znamení ani na stromech, jež ji obklopovaly. Vzpomněla si, že pan

Dutreillis otevřel chýši a neviděl uvnitř zcela nic. Přes to však chtěla se sama přesvědčiti, že se nemýlil.
Dvéře byly zavřeny prostou dřevěnou závorou, jež se otáčela kol osy. Zdvihla ji, a podivno, nedovedla si vysvětliti, že bylo třeba úsilí, ne tělesného, ale duševního, úsilí vůle, aby dvéře otevřela. Zdálo se jí, že tímto pohybem vnikne do světa činu a událostí, jež jí byly neznámy.

„Nuže! co?“ pravila, „co mne zdržuje?“
A otevřela prudce.
Unikl jí výkřik zděšení. V chatě byla mrtvola muže. A současně, když podruhé pohlédla na mrtvolu, ujasnila si příčinu nepravidelnosti, jež byla zvláštní značkou mrtvoly jedna ruka mrtvého muže scházela!

Byl to stařec, jehož šedý vous rozprostíral se vějířovitě a jehož bílé vlasy visely mu kolem hrdla. Zčernalé rty a jisté skvrny kůže přiměly Veroniku k myšlence, že snad byl otráven, neboť na něm nebyla zřejmá stopa rány, vyjma zmrzačení jeho ruky, useknuté přesně v zápěstí. Rána byla stará již několik dnů. Byl oděn v šat bretoňskeho venkovana, čistý, ale velmi obnošený. Mrtvola byla posazena na zemi, hlavou opřena o lavici, nohy měla skřížené.

Tolik pozorovala Veronika v jakémsi stavu podvědomí a vše to zjevilo se později opět v její paměti; v tomto okamžiku stála zde, chvějíc se, se strnulýma očima a blábolíc.

„Mrtvola – mrtvola –“
Myslila náhle, že se snad mýlí, a že člověk ten není mrtev. Ale dotknuvši se jeho těla, otřásla se při dotyku ledové kůže

Tento pohyb však ji vyburcoval z její strnulosti. Rozhodla se jednati, a jelikož nebylo nikoho v celém okolí, zamýšlela vrátiti se do Faouet a zpravit i o tom úřady. Zkoumala mrtvolu, aby viděla, není-li tu nějaká známka, jež by mohla vésti na stopu totožnosti.

Kapsy byly prázdné, šaty, ani prádlo nenesly žádné značky. Ale jak poněkud uvedla mrtvolu do neladu, aby mohla provésti své hledání, sklonila se její hlava kupředu a tělo padlo na nohy, odkrývajíc tak prostor pod lavicí.

A v onom prostoru zahlédla svitek papíru, skládající se z jediného listu, drobnou, zmačkanou, málo znatelnou a téměř smazanou kresbou.

Zdvihla svitek a rozbalila jej. Nedokončila ještě svou prohlídku, když její ruce počaly se chvěti a koktati.

„Ah! můj Bože! – Ah! můj Bože!“

Veškerou svou vůlí usilovala nabyti potřebného klidu, a dívati se zrakem, jenž vidí, a vnímat i mozkem, jenž může chápati.

Bylo jí možno setrvati takto po několik vteřin. A během těchto několik okamžiků rozeznala závojem, jenž jí stále hustěji a hustěji zahaloval oči, červenou kresbu, jež představovala čtyři ženy, ukřižované na čtyřech kmenech stromů.

První žena, hlavní osoba v popředí kresby, s tělem napjatým pod šatem, tváří znetvořenou nejkrutějšími bolestmi, ale s rozeznatelným obličejem, tato žena ukřižovaná, to byla ona, bez nejmenších pochyb, to byla ona, ona sama, Veronika dʻHergemontová!

Ostatně nad hlavou nesl vrcholek mučednického nástroje dle zvyků antických, tabulku se silně vyznačeným nápisem.

A to byl podškrt a tři písmena mladé dívky Veroniky, V. dʻH.: Veronika dʻHergemontová.

Od nohou až k hlavě proběhla jí křeč. Vzpřímila se, zapotácela a vrávorajíc z chýše ven, klesla v mdlobě na trávník.

Veronika byla ženou zdravou, velkou, plnou síly, obdivuhodné rovnováhy duševní, již žádné pokušení nemohlo připraviti o její krásnou, mravní neporušenost a nádhernou harmonii tělesnou. Bylo třeba okolností výjimečných a neočekávaných, jako byly tyto, družících se k únavě dvou nocí, ztrávených ve vlaku, aby vyvolaly takový otřes jejích nervů a její vůle.

Ostatně netrval více než dvě nebo tři minuty, po nichž její duch stal se opět činným a bdělým.

Vstala, vrátila se do chýše, uchopila list papíru a s nesmírnou úzkostí, ale tentokráte očima, které viděly a mozkem, který chápal, prohlížela znovu výkres.

Napřed podrobnosti, jež zdály se jí bezvýznamnými, nebo jejichž význam aspoň jí nebyl jasným. Na levo byl rovný sloupec

asi o čtrnácti řádcích, nepsaných, ale skládaných z neseřazených písmen, stále stejných čárek, jež zřejmě mely za účel pouze vyplniti.

Přece však na různých místech byla některá slova viditelná.

Veronika mohla čisti: „Č t y ř i ž e n y n a k ř í ž i“; dále: „T ř i c e t r a k v y“ a na konec celá řádka:

– B o ž í k á m e n, j e n ž d á v á s m r t n e b o ž i v o t. –

Celý tento sloupec byl obklopen rámečkem, utvořeným ze dvou silných, pravidelných čar, jednou černým, druhou červeným inkoustem. A červeně byla nahoře nakreslena značka dvou srpů, spletených větví jmelí, dole obraz rakve.

Pravá strana, nejdůležitější, byla vyplněna kresbou, červenou tužkou, jež spolu se sloupcem vysvětlivek dodávala listu vzezření kopie z knihy, nějakého velkého starého obrázkového foliantu, kde předměty jsou podávány poněkud primitivním způsobem.

A to byly čtyři ženy na kříži.

Tři z nich nořily se v obzor, zmenšovaly se; oblečeny byly v šaty bretoňské, jejich hlavy byly ozdobeny taktéž bretoňským způsobem, jenž však vyznačoval místní zvyk jakýs a jenž sestával z velkého černého uzlu, jehož oba konce se rozprostíraly jako stuhy Alsasanek. A uprostřed stránky byla věc příšerná, od níž Veronika nemohla odvrátiti svůj, uděšený zrak. Byl tam hlavní kříž, kmen stromu, jehož menší větve byly ořezány a po jehož, délce na právo a na levo byly rozpiaty dvě paže ženy.

Ruce a nohy nebyly přibity hřeby, nýbrž přivázány provazy, jež vinuly se až k ramenům a až ke kyčlím svázaných nohou. Místo bretoňského kroje měla oběť na sobě jakýsi druh rubáše, jenž spadal až k zemi, prodlužuje siluetu drobného těla, zhublého utrpením.

Výraz obličeje byl skličující, výraz odevzdané bolesti a melancholického půvabu. – A byla to tvář Veroniky ve věku dvaceti let, taková, jakou Veronika vídávala v hodinách smutku, kdy člověk pozoruje v zrcadle své beznadějné oči a proudící slzy.

A kolem její hlavy klenula se vlna jejích hustých vlasů, jež splývaly v silných proudech až k jejímu pasu.

A nad tím nápis: V. dʻ H.

Veronika zůstala dlouho ponořena v úvahy, bádajíc v minulosti a snažíc se v temnu odhaliti činy ve vzpomínkách svého mládí. Ale žádný záblesk neozářil její mysl. Slova, jež četla, nákres, jejž prohlížela, nic z toho nemělo pro ni nejmenšího smyslu a nemohlo jí podati nejmenšího vysvětlení.

Znovu a znovu zkoumala list papíru. – Potom, pomalu, aniž by přestala o tom uvažovati, roztrhala jej na malé kousky, jež vítr roznesl. Než poslední útržek ulítl, bylo její rozhodnutí pevné. Opřela znovu mrtvolu muže o lavici, zavřela dvéře a rychle se vydala směrem k vesnici aby tato dobrodružství předala, spravedlivosti, pro tento okamžik nutné.

Ale když se po hodině vrátila se starostou faouetským, polním hlídačem a celou skupinou zvědavou, přivábených jejími výroky, byla chýše prázdná.

Mrtvola zmizela.

Vše to bylo tak zvláštní; Veronika viděla velmi dobře, že ve zmatku jejích myšlenek bylo jí nemožno odpovídati na otázky, jež jí byly položeny a rozptýliti podezření a pochyby, jež by oni lidé mohli míti a i měli o pravdě jejího svědectví, důvodu její přítomnosti, i konečně o jejím zdravém rozumu. Vzdala se tedy okamžitě všeho boje a všeho úsilí. Hostinský byl zde. Ptala se ho, kterou vesnici může nejdříve dostihnouti, jdouc po silnici a dojde-li i tak ke stanici dráhy, jež by ji dovezla zpět do Paříže.

Řekli jí dvě jména, Scaer a Rosporden; objednala si povoz, jenž ji měl dohoniti po silnici i s jejími zavazadly, a odešla, chráněna ostatně svou elegancí a vážnou krásou proti vší drzosti. Odešla takřka na neurčito. Cesta byla dlouhá, míle a míle. Měla takový spěch přijití konečně ke konci těchto nesrozumitelných událostí a vrátiti se ke klidu a zapomenutí, že kráčela velkými kroky, aniž by pomyslila na to, že její únava jest zbytečná, jelikož vůz ji sledoval.

Vystupovala na pahorky, sestupovala do údolí a ani téměř nemyslila. Odmítala hledati rozřešení tolika hádanek, jež se jí naskytovaly. Její minulost vyplynula na povrch jejího života a

působila jí příšernou hrůzu, tato minulost, jež počínala u jejího únosu Vorskim a končila úmrtím jejího otce a jejího dítěte …

Nechtěla mysliti na nic jiného, vyjma svou malou existenci, jež si utvořila v Besanconu. Žádných starostí, žádných snů, žádných vzpomínek a myslila si, že uprostřed všedních, denních zvyků, jež ji obklopovaly v ctihodném domě, jejž si vyvolila, zapomene na opuštěnou chýši, na zmrzačenou mrtvolu muže a překvapující výkres, jenž nesl tajemný nápis.

Ale nedaleko před velkým městysem Scaer, když již slyšela za sebou dusot koně, uzřela na pokraji silnice, jež vedla do Rosporden, zbytek zdi, jenž zůstal z domu na půl zbořeného.

A na tomto zbytku zdi bylo nad šipkou napsáno bílou křídou věstící znamení: V. d'H. a číslo deset.

NA BŘEHU MOŘSKÉM

II.

Duševní stav Veroniky se prudce změnil. Jak prchala se vší určitostí před hrozbou záhuby, jež se jí zdála vyrůstati z nepříjemné minulosti, tak byla rozhodnuta jiti až na konec hrozivé cesty, jež se před ní otvírala.

Tento obrat povstal z malého záblesku, jenž prudce ozářil temnoty. Náhle rozumněla celé věci, ostatně dosti jednoduché: šipka označovala směr a číslo deset bylo desátým v řadě čísel, jež označovala cestu, vycházející z jistého bodu a vedoucí k určitému cíli.

Bylo to znamení zanechané pro někoho a určení věsti kroky jiného? Na tom málo záleželo. Hlavní bylo, že zde byla stopa, jež mohla vésti Veroniku k objevu záhady, jež jí zajímala. Jakým zázrakem ocitl se její dívčí podpis uprostřed spleti tak tragických událostí?

Vůz poslaný z Faouet, ji dohonil. Vstoupila do něho a poručila kočímu, aby jel pomalým krokem směrem k Rosporden.

Přijela tam k večeru a její domněnky ji nevedly k omylu. Dvakrát uzřela mezi větvemi stromů svůj podpis spolu s čísly jedenáct a dvanáct.

Přenocovala v Rosporden a hned z rána počala opět se svým hledáním.

Číslo dvanáct, jež nalezla na zdi hřbitovní, zavedlo ji na silnici ke Concarneau. jež skoro prošla, aniž by uzřela jiných znamení.

Myslila tedy, že se zmýlila, vrátila se zpět a ztratila celý den bezvýsledným hledáním.

Teprve následujícího dne ukázalo jí číslo 13, silně smazaně, směr cesty k Fouesnant. Později opustila tuto cestu, aby sledovala – stále dle znamení – polní stezku, na niž znovu zbloudila.

Konečně čtyři dny potom, když byla opustila Faouet, dospěla k moři, k písčitému pobřeží Beg-Meilskému.

Ztrávila dvě noci ve vesnici, aniž by obdržela nejmenší odpovědi na otázky, ostatně velmi diskrétní, jež kladla. Konečně jednoho rána, bloudíc mezi skupinami polo zasypaných skalisek, jež protínaly písčinu, na nízkém útesu, pokrytém stromy a podrostem, objevila mezi dvěma duby úkryt, zrobený ze země a větví, jenž snad sloužil dělníkům. U vchodu byl hrubý kámen, nesoucí obvyklý nápis a číslo 17.

Žádná šipka. Pod tím prostá tečka. Nic více.

V ukrytu byly tři rozbité láhve a prázdné krabice od konserv.

„Zde jest cíl," pravila si Veronika. „Jedli zde. Požívali snad předem uchystanou potravu."

V témže okamžiku spatřila nepříliš daleko, u břehu malé zátoky, jež zaokrouhlovala se mezi sousedními skalami, motorový člun, jímž si pohrávaly vlny.

A slyšela dva hlasy lidí, přicházejících z vesnice, hlas mužský a ženský. S místa, kde stála, mohla napřed viděti pouze muže, nesoucího v náručí asi půl tuctu balíků se zásobami, paštikami, sušenou zeleninou, jež složil na zem, pravě:

„Měla jste tedy dobrou cestu, paní Honorino?" „Výtečnou."

„A kde jste vlastně byli?"'

„V Paříži, k čertu – osm dní nepřítomnosti – záležitosti mého pána."

„A jste ráda, že jste už zase zpět?"

„Na mou věru, ano."

„A vidíte, paní Honorino, že nalézáte svou loď na témže místě. Každý den jsem ji šel navštíviti. Dnes ráno jsem sejmul ochrannou plachtu.“

„Jezdí stále dobře?“

„Co nejlépe.“

„Co pak, vy jste dobrý námořník.“

„Což, paní Honorino, kdo by byl řekl, že budete provozovati tohle řemeslo?“

„To dělá válka. Na našem ostrově odešli všichni mladí, ostatní jsou na lovu. A pak již nejezdí žádné parníky každých čtrnáct dní, jako dříve. Musím tedy vše obstarati sama.“

„Ale benzin?“

„Máme jej zásobu a nemusíme se proto obávati.“

„Nu, musíme se rozloučiti, paní Honorino. Mám vám pomoci při nakládání?“

„Ale ne, beztak spěcháte.“

„Nuže! Musíme se rozloučiti,“ opakoval dobrý muž. „Na shledanou, paní Honorino. Připravil jsem balík předem.“

A vzdaloval se, křiče z daleka:

„V každém případě dejte pozor na všecka úskalí pod hladinou, jež obklopují váš prokletý ostrůvek. Skutečně, nemá valnou pověst. Pro nic za nic jej nenazývají o s t r o v e m t ř i c e t i r a k v í! Mnoho zdaru, paní Honorino!“

Zmizel za skalinou.

Veronika se zachvěla. T ř i c e t r a k v í! Tatáž slova, jež četla na okraji strašlivého výkresu.

Sklonila se. Žena ostatně šla několik kroků směrem k lodi a když byla složila zásoby, jí přinesené, obrátila se. Veronika jí viděla nyní do tváře. Měla bretonský kroj a její účes byl ozdoben dvěma černými sametovými křídly.

„Ach!“ zašeptla Veronika, „účes z výkresu, účes tří ukřižovaných žen.“

Bretonce bylo asi čtyřicet let. Její výrazná tvář, opálená sluncem a ztvrdlá mrazem, byla kostnatá, hrubě tesaná, ale oživená dvěma černýma, oduševnělýma a sladkýma očima. Těžký zlatý

řetěz visel jí na prsou. Její sametová šněrovačka ji těsně stahovala.

Popěvovala velmi tichým hlasem, nosíc stále ony balíky a ukládajíc je do člunu, při čemž musila vždy pokleknout i na velký kámen, u nějž byla lodice přivázána. Když skončila, prohlédla si obzor, kde válely se černé mraky. Zdálo se však, že ji to neznepokojuje a odvazujíc lano, pokračovala ve své písni silnějších hlasem, takže bylo Veronice možno rozeznati slova. Byla to pomalá melodie, dětská ukolébavka, již zpívala s úsměvem, který odkrýval její krásné zuby.

Et disat la maman
en bercant son enfant:
– Pleure pas. Quand on pleure,
la bonne Virge aussi pleure.
Faut que 1ʿenfant chante et rie
pour quʿla Vierge sourie.
Croise les mains et prie
la bonne Vierge Marie. *)

Nedokončila. Veronika stála před ní, tvář majíc bledou.

Zmateně šeptala:

„Co se děje?“

Veronika pravila hlasem chvějícím: „Kdo vás naučil této písni? Odkud ji znáte? Je to píseň, již zpívala má matka, píseň její krajiny, Savojska – a nikdy jsem ji neslyšela od – od její smrti – chci – chtěla bých…“

Zamlčela se. Bretoňka ji mlčky pozorovala, pohledem překvapeným a jako by ona též chtěla, klásti otázky.

Veronika opakovala:

„Kdo vás jí naučil?“

„Kdosi odtamtud,“ odvětila nakonec ta, jíž říkali paní Honorina. „Odtamtud?“

„Ano, kdosi z mého ostrova.“

Veronika pravila s jistým pochopením:

„Ostrova třiceti rakví?“

„To je přezdívka, jmenuje se ostrov Sarek.“

Stály proti sobě, pozorujíce jedna druhou pohledem, v němž byla nedůvěra, smíšená s nutkavou potřebou mluvili a dozvěděti se. A zároveň cítily jasně, že si nejsou nepřítelkyněmi.

*) A pravila matinka – kolébajíc své děcko: – neplač. Když pláčeš – dobrá Panna též pláče. – Dítě musí zpívati a smáti se, – aby Panna se usmívala. – Sepni ruce a modli se – k dobré Panně Marii.

Veronika počala znovu:

„Promiňte mi, ale vidíte, jsou to věci tak podivné …“

Bretoňka pokynula souhlasně hlavou a Veronika pokračovala:

„Tak podivné, tak zármucující! A víte, proč jsem na tomto pobřeží? Je třeba, abych vám to řekla. Vy jediná snad můžete mi to vysvětliti. – Zde … náhoda, zcela malá náhoda, z níž vše pochází, přiměla mne k cestě z Paříže až sem, poprvé v mém životě a ukázala mi na dveřích staré, opuštěné chaty na pokraji cesty, počáteční písmena mého dívčího podpisu, podpisu, jehož jsem již čtrnáct či patnáct let nepoužila. A sledujíc silnici, odkryla jsem ještě několikrát tento nápis s dalším řadovým číslem; a tak jsem došla až sem, na toto pobřeží Beg-Meilské a do této části písčiny, jež následkem toho byla koncem cesty předvídané a provedené – kým? — to nevím.“

„Váš podpis je zde?“ ptala se Honorina živě. „V kterém místě?“

„Na tomto kameni nad námi, při vchodu do úkrytu.“

„Nevidím tam odsud. Jaká jsou to písmena?“

„V. d'H.“

Bretoňka učinila náhlý pohyb. Její kostnatá tvář prozrazovala hluboké pohnutí a mumlala mezi zuby:

„Veronika, Veronika d'Hergemontová.“

„Ach! vzdychla mladá žena, „vy znáte mé jméno, vy znáte …!“

Honorina uchopila ji za obe ruce a podržela je ve svých. Její drsný obličej ozářil se úsměvem. Slzy smáčely jí tvář, zatím co opakovala:

„Slečno Veroniko, paní Veroniko, jste to tedy vy, Veroniko? Ach, můj Bože! Je to možné? Dobrá Panno Maria, budiž pochválena!

Veronika byla zmatena a nepřestávala opakovati:

„Vy znáte mé jméno, vy víte, kdo jsem; můžete mi tedy vysvětlit i celou tu záhadu?“

Po dosti dlouhém mlčení pravila Honorina:

„Nemohu vám nic vysvětliti. – Já též nerozumím tomu, ale můžeme hledati spolu. – Nuže, která bretoňská vesnice to byla?“

„Faouet.“

„Faouet – znám ji – a ta opuštěná chýše se nalézala …?“

„Dva kilometry za vesnicí.“

„Otevřela jste ji?“

„Ano. A to je to nejstrašlivější – v té chatě byla …“

„Mluvte – co bylo?“

„Napřed mrtvola muže, starce ve venkovském šatě, s dlouhými šedými vlasy a vousy. Ach! ten mrtvý! – nezapomenu ho nikdy – byl snad zavražděn – otráven — nevím.“

Honorina poslouchala pozorně, ale zločin nezdál se jí nic odhalovati a pravila prostě:

„Kdo to byl? Bylo zavedeno pátrání?“

„Když jsem se vrátila s lidmi z Faouet, mrtvola zmizela.“

„Zmizela? Ale kdo ji odnesl?“

„Nevím.“

„Takže nevíte nic?“

„Nic. Přece však jsem při první návštěvě nalezla v chatě výkres – výkres, jejž jsem roztrhala, který však zůstane v mé paměti jako můra, jež doléhá znovu a znovu – nemohu ji zapuditi. – Poslouchejte. – Byl to svitek papíru, na nějž zřejmě byla přenesena kopie starého obrazu a ten představovat – oh! strašlivou věc, strašlivou – čtyři ženy na kříži! A jednou z těch jsem byla já, se svým jménem. A ty ostatní měly účes podobný vašemu …“

Honorina sevřela jí ruku s neslýchanou prudkostí:

„Co pravíte?“ vykřikla Bretoňka. „Co pravíte? Čtyři ženy ukřižované?“

„Ano, a byla tam zmínká o třiceti rakvích a následkem tím i o vašem ostrově.

Bretoňka přitiskla jí ruku na ústa.

„Mlčte! Mlčte! Oh! O tom všem se nesmí mluviti! Ne, ne, nesmí. – Vidíte, jsou věci pekelné. – Jest rouháním o nich mluviti. – Mlčíme o tom. – Později, uvidíme – jindy snad, později, později…“

Zdála se přemožena hrůzou, zmítána jako bouří, jež svým vichrem bičuje stromy a převrací celou přírodu.

A náhle klesla na kolena na skálu a modlila se dlouho, skloněna až k zemi, tvář stopenu mezi rukama, v takové zbožnosti, že Veronika jí nekladla jiných otázek.

Konečné se zdvihla a po krátkém okamžiku opětovala:

„Ano, vše to jest příšerné, ale nevidím, že by naše povinnost tím byla změněna, že by bylo možno váhati.“

A pravila vážně k mladé ženě:

„Musíte tam jiti se mnou.“

„Tam na váš ostrov?“ odvětila Veronika, aniž by skrývala svůj odpor.

Honorina uchopila opět její ruce a pokračovala stále tímtéž hlasem trochu slavnostním, jenž zdál se Veronice pln tajných a nevyjádřených myšlenek:

„Vy se tedy nazýváte Veronika dʻHergemontová?“

„Ano.“

„Váš otec se jmenoval?“

„Antonín dʻHergemont.“

„Vdalá jste se za jakéhosi Poláka jménem Vorski?“

„Ano, Alexeje Vorskiho.“

„Vdala jste se za něho po skandálním únosu a po roztržce se svým otcem?“

„Ano.“

„Měla jste s ním děcko?“

„Ano, syna Františka.“

„Jehož jste takřka neznala, neboť byl unesen vaším otcem?“

„Ano.“

„A oba dva, otec i syn, zmizeli v bouři?“

„Ano, jsou mrtvi.“

„Co o tom víte?“

Veronika nepomýšlela na to, diviti se této otázce a odvětila:

„Pátrání, které jsem dala podniknouti, a pátrání policie jsou založena na výpovědi čtyř námořníků – svědku.“

„Kdo vám ručí za to, že nelhali?“

„Proč by byli lhali?“ pravila udivené Veronika.

„Jejich svědectví mohlo býti koupeno, mohlo jim býti předem nařízeno.“ „Kým?“

„Vaším otcem.“

„Jaký to nápad! Vždyť můj otec byl mrtev.

„Opakuji: Co o tom víte?“

Tentokráte byla Veronika zaražena.

„Kam tím míříte?“ mumlala.

„Okamžik. – Znáte jména těch čtyř námořníků?“

„Znala jsem je. Již si na ně nevzpomínám.“ – –

„Nevzpomínáte si, že to byla jména bretoňská?“

„Vskutku. Ale nevidím …“

„Nepřišla-li jste vy nikdy do Bretaně, váš otec tam býval velmi často za studiem ke svým knihám, jež psal. Byl tam i za života vaší matky. Za těchto podmínek mohl vstoupíti ve styky s venkovany. Připusťme, že znal odedávna ony čtyři námořníky a že tyto muže, jemu oddané, nebo jím podplacené, vybíral si zvláště pro toto dobrodružství. Připusťme, že napřed složili vašeho otce s vaším synem v některém malém přístavu italském a potom – všichni byli dobří plavci – nechali loď ztroskotati se v dohledu břehu. Připusťme …“

„Ale, oni muži žijí!“ zvolala Veronika s rostoucím vzrušením. – „Mohli by býti vyslechnuti.“

„Dva z nich zemřeli pěknou smrtí před několika léty; třetí, jménem Maguennoc, je stařec, jejž naleznete na Sareku. Co se týče čtvrtého, snad jste ho právě viděla. Pomocí peněz, jež mu tato záležitost vynesla, koupil si kupecký krám v Beg-Meil.“

„Ach, tohoto se mohu ihned tázati,“ pravila Veronika, chvějíc se. „Pojďme ho vyhledati.“

„Proč? Vím toho více než on.“

„Vy víte – vy víte –?“

„Vím vše, co vy nevíte. Mohu odpovědět i na všechny vaše otázky. Ptejte se mne.“

Ale Veronika neodvažovala se položití jí hlavní otázku, onu, jež počala se vynořovati v temnotách jejího zmateného vědomí. Měla strach z pravdy, jež snad nebyla již tak nepřípustná, pravdy, jíž temné se dohadovala. Koktala hlasem plným bolesti:

„Nerozumím – nechápu. Proč by můj otec byl takto jednal? Proč byl by chtěl, aby bylo uvěřeno v smrt jeho a mého ubohého děcka?“

„Váš otec přísahal, že se pomstí.

„Na Vorskim, ale na mne? na své dceři? – a takovou mstou!“

„Vy jste milovala svého manžela. Jsouc jednou v jeho moci, místo abyste před ním prchala, svolila jste státi se jeho ženou. A potom – urážka je veřejná. A vy jste přece znala svého otce, jeho zlostnou, prudkou povahu – jeho povahu poněkud nevyrovnanou – dle jeho slov.“

„Ale potom?“

„Potom – potom! S léty přišly i výčitky svědomí, s něžností, již choval k dítěti – a hledal vás všude. Nacestovala jsem se! počala jsem s cestou ke Karmelitkám v Chartres. Ale to jste již před dlouhou dobou odešla – a kam? Kde vás znovu nalézti?“

„Oznámení v novinách –“

„Učinil tak jednou, velmi šetrně, ovšem. Kdosi odpověděl. Ujednal schůzku. Víte, kdo přišel ke schůzce? Vorski. Vorski, jenž vás též hledal, jenž vás stále miloval a nenáviděl. Váš otec měl obavy a neodvážil se jinak jednati.“

Veronika mlčela. Všecka přemožena dojmy usedla na kámen a sklonila hlavu.

Mumlala:

„Mluvíte o mém otci, jako kdyby ještě dnes žil –“

„Žije.“

„A jako kdybyste ho často vídala –„

„Každý den.“

„A naopak –„Veronika snížila hlas – „a naopak, nepovíte ani slova o mém synu – mám strašné tušení – nepřežil to vše? Snad jest již mrtev? Proto mi o něm nevyprávíte?“
Se vším úsilím pozvedla hlavu. Honorina se usmívala.

„Ah! prosím vás o to, řeknete mi pravdu. Jest strašné doufati tam, kde již vše je ztraceno – prosím vás úpěnlivě –“
Homorina objala rukama její šiji.

„Ale, má ubohá paní, byla bych vám to vše vyprávěla, kdyby můj hezký František byl již mrtev?“

„Žije? Žije?“ zvolala mladá žena zmatena.

„Ale ovšem! a jak se mu dobře daří. Ach, to je zdravý, malý chlapec a stojí pevně na svých nohou! A mám právo být i naň hrdá, neboť já jsem ho vychovala, vašeho Františka.“

Cítila, jak Veronika se o ni opřela pod tíží břemene, příliš těžkých pocitů, v nichž bylo tolik utrpení, co radosti. Pravila jí:

„Plačte, má dobrá paní, to vám ulehčí. To jsou lepší slzy než ony v minulosti, co myslíte? Plačte, aby s vašimi slzami odešla všechna bída vaší minulosti. Já se vrátím do vesnice. Máte asi nějaká zavazadla v hostinci? Znají mne tam. Přinesu je a pojedeme.“

Když se Bretoňka vrátila po půl hodině, spatřila Veroniku stojící a kynoucí jí, aby si pospíšila a slyšela, jak na ni volá:

„Rychle – můj Bože, jak jste pomalá! Nesmíme ani minutu ztratiti.“

Honorina však příliš nespěchala a vůbec neodpověděla. Žádný úsměv neozařoval její trpkou tvář.

„Nuže, pojedeme?“ prosila Veronika, oslovujíc ji: „Není zpoždění? Není překážek? Nuže? Jako byste to již nebyla vy!“

„Ale ano, ale ano –“

„Nuže, pospěšme si.“

S její pomocí naložila Honorina zavazadla a balíky zásob. Potom, stavíc se náhle před Veroniku, pravila k ní:

„Jste si zcela jista, že žena na kříži, jak ji výkres představoval, jste byla vy?“

„Naprosto – ostatně –má začáteční písmena byla nad mou hlavou –“

„To je zvláštní," mumlala Bretoňka, „a velmi znepokojující."

„Proč? Kdosi, kdo mne znal – a jenž se bavil – Jest zde pouze jediná shoda okolností, náhoda, jež vyvolává minulost."

„Oh! minulost mne neděsí – nýbrž budoucnost."

„Budoucnost?"

„Vzpomeňte si na věštbu –"

„Nechápu –"

„Ano, ano, to proroctví, učiněné Vorskimu o vás –"

„Ach! Vy víte?"

„Vím. Jest tak odporné, přemýšlet i o onom výkrese a ještě jiných věcech, jež vy neznáte, a jež jsou ještě příšernější."

Veronika vypukla ve smích.

„Jak? Proto tedy váháte mne odvézti?"

„Nesmějte se. Nesmějeme se, když vidíme skutečné plameny pekelné."

Bretoňka pronesla tato slova se zavřenýma očima a křižujíc se. Potom pravila:

„Zřejmě. – Vy se mně smějete. – Myslíte, že jsem ženou této krajiny, pověrčivou, jež věří v bludičky a strašidla. Neříkám, že nikoliv. Ale zde – zde – jsou zde pravdy, jež vás oslepí. Budete o tom mluviti s Maguennocem, získáteli jeho důvěry."

„Maguennocem?"

„Jedním ze čtyř námořníků. Jest to starý přítel vašeho syna. On též ho vychovával: Maguennoc o tom ví více než všichni učenci, více než váš otec. A přece –"

„A přece?"

„Přece chtěl Maguennoc pokoušeti osud a vniknouti za hranice, jež smíme znáti."

„Co učinil?"

„Chtěl se dotknouti, rukou, slyšíte, vlastní rukou (on sám mi to svěřil) až vzdálených temnot."

„Nuže?" pravila Veronika, přese vše zvědava.

„Nuže, jeho ruka byla spálena plameny. Strašná rána, již mi ukazoval, již jsem viděla, na vlastní oči viděla, cosi jako rána od raka! A trpěl tak nesmírně –„

„Jak nesmírně?"

„Že musil uchopiti do své levé ruky sekeru a sám si pravou ruku useknouti.“

Veronika se zarazila. Vzpomněla si na mrtvolu ve Faouet a koktala:

„Svou pravou ruku? Vy tvrdíte, že Maguennoc si usekl svou pravou ruku?“

„Sekerou, jest tomu deset dní, v předvečer mého odjezdu – já jsem mu ji sama obvázala. Proč se mne na to ptáte?“

„Protože“, prosila Veronika rozechvěle, „protože mrtvý muž, stařec, jejž jsem nalezla v opuštěné chýši a jenž zmizel, měl pravou ruku nedávno uříznutou.“

Honorina sebou trhla. Dosud měla tentýž vzhled sklíčený a dojmutím zrůznený, jenž tak se lišil od její obvyklé tvářnosti v klidu. Zvolala:

„Jste si tím jista? Ano, ano, jest to on– jest to on, Maguennoc – stařec s dlouhými bílými vlasy, neníliž pravda? a vousem vějířovítě se rozšiřujícím? Ach, jak strašlivá krutost!“

Zamlčela se a ohlédla se, znepokojena, že mluvila tak hlasitě. Znovu se pokřižovala a pravila pomalu, téměř pro sebe:

„Jest prvním z těch, kteří mají zemříti – oznámil mi to – a starý Maguennoc měl zrak, jenž četl v knize budoucnosti právě tak dobře, jako v minulosti. Videl jasně tam, kde my vůbec nevidíme. První obětí budu já, paní Honorino. A až zmizí služebník, přijde za několik dní řada na jeho pána –“

„A jeho pán, byl –?“ šeptala Veronika.

Honorina se vzpřímila a sevřela pěstě.

„Budu ho chrániti,“ prohlásila, „zachráním ho, váš otec nebude druhou obětí. Ne, ne, přijdu včas. Nechte mne odejiti.“

„Odjedeme spolu,“ pravila Veronika pevně.

„Prosím vás, netrvejte na tom, žádala úpěnlivě Honorina.

„Nechte mne jednati. Ještě dnes večer, před obědem, vám přivedu Vašeho otce i syna. – –“

„Ale proč?“

„Jest tam příliš mnoho nebezpečí – pro vašeho otce a zvláště pro vás. Vzpomeňte na čtyři kříže! Tam na ostrově budou vztýčeny. – Oh! Nesmíte tam jiti! Ostrov jest proklet.“

„A můj syn?“

„Uzříte jej dnes, v několika hodinách.“ Veronika se prudce zasmála: „V několika hodinách! Ale to je šílenství! Jak! Již plných čtrnáct let nemám syna. Pojednou se dozvím, že jest na živu a vy žádáte, abych čekala než ho budu moci obejmouti! Ani jedinou hodinu. Raději bych se tisíkrát odvážila smrti, než abych tento okamžik oddalovala.“

Honorina na ni pohlédla a pochopila patrně, že její rozhodnutí je z oněch, proti nimž je marno bojovati, neboť již nenaléhala. Po třetí se pokřižovala a pravila proste:

„Děj se vůle Páně.“

Obě dvě usedly uprostřed balíků, jež vyplňovaly nízkou lodici. Honorina spustila motor, uchopila řidítko a s velkou zručností proplétala loď mezi skalisky a úskalími, jež se sotva vynořovaly nad hladinu.

III.

Veronika, sedíc u kormidla na bedně, se usmívala, úsměvem dosud neklidným, neurčitým, plným mlčení, váhavým jako sluneční paprsek, jenž pokouší se proniknouti posledními mraky bouře, ale zároveň se šťastným úsměvem.

Štěstí zdálo se pravým výrazem této podivuhodné tváře, vyzařující vznešenost a onen zvláštní ostych, jenž dodává jistým ženám, dotčeným nesmírným neštěstím, nebo chráněným láskou, zvyk vážnosti a vzdání se vší ženské koketnosti.

Její černé vlasy, poněkud našedlé na spáncích, byly spjaty velmi nízko nad šijí. Měla matnou pleť žen z jihu a velké oči jasné modři, jejichž celá bulva zdála se stejné barvy, barvy zimní oblohy. Byla velká se širokými rameny a krásně vyvinutým poprsím.

Její harmonický a poněkud mužský hlas stal se lehkým a radostným, mluvila-li o znovu nalezeném synu. A Veronika chtěla mluviti pouze o něm. Marně pokoušela se Bretoňka přejiti k záhadám, jež ji trápily a počínala časem:

„Nuže, jsou dvě věci, jež si nemohu vysvětliti. Kým byly učiněny ony stopy, jež vás vedly z Faouetu až přesně k místu, kde jsem vždy přistávala, což by naznačovalo, že kdosi byl z Faoue-

tu na ostrově Sareku? A konečně, jak otec Maguennoc opustil ostrov? Bylo to dobrovolně? Nebo byla odnesena jeho mrtvola?

A jakým způsobem?“

„Dá to takovou práci?“‘ ptala se Veronika.

„Ale ovšem. Pomyslete jen, mimo mne, jež se svou lodicí jezdím každých čtrnáct dní pro potraviny do Beg Meil neb do Pont dʻAbbé, jsou tam pouze dvě loďky rybářské, jež jezdí vždy výše na pobřeží, až k Audierne, kde prodávají svůj lov. Jak se tedy Maguennoc mohl přeplaviti? Ostatně byl to on sám, jenž se zabil? Ale proč by tedy jeho mrtvola byla zmizela?“

Ale Veronika namítala:

„Prosím vás snažně – to nemá v tomto okamžiku důležitosti. Vše se vysvětlí. Mluvme o Františkovi. Pravíte tedy, že přišel na Sarek? –“

A Honorina ustoupila prosbám mladé ženy.

„Přišel v náručí ubohého Maguennoca několik dní potom, kdy vám byl vzat – Maguennoc, jejž pan dʻHergemont navedl, vyprávěl celý příběh, jak jakási cizí dáma mu svěřila dítě a on je dal živiti svou dcerou, jež však již zemřela. Já jsem byla na cestách, po deset let jsem sloužila u samých Pařížanů. Když jsem se vrátila, byl již hezky čiperným hošíkem, běhal přes písčiny a kameny. – Tehdy jsem vstoupila do služby k vašemu otci, jenž se usadil na Sareku. Když dcera Maguennocova zemřela, vzali jsme dítě opět k sobě.“

„Ale pod jakým jménem?“

„Pod jeho jménem Františka – jen zcela krátce František. Pan dʻHergemont dal se nazývat i panem Antonínem. Dítě říkalo mu dědečku. Nikdo na tom neshledal nikdy nic divného.“

„A jeho povaha?“ ptala se Veronika s jistou úzkostí.

„Oh, co se toho týče, to je pravé požehnání!“ odvětila Honorina. „Nic od otce a nic od dědečka, jak sám pan dʻHergemont doznává. Dítě mírné, milé a zdvořilé. Nikdy netrpí výbuchy zlosti, a je vždy dobré nálady. Tak si získal svého děda a tak se též pan d’Hergemont opět vám naklonil; neboť jeho vnuk mu připomínal dceru, již zavrhl. ‚Celá matkaʻ říkával. ‚Veronika by-

la jako on, něžná a mírná, lichotivá a laskavá.ʻ – Tehdy počal vás hledati spolu se mnou, jíž se ponenáhlu se vším svěřil.“
Veronika zářila radostí. Její syn se jí podobal. Její syn byl dobrý a usměvavý!

„Ale,“ pravila, „pozná mne? Ví, že jeho matka žije?“

„Ví-li to? Pan dʻHergemont chtěl napřed zachovati tajemství. Ale já jsem nemeškala mu vše říci.“

„Vše?“

„Ne. Myslí, že jeho otec je mrtev a že jeho matka následkem ztroskotání, kdy pan dʻHergemont i on zmizeli, vstoupila do kláštera, aniž by mohla býti znovu nalezena. – Jak je lačným zpráv, když se vrátím z cesty! On též doufá! Ah! miluje velmi svou maminku. Stále zpívá onu píseň, již jste slyšela a jíž ho naučil jeho děd.“

„Můj František – můj malý František!“

„Oh, ano, miluje vás,“‘ pokračovala Bretoňka. „Je zde maminka Honorina, ale vy jste jen maminka. A jen aby vás mohl hledati, spěchá, aby byl velkým a dokončil svá studia.“

„Svá studia? Pracuje?“

„Se svým dědem a po – dvě léta již s hodným hochem, jejž jsem přivedla z Paříže, Štěpánem Marouxem, válečným invalidou, se všemi možnými vyznamenáními, propuštěným následkem vnitřních operací. František přilnul k němu celým srdcem.“

Loď plula rychle po klidném moři, kde projížděla kotouči stříbrné pěny. Mraky na obzoru se rozptýlily, konec dne byl klidný a mírný.

„Dále, dále!“ opakovala Veronika, jež nepřestala naslouchati; „nuže, jak se obléká můj syn?“

„Nosí krátké kalhotky, jež nechávají jeho lýtka nahá, košili z plátna se zlatými knoflíky a čepici, jako jeho velký přítel, pan Štěpán, ale červenou, jež mu báječně sluší.“

„Má ještě jiné přátele mimo pana Marouxe?“

„Všechny hochy z ostrova. Ale vyjma tří neb čtyř plavčíků opustili všichni ostrov i se svými matkami. Jejich otcové jsou ve válce a pracují na pobřeží, v Concarneau, v Lorient, nechávajíce

starce samotné na Sareku. Není nás nyní na ostrově více než asi třicet.“

„Nuže, s kým si hraje, s kým se prochází?“

„Oh, k tomu má nejlepšího ze všech soudruhů.“

„Ah! A koho?“

„Malého psíka, jejž mu dal Maguennoc.“

„Psa?“

„Nejroztomilejšího, jaký jen může bytí, malého ničemu, směšného, ne příliš čisté rasy, ale tak zábavného, tak přítulného! – Je to zajímavý tvor, pes Zdařílek.“

„Zdařílek?“

„František mu dal toto jméno a žádné jiné by nebylo přiléhavějším. Vypadá vždy šťastně, spokojen se životem – jest ostatně dosti neodvislý a zmizí mnohdy na hodiny i na celé dny, ale je vždy na místě, když je ho třeba, když jsme smutni a když věci nejdou tak, jak by měly. Zdařílek nesnese slzy, hádky, rozpory. Hned, jak někdo pláče nebo činí jako by plakal, sedne si na zadní nohy před vámi, přivře jedno oko, druhé z poloviny otevře a vypadá tak směšně, že vypuknete ve smích. – ‚Nuže, můj starý,‘ říká František, ‚máš pravdu, ono se vše zdaří dobře. Nesmíme si z toho nic dělat, viď?‘ – A když jste utěšena, Zdařílek se poskokem vzdálí. Jeho úloha je vykonána.“

Veronika se smála i plakala zároveň. Dlouho mlčela, sesmutněvši a přemožena zoufalstvím, jež překonalo všechnu radost. – Myslila na vše, co štěstí ztratila za těchto čtrnáct let, kdy byla matkou bez děcka, nosíc smutek za syna, jenž žil. Všechna ona péče, jež udílí se bytosti zrozené, všechna něha, jíž se obklopuje a jež opět od ní vychází, všechna pýcha, již pociťujeme, vidouce ji růsti a slyšíce ji mluviti, vše to, co obšťastňuje matku a unáší ji a naplňuje její, srdce láskou každý den rostoucí, to vše ona neznala.

„Jsme již v půli cesty“, pravila Honorina.

Pluly kolem ostrovů Glenauských. Po jejich pravici výběžek Penmarchu, jehož pobřeží stále sledovaly ve vzdálenosti patnácti mil, rýsovala se přímka, již nerozeznávaly vždy od obzoru.

Veronika přemítala o své smutné minulosti, o své matce, již sotva znala, o svém dlouhém dětství u sobeckého a nevrlého otce, o svém manželství. Ah! hlavně o svém manželství! Vzbudila ve své mysli vzpomínky na první setkání se s Vorskim, když jí bylo teprve sedmnáct let. Jak ihned měla strach před tímto podivným mužem, obávajíc se ho i podléhajíc zároveň jeho vlivu, jako podléháme v tomto věku tajemným a nepochopitelným vlivům.

Potom odporný den únosu a ostatní, jež následovaly, ještě odpornější, týdny, kdy ji zavíral, vyhrožuje jí a opanovav ji veškerou svou zlou mocí. A vynutil na ní slib sňatku, smlouvy, proti níž vzpíraly se všechny pudy a veškerá vůle mladé dívky, ale již myslila, že musí podepsat i po takové hanbě. Ostatně její otec k tomu svoloval.

Její myšlenky bouřily se proti vzpomínce na rok jejího manželství. Ne, nikdy, ani v nejhorších hodinách, kdy můry minulosti přepadaly ji jako přízraky, nikdy nesvolila ke vzkříšení této odporné doby v tajemnu svého ducha, toho hnusu, mučení, zrady, hanebného života svého muže, jenž beze studu s cynickou pýchou ukazoval se ponenáhlu takovým, jaký vskutku byl, opíjeje se, upadaje do hry, okrádaje své soudruhy, co podvodník a ničema, jenž činil na svou ženu dojem ducha zla, krutosti a nevyrovnanosti, dojem, jenž dosud trval a jí zachvíval.

„Dosti snů nyní, paní Veroniko," pravila Honorina.

„Nejsou to sny a vzpomínky," odvětila tato, „jsou to výčitky svědomí."

„Výčitky svědomí, vy, paní Veroniko, jejíž život byl jediným utrpením?"

„Utrpením, jež bylo trestem."

„Ale to vše jest skončeno, paní Veroniko, jelikož nyní naleznete znovu svého syna a svého otce. Nuže, hleďte, myslete pouze na to, jak býti šťastnou!"

„Šťastnou? Mohu jí ještě býti?"

„Ano, můžete jí býti. Uvidíte to a zanedlouho. Hleďte, zde je Sarek."

Honorina vytáhla z bedny pod svým sedadlem velkou troubu, jíž používala jako rohu po způsobu starých námořníků a přiloživši rty k otvoru, nadmula tváře a vyloudila z ní několik mocných tonů, podobných bučení, jež rozlehly se prostorem.

Veronika otázala se jí pohledem.

„Volám jej," pravila Honorina.

„Františka, vy voláte Františka?"

„Při každém mém návratu je tomu tak. Seběhne s vršku, kde bydlíme à přijde až ke hrázi."

„Uvidím jej tedy?" ptala se Veronika a všecka, zbledla.

„Uvidíte jej. Zdvojnásobte svůj závoj, aby vás nepoznal dle vašich podobizen. – Budu s vámi mluviti jako s cizinkou, jež jde navštíviti ostrov."

Bylo již zřetelně viděti ostrov, ale patu příkrého pobřeží nebylo lze spatřiti pro množství úskalí.

„Ach, ano, úskalí, těch nám zde nechybí. Těmi se to zde jen hemží jako sledi," volala Honorina, jež musila nyní zastaviti motor a pracovala malými, velmi krátkými vesly. – „Hleďte, před okamžikem bylo moře klidné, ale zde není nikdy!"

Vskutku, bylo tu tisíce a tisíce malých vln, jež se předháněly, lámaly a bojovaly se skalisky nekonečný a marný boj. Zdálo se, jako by lodice plula v dravém proudu. Na žádném místě nebylo lze rozeznati modrou nebo zelenou hladinu moře mezi chomáči pěny, nic, než bílý mech, jako šlehaný neustálým vírem sil, jež vrhaly se proti ostrým zubům skalisek.

„A kolem dokola je to stejné" počala opět Honorina, „v tom stupni, že Sarek je přístupný takřka jen malým lodicím. – Ach, u nás by nebyli mohli Němci zřídit podmořskou stanici! Z opatrnosti přišli sem přece důstojníci z Lorientu, přede dvěma léty, aby měli čisté svědomí vzhledem k několika jeskyním, jež jsou na západním pobřeží a kamž se může vniknouti pouze při odlivu. Byl to ale ztracený čas. U nás nelze nic takového podnikáti. Pomyslete jen, že ten prach špičatých úskalí vraždí skrytě jako zrádci. A ač jsou ona úskalí nejnebezpečnější, snad přece nutno se nejvíce obávati těch druhých, oněch velkých, které vidíme a jež mají jméno a pověst od zločinů a ztroskotání. – Oh, ti …"

Její hlas se stával tišším. Rukou váhající, jež zdála se míti strach z unáhleného posuňku, označila několik útesů, jež se mocně vztyčovaly v rozličných tvarech seskupených zvířat, věží s cimbuřím, ohromných jehel, hlav sfingy, vyhlodaných pyramid. Všechny byly černé, červeně skvrnité a jako krví pokropené žuly.

A šeptala:

„Ach, ti zde, ti hlídají ostrov již po staletí, ale jako divá zvěř, jež hledí pouze činiti zlo a působit i smrt. Ti zde, ti zde! – Ne, jest lépe nikdy o tom nemluvit, ani na to nemysliti. Je to třicet divokých zvířat. – Ano, třicet, paní Veroniko, jest jich třicet.“ Poznamenala se křížem a pravila klidněji: „Jest jich třicet. Váš otec říká, že Sarek nazývá se proto ostrovem třiceti rakví, že pud lidu zaměnil konečně obě slova. *) Snad zřejmě, ale přes to jsou, to skutečné rakve, paní Veroniko, a kdybychom je mohli otevřít, nalezli bychom tam zcela jistě plno kostí. – Pan dʻHergemont říká sám, že slovo Sarek pochází od sarkofág, což dle jeho řeči jest vědecký výraz pro rakev. A potom, – jest lépe …“

Honorina se přerušila, jako kdyby chtěla mysliti na jiná věci a ukazujíc na jeden útes, pravila:

„Pohleďte, paní Veroniko, za tímto velkým skaliskem, jež nám zahrazuje cestu, uzříte štěrbinou náš malý přístav a na pobřeží červenou čepici Františkovu.“

Veronika poslouchala roztržitě všechna vysvětlení Honoriny. Naklonila se daleko přes okraj lodice, aby co nejdříve mohla zahlédnouti obrys postavy svého syna, zatím co Bretoňka proti své vůli, posednuta utkvělou myšlenkou, pokračovala:

„Jest to tak lépe. Ostrov Sarek, a jen proto jej vyvolil váš otec za své sídlo, obsahuje spoustu dolmenů**), které nejsou nikterak význačné, ale mají zvláštnost, že jsou si všechny skoro podobny. Nuže, víte kolik je těchto dolmenů? Třicet! třicet, jako hlavních skalisek. A těchto třicet jest rozptýleno kolem ostrova na strážích, právě naproti třiceti úskalím, a každý z nich nese totéž jméno jako odpovídající mu skalisko. Dol-er-Hʻroech, Dol Kerlitu, atd. Co tomu říkáte?“

Vyslovila tato jména tímže úzkostlivým hlasem, jakým mluvila o všech těchto věcech, a jako kdyby se obávala, být i těmito vecmi samými slyšena, vecmi, jež byly ji oživovány životem pochybným a posvátným.

*) écueils – cercueils – nepřemožitelná slovní hříčka – écueil = skalisko – cercueil = rakev.
**) Dolmen, odborný název pro t. zv. bludné balvany, pokládané některými archeology za praehistorické náhrobky.

„Co tomu říkáte, paní Veroniko? Oh! V tom všem je mnoho tajemství a jest lépe, pravím vám znovu, zachovati mlčení. Budu vám to vyprávěti, až odejdeme daleko z ostrova a až váš malý František bude ve vašem náručí, mezi vaším otcem a vámi –“

Veronika mlčela, pozorujíc prostor v místě, jež jí Bretoňka byla naznačila. Obrátivši se zády ke své družce, ruce zaryty do okraje bárky, dívala se neustále. Tudy, tímto úzkým průrvem, uzří své znovu nalezené dítě! Nechtěla, aby ani jediná vteřina byla ztracena z těch chvil, kdy František bude jí náležeti. Dospěli ke skále. Jedno z Honoríniných vesel dotklo se stěny. Pluly podél ní až ke konci.

„Ach, není zde!“ – pravila Veronika bolestně.

„František není zde? Nemožno!“ zvolala Honorina.

Ale i ona viděla tři nebo čtyři sta metrů dále několik velkých kamenů, jež tvořily hráz přístavu. Tři ženy, jedna dívka a staří námořníci očekávali loďku. – Žádný hoch – žádná červená čepka.

„To je zvláštní,“ pravila tiše Honorina. „Je to poprvé, kdy chybí při mém zavolání.“

„Snad je nemocen,“ předpokládala Veronika.

„Ne, František není nikdy nemocen.“

„Tedy?“

„Tedy nevím.“

„Ale neobáváte se ničeho?“ ptala se Veronika, která se již strachovala.

„O něho ne – ale o vašeho otce. Maguennoc mi pravil, abych ho neopouštěla. – Jemu hrozí nebezpečí.“

„Ale František je tam, aby ho bránil, právě jako pan Maroux, jeho učitel. – Nuže, odpovězte. – Co myslíte?“

Po chvilce mlčení pokrčila Honorina rameny.

„Hlouposti! Mám nesmyslné myšlenky, ano, nesmyslné. Nezazlívejte mi. Přes vše objevuje se ve mně Bretoňka. Vyjma několik let, žila jsem stále v tomto ovzduší legend a bájí – nemluvme již o tom.“

Ostrov Sarek má tvar dlouhé, dosti hrbolaté plochy, pokryté starými stromy a podporované srázným břehem prostřední výšky, velmi nestejným a zubatým. Kolem celého ostrova táhne se jakoby koruna nestejné krajky, na níž bez ustání pracuje déšť, vítr, slunce, sníh, mráz, mlha, všechna voda, jež padá s nebe a všechna voda, jež přichází se země.

Jediný přístupný bod nalézá se na jižní straně v proláklině povrchu, kde několik rybářských domků, většinou za války opuštěných, tvoří vesnici. Zde otevírá se jakási kotlina, chráněná malou hrází. Moře tam je nekonečně klidné. Dvě bárky tam byly přivázány.

V okamžiku, kdy přistávaly, učinila Honorina poslední pokus.

„Vidíte, paní Veroniko, jsme zde. – Nuže, stojí to za to, abyste vystupovala? Zůstaňte. Za dvě hodiny přivedu vám vašeho otce a vašeho syna a poobědváme v Beg-Meil nebo v Pont I'Abbé. Rozhodnuto?“

Veronika povstala. Bez odpovědi vyskočila na hráz.

„Nuže, děti! “ ptala se Honorina, jež ji dohonila a nenaléhala dále, „což klučík František nepřišel?“

„Byl zde v poledne,“ pravila jedna z žen,, „ale čekal vás až zítra.“

„To je pravda – ale přece musil slyšeti, že přijíždím. – Konečně, uvidíme.“

A když jí oni lidé pomáhali vykládati lodici, pravila jim;

„Není třeba nésti toto do Opatství. Ani zavazadla. Aspoň ne ihned. – Poslyšte, nepřijdu-li do pěti hodin, pošlete mi hocha se zavazadly.“

„Ne, přinesu je sám," pravil jeden z námořníků.

„Jak chceš, Corréjou. Ach řekni, nic mi nevyprávíš o Maguennocovi!"

„Maguennoc odešel. Já sám jsem ho převážel do Pont-I'Abbé."

„Kdy, Corréjou?"

„Na mou věru, druhý den po vašem odjezdu, paní Honorino."

„Co tam chtěl, tam na pevnině?"

„Říkal nám, že půjde – nevím kam, týkalo se to jeho ruky useknutí – pouť –"

„Pouť! Do Faouetu, snad. Ke kapli sv. Barbory."

„Tak jest – tak jest, kaple sv. Barbory, to bylo ono jméno."

Honorina se neptala více. Jak by mohla ještě pochybovati o smrti Maguennocově? Vzdálila se, doprovázena Veronikou, jež spustila svůj závoj. Obě se daly kamenitou stezkou, přerušovanou stupni, jež vinula se středem dubového lesa a vedla k severní části ostrova.

„Konečně", pravila Honorina, „nejsem si jista, abych se přiznala, budeli pan d'Hergemont chtíti odejiti. Všechny mé příběhy má za hloupý žvast, ačkoliv se někdy některým věcem sám diví."

„Jest jeho obydlí daleko?" ptala se Veronika.

„Čtyřicet minut cesty. Jest to skoro jiný ostrov, jak vidíte, jenž jest přivěšen na první a kde Benediktini vystavěli klášter."

„Ale není sám s Františkem a panem Marouxem?"

„Před válkou byli tam ještě dva lidé. Od té doby já s Maguennocem a kuchařkou Marií Le Goffovou jsme konali téměř všechny práce."

„Ta zůstala zde za vaší nepřítomnosti?"

„Ovšem že ano."

Přišli k plošině. Stezka, jež sledovala pobřeží, stoupala a klesala v nádherných vlnách. Kolkolem bylo mnoho starých dubu s bobulemi jmelí, jež spatřovaly mezi řídkými listy. V dáli obklopoval šedě zelený oceán ostrov bílým pásem.

Veronika pravila:

„Jaký máte plán, Honorino?"

„Vstoupím sama a promluvím s vaším otcem. Potom se pro vás vrátím ke dveřím zahrady. Františkovi se budete vydávati za přítelkyni jeho matky. Uhodne pak ponenáhlu vše.“

„A myslíte, že mne otec dobře přijme?“

„S otevřenou náručí, paní Veroniko“ zvolala Bretoňka a budeme všichni šťastni, leda že by – leda že by se něco stalo – Jest to tak hloupé, že František nepřiběhl! Ze všech míst ostrova mohl vidět i naši loď – skoro již od Glenanských ostrovu.“

Znovu upadla do svých hloupých povídaček, jak to nazývá pan d'Hergemomt a obe pokračovaly mlčky v cestě, Veronika netrpělivá a úzkostlivá.

Náhle se Honorina pokřižovala.

„Učiňte jako já, paní Veroniko,“ pravila. Mniši sice toto místo vysvětili, ale přece zbývá ze starých časů mnoho věcí zlých, které přinášejí neštěstí. Zvláště v tomto lese, lese Velkého Dubu.“

Staré časy znamenaly bezpochyby dobu starých druidů *) a lidských obětí. A skutečné ponořily se obě do lesa, kde duby odděleny jeden od druhého, stály na kamenitých, mechem porostlých pahorcích a měly vzhled starých bohů, každý se svým oltářem, svým uctíváním tajemným a svou obávanou mocí.

Veronika pokřižovala se jako Bretoňka a nemohla se ubrániti zachvění. „Jak je to smutné! Na celém tomto opuštěném prostranství není jediné květiny.“

„Jsou zde přece nádherné, když si někdo s nimi dá práci. Uvidíte květiny Maguennocovy na konci ostrova, na právo od Dolmenů lesních žínek – místo, jež se nazývá Kvetoucí Kalvárií.“

„Jsou krásné?“

„Obdivuhodné, vám říkam. Ale on přináší si hlínu z jistých míst. Připravuje ji. Zpracuje ji. Mísí ji s jistými zvláštními listy, jejichž moc zná jen on.“

A dodala mezi zuby:

„Uvidíte květiny Maguennocovy, květiny, jakých není na celém světě – květiny zázračné.“

Za jedním z vršků skláněla se cesta prudkým svahem. Ohromná trhlina rozdělovala ostrov na dvě části, z nichž druhá byla naproti, méně vysoká a menších rozměrů.

„To jest Opatství," pravila Bretoňka.

Tytéž zubaté srázy obklopovaly ostrůvek valem ještě příkřejším, jenž vylamoval a zubatil se jako okruh koruny. A tento val družil se k hlavnímu ostrovu kamenitým hřebenem, asi padesát metrů dlouhým, sotva širším, než zeď hráze, jehož tenká, omletá hrana zdála se ostrou jako ostří sekery. Na tomto hřebenu nebylo možno vést i stezku, tím méně, že ji uprostřed poltila široká mezera. Byl tedy na obou koncích na pilířích postaven dřevěný most, jenž spočíval na skále a pnul se nad průrvou.

*) Druidové – staří kněží keltičtí.

Přešly jej jedna po druhé, neboť byl velmi úzký a mimo to málo pevný, kymáceje se pod kroky osob a záchvěvy větru.

„Pohleďte tam dozadu; na samém konci ostrůvku," pravila Honorina, „jest viděti roh Opatství."

Stezka, jež tam směřovala, vinula se lukami, posázenými malými borovicemi, rozdělenými dle kosočtverců. Jiná cesta uhýbala se na právo a ztrácela se v hustém podrostu.

Veronika nespustila očí z Opatství, jehož nízké průčelí se stále prodlužovalo. Bretoňka se po několika minutách prudce zastavila a obrácena jsouc k podrostu v právo, volala:

„Pane Štěpáne!"

„Koho voláte? Pana Marouxa?" ptala se Veronika.

„Ano, Františkova učitele. Běžel směrem k mostu, viděla jsem ho průrvou. Pane Stěpáne! Ale proč neodpovídá? Viděla jste postavu?"

„Ne."

„Jsem si jista, že jest to on, ve své bílé čapce. Ostatně, vidíme za sebou most; počkejme až bude přecházeti."

„Proč čekati? Jeli něco, nějaké nebezpečí, jest to v Opatství.

„To jest správné, pospěšme si."

Zrychlyly krok, přemoženy předtuchami, potom se bez příčiny daly do běhu, tak se jejich tušení přibližovalo skutečnosti.

Ostrůvek se znovu sužoval, zahrazen nízkou zdí, jež ohraničovala majetek Opatství. V tom okamžiku bylo slyšeti výkřiky vycházející z obydlí.

Honorina zvolala:

„Volají! Slyšela jste? Výkřiky ženy! To jest kuchařka! To jest Marie Le Goffova!“

Pospíšila ke mříži, uchopila klíč, ale tak neobratně, že porouchala zámek a nemohla otevřití.

„K rozvalinám!“ rozkazovala, „hleďte, tam na právo!“

Vrhly se tam, překročily zeď a chvátaly přes rozsáhlý trávník, posetý zříceninami: Křivolaká a málo znatelná stezka ztrácela se co chvíli pod chomáči břečtanu a mechu.

Zde jsme! Zde jsme!“ křičela Honorina. „Již jdeme!“ A mumlala:

„Už nekřičí! to jest strašné! Ach! ta ubohá Marie Le Goffová!“

Uchopila rámě Veroniky.

„Obraťme se. Průčelí jest na druhé straně. Odtud jsou dveře vždy zavřené a okenice na oknech.“

Ale Veronika se zapletla do kořenů, klopýtla a padla na kolena. Když se zvedla, byla již Bretoňka daleko a zahýbala za levé křídlo budovy. Nevědomky, místo, aby jí sledovala, obrátila se Veronika v právo k domu, vyskočila na zápraží a vrhla se ke dveřím, jež byly však zavřeny. Bušila do nich vší silou.

Myšlenka na oběhnutí celého domu jako učinila Honorina, zdála se jí ztrátou času, již nic nemohlo nikdy nahraditi. Přece však, vidouc marnost svého úsilí, chtěla se již k tomu rozhodnouti, když zazněly nové výkřiky nad ní.

Byl to mužský hlas, v němž Veronika zdála se poznávati hlas otcův. Couvla několik kroků. Náhle se v prvním patře otevřelo jedno z oken a uzřela pana d'Hergemonta, jehož tvář byla rozrušena nevyličitělným děsem; sténal:

„Pomoc! Pomoc! Ah! ta nestvůra! Pomoc!“

„Otče, otče!“ volala Veronika v zoufalství; „to jsem já.“

Sklonil na okamžik hlavu a zřejmě neviděl svoji dceru; chystal se rychle seskočiti s balkonu. Ale za ním zazněla rána a jedna tabule okenní se rozlétla se hřmotem.

„Vrah! vrah!“ křičel vraceje se do místnosti.

Veronika zmatena, bezmocná, ohlížela se kol sebe. Jak má pomoci svému otci? Zeď byla příliš vysoká, bez výstupku, aby se za nej mohla zadržeti. Náhle zpozorovala na dvacet metru od sebe u zdi domu žebřík. Zázrakem vůle a úsilí se jí podařilo přenésti žebřík, ač byl velmi těžký a postavili jej pod otevřené okno.

V nejtragičtějších okamžicích životních, když duch jest pln zmatku, když celé tělo jest zlomeno chvěním úzkosti, jakási jistá schopnost vede dále naše myšlenky. Veronika se ptala sama sebe, proč není slyčeti hlas Honoriny a čím se zdrželo její zakročení.

Myslela též na Františka. Kde jen byl František? Následoval Štěpána Marouxe v jeho nevysvětlitelném útěku? Odešel pro pomoc? A pak, kdo byl ten, jejž pan d' Hergemont nazýval nestvůrou a vrahem?

Žebřík nedosahoval až k oknu a Veronika byla si ihned vědoma úsilí, jehož jí bude třeba, aby dostihla balkonu. Ale přes to neváhala. Tam nahoře se bili půtkou, přehlušovanou tlumenými výkřiky, jež vyrážel její otec. Veronika stoupala. Uchopila jednu z vnitřních tyčí balkonu. Nízký výklenek dovolil jí opřít i se kolena, prostrčiti hlavu a dívati se na drama, jež se rozvíjelo před ní v místnosti.

V tomto okamžiku, pan d' Hergemont znovu přikročil až k – oknu, tak ku předu nachýlen, že mu téměř viděla do tváře. Ani se nehýbal, oči maje vytřeštěné, paže rozevřené jako v nerozhodném posuňku, jako v očekávání věci strašných, jež právě se měla stati.

Koktal:

„Vrahu – vrahu. – Jsi to tedy ty? Ach, buď proklet! Františku! Františku!“

Bezpochyby volal svého vnuka na pomoc a bezpochyby i František sám byl v boji, snad napaden, snad raněn, snad mrtev!

Veronika nadlidskou silou se vzchopila a položila nohu do výklenku.

„Zde jsem, zde jsem …“ chtěla zvolati.

Ale hlas zmíral jí v hrdle. Viděla! – uzřela! – Před jejím otcem, na pět kroků od něho, proti protější zdi místnosti stál tvor, jenž mířil revolverem na pana dʿHergemouta a pomalu cílil. A tento tvor – oh! hrůza! – Veronika poznávala červenou čapku, o níž jí Honorina mluvila, plátěnou košili se zlatými knoflíky. – A hlavně shledávala v této mladé tváři, zrůzněné příšernými city, výraz totožný s výrazem, který měl Vorski v hodinách, kdy jej unášely jeho vášně nenávisti a zuřivosti.

Hoch ji vůbec neviděl. Jeho oči neodvracely se od cíle, jejž chtěl zasáhnouti a zdál se zakoušeti divokou radost v oddalovaní osudného posuňku.

Veronika mlčela též. Slova, ani výkřiky nemohly oddáliti zkázu. Bylo nutno jediné – vrhnouti se mezi otce a jejího syna. – Natáhla se, vykročila, vsunula se na balkon.

Pozdě. – Rána padla. Pan dʿ Hergemont klesl se zaúpěním bolesti.

V témž okamžiku, v téže vteřině, kdy dítě ještě drželo páži napřaženou a kdy stařec klesal, otevřely se v pozadí dveře. Objevila se Honorina a odporný výstup zasáhl ji přímou ranou.

„Františku!“ chroptěla. „Ty! Ty!“

Dítě se vrhlo k ní. Bretoňka pokoušela se zahraditi mu cestu. Nebylo zde ani boje. Dítě ustoupilo o krok, zvedlo prudce zbraň, již drželo v ruce a spustilo.

Honorina zlomila se v kolenou a klesla přede dvéře. A zatím, co on skočil přes její tělo a prchal, volala ona:

„Františku! Františku! Ne, to není pravda. – Ah, je to možné? Františku?“

Venku se ozval výbuch smíchu; ano, dítě se smálo. Veronika slyšela ten příšerný, pekelný smích, podobný smíchu Yorského a vše to působilo jí tak nesnesitelné utrpení, žeʼ znovu poznala své někdejší utrpení, jež za, koušela s Vorskim!

Nepronásledovala vraha. Ani ho nezavolala.

Vedle ní šeptal slabý hlas:

„Veroniko, Veroniko…“ Pan dʿHergemont ležel na zemi a pohlížel na ni svým skelným zrakem, již plným smrti.

Poklekla u něho a jak se pokoušela rozepnouti mu vestu a zkrvavenou košili, aby mohla ovázati jeho smrtelnou ránu, odstrčil jí mírně ruku. Porozumněla, že její péče jest marná a že s ní chce mluvili. Naklonila se k němu.

„Veroniko, odpuštění, Veroniko…“

To byl první výraz jeho uhasínající myšlenky.

Políbila jej na čelo plačíc.

„Mlč, otče – neunavuj se.“

Ale měl jí jiné věci co říci a jeho ústa marně vytvářela slabiky, jež neměly smyslu a jimž naslouchala všecka zoufalá. Jeho život unikal. Duch nořil se v temnoty. Veronika přitiskla ucho k samým rtům, jež křivily se v posledním úsilí a zaslechla slova:

„Dej pozor – dej pozor – Boží kámen…“

Náhle se napolo vztýčil. Jeho oči se zaleskly, jako ozářeny posledním zábleskem zhasínající lampy. Veronika měla dojem, že její otec, dívaje se na ni, rozumí sám jediný významu její přítomnosti a předvídá, všechna nebezpečí, jež jí hrozí; pravil hlasem úzkostlivým a chraptivým, ale úplně jasným:

„Nezůstávej zde – bude to tvá smrt, zůstaneš-li; zachraň se z tohoto ostrova. – Odejdi – odejdi…“

Jeho hlava klesla. Koktal ještě několik slov, jež Veroniku překvapila: „Ach! Kříž – čtyři kříže Sareku – má dcero – má dcero – trest smrti – křížem.“

A to bylo vše.

Nastalo velké ticho, ohromné ticho, jež mladá žena cítila klesati na sebe jako břímě, jehož váha se každou vteřinu zvyšovala.

„Zachraň se z tohoto ostrova,“ – opakoval jakýsi hlas. –

„Odejdi! Váš otec vám to nařizuje, paní Veroniko!“

Honorina byla vedle ní, bledá na smrt, ruce semknuty na ručníku, přitisknutém na ránu, krví zčervenalém, jejž držela na své hrdi. „Ale je třeba vás ošetřiti!“ zvolala Veronika; „počkejte, ukažte mi…“

„Později, budou se mnou se zabývati, později,“ mumlala Bretoňka. – „Ach! Ta nestvůra! Kdybych byla mohla přijíti včas, ale dvéře tam vzadu byly zahrazeny.“

Veronika ji prosila: „Nechte se ošetřiti – slyšíte…“

„Hned. – Napřed – Marie Le Goffová, kuchařka, na konci schodiště – je též raněna – na smrt snad – jděte se podívati…“
Veronika vyšla dveřmi, jimiž proběhl její syn, prchaje.
Vstoupila na široké schodiště. Na prvních stupních v sebe shroucena, dokonávala Marie Le Goffova.

Umřela skoro ihned, aniž by byla přišla k vědomí, třetí oběť nesrozumitelného dramatu. –
Dle předpovědi starého Maguennoca byl pan d'Hergemont druhou obětí.

UBOZÍ LIDÉ NA SAREKU

III.

Když Veronika obvázala ránu Honorininu ránu – málo hlubokou, jež nezdála se ohrožovati dny života Bretoňky – když přenesla tělo Marie Le Goffové do velké místnosti, přeplněné knihami a zařízené jako pracovna, kde odpočíval její otec, zatlačila oči panu d' Hergemontovi, pokryla ho prostěradlem a počala se modliti. Ale slova modlitby nepřicházela jí na rty a její duch nezplodil myšlenky. Byla jako uspána opětovanými ranami neštěstí. Sedíc, hlavu v rukou, zůstala zde po celou hodinu, zatím co Honorina spala horečnatým spánkem.

Všemi silami pokoušela se zapudit i obraz svého syna, jako vždy odmítala obraz Vorského. Ale oba obrazy splývaly, točily se kolem ní, tančily jí před zavřenýma očima, jako záblesky světla, jež mihají se, krouží a zmnožují v temnotě našich víček. Byl to jediný krutý, sardonický, úšklebný a odporný obličej.

Netrpěla jako trpí matka, jež oplakává svého syna. Její syn byl mrtev již čtrnáct let a ten, jenž znovu ožil, onen, pro nějž všechna něha mateřská byla připravena, tento syn stal se náhle cizincem, ještě huře – synem Vorskiho! Jak mohla tedy trpěti?

Ale jaká rána otevřela se v jejím srdci! Jaký rozvrat, jaká potopa, jež vyvrací klidné oblasti až do kořenů. Jaké pekelné divadlo! Jaké vidění šílenství a hrůzy! Jaká ironická hra mocného osudu! Její syn vraždí jejího otce v okamžiku, kdy po tolika letech odloučení a smutku přichází je oba obejmouti a žiti v míru a důvěrnosti! Její syn vrahem! Její syn rozsévá smrt! Její syn míří nenávistně zbraní a vraždí celou svou duší, naplněnou perversní radostí!

Nemohla pochopiti pohnutky, vysvětlující podobné činy! Proč to její syn učinil? Proč jeho učitel Štěpan Maroux, bezpochyby spoluvinník, snad i průvodce, uprchl před dramatem? Tolik otázek, na než nehledala odpovědi. Myslila pouze na strašlivý výjev, na boj, na smrt. A tázala se sama sebe, neníli smrt i pro ni jediným útočištěm, jediným východiskem.

„Paní Veroniko“, mumlala Bretoňka. „Co jest?“ ptala se mladá žena, probuzená ze svého omámení. „Neslyšíte?“

„Co?“

„Zvoní se v přízemí. Bude to asi někdo s vašimi zavazadly.“ Vstala živě.

„Ale co mám říci? Jak vysvetliti? Obviním-li to dítě. –“

„Ani slova, prosím vás. Nechte mne mluviti.“

„Jste velmi slabá, má ubohá Honorino.“

„Ne, ne, jest mi lépe.“

Veronika sestoupila a pod schody ve velké, černobíle dlážděné předsíni odemkla velká dveře.

Byl to vskutku jeden z námořníků,.

„Klepal jsem v kuchyni,“ pravil muž. Marie Le Goffová není tedy zde? A paní Honorina?“

„Honorina jest nahoře a přeje si s vámi mluviti.“

Námořník se na ní podíval a zdálo se,, že tato mladá žena tak bledá a tak vážná naň učinila dojem, neboť ji sledoval bez slova.

Honorina je očekávala v prvním patře, vzpřímena před otevřenými dveřmi.

„Ach! toˇs ty, Corréjou? Poslechni mne dobře – žádné tlachání, neníliž pravda?“

„Co se děje, paní Honorino? Ale vy jste raněna co jest to?“

Odstoupila ode dveří a pravila prostě, ukazujíc na obě mrtvoly pod šatem:

„Pan Antonín a Marie Le Goffová – oba zavražděni. –“

Postava muže se shroutila. Mumlal:

„Zavražděni – jest to možné? Kým?“

„Nevím, přišly jsme až potom.“

„Ale – malý František? – pan Štěpán?“

„Zmizeli – snad byli zavražděni též.“

„Ale – ale – Maguennoc?“

„Maguennoc? – proč o něm mluvíš – Corréjou?“

„Mluvím o tom – mluvím o tom, protože, jeli Maguennoc na živu, jest to jiná vec. Maguennoc říkal, že on bude prvním. A Maguennoc říká jen věci, kterých si jest jist. Maguennoc zná vše od základů.“

Honorina přemítala, pak doznala:

„Maguennoc byl zavražděn.“

Tentokráte Corréjou ztratil všechnu svoji chladnokrevnost a jeho tvář vyjadřovala tentýž druh šílené hrůzy, již při různých příležitostech Veronika zpozorovala u Honoriny. Pokřižoval se a pravil hlasem velmi tichým:

„Tedy – tedy – již to přichází, paní Honorino? Maguennoc to dobře oznámil. Ještě nedávno nám pravil v mé lodici: – Nemůže už dlouho trvati, každý by mel odjeti. –“

A náhle se námořník obrátil a utíkal ke schodišti.

„Zůstaň zde, Corréjou,“ poroučela Honorina.

„Musíme odjeti, Maguennoc tak řekl. – Všichni musí odjeti.“

„Zůstaň zde,“ opakovala Honorina.

A jelikož se námořník zastavil, nerozhodnut, pokračovala:

„Shodli jsme se. Jest nutno odejiti. Odjedeme zítra na sklonku dne. Ale dříve ještě musíme se zabývati panem Antonínem a Marii Le Goffovou. Nuže: pošleš nám sem sestry Archignatové

ke hlídce mrtvých. Jsou to dosti zlé ženy, ale jsou tomu zvyklé. Jest třeba, aby přišly dvě ze tří. Dostanou obě dvojnásobný plat.“

„A pak, paní Honorino?“

„Budeš se obírati se starými muži rakvemi a za svítání vložíme těla do posvěcené země, na hřbitov u kaple.“

„A pak, paní Honorino?“

„Potom budeš volným a ostatní též. Můžete sbaliti své věci a odplouti.“

„Ale vy, paní Honorino?“

„Já, já mám lodici. Dosti mluvení. Shodli jsme se?“

„Shodli. Tedy jen ještě jednu noc zde. Ale doufám pevně, že do zítřka nebude nových událostí?“

„Ale ne – ale ne. – Jdi, Corréjou. Pospěš si. A hlavně, neříkej ostatním, že Maguennoc jest mrtev. Nikdo by je pak neudržel.“

„Slibuji to, paní Honorino.“

Námořník odešel spěšně.

Za hodinu přišly obě sestry Archignatovy, stará stvoření, kostnatá a vyschlá, jež měla– vzhled čarodějnic. Jejich účes s černými sametovými křídly, byl špinavý a neupravený. Honorina byla odnesena do svého pokoje, jejž obývala na konci levého křídla v témže poschodí.

Hlídka u mrtvých počala.

Tuto noc ztrávila Veronika napřed u svého otce, potom u lůžka Honoriny, jejíž stav se zhoršil. Konečné usnula a byla probuzena Bretoňkou, jež jí pravila v záchvatu horečky, kdy přece neztrácela zúplna vědomí:

„František musí se skryti, jakož i pan Štěpán. – Na ostrově jsou bezpečné úkryty, jež jim ukázal Maguennoc. Nebudou tedy viděni a nic se o nich nedozvědí.“

„Jste si tím jista?“

„Jista. – Nuže, zítra, až všichni opustí Sarek, a až zde budeme jen my dvě, dám znamení svým rohem a on sem přijde.“

Veronika odporovala:

„Ale já jej nechci spatřiti! Mám z něho hrůzu! Jako můj otec, proklínám ho. – Ale pomyslete jen, zabil mého otce před mýma

očima, zabil Marii Le Goffovou! Chtěl vás zabiti! Ne, ne, mám jen nenávist a odpor k této nestvůře!“

Bretoňka ji stiskla ruku posuňkem, jejž mela ve zvyku a mumlala:

„Neodsuzujte jej ještě – nevěděl, co činí.“

„Co pravíte! Nevěděl? Ale viděla jsem jeho oči! oči Vorského! –“

„Nevěděl – byl šílený.“

„Šílený? Jděte!“

„Ano, paní Veroniko. Znám to dítě. Nemá v dobrotě sobě rovna. Učinil-li to vše, mel záchvat šílenství – jako pan Štěpán. Jistě nyní pláče zoufalstvím.“

„Není možno – nemohu uveřiti.“ –

„Nemůžete uvěřiti, protože nevíte nic z toho, co se děje – a co se bude díti. – Ale kdybyste věděla! Ah! Jsou věci – věci –“

Její hlas stal se nesrozumitelným. Zamlčela se, ale oči zůstaly široce rozevřeny a její rty se pohybovaly beze zvuku. Až do rána se nic nepřihodilo. Kolem páté hodiny slyšela Veronika, jak zatloukají rakve a skoro ihned na to dveře pokoje, kde se nalézala, byly otevřeny a obě sestry Archignatovy se vřítily, velmi rozrušené. – Dozvěděly se pravdu od Corréjoua, jenž se příliš napil, aby si dodal odvahy, a mluvil z cesty.

„Maguennoc je mrtev!“ volaly, „Maguennoc jest mrtev a vy jste nám nic neřekly. Odcházíme. Rychle naše peníze!“

Když dostaly peníze, vzdálily se téměř úprkem. Po hodině jiné ženy, jimi zpraveny, přiběhly a chtěly odvléci své muže, kteří pracovali. Všechny vyrážely tatáž slova:

„Musíme odejeti! Musíme vše připraviti. – Později již nebude čas. – Obě bárky mohou všechny odvézti.“

Honorina musila zakročiti vší svou vážností a Veronika sypala peníze. Pohřeb vykonal se ve spěchu. Byla zde, nedaleko, stará kaple, znovu zřízená péčí pana dʿ Hergemonta, kam každý měsíc kněz z Pont IʿAbbé chodil čisti mši. U kaple byl starý hřbitov opatství Sareckého. Obě těla tam byla uložena, a jakýsi stařec, jenž vykonával jindy služby kostelníka, mumlal slova požehnání.

Všichni tito lidé zdáli se jako posedlí. Jejich hlasy, jejich posuňky byly překotné. Zmocnila se jich utkvělá myšlenka odjezdu a nezaměstnávali se ani Veronikou, jež se modlila a usedavě plakala.

Před osmou hodinou bylo vše skončeno. Mužy i ženy běželi úprkem přes ostrov. Veronika, jež měla dojem života ve světě přízraků, kde se události přiházely zcela mimo všechnu logiku a bez veškerého vztahu jedna k druhé, vrátila se k Honorině, jíž slabost zabránila, aby mohla býti přítomna pohřbu svého pána.

„Jest mi lépe," pravila Bretoňka. „Odjedeme dnes nebo zítra a odjedeme s Františkem."

A jelikož se Veronika nad tím horšila, opakovala:

„S Františkem, pravím vám, a s panem Štěpánem. A co nejdříve. Já též chci odjeti a odvézti vás i Františka. Na ostrově řádí smrt – smrt je zde vládkyní – musíme ji ponechat i Sarek. Odejdeme všichni."

Veronika nechtěla jí odmlouvati.

Ale kolem deváté hodiny bylo znovu slyšeti rychlé kroky. Byl to Corréjou, jenž vracel se z vesnice a jenž již od vchodu křičel:

„Ukradli vaši lodici, paní Honorino! – Barka zmizela!"

„Nemožno!" odporovala Bretoňka.

Všecek udýchán, ujišťoval námořník:

„Zmizela. Dnes ráno jsem leccos uhodl. Ale bezpochyby jsem příliš pil – nemyslil jsem na to. Ale ostatní to viděli, jako já. Lano bylo přeříznuto. – To se stalo dnes v noci. A odjeli. Neviděni a nepoznáni."

Obě ženy na sebe pohlédly a zmocnila se jich tatáž myšlenka: František a Štěpán Maroux uprchli.

Honorina mumlala mezi zuby:

„Ano – ano – tak je to – on zná stroj…"

Snad Veronika pociťovala úlevu, vědouc, že dítě odešlo a že je více nespatří.

Ale Honorina, zachvácena strachem, křičela:

„Nuže – nuže – co učiníme?"

„Musíme ihned odejiti, paní Honorino. Barky jsou připraveny, každý balí své věci; v jedenáct hodin nebude již nikoho ve vsi.“

Veronika namítala:

„Honorina není s to odejiti.“

„Ale ano, jest mi lépe,“ prohlásila Bretoňka.

„Ne, to by bylo nesmyslné. Počkejme den nebo dva. Přijďte pozítří, Corréjou.“

Vystrčila námořníka ze dveří; pomýšlel ostatně jen na odchod.

„Nuže, dobře, pozítří přijdu opět. –

Ostatně, nemůžeme vše odnésti; bude nutno čas od času přijíti a vzíti opět věci s sebou. Pečujte o sebe, paní Honorino.“

A vyběhl ven.

„Corréjou! Corréjou!“

Honorina nazvedla se ve své posteli a volala zoufale:

„Ne, ne, neodcházej, Corréjou. – Počkej na mne, odneseš mne do své bárky.“

Naslouchala, a když se námořník nevracel, chtěla vstáti.

„Mám strach. – Nechci zůstati samotná.“

Veronika ji zadržela.

„Ale nezůstanete přece samotná, Honorino, neopustím vás.“

Mezi oběma ženami nastala skutečná půtka a Honorina, přitlačena zpět na lůžko, bezmocně vytýkala:

„Mám strach, bojím se! – Ostrov jest proklet. Zůstati, znamená pokoušet i dobrého Boha – smrt Maguennocova je výstrahou – bojím se…“

Blouznila, ale byla přece stále v polovičním vědomí, jež jí dovolovalo mísiti jistá slova jasná a rozumná v blouznění nesouvislé, jež prozrazovalo pověrčivou duši Bretoňky.

Uchopila Veroniku za obě ramena a pravila s důrazem:

„Pravím vám to – ostrov je proklet. – Jednoho dne mi to svěřil Maguennoc: „Sarek jest jednou z bran pekelných. Brána jest nyní zavřena. Ale v den, kdy se otevře, přijdou všechny pohromy, jako bouře.“

Na Veroničino naléhání se poněkud uklidnila a hlasem mírnějším, stále slabším, pokračovala:

„Ale přesto miloval tento ostrov, jako my všichni. Mluvil o něm způsobem, jemuž jsem nerozuměla: „Brána jest dvojitá a otevírá se též do nebes.“ Ano, ano, ostrov byl dobrým příbytkem. Milovali jsme jej. Maguennoc pěstoval zde květiny. – Oh! Tyto květiny – jsou ohromné – třikrát tak velké a krásné…“

Těžké minuty se vlekly. Pokoj nalézal se na nejzazším konci budovy, ve vystupujícím křídle, jehož okna měla vyhlídku v právo i v levo na ostrov, přes skály, jež se tyčily nad mořem.

Veronika usedla, upírajíc oči na bílé vlny, jimiž zmítal silný vánek. Slunce zahalovalo se v husté mlhy a břehy Bretaně zůstávaly neviditelnými. Ale na západě mohl pohled blouditi přes pěnový pás, jejž tvořily hroty úskalí, na opuštěné pláně oceánu.

Usínajíc, šeptala Veronika:

„Říká se, že onou branou jest kámen, pocházející z daleka, z cizích zemí – je to Boží kámen. Říká se též, že je to kámen drahocenný“ v němž je smíšeno zlato a stříbro. Boží kámen, jenž dává život či smrt. – Maguennoc ho viděl. Otevřel bránu a vstrčil tam ruku. – A jeho ruka – jeho ruka rozpadla se v popel.“

Veronika byla stísněna. Jí též ponenáhlu zmocňoval se strach, jako povodeň, jež stoupá a proniká všude. Příšerné události, jimž byla několik dní již s hrůzou přítomna, zdály se vyvolávati jiné, ještě hroznější, jež očekávala jako vichr, jenž vše oznamuje a jenž vše unáší ve svém překotném víru.

Očekávala je. Nepochybovala, že nastanou, rozpoutány osudnou mocí, jež zdvojnásobovala proti ní své obávané útoky.

„Nevidíte bárky?“ ptala s Honorina.

Namítala:

„Odtud nemožno ji viděti.“

„Ale ano, touto cestou jisté pojedou, jsou těžké, a zde je průchod širší.“

Vskutku, po chvilce Veronika uzřela vyčnívati za ohybem skály příď člunu. Nořil se hluboko do vody, velmi zatížen, přeplněn bednami a balíky, na nichž usedly ženy a děti. Čtyři muži mocně veslovali.

„To jest člun Corréjoův," pravila Honorina, jež vyskočila z postele na půl oděná; „a zde druhý, hleďte."

Vynořila se druhá bárka, podobně obtěžkaná. Veslovali jen tři muži a žena.

Obě byly příliš daleko, snad sedm až osm set metrů, než aby byly tváře k rozeznání. Ale žádný hluk nebylo slyšeti z těchto dvou skořápek, naložených bídou prchajících před smrtí.

„Můj Bože! Můj Bože!" vzlykala Honorina; „kéž vyjdou z pekla!"

„Čeho se můžete obávati, Honorino? Nic jim nehrozí."

„Přece, dokud neopustí ostrov."

„Ale již jej opustili."

„Kolem ostrova, to jest stále ještě ostrov. Tam leží rakve."

„Ale moře není vzbouřeno."

„Jsou ještě jiné věci než moře – moře není nepřítelem."

„Tedy kdo?"

„Nevím — nevím."

Obě bárky pluly k severním skaliskům. V nich otvíraly se dva průchody, jež Bretoňka označila dle jmen dvou skalisk – Skála ďáblova a Zub Sareku.

Skoro ihned bylo zřejmo, že Corréjou zvolil průchod Ďáblův.

„Dosáhnou to," poznamenala Bretoňka, „Jsou tam již. – Ještě sto metrů a budou mít i plný zdar."

Skoro se zasmála.

„Ah! Všechny nástrahy ďáblovy ztroskotají, paní Veroniko; myslím vskutku, že budeme zachráněny, vy i já i všichni ze Sareku."

Veronika zůstala stati mlčky. Její tíseň stávala se tím nesnesitelnější, že mohla ji odůvodniti pouze svými nejistými předtuchami, jež nemohla přemoci. Určila v duchu přímku, k níž až sáhalo nebezpečí, a tuto čáru dosud Corréjou nedosáhl.

Honorina chvěla se v horečce. Jektala: „Mám strach – mám strach –"

„Ale ne přece –" tvrdila Veronika, „to jest nesmyslné. Odkud by mohlo přicházeti nebezpečí?"

„Ah!" křičela Bretoňka. „Co jest to?

Co to má znamenati?“

„Co? Co jest?“

Obě opřely svá čela o tabule okenní a usilovné se dívaly. Tam vzadu cosi doslovně vyskočilo ze Sareckého zubu. A okamžitě poznaly motorový člun, jehož včera použily a jehož zmizení Corréjou oznámil.

„František! František!“ koktala Honorina v největším údivu; „František a pan Štěpán!“

Veronika poznala dítě. Bylo vzpřímeno na přídě člunu a dávalo znamení lidem na bárkách. Mužové odpovídali, poháněj ce své čluny a ženy gestikulovaly. Přes Veroničin odpor otevřela Honorina obě okenní křídla a slyšely hřmot hlasů mezi hrkotem motoru, ale nemohly zachytiti ani jediného slova,.

„Co to má býti?“ opakovala Bretoňka, František a pan Štěpán. – Proč nejeli na pevninu?“

„Snad se báli, že budou zpozorováni,“ vysvětlovala Veronika, „a vyslýcháni při svém přistání.“

„Ale ne, znají je, hlavně Františka, jenž mne často doprovázel. Ostatně, listiny o totožnosti jsou ve člunu. Ne, ne, čekali, skryti za skalami.“

„Ale, Honorino, proč se nyní ukazují, skrývali-li se?“

„Ach! Hleďte, hleďte – nerozumím tomu“ – jest to tak podivné – co si myslí Corréjou a ostatní?“

Obě bárky, z nichž druhá vklouzla do dráhy za první, se skoro zastavily. Všichni plující byli obráceni ke člunu, jenž se rychle blížil v jejich směru a jenž zmírnil chod, když přišel s nimi do stejné roviny. Tím způsobem pokračoval v cestě v přímce, jež byla rovnoběžná s cestou obou bárek a vzdálen od nich asi patnáct až dvacet metrů.

„Nechápu to – nechápu to –“ mumlala Bretoňka.

Motor byl vypnut a lodice překonala tak velmi pomalým tempem mezeru, jež ji dělila od obou bárek.

Náhle obě ženy viděly, jak František se sehnul, pak se vzpřímil a dal paži pravou dozadu, jako kdyby chtěl něco vrhnouti.

Zároveň jednal Štěpán tímtéž způsobem.

Událost byla vykonána, prudká a ohromující.

„Ach!“ zvolala Veronika.

Zakryla si na vteřinu oči, ale ihned opět pozvedla hlavu a pohlížela s hrůzou na příšerné divadlo.

Dvě věci byly hozeny malým prostorem, jedna zpředu, hozená Františkem, jedna zezadu, vržená Štěpánem Marouxem.

Okamžitě dva plameny vyšlehly z obou loďek, sledovány dvěma kotouči dýmu.

Bylo slyšeti ozvěnu ran. Na chvíli nebylo lze rozeznati ničeho z toho, co se dálo v onom černém mraku. Za několik minut se clona protrhla, rozražena ze strany větrem a Veronika a Bretoňka uzřely obě loďky, jež se rychle ponořovaly, zatím co lidé skákali do vody.

Pohled – ach, ten pohled pekelný, netrval dlouho. Uzřely stojící ženu s dítětem v náručí, nehybnou, ztrnulá těla, zasažená výbuchem, dále dva muže, kteří se bili, – patrně zešíleli. Vše to zmizelo zároveň s lodicemi.

Několik vírů a černých plovoucích bodů.

Honorina a Veronika nepronesly ani slova, přemoženy vzrušením. Děj přesahoval vše, co jejich úzkost dovedla si představiti.

Konečně Honorina stiskla si čelo a pravila mdlým hlasem, jehož zvuk si Veronika později často připomínala:

„Má hlava puká! Ach, ubozí lidé ze Sareku. Byli to moji přátelé, moji přátelé z dětství a nikdy je již neuzřím! V Sareku nikdy moře nevrací své mrtvé. – Ponechává si je. Má rakve připraveny – tisíce a tisíce skrytých rakví. – Ach! má hlava puká – sešílím – sešílím jako František – můj ubohý František!“

Veronika neodpověděla. Byla zesinalá. Ztrnulými prsty svírala tyče balkonu a dívala se na dno propasti, do které se vrháme. Co bude činiti její syn? Zachrání tyto lidi, jichž zděšené výkřiky bylo nyní slyšeti, zachrání je bezodkladně? Člověk může mít i záchvaty šílenství, ale jeho krise mizí před jistými, pohledy.

Loďka se poněkud uchýlila stranou, aby nebyla zachycena vírem. František a Štěpán, jejichž bílou a červenou čapku bylo stále viděti, stáli vzpříma, na svých místech na přídi a na zádi a ve svých rukou cosi držely. Obě ženy pro přílišnou vzdálenost jen

stěží rozeznávaly, co drželi ve svých rukou. Mělo to vzhled dlouhých holí…

„Bidla, aby mohli pomoci.“ – šeptala. Veronika.

„Nebo pušky –“ odvětila Honorina.

Černé body plovaly. Bylo jich devět, devět hlav oněch, kteří katastrofu přežili, jichž výkřiky bylo slyšeti a viděti jejich gestikulující paže.

Někteří z nich se spěšně vzdalovali od člunu, ale čtyři se blížili, a mezi těmito čtyřmi dva jej již dosahovali.

Náhle František a Štěpán učinili týž pohyb, pohyb střelce, jenž lící.

Dvě jiskry zableskly, bylo však slyšeti pouze jedinou ránu.

Hlavy obou plavců zmizely.

„Ach! Nestvůry!“ koktala Veronika, klesajíc přemožena na kolena.

Vedle ní Honorina počala křičeti: „Františku! Františku!“

Hlas nenesl tak daleko, jsa příliš slabý, aby mohl vzdorovati větru, ale Honorina neustávala volati:

„Františku! Štěpáne!“

Potom běžela přes svůj pokoj do chodby, hledajíc něco a vrátila se k oknu, dosud volajíc:

„Františku, Františku, slyš!“

Konečně nalezla roh, jenž jí sloužil k dávání znamení. Ale přiloživši ho ke rtům, mohla vylouditi pouze nejasné a hluché zvuky.

„Ach! proklaté!“ mumlala odhazujíc roh. „Nemám již sil – Františku! Františku!“

Bylo hrůzno na ni pohleděti, vlasy měla rozcuchané, pot horečky na tváři. Veronika ji prosila:

„Honorino, prosím vás!“

„Ale pohleďte na ně! Pohleďte na ně!“

Člun na moři plul opět kupředu, střelci seděli na svých místech, zbraň majíce připravenu ke zločinu.

Dva z prchajících trosečníků se zpozdili, muži z člunu na ne namířili. Obě hlavy zmizely.

„Ale pohleďte na ně!“ slabikovala Bretoňka hrubým hlasem.

„To je pravá honba!’ Sestřelují zvěř! Ach! ubozí lidé ze Sareku!“

Ještě rána z pušky. Černý bod se potopil.

Veronika se svíjela zoufalstvím. Cloumala tyčemi balkonu jako tyčemi klece, jež ji uvěznila.

„Vorski! Vorski!“ sténala, uchvácena vzpomínkou na svého manžela. – „Jest to syn Vorskiho!“

Náhle byla uchopena za hrdlo a spatřila proti svému obličeji zrůzněnou tvář Bretoňky:

„Jest to tvůj syn, tvůj“ blebtala Honorina; „buď prokleta. Ty jsi matka nestvůry a budeš potrestána.“

A vypukla ve smích, dupajíc nohama v návalu veselosti, jenž ji zachvátil.

„Kříž! Ano, kříž! – Budeš na kříži – se hřeby v dlaních – jaký trest – se hřeby v dlaních!“

Sešílela.

Veronika se vyprostila a chtěla ji přiměti k nehybnosti, ale Honorina, ve zlém vzteku ji odstrčila, přivedla z rovnováhy a živě vyhoupla na balkon.

Zůstala vzpřímena na okně a zdvihajíc paže křičela znovu:

„Františku! Františku!“

Z této strany domu bylo poschodí níže položeno následkem stoupání půdy. Bretoňka seskočila do stromořadí, proběhla jím, přelezla zdi, jež ohraničovaly zahradu a běžela ke hřebenu skal, jež tvořily hráz a visely do moře.

Zastavila se na okamžik, zvolala třikrát jméno děcka, jež vychovala a vrhla se po hlavě do hlubiny.

V dáli honba na lidi se končila.

Hlavy se ponořovaly jedna po druhé. Pobíjení bylo skončeno. Potom lodice, v níž byl František a Štěpán, uprchla směrem k břehům bretoňským, pobřeží Beg-Meil a Concorneau.

Veronika osaměla na ostrově třiceti, rakví.

„ČTYRY ŽENY NA KŘÍŽI“

V.

Veronika zůstala samotná na ostrově třiceti rakví.

Až do chvíle, kdy slunce zapadlo do mraků, jež zdály se spočívati na moři na obzoru, ani se nepohnula, přitisknuta k oknu, hlavu majíc vloženu do rukou, jež opírala o pažení.

Skutečnost míjela v temnotách jejího ducha, jako obraz, jejž usilovně potlačovala, který však chvílemi stal se tak přesným, že si představovala, že znovu zažívá hnusné výjevy.

Nehledala i nadále vysvětlení toho všeho, a nečinila si žádných domněnek o všech důvodech, jež mohly drama objasniti. Připouštěla šílenství Františkovo i Štěpána Marouxe, nemohouc předpokládati jiných pohnutek těchto zločinů. A věříc, že oba vrazi byli šílenými, nepokoušela se jim vkládati jakýchkoliv plánů a určité vůle.

Konečně šílenství Honoriny, jež viděla takřka propukati, dalo jí podnět k soudu, že všechny tyto události jsou vyvolány – jakýmsi porušením duševní rovnovahy, jejíž obětí stali, se všichni obyvatelé Sareku.

Ona sama, v jistých minutách, cítila, jak se jí zatemňuje mysl, její myšlenky se zahalují v mlhu a jak kolem ní bloudí neviditelné přízraky.

Usnula spánkem, jenž jí předváděl taková obrazy, a v němž se cítila tak nešťastnou, že počala vzlykati. Ostatně se jí zdálo, že slyší lehký hřmot, jenž v jejím pobouření mysli bral na se nepřátelský význam. Nepřátelé se blížili. Otevřela oči.

Před ní na tři kroky sedělo na zadních nohou zvláštní zvíře s dlouhou hnědou srsti, jehož přední tlapky byly skříženy jako paže.

Byl to pes a ihned si vzpomněla na Františkova psa, o němž s ní Honorina mluvili jako o hodném, oddaném a směšném zvířeti. Vzpomněla si i na jeho jméno „Zdařílek“.

Vyslovila toto jméno polohlasem a zmocnil se jí vztek; již chtěla zahnati zvíře, zahalené v tento směšný zvyk. Vše jde dobře! A vzpomínala všech obětí hrozného trápení, všech mrtvých ze Sareku, svého zabitého otce, sebevraždy Honoriny, šílenství Františkova.

„Zdařílku!“

Ale pes se nehýbal. Šklebil se způsobem, jejž Veronika popsala, s hlavou poněkud skloněnou, jedním okem přivřeným, tlamou roztaženou až k uším tlapkami skříženými a vskutku cosi jako úsměv ozařovalo jeho výraz.

Nyní Veronika si vzpomněla: to byl jeho způsob, dávat, i najevo svou náklonnost těm, kteří měli nějaké hoře. Zdařílek nesnesl pohled na slzy. Pak dlouho upoutával na sebe pozornost, až konečně i jiní se usmáli a pohladili ho.

Veronika se neusmála, ale přitáhla ho k sobě a pravila mu:

„Ne, můj ubohý pse, nedaří se to dobře; naopak, vše jde špatně. Ale nevadí, jest třeba žiti, viď a nesešíleti jako ti ostatní.“

Nutnosti života vnukly jí potřebu jednati. Sestoupila do kuchyně, nalezla jakési potraviny, jichž dobrou polovinu dala psovi a pak opět vystoupila nahoru.

Noc nadešla. Otevřela v prvním poschodí dvéře pokoje, jenž patrně obyčejně byl neobýván. Zmocnila se jí nesmírná malátnost, způsobená námahou a tolika dojmy tak prudkými. Usnula skoro ihned. Zdařilek bděl u nohou její postele.

Druhý den probudila se pozdě se zvláštním pocitem úlevy a jistoty. Zdálo se jí, že její přítomný život rovnal se klidnému a mírnému životu v Besanconu. Několik dnů hrůz, jež zažila, zdály se jí vzdálenými a bez nebezpečí návratu. Bytosti, které zmizely ve velké bouři, připadaly jí jako cizinci, jež potkala a jež již neuzří. Její srdce už nekrvácelo. Smutek nedosahoval až do nitra, její duše.

Byl to odpočinek nečekaný a bez mezi osvěžující samota. A to jí tak lahodilo, že když parník vnořil se do vod kolem ostrova; nedala mu žádného znamení. Bez pochyby byla z břehu spatřena zář výbuchu a slyšeny rány vystřelů. Veronika se nepohnula.

Viděla, jak od parníku odděluje se člun a myslila již, že přistane a bude prohledávati vesnici. Ale i mimo to, že se obávala vyšetřování, do nějž by mohl její syn býti zavlečen, ona sama si nepřála, aby byla nalezena, vyslýchána, aby její jméno bylo odhaleno, její osobnost, její celý život, a aby byla znovu uvržena do pekelného kruhu, z nějž vyšla. Chtěla raději čekati týden nebo dva, čekati až náhoda povede kolem ostrova rybářskou bárku, jež by ji sebrala a odvezla.

Ale nikdo nepřišel až do Opatství. Parník se vzdálil a nic nerušilo odloučení mladé ženy.

Zůstala takto tři dny. Zdálo se, že osud upustil od dalších útoků na ní. Byla samotná a pánem sebe sama. Zdařílek, jehož přítomnost jí byla velkou úlevou, zmizel.

Majetek Opatství zaujímá celou druhou část ostrůvku, na bývalém místě opatství benediktinského, opuštěného v patnáctém století a ponenáhlu upadnuvšího v sutiny a rozvaliny.

Dům, vystavený v osmnáctém století bohatým loďařem bretoňským ze starých sutin bývalého obydlí opatského a z kamenů

kaple neposkytoval nic podivného, ani stavbou ani zařízením. Ostatně Veronika se neodvážila vniknouti do některého z pokojů. Vzpomínka na jejího otce a syna postavila ji vždy před zavřenými dveřmi.

Ale druhého dne, v jasném jarním slunci pátrala v parku. Rozkládal se až ke hrotu ostrova a jako na trávníku před domem i tam bylo plno sutin, pokrytých břečtanem. Pozorovala, že všechna stromořadí směřovala k příkrému předhoří, jež korunuje skupina ohromných dubů. Když došla až k nim, spatřila, že duby obklopují mýtinu tvaru půlměsíce, jež se otvírala na moře.

Uprostřed této mýtiny činí dolmen, jehož okrouhlá a dosti krátká deska opírá se o dva, skoro krychlovité výběžky skal. Místo jest velkolepé a činí dojem vznešenosti. Výhled, jejž odhaduje, jest úchvatný.

„Dolmen lesních žínek, o němž mluvila Honorina," pomyslila si Veronika.

,,Nejsem asi daleko od Kvetoucí Kalvárie a květin Maguennocových."

Obešla bludný balvan. Vnitřní strana obou kamenů podpěrných nesla nerozluštitelné, vyryté značky. Ale na vnější straně, jež vedla k moři, byly jakoby dvě spojené desky, připravené k nápisům, a na nich značky, jež jí způsobily zachvění úzkosti.
V právo byl to hluboce vrytý, neobratný a primitivní nákres čtyř křížů, na nichž svíjely se čtyři obrysy žen. Nalevo byla spousta psaných čar, jejichž znaky však, nedostatečně vryté ve skálu, byly setřeny nepohodou nebo snad úmyslně seškrabány lidskou rukou. Přes to však některá slova zůstala, ona, jež Veronika četla na výkresu, nalezeném u mrtvoly Maguennocovy: „Čtyři ženy ukřižované – – – třicet rakví – Boží kámen, jenž dává život nebo smrt."

Veronika vzdálila se, kolísajíc. Tajemství bylo dosud před ní, jako všude na ostrově a ona byla odhodlána prchati před ním až do okamžiku, kdy bude moci odejiti ze Sareku.

Z mýtiny vycházela stezka, odbočovala napravo od posledního dubu, bezpochyby, zničeného bleskem, neboť zbýval z něho pouze peň a uschlé větve. O kus dále sestoupila po několika ka-

menných stupních, přešla malou louku, kde týčily se čtyři řady menhirů *) a zastavila se prudce s dušeným výkřikem, výkřikem obdivu a překvapení před divadlem, jež se před ní otvíralo.

„Květiny Maguennocovy," šeptala.

Dva poslední menhiry hlavního stromořadí, jímž se ubírala, čnely jakoby sloupy brány, otevírající se nejkrásnejšímu pohledu na prostranství, dlouhé přes padesát metrů, k němuž sestupovala po několika stupních, a jež ohraničovaly dvě řady menhirů stejné výšky a zcela stejné vzdálenosti jako sloupy chrámu. Jeho

*) menhir (slovo – keltské) předhistorické kamenné sloupy, hlavně v Bretoni se vyskytující. (Pozn. překl.)

loď a nízké strany byly dlážděny velkými žulovými balvany, nepravidelnými a rozpukanými, jež tráva, rostoucí v puklinách, obepínala jako olovo rámuje úlomky tabulí.

Uprostřed byl čtverec značných rozměrů, a v tomto čtverci tísnily se květiny kolem starého kamenného Krista, jenž se pnul uprostřed. Ale jaké květiny! Květiny fantastické, květiny snů, zázračné, nepředstavitelné, květiny obrovských rozměrů proti květinám obvyklým.

Veronika je poznávala všechny a přece stála ohromena před jejich nádherou a velikostí. Bylo jich mnoho druhů, ale od každého jen několik. Řeklo by se skoro, že to byla kytice , sestavovaná tak, aby obsahovala všechny barvy, všechny vůně a všechnu krásu.

A nejpodivnějším bylo, že tyto květiny, které obyčejně nekvetly současně, jejichž poupata rozvírala se postupně po měsíci, rozvíjely se a kvetly najednou. V tentýž den tyto květiny mnoholeté, jichž květy netrvají déle dvou nebo tří týdnů, rozkvetly a množily se, těžké, nápadné, nádherné, pyšně se vztyčující na mocných stoncích.

Byly to prchavé Virginie, byly to pryskyřníky, lilie, orlíčky, mochny, rudé jako krev, kosatce barvy jasněji fialové než oděv biskupa. Bylo tam viděti omněje, plameníky, fuksie, náprstníky, montbrecie.

A nad tím vším – ach! jaký zármutek zmocnil se mladé ženy! – nad tím houpal se celý koš květů, poněkud vyvýšený na rovném prostranství, jež bylo u nohou Kristových – květů bílých, modrých, fialových, zdajících se vztyčovati a vypínati, aby dosáhly až k samému tělu Spasitele, květů rozrazilu *).

Potácela se dojmutím. Přiblížíc se, četla na malém kusu dřeva, připevněném u paty sochy tato prostá slova: „Květiny maminčiny.“

*

Veronika nevěřila v zázraky. Že květiny jsou zázračné, beze všeho poměru ke květům našich krajů, to musila připustiti. Ale

*) veronique – rozrazil. (Pozn. překl.)

odmítala věřiti, že tato neobyčejnost mohla by se vysvětlovati pouze důvody nadpřirozenými, nebo formulemi magických prostředků, jichž Maguennoc znal. Ne, bylo zde něco, snad zcela prostého, jež všechny tyto události zcela jasně vysvětlovalo.

Přece však uprostřed pohanské krásy, v samém srdci zázraku, jejž zdál se způsobili svou přítomností, čněl Kristus nad chomáči květin, jež přinášely mu oběti svými barvami a svou vůní, Veronika poklekla.

Druhý i třetí den přišla opět na kvetoucí Kalvárii. Tentokrát tajemství, jež ji obklopovalo ze všech stran, projevovalo se způsobem nejlíbeznějším a její syn v něm hrál úlohu, jež jí dovolovala sníti o něm, před květinami rozrazilu, bez nenávisti a zoufalství.

Ale pátého dne zpozorovala, že její zásoby chýlí se ku konci a asi uprostřed odpoledne sestoupila do vesnice.

Tam uzřela, že většina domů zůstala otevřena – takovou jistotu měli jejich majitelé, že se vrátí a odvezou při druhé cestě všechny potřebné věci.

Srdce majíc sevřené, neodvážila se překročiti jejich prahy. Na poličkách oken kvetlo geranium. Velké měděné kyvadlové hodiny označovaly dále běh času v pustých světnicích. Vzdálila se.

Ale v jedné kůlně, nedaleko pobřeží, spatřila pytle a bedny, jež Honorina přivezla na svém člunu.

„Nuže," pravila si, ,,nezemřu hlady. Zde je toho na měsíce a odtud…"

Nasbírala do koše čokoládu, suchary, několik krabic konserv, rýže, sirky – a právě se chtěla vrátili do opatství, když jí napadlo jiti dále až na druhý konec ostrova. Na zpáteční cestě si pak vezme košík.

Stinná cesta stoupala až k návrší. Krajina zdála se jí nezměněna. Stejné pláně, stejné písčiny, bez rostlinstva a pastvin, stejné křoviny starých dubů. Ostrov se stejně zužoval, bez překážky, jež by nedovolovala vidět i moře ze dvou stran a rozeznávati bretoňské pobřeží.

Byl tam též plot, jenž vedl od jedné hráze ke druhé a jenž patřil k majetku ošumělého vzezření, dlouhého, rozpadávajícího se stavení, nespraveného a z kůlny se spravovanou střechou, špinavým, špatně nadržovaným dvorkem, přeplněným starým železem a otýpkami chrastí.

Veronika již se obracela, když se náhle zmatena zastavila. Zdálo se jí, že slyší sténání; naslouchala v ohromném tichu a zaslechla tentýž zvuk, ale zřetelněji; přicházely stále další výkřiky bolesti a prosby, výkřiky ženské. – Všichni obyvatelé nemohli tedy uprchnouti? Pocítila radost, smíšenou s bolestí, když seznala, že není sama na Sareku a zároveň též obavu při pomyšlení, že bude událostmi znovu zavlečena do okruhu smrti a děsu.

Pokud mohla Veronika souditi, nevycházely výkřiky z domu, nýbrž z kůlny na pravé straně dvorku. Dvůr byl uzavřen pouze závorou, jež dala se prostě odstrčiti a jež otevřela se se zaskřípěním.

Ihned uvnitř kůlny se křik zdvojnásobil.

Byla bez pochyby slyšena. Veronika zrychlila kroky.

Byla-li střecha kůlny sem a tam poněkud vetchá, byly za to zdi silné a pevné, se starými, klenutými dveřmi, pobitými železem. Na jedny z těchto dveří dopadaly rány z vnitřku, a hlasy staly se naléhavějšími:

„Pomoc! – Pomoc!"

Nastala tam rvačka, a jiný hlas, méně pronikavý, napomína1:

„Mlč přece, Klementino, snad jsou to oni!“

„Ne, ne, Gertrudo, to nejsou oni! Není je slyšeti! Otevřte přece!“

Veronika, jež hledala prostředek, jak by mohla otevříti, uzřela v zámku velký klíč. Stačilo jej otočili. Dveře se otevřely.

Okamžitě poznala sestry Archignatovy, jen napolo oblečené, vyhublé a se svým obvyklým výrazem zlých čarodějnic. Nalézaly se v kůlně, přeplněné nástroji a Veronika zahlédla v pozadí třetí ženu, uloženou na slámě, naříkající hlasem téměř uhaslým; byla to patrně třetí sestra.

V této chvíli jedna z prvých dvou se zhroutila, vyčerpána a druhá, jejíž oči leskly se horečkou, uchopila paži Veroniky a pravila s jakýmsi supěním.

„Vy jste je viděla, což? – Oni jsou zde? Jak to přijde, že vás oni nezabili? Od té doby, co ostatní uprchli, jsou oni pány Sareku. A nyní dojde řada na nás. Nuže, jsme zde zavřeny již po šest dní. Pohleďte, bylo to v den odchodu. – Všichni balili, aby mohli odjeti na lodicích. Přišly jsme sem všechny tři, do této kůlny pro naše prádlo, jež se zde sušilo. A oni přišli. Neslyšely jsme je. Neslyší je nikdy nikdo. A potom náhle byly dveře zavřeny – jediné klapnutí, jediné otočení klíčem a bylo to. Mely jsme jablka, chléb a kořalku. Netrpěly jsme příliš hlady, jen myšlenkou, že přijdou znovu a zabijí nás. Jest na nás řada? Ach, má dobrá paní, jak jsme napínaly uši a jak jsme se třásly strachem. Nejstarší sešílela. Poslechnete – blouzní. – Druhá, Klementina, je též u konce. A já – já – Gertruda …“

Měla dosud sil, neboť svírala paži Veroniky.

„A Corréjou? Vrátil se, neníliž pravda? A opět odejel? Proč nás nehledali? Nebylo to těžké. Věděli dobře, kde jsme byly a při nejmenším hluku jsme volaly. – Nuže? – Nuže?“

Veronika váhala s odpovědí. Ale z jakého důvodu by měla skrývati pravdu? Prohlásila:

„Obě lodice ztroskotaly.“

„Cože?“

„Obe lodice ztroskotaly poblíže Sareku. Všichni, kteří do nich vstoupili, jsou mrtvi. Bylo to před opatstvím při výjezdu z úžiny Ďáblovy.“

Veronika neřekla více, vyhýbajíc se pronesení jmen a vysvětlení úloh Františkových a přítelových. Ale Klementina se zdvihla s rozrušenou tváří. A opírajíc se o dveře, poklesla.

Gertruda mumlala:

„A Honorina?“

„Honorina jest mrtva.“

„Mrtva!“

Obe sestry zvolaly tak jedním hlasem. Potom se zamlčely a pohlížely na sebe. Tatáž myšlenka na ne útočila. Zdály se přemítati. Gertruda hýbala prsty, jako osoba, jež počítá. A úděs vzrůstá i na obou tvářích.

Gertruda pronášela tiše, jako ohromena strachem s očima upřenýma ve zraky Veroniky:

„Hleďte – hleďte – počet se shoduje. – Víte, kolik jich bylo na člunech beze mne a mých sester? Víte to? Dvacet. – Nuže, počítejte. Dvacet a pak Maguennoc, jenž zemřel první, potom pan Antonín, jenž zemřel na to, a pak malý František a pan Štěpán, již zmizeli, kteří jsou však též mrtvi a potom Honorina a Marie Le Golfová, jež jsou mrtvy. – Tedy, počítejte – to jest dvacet šest. – Počet je správný, viďte? – Dvacet šest odečteno od třiceti. – Rozumíte, neníliž pravda? Třicet rakví je třeba naplniti. – Nuže, dvacet šest od třiceti – zbývá čtyři, neníliž pravda?“

Nemohla domluviti. Její jazyk tuhnul. Přece však strašlivé slabiky vycházely z jejích úst a Veronika slyšela, jak koktá:

„Nuže, rozumíte? Zbývají čtyři – my čtyřy – tři sestry Archignatovy, jež byly zavřeny a zadrženy – a pak vy. – Nuže, viďte? Čtyři kříže víte přece, č t y ř y ž e n y n a k ř í ž i – počet se shoduje – to jsme my čtyřy – jsme již jen my na ostrově čtyřy ženy.

Veronika naslouchala mlčky. Pot vlhčil její kůži.

Pokrčila rameny.

„Nuže, a potom? Jsme-li jen my na ostrove, čeho se obáváte?“

„Jich, přece! Jich! Byla netrpělivá.

„Ale když přece všichni odešli!“ Gertruda se uděsila: „Mluvte tiše! Kdyby vás slyšeli!“

„Ale kdo?“

„Oni … oni z dávných dob …“

„Oni z dávných dob?“

„Ano, ti, kteří přinášeli oběti – ti, kteří zabíjeli muže a ženy, aby se zalíbili svým bohům …“

„Ale to vše jest již skončeno. Druidové, chcete říci? Nuže, přece již není druidů!“

„Mluvte tiše! Mluvte tiše! Jsou ještě – jsou ještě zlí duchové …“

„Duchové, tedy?“ pravila Veronika, již mrazilo, když slyšela tyto pověry.

„Duchové, ano, ale duchové z masa a kostí – s rukama, které zavírají dveře a uvězňují nás – bytosti, které dávají ztroskotati se člunům, titíž, přece, ti, kteří zabili pana Antonína, Marii Le Goffovou a ty ostatní – ti, kteří jich zabili dvacet šest.“

Veronika neodpověděla. Nebylo na to odpovědi. Ona věděla, kdo zabil pana d' Hergemonta, Marii Le Goffovou a kdo ztroskotal obě bárky.

„V kolik hodin vás všechny tři zde zavřeli?“

„V půl jedenácté – měly jsme schůzku v jedenáct hodin s Corréjou ve vesnici.“

Veronika přemítala. Bylo téměř nemožno, aby František a Štěpán měli čas byti v půl jedenácté v těchto místech a za hodinu potom za skálou, odkud se vrhli na oba čluny. Měla snad předpokládati, že na ostrove byl ještě jeden nebo více jejich spoluvinníků?

Pravila:

„V každém případě se musíme nějak rozhodnouti. Nemůžete zastati zde v tomto stavu. Musíte si odpočinouti, zotaviti se.“

Druhá ze sester povstala. Pravila tímtéž prázdným a důtklivým tonem, co její sestra:

„Musíme především se ukryti a moci se před nimi brániti.“

„Jak?“ ptala se Veronika, jež nevědomky též pociťovala tuto potřebu útulku proti možnému nepříteli.

„Jak? Hleďte. O těchto věcech mluvilo se vždycky mnoho na ostrově, hlavně tohoto roku, a Maguennoc rozhodl, aby po prvních útocích se všichni utekli do Opatství.“

„Do Opatství? Proč?“‘

„Protože tam jest možno se brániti. – Tam jsou úskalí příkrá. Je to místo ze všech stran chráněné.“

„Most?“‘

„Maguennoc a Honorina předvídali vše. Dvacet kroků od mostu na levo jest malá chýše. Toto místo vyvolili za úkryt pro zásoby petroleje. Tři nebo čtyři láhve vylité na most a zápalka – a věc je hotova. Jsme pak doma. Není možný přechod. Není možný útok.

„Tedy, proč nešli do Opatství, místo aby prchali ve člunech?“

„Čluny, útěk, to bylo opatrnější. Ale my nyní nemáme jiné volby.“

„A odejdeme?“

„Ihned – je dosud jasno a to je lépe než v noci.“

„Ale vaše sestra, ta, jež leží?“

„Máme zde trakař. Povezeme ji. Odsud je přímá cesta až do Opatství, aniž bychom musili vesnicí.“

Ačkoli Veronika pouze s odporem připouštěla vyhlídku na důvěrný život se sestrami Archignatovými, povolila přece, ovládána strachem, jejž nedovedla přemoci.

„Budiž,“ pravila. „Pojďme. Dovedu, vás do Opatství a vrátím se do vesnice pro potraviny.“

„Oh! ne na dlouho,“ namítala jedna ze sester. „Jakmile bude most stržen, rozsvítíme oheň na Dolmenu lesních žínek a z pobřeží uvidí nás parník. Dnes ještě padá mlha, ale zítra …“

Veronika nic nenamítala. Souhlasila nyní s myšlenkou opustiti Sarek, byť to bylo i za cenu výslechu, jenž by odhalil její jméno.

Odešly, když obě sestry byly vypily na jeden ráz sklenici kořalky. Shrbena na trakaři, usmívala se šílená tiše a pronášela krátké věty k Veronice, jako kdyby jí též chtěla ‘rozesmáti.

„Nepotkáme je ještě… Připravují se …“

„Mlč přece, starý blázne,“ rozkazovala Gertruda, „přivoláš na nás neštěstí.“

„Ano, ano, budeme se baviti…bude to rozkošné. Já,…já mám zlatý křížek na krku … a druhý na ruce, vrytý do kůže nůžkami. – Pohleďte … všude kříže… Bude nám dobře na kříži … bude se nám dobře spáti.“

„Budeš mlčeti, starý blázne!“ opakovala Gertruda a vyťala jí poliček.

„Slyším, slyším … ale tebe budou tlouci oni! Vidím je, jak se skrývají…“

Stezka, zprvu dosti příkrá, dospěla na plošinu, již tvořily východní lesy, vyšší, ale méně rozeklané a méně rozčleněné. Les byl řidší a duby zohýbané větřemi ze širého moře.

„Blížíme se ke stepi, jež se nazývá Černou stepí,“ vysvětlovala Klementina Archignatová. „Oni obývají pod ní dole.“ Veronika znovu pokrčila rameny.

„Jak to víte?“

„Víme více věcí, než ostatní,“ pravila Gertruda. „Nazývají nás čarodějnicemi, a je to pravda – Maguennoc sám, jenž se v tom vyznal ptal se nás na radu o všech lécích, o kamenech, jež přinášejí štěstí, o bylinách svatojanských“ –

„Pelyněk, verbena,“ chechtala se šílená, „trhá se se západem slunce.“ –

„O tradici též,“ pokračovala Gertruda; „my víme, co se povídá na ostrově po staletí a vždy se říkalo, že tam dole jest celé městol i s ulicemi, kde oni bydlili v dávných časech. A jsou dosud. – Viděla jsem je, lesklo se v měsíčním světle. Viděla jsem i jeho velekněze.“

Veronika neodpověděla.

„Mé sestry i já jsme ho již viděly. Dvakrát, v šestý den po úplňku v červnu. Byl oblečen bíle – vyšplhal na Velký Dub a řezal posvátné jmélí zlatým srpem. Zlato jeho srpu se třpytilo … Viděla jsem jej, říkám vám – a jiní též jej viděli. A není sám. Je jich více, kteří zůstali, aby hlídali poklad. – Ano, ano, dobře jsem řekla, poklad. Říká se, že jest to kámen, jenž koná zázraky

jenž může usmrtiti, dotkne-li se ho, a který obživuje, položíme-li se na něj. – Vše to jest pravda, Maguennoc nám to řekl, pravda; Oni z dávných, dob hlídají kámen – Boží kámen, a musí nás tohoto roku všechny obetovati, ano, všechny, třicet mrtvých pro třicet rakví.“

„Čtyry ženy na kříži,“ popěvovala šílená.

„A nebude to dlouho trvali. Šestý den po úplňku se blíží. Musíme odejiti, dokud nevystoupí na Velký Dub pro jmélí. Pohleďte, Velký Dub – jest ho odtud viděti. Jest v lese před mostem. – Ční nad ostatní.“

„Jsou skryti za ním“, pravila šílená, jež se obrátila na své káře, „Oni nás očekávají.“

„Dosti, a nehýbej se! Tedy, neníliž pravda? vidíte ho, Velký Dub – tam v zadu –

– nad posledním vřesovištěm. Jest více

– jest –“

Upustila rukověti trakaře, aniž by dokončila větu.

Klementina jí pravila:

„Nuže, co? Co jest ti?“

„Viděla jsem něco,“ koktala Gertruda. „Viděla jsem toho bílého – hýbal se …“

„Něco? Což se ukazují za bílého dne? Jsi slepá?“

Dívaly se obě okamžik, pak daly se znovu na cestu. Brzy byl Velký Dub opět z dohledu.

Vřesoviště, jímž kráčely, bylo kamenité a nerovné, poseté položenými kameny jako by byly v jedné přímce.

„To jest jejich hřbitov“ šeptala Gertruda.

Neříkaly již nic. Několikrát si musila Gertruda odpočinouti. Klementina neměla síly, strkati dále káru. Obě potácely se na svých slabých nohou a měřily neklidnými zraky vzdálenost.

Zde byla prohlubeň. Pak opět stoupání. Stezka připojila se na tu, již Veronika šla první den s Honorinou, a vstoupilý do lesa, jež se rozkládal před mostem.

Po malé chvíli pochopila Veronika ze vzrůstájícího vzrušení sester Archignatových, že se blíží k Velikému Dubu a uzřela jej vskutku, větší než všechny ostatní, povýšený na podstavci z hlí-

ny a kořenů a oddělený od ostatních vetší vzdáleností. Bylo nemožno, aby nenapadla myšlenka, že by několik lidí mohlo se za mohutný kmen ukryti.

Přes svou hrůzu zrychlily sestry svoji chůzi a nepohlížely na osudný strom.

Vzdalovaly se od něho. Veronika dýchala volněji. Všechno nebezpečí pominulo a právě se chtěla vysmívati, když tu jedna z nich Klementina, otočila se kol své osy a klesla se zaúpěním.

Současně padlo cosi na zemi, cosi, co ji uhodilo do zad. Byla to sekera, kamenná sekera.

„Ah! bleskový kámen! bleskový kámen!“ křičela Gertruda. Zvedla na vteřinu hlavu, jako kdyby dle lidové víry dosud živoucí byla myslila, že sekera spadla s nebe a byla úderem hromu.

Ale v tom okamžiku šílená, jež vystoupila z káry, poskočila na zemi a upadla hlavou dopředu, jiný předmět zasvištěl prostorem. Šílená se svíjela bolestí. Gertruda a Veronika uzřely šíp, jenž byl vbodnut do jejího ramene a jenž se ještě chvěl.

Gertruda tedy uprchla se skřekem.

Veronika váhala. Klementina a šílená válely se po zemi. Šílená se chechtala:

„Za dubem! Oni se skrývají! Vidím je!“ Klementina zaklela.

„Pomoc! přispějte mi! odneste mne! bojím se –“

Ještě jeden šíp zahvízdl a ztratil se v dáli.

Veronika dala se též na útek, dostihla posledních stromu a kvapila na svah, jenž vedl k mostu.

Běžela úprkem, poháněna ne tak strachem, ostatně oprávněným, jako spíše usilovnou vůlí nalézti zbraň a brániti se. Vzpomněla si, že v pracovně jejího otce byla skříň, naplněná puškami a revolvery, jež všechny nesly výstrahu „nabito“, napsanou bezpochyby k vůli Františkovi; tuto jednu zbraň chtěla uchopiti, aby se mohla postaviti nepříteli. Ani se neobrátila. Nepociťovala potřebu věděti, jeli pronásledována. Běžela k cíli, jedinému cíli, jenž byl prospěšným.

Lehčí, živější, dohonila Gertrudu. Tato vydehla:

„Musíme spáliti most – petrolej jest zde.“ –

Veronika neodpověděla. Zboření mostu bylo vedlejší, to jí bylo přímo překážkou jejímu plánu vzíti pušku a napadnouti na přítele.

Ale když vstoupila na most, učinila Gertruda přemet, jenž ji téměř uvrhl do hlubiny. Šíp zasáhl jí do boku.

„Ke mně! Ke mně!“ křičela, „neopouštějte mne!“

„Vrátím se,“ odpověděla Veronika, jež nevidouc šíp se domnívala, že Gertruda učínila chybný krok. „Vrátím se, přinesu dvě pušky, připojíte se ke mně.“

V duchu si představovala, že když jednou budou obě ozbrojeny, vrátí se až do lesa a vysvobodí ostatní sestry. Pak, zdvojujíc úsilí, přeběhla most, dosáhla zdi sídla, přešla trávník a vystoupila do pracovny svého otce. Zde musila se zastaviti bez dechu a když se ozbrojila oběma puškami, musila se vraceti pomaleji, neboť její srdce bušilo k zalknutí.

Byla udivena, že nepotkala, ba ani nespatřila Gertrudu. Volala ji. Žádná odpověď. A teprve tehdy jí napadlo, že snad Bretoňka byla raněna jako její sestry.

Dala se znovu do běhu. Ale když přišla k mostu, zaslechla přes své hučení v uších, pronikavý nářek a dostihnuvší příkrého návrší, jež stoupalo až k lesu Velkého Dubu, uzřela –

To, co spatřila, přibilo ji doslovně na místo. Na druhé straně Gertruda, natažena na zemi, sebou bila, chytajíc se kořenů, zarývajíc své křečovitě zahnuté prsty do země a do trávy a postupujíc podél svahu, pomalu, pohybem neznatelným a nepřetržitým.

A Veronika poznala, že nešťastnice byla přivázána kolem těla pod rameny provazem, jenž ji takto poutal jako chycenou a bezmocnou kořist, již tahly nahoru neviditelné paže.

Veronika zalícila. Ale na jakého nepřítele má mířiti? Jakého nepřítele potírati? Kdo se skrýval za kmeny stromů a kameny, jimiž návrší bylo korunováno jako hradbami.

Mezi tyto kameny, tyto pne stromů vklouzla Gertruda. Nekřičela již, vyčerpána bez pochyby, omdlelá. Zmizela.

Veronika se nepohnula. Pochopila marnost všeho úsilí a všech podniků. Kdyby se vrhla do boje, kde by již napřed byla přemo-

žena, nemohla přece osvobodit i sestry Archignatovy a sama by podlehla vítězi co nová a poslední oběť.

Á potom, měla strach. Vše se dálo dle neusmířitelné logiky činů, jichž význam nemohla pochopiti, jež však ve skutečnosti zdály se spojeny jeden s druhým jako články řetězu. Měla strach, strach z oněch bytostí, strach, z oněch přeludů, pudový a neuvědomělý strach jako sestry Archignatovy, jako Honorina, jako všechny oběti této mocné metly osudu.

Sklonila se, aby nemohla býti spatřena od Velkého Dubu a sehnuta až k zemi, používajíc útulku, jejž jí poskytovaly keře malinové, dosáhla po levé straně malé chatrče, o níž jí vyprávěly sestry Archignatovy, jakýsi druh domečku se špičatou střechou a barevnými skly. Polovina této chaty byla zabrána lahvemi petroleje.

Odtud pozorovala most, jímž nemohl nikdo přejiti, aniž by byl od ní viděn. – Ale nikdo nesestoupil z lesa.

Přišla noc, noc hustých mlh, jež osvěcoval měsíc a jež dovolovaly právě Veronice rozeznávati protější stranu.

Po hodině, poněkud uklidněna, vykonala první cestu s dvěma lahvemi, jež vylila na vnější trámy mostu.

Desetkrát, s napjatým sluchem, pušku pověšenou na rameni a připravena k obraně, počínala svou cestu. Rozlévala tekutinu poněkud náhodou, tápajíc, hledajíc jen dle dohadu místa, jež se jí zdála po hmatu, že mají nejsušší dřevo.

Měla krabičku zápalek, jedinou, již nalezla v dome. Vyňala jednu zápalku, váhala okamžik, obávajíc se při myšlence na ohromný jas, jenž se rozprostře.

„Jestli to," uvažovala, „bude uzřeno z pobřeží – ale v těchto mlhách …"

Prudce škrtla a zapálila svitek papíru, jejž připravila a polila tekutinou.

Vyskočil velký plamen, jenž jí popálil prsty. Hodila rychle papír do kaluže petroleje, jež se utvořila na trámu, a pak uprchla k domku.

Požár byl okamžitý a ihned se rozšířil na celé místo, jež byla polila. Útesy obou ostrovů, skály žulové, jež je obklopovaly,

velké stromy, úbočí, les Velkého Dubu, moře v pozadí propasti, to vše bylo osvětleno.

„Oni vědí, kde jsem, oni pohlížejí na chatu, kde se skrývám," přemítala Veronika, jež nespouštěla zraku s Velkého Dubu.

Ale v lese nemihnul se žádný stín. Nezaslechla šumot hlasů. Ti, kteří se tam nahoře skrývali, nevystoupili ze svých neproniknutelných úkrytů.

Po několika minutách sřítila se polovina mostu s velkým hlukem a vytrysknutím jisker. Ale druhá polovina stále hořela a po chvíli spadal do hlubiny kus hořícího trámu a osvětloval temnoty.

Pokaždé pociťovala Veronika úlevu. Její zkrušené nervy okřívaly. Zmocňoval se jí pocit bezpečnosti, stále víc a více opravněný dle toho, jak propast mezi ní a nepřítelem se stále rozšiřovala. Přece však zůstala v chatě a rozhodla se, očekávati tam úsvitu, aby se mohla ujistit, že nezbýval žádný možný přechod.

Mlha houstla. Temnota zahalovala vše. K půlnoci zaslechla hluk s druhé strany, s vrchu úbočí, pokud to mohla posouditi. Byl to hřmot, jaký činí dřevaři, porážejíce stromy. Sekery dopadaly pravidelně do větví, jež byly konečně osekány.

Veroniku napadla myšlenka, nemožná ostatně, věděla to, že snad staví přechod a tiskla pevněji svou pušku.

Asi po hodině zdálo se jí, že zaslechla zaúpění a i tlumený výkřik, potom, dosti dlouho, jako by šlapání po listí, kroky sem a tam. Pak to přestalo. Znovu nastalo velké ticho, v něž ponořuje se vše, co se hýbe, co je neklidno, co se chvěje a vše, co žije v prostoru.

Zmalátnění únavou a hlady, jež počalo ji trápiti, ponechávalo Veronice málo času k přemýšlení. Vzpomínala hlavně, že jelikož nepřinesla z vesnice žádné potraviny, nebude míti co jisti. Ale nečinila si velkých starostí, neboť se rozhodla, že jakmile se rozptýlí mlha, což musilo brzy nastati, zapálí pomocí petroleje velké ohne. Myslila i na to, že nejlepším místem bude nejzazší konec ostrova v končině, kde byl onen dolmen.

Ale náhle zmocnila se jí pochmurná myšlenka: nezapomněla svou krabičku zápalek na moste? Prohledala své kapsy a nenašla nic. Všechno hledání bylo marné.

Ale ani tím nebyla příliš zarmoucena. Pro tento okamžik ji pocit, že unikla útokům nepřítele, naplnil takovou radostí, že se jí zdálo, že všechny nesnáze samy zmizí.

Tak míjely hodiny, hodiny nekonečně dlouhé, jež vlhká mlha a chlad činily s blížícím se jitrem ještě krutější.

Potom nejistý jas linul se s nebes. – Předměty vystupovaly z temnoty a braly na sebe své obvyklé tvary. A Veronika tedy uzřela, že most sřítil se po celé své délce. Mezera padesáti metrů oddělovala oba ostrovy, jež spojoval pouze nahoře špičatý hřeben útesu, ostrý a nepřístupný.

Byla zachráněna.

Ale pozdvihnouc oči k protějšímu návrší, uzřela nahoře nad úbočím divadlo, jež jí vynutilo výkřik hrůzy. Tři z nejpřednějších stromů, jež ovládaly návrší a jež náležely k lesu Velkého Dubu, byly zbaveny svých dolních větví. A na těchto třech osekaných kmenech, s roztaženýma a dozadu zahnutýma pažema, nohama přivázanýma pod záhyby sukní, s provazem podvázaným pod zsinalými hlavami, jež byly z poloviny zakryty černými křídly jejich účesů, týčily se tři sestry Archignatovy.

Byly ukřižovány.

ZDAŘÍLEK.

VI.

Vzpřímena, aniž by se obracela na odporné divadlo, aniž by se starala o to, co by se mohlo stati, kdyby byla spatřena, kráčejíc krokem rychlým a ztrnulým, vrátila se Veronika do Opatství.

Udržoval ji jediný cíl, jediná naděje: opustiti ostrov Sarek. Byla jakoby omámena hrůzou. Byla postavena tváří v tvář třem mrtvolám, třem ženám zardoušeným nebo zastřeleným nebo dokonce oběšeným a měla jediný pocit odboje celé své bytosti. – Tato poprava, to bylo přílišné. – Byla v ní výstřednost, potupa, dílo rouhání, dílo odsouzení, jež překračovalo hranice všeho zla.

A potom myslila na sebe, na čtvrtou a poslední obět. Zdálo se, že osud řídí její kroky k tomuto rozuzlení, jako odsouzence k smrti, jejž strkají k popravišti. Jak se neměla chvěti strachem? Jak neměla zříti výstrahu ve volbě návrší Velkého Dubu k popravě tří sester Archignatových?

Snažila uklidniti se větami:

„Vše se vysvětlí. – – V pozadí těchto nezbadatelných tajemství jsou zcela prosté příčiny, věci jevící se fantastickými, ale ve skutečnosti vykonané bytostmi téže podstaty co já, které jednají ze zločinných důvodů a dle ustanoveného plánu. Jistě, jest to,

možno, jen následkem války, jež vyvolává zvláštní stav věcí, kdy mohou se vyvinouti události tohoto druhu. Ale přes to, není to nic zázračného, co se vymykalo řádům obvyklého života.“

Marná slova!“ Pokušení, uvažování, jež její mozek sotva mohl následovati. V nitru vysílena příliš prudkými nervovými otřesy, počínala mysliti a cítiti jako všichni na Sareku, které viděla mříti, byla stejně jako oni seslabena, otřásána toutéž hrůzou, tísněna týmiž můrami, přivedena z rovnováhy vším tím, co v ní zbývalo z pudů dávnověkých, přežitků, pověr, hotových vždy objeviti se znovu na povrchu.

Kdo byly ty neviditelné bytosti, jež jí pronásledovaly? Kdo měl uloženo naplniti třicet rakví Sareku? Kdo přivedl v niveč všechny obyvatele nešťastného ostrova? Kdo obýval v jeskyních, trhal v osudných hodinách posvátné jmélí a býlí svatojanské, používal sekyr a šípů a křižoval ženy? Z jaké příšerné potřeby? K jakému nestvůrnému dílu? Dle jakých nepředstavitelných plánů? Duchové temnoty, zlí geniové, kněží západlého náboženství, podávající v obětech krvelačným bohům muže, ženy, děti. – – –

„Dosti! Dosti! Stávám se šílenou!“ zvolala hlasitě. „Pryč! – Nechť nemám již jiné myšlenky na útek z tohoto pekla!“

Ale řeklo by se, že Osud si dává práci, aby jí mučil. Když byla započala se svým hledáním, aby nalezla nějakou potravu, uzřela náhle, ve studovně svého otce list papíru, připevněný na zdi, v pozadí ve výklenku, jenž představoval tentýž výjev jako svitek papíru, nalepený v opuštěné chýši u mrtvoly Maguennocovy.

Na stole ležely desky na výkresy. Otevřela je. Obsahovaly několik kopií tohoto výjevu, načrtnutých taktéž rudkou. Každá nesla nad první hlavou ženy nadpis V. d'H. Jeden z výkresů byl podepsán: Antonín d'Hergemont.

Byl to tedy její otec, jenž vytvořil výkres Maguennocův. Byl to její otec, jenž pokoušel se dáti na všech náčrtcích nejpřesnější podobnost trýzněné ženy se svou dcerou!

„Dosti! Dosti!“ opakovala Veronika. Nechci mysliti, nechci přemítati.“

Velmi seslabena, pokračovala ve svém pátrání, ale nenalezla ničeho, čim by ošálila svůj hlad.

Nenalezla ani ničeho, čím by mohla rozžehnout i oheň na výspě ostrova. Zatím se mlha rozptýlila a znamení by jistě byla zpozorována!

Pokoušela se tříti dvě polínka, ale nebyla obratná a nedočkala se výsledku.

Po celé tři dny se udržovala na živu pouze vodou a divokými borůvkami, natrhanými mezi sutinami. Všecka v horečce, u konce se svými silami, mela záchvaty pláče, jež téměř vždy přivolaly Zdařilka; její tělesná bída byla tak velka, že zazlívala ubohému zvířeti jeho nesmyslné jméno, a zaháněla je. Zdařílek udiven, posadil se o něco dále na zadní nohy a počal znovu své kousky. Vrhala se za ním, jako kdyby byl vinen tím, že byl psem Františkovým.

Nejmenší hluk otřásal jí od hlavy k patě a pokrýval jí potem. Co činili ony bytosti Velkého Dubu? Kudy se připravovaly jí napadnouti? Tiskla ruce kol svého těla, chvějíc se při myšlence, že by mohla upadnouti do rukou těchto nestvůr; a nemohla zabrániti, aby si nemyslili, že jest krásnou a že snad budou vábeni její krásou a mládím.

Ale čtvrtého dne uchvátila ji velká naděje. V zámku nalezla dosti silnou čočku. Používajíc slunečního úpalu, soustředila světelné paprsky na list papíru, jenž konečné se vzňal, takže mohla zapáliti svíčku.

Myslila, že je zachráněna. Objevila dosti velkou zásobu svíček, jež jí především dovolovala udržovat drahocenný plamen až do večera. Asi v jedenáct hodin, ozbrojena lucernou, obrátila se k zásobárně petroleje s úmyslem zapáliti ji. Počasí bylo jasné a znamení bude jisté z pobřeží zpozorováno.

Obávajíc se býti viděna se svým světlem, obávajíc se lila vně tragického vidění sester Archignatových, neboť jas měsíce zaplavoval jejich Kalvárii, kráčela z Opatství jinou cestou, více v levo, lemovanou křovím. Kráčela neklidným krokem, vyhýbajíc se dotyku listí a kořenů. Když došla na otevřené místo, nedaleko

Kiosku, cítila se tak zemdlenou, že musila usednouti. Hlava se jí točila. Zdálo se jí, že její srdce přestává tlouci.

Ani odtud nemohla ještě rozeznali místo popravy. Ale obrátivši nevědomky zrak k návrší, měla dojem, že cosi jako bílá postava se tam pohnula. Bylo to v samém srdci lesa, na nejzazším konci cesty, jež protínala spoustu stromů v tomto směru.

Postava znovu přešla v plném světle a Veronika zjistila, přes to, že vzdálenost byla dosti velikou, že to byl obrys bytosti oděné v roucho, jež pohybovalo se uprostřed většího, osamoceného stromu, vyššího nežli ostatni.

Vzpomněla slov sester Archignatových: „Šestý den úplňku se blíží. Oni vystoupí na Velký Dub a bulou trhali posvátné jmélí."

A náhle připomněla si určité popisy, jež četla v různých knihách a na vypravování svého otce, a zdálo se jí, že súčastní se některého z oněch druidických obřadů, jež tak pobouřily její dětskou obraznost. – Ale současne cítila se tak slabou, že si nebyla jista, bdí-li a jeli toto podivné divadlo skutečností. Čtyři jiné bílé silhouetty seskupily se pod stromem a zdvihly ruce, jakoby byly připraveny zachytiti ratolestí, jež mely spadnouti. Nahoře zasvitl záblesk. Zlatý srp velekněze uťal svazek jmélí.

Potom velekněz sestoupil se stromu a pět postav plížilo se podél cesty, prošlo lesem a dostihlo vrcholku návrší.

Veronika, jež nemohla spustit své odvážné zraky s oněch bytostí, uzřela tři mrtvoly, zavěšené na kmenech trýzně. Černé stuhy účesu vypadaly z dálky jako havrani. Před obětmi se bytosti zastavily, jako by vykonávaly jakési nesrozumitelné obřady. Konečně velekněz odloučil se od skupiny a drže v ruce svazek jmélí, sestoupil po úbočí návrší, směřuje k místu, kde týčily se ještě trosky prvního oblouku mostu.

Veronika omdlévala. Její bloudící zrak, před nímž vše se mihalo, upial se na třpytící se odlesk srpu, jenž skrýval se na prsou kněze pod jeho dlouhým bílým vousem. Co učiní? Ačkoliv most již nebyl, byla přece Veronika zachvívána strachem. Nohy jí již nenesly. Ulehla, s očima stále upřenýma na strašlivé vidění.

Na pokraji rokle se kněz znovu na několik okamžiků zastavil. Potom vztáhl paže, v níž třímal jmélí a nesa před sebou posvát-

nou bylinu jako talisman, jenž měnil pro něho zákony přírody, učinil krok kupředu nad propast.

A kráčel tak prostorem, všecek bílý pod svitem luny.

*

Co se dále stalo, Veronika nevěděla a nemohla ani věděti, co se vskutku dálo, nebyla-li pouze hříčkou blouznění, a v kterém okamžiku podivného obřadu počalo toto blouznění v jejím sesláblém mozku.

Se zavřenýma, očima očekávala události, jež však se nestaly a jež ostatně ani se nesnažila předvídati. Ale jiné, mnohem skutečnější, ji zaměstnávaly. Její svíčka, uzavřená v lucerně, shasla; byla si toho vědoma a přece jí bylo nemožno znovu se vzchopiti a vrátiti se do Opatství. A říkala si, že jestliže slunce po několik dní nevysvitne, nebude moci znova zažehnouti plamen a bude ztracena.

Odhodlala se jsouc příliš zemdlená, než aby mohla bojovati, majíc se již předem za přemoženou v tomto nerovném zápase. Jediné nesnesitelné rozuzlení by bylo zajetí. Ale proč by se nevydala smrti, jež se jí nabízela, smrti hladem, vysílením? Trpíme-li, musíme dojiti k okamžiku, kdy utrpění ustane a kdy téměř dobrovolně přecházíme z života příliš krutého v ono nic, jež si ponenáhlu přála.

„Tak jest to, tak jest to“, mumlala …

„Odejiti ze Sareku, nebo zemříti, to jest jedno! Jedno jest třeba – nebytí zde již.“

Šustot listí přiměl ji otevřití oči. Plamen svíčky shasl. Ale za lucernou seděl Zdařílek, oběma předními nohama tepaje vzduch.

A Veronika uzřela, že nese na krku balíček sucharu, přivázaný nití.

*

„Vyprávěj mi svůj příběh, můj ubohý Zdařílku,“ pravila Veronika během následujícího jitra, když si byla odpočinula ve svém pokoji v Opatství, „neboť nemyslím, že bys mne byl hledal a přinesl mi dobrovolně potravu. Byla to jen náhoda, neníliž pravda? Toulal jsi se touto končinou, slyšel jsi mne plakati a při-

šel jsi. Ale kdo ti přivázal ten balíček sucharů na krk? Máme tedy na Sareku přítele, přítele, jenž se o nás zajímá? Proč se neukazuje? Mluv Zdařílků!“

Objala ubohé zvíře a pravila mu ještě :

„A komu jsi určil tyto suchary? Svému pánu, Františkovi? Nebo snad Honorině? Ne. Tedy snad panu Štěpánovi?“

Pes závrtel ohonem a běžel ke dveřím. Zdálo se skutečně, jako by rozuměl. Veronika jej následovala až k pokoji Štěpána Marouxa. Zdařílek vklouzl pod učitelovu postel.

Byly tam jiné tři krabice sucharů, dva balíčky čokolády a dvě plechovky konserv. A všechny tyto balíčky byly ovázany provázkem, ukončeným velkou kličkou, z níž asi Zdařílek vyprostil svou hlavu.

„Co to znamená?“ pravila Veronika udivena. „To ty jsi to sem zanesl? Ale kdo ti to dal? Máme tedy skutečné přítele na ostrově, jenž nás zná, jenž zná Štěpána Marouxe? Můžeš mne dovésti k tomuto příteli? Musí obývat i na této straně ostrova, jelikož s druhou stranou není spojená a ty jsi nemohl tam jiti?“

Veronika přemítala. Ale současně se zásobami složenými zde Zdařílkem, uzřela pod postelí malý plátěný kufřík a ptala se sama sebe po důvodu, proč Štěpán Maroux skrýval toto zavazadlo. Domnívala se míti právo otevřití je a hledati tam vysvětlení úlohy, hrané učitelem, jeho povahy, jeho minulosti snad, jeho vztahu k panu dʿ Hergemontovi a Františkovi.

„Ano,“ pravila, „mám k tomu právo a i povinnost.“

Bez váhání, pomocí velkých nůžek otevřela křehký zámek.

Zavazadlo obsahovalo pouze knížku, převázanou kaučukovou páskou. Ale sotva otevřela desky, zůstala ohromena.

Na první stránce byla její fotografie co mladé dívky s jejím vlastním, plným podpisem a vlastním věnováním: „Svému příteli Štěpánovi.“

„Nechápu … nechápu …“ mumlala. – „Pamatuji se dobře na tuto fotografii – bylo mi asi šestnáct let. – Ale, jak jsem ji mohla jemu nabídnouti? Znala jsem ho tedy?“

Lačná věděti více, četla první stránku, jakýsi druh předmluvy, takto sestavené:

„Veroniko, chci žiti před vašimi zraky. Beru-li na sebe vychování vašeho syna, tohoto syna, jejž bych měl nenáviděti, jelikož jest synem jiného a jejž miluji, jelikož, jest vaším synem, je to proto, aby můj život byl v plném souladu s citem, jenž mnou vládne již tak dlouho. Jednoho dne, nepochybuji o tom, nastoupíte opět svůj úřad matky. Onoho dne budete hrdou na Františka. Setřu s něho vše, co by ještě mohlo zbyti z jeho otce a zesílim v něm všechny vlastnosti ušlechtilosti a důstojnosti, jež zdědí po vás. Je to cíl dosti velký, abych se mu mohl oddati tělem a duší. Učiním tak s radostí. Váš úsměv bude mi odměnou.“

Podivné, dojmutí zmocnilo se duše Veroniky. Její život byl ozářen světlem klidnějším a toto nové tajemství, jež nemohla proniknouti více než ostatní, bylo aspoň jako ono květin Maguennocových sladké a sladké a uklidňující.

Odtud, obracejíc stránku za, stránkou, byla přítomna výchově svého syna. Viděla pokroky žáka, methody učitele. Žák byl půvabný, chytrý, pilný, pln dobré vůle, něžný a citlivý, zároveň i rozvážný. Učitel byl láskyplný, trpělivý, podporován jakýmsi hlubokým citem, jenž prosvítal každou řádkou.

A ponenáhlu nadšení vzrůstalo během každodenních vyznání a vyjadřovalo se s volností čím dál tím méně ovládanou.

„Františku, můj synu milovaný – neboť smím tě takto nazývati, neníliž pravda? – Františku, tvá matka v tobě oživuje. Tvé čisté oči mají jas jejích očí. Tvá duše jest vážnou a prostomyslnou jako její. Neznáš zlo a mohlo by se téměř říci, že neznáš dobro, tak dokonale se stotožňuje s tvou krásnou povahou „..“

Některé úlohy dítěte byly opsány do denníku, úlohy, v nichž mluvil o své matce s vášnivou něhou a utkvělou nadějí, že přece ji jednou nalezne …

„Nalezneme ji opět, Františku,“ dodával Štěpán, „a ty pak pochopíš lépe, co je to krása, jas, rozkoš života, radost pohlížet i na ni a obdivovati se jí.“

Potom byla to vypravování o Veronice, malé drobnosti, na něž ani ona sama se již nepamatovala, nebo o nichž, se domnívala, že je ví jen ona sama.

„…jednoho dne, v Tuileriích – bylo jí šestnáct let – utvořil se kolem ní kruh lidí, kteří na ni pohlíželi a divili se její kráse. Její přátelé se smáli, šťastni, že byla obdivována…“

„Otevřeš její pravou ruku, Františku, a uprostřed dlaně nalezneš dlouhou, bílou jizvu. Jako zcela malá dívka poranila si ruku železným kolíkem hrábí…“

Ale poslední stránky nebyly psány pro dítě, ani nebyly jistě jím čteny. Láska se v nich již nezastírala větami obdivu. Jevila se bezuzdně, žhoucí, vášnivá, bolestná, chvějící se nadějí, ačkoli vždy plná úcty.

Veronika zavřela knížku. Nemohla čisti dále.

„Ano, ano, doznávám to, Zdařílku,“ šeptala, zatím, co pes již opět panáčkoval, „mé oči jsou zvlhlé slzami. Přes to, že jsem tak málo. ženou, řeknu přece’ tobě, co bych neřekla nikomu: jsem všecka dojata. Ano, pokouším se vyvolati si neznámou tvář toho, jenž mne takto miluje… Některý přítel dětství, jejž bych nebyla podezřívala z tajné lásky a jehož jméno nezanechalo ani stopy v mých vzpomínkách.“

Přitáhla psa k sobě.

„Dvě dobrá srdce, neníliž pravda, Zdařílku? Ani učitel, ani žák nejsou schopni nestvůrných zločinu, jež jsem viděla páchati. Jsou-li spoluvinníky našich zdejších nepřátel, jsou jimi nevědomky a přes svou vůli. Nemohu věřiti ani v nápoje lásky, ani v zaříkání, ani v býlí, jež působí ztrátu rozumu. Ale přes to vše něco v tom musí býti, neníliž pravda, můj dobrý pejsku? Dítě, jež pěstovalo mé květiny na kvetoucí Kalvárii a jež napsalo tam „květina matčina“, není vinníkem – neníliž pravda? A Honorina měla pravdu, mluvíc o záchvatu šílenství. – Vrátí se, aby mne vyhledal, neniliž pravda? Štěpán i on se vrátí?“…

Hodiny odpočinku ubíhaly. Veronika nezůstala již samotnou v životě. Přítomnost ji již neděsila a měla důvěru v budoucnost.

Druhého dne ráno pravila k Zdařílkovi, jejž zavřela u sebe v pokoji, aby jí neutekl:

„Nyní mne, můj milý, povedeš. Kam? Ale k neznámému příteli, jenž posílal potraviny Štěpánovi Marouxovi. Pojďme tam.“

Zdařílek očekával pouze dovolení Veroniky. Vrhl se ke trávníku, jenž stoupal stranou k dolmenu a uprostřed cesty se zastavil. Veronika jej dohonila. Obrátil se v právo a dal se stezkou, jež jej vedla do spousty zřícenin na pokraji hráze.

Nová zastávka.

„Je to zde?“ pravila Veronika.

Pes přitiskl se k zemi. Před ním byla na podstavci dvou balvanů, opřených jeden o druhý a pokrytých jediným zábalem břečtanovým, borůvková houšť, pod níž se otvíral malý průchod, podobný díře divokého králíka. Zdařílek se tudy protáhl, zmizel, potom se vrátil, jakoby pro Veroniku, jež musela se vrátiti do Opatství pro motyku, aby mohla odstraniti kamení.

Po půlhodině se jí konečně podařilo odkryti první stupeň schodiště, po němž sestoupila, hmatajíc, následujíc Zdařílka, jenž ji vedl dlouhým tunelem, vytesaným ve skále, jejž malé otvory s levé strany osvětlovaly.

Vystoupila na špičky a uzřela, že otvory vedou na moře.

Kráčela tak po deset minut a pak sestoupila po nových schodech – Tunel se zúžil.

Otvory, obrácené všechny k nebi, patrně proto, aby je nebylo ze zdola viděti, osvětlovaly nyní z pravá i z leva. Veronika pochopila nyní, jak Zdařílek mohl byt i ve spojení s druhou částí ostrova. Tunel sledoval úzký hřeben hráze, jež spojovala Sarek s Opatstvím. S obou stran bušily vlny na skaliska.

Potom vystupovala po schodech pod vyvýšeninou Velkého Dubu. Nahoře byla křižovatka. Zdařílek zvolil cestu v právo, jež vedla stále podél moře.

Na levo byly ještě dvě cesty, obě temné. Ostrov musil býti zbrázděn takto neviditelnými spojeními, a Veronika se sevřeným srdcem uvažovala, že míří k oné části, již sestry Archignatovy označily co panství nepřítele, pod Landes – Noires.

Zdařílek cupal před ní, obraceje se čas od času.

Pravila mu tiše:

„Ano, ano, můj milý, jdu a buď jist, že nemám strach, neboť mne vedeš k příteli – příteli, jenž našel zde útulek. – Ale proč

nevyšel ze svého úkrytu? Proč jsi jemu neposloužil co průvodce?“

Cesta byla všude stejná, přerušovaná malými vypuklinami s půdou žulovou a dobře suchou, již otvory dobře větraly, zahýbajíc se zaokrouhleným ohybem. Na stěnách žádné znamení, žádná stopa. Někdy vyčníval hrot černé žuly.

„Je to zde?“ pravila Veronika k Zdařílkovi, jenž se zastavil. Tunel nepostupoval dále; byl rozšířen v jakousi světnici, kam užším okénkem pronikalo sporé světlo.

Zdařílek zdál se nerozhodným. Naslouchal se vzpřímenýma ušima, stoje s tlapkami opřenými o přední stěnu tunelu.
Veronika zpozorovala, že stěna v tomto místě není utvořena v celé své délce ze samotné žuly, ale seskupením nestejných kamenů, obklopených cementem. Práce pocházela zřejmě z jiného období, bez pochyby mnohem staršího. Byla tu vytvořena skutečná zeď, jež uzavírala přízemí, pokračující patrně na druhé straně.

Opakovala:

„Je to zde, ano?“

Ale nemohla říci více. Zaslechla dušené zvuky.

Přistoupila ke stěně a za okamžik se zachvěla. Hlas stal se silnějším. Zvuky byly zřetelnějšími. Kdosi zpíval dětským hlasem a postřehla tato slova:

Et disait la maman
en bercant son enfant:
– Pleure pas. Quand on pleure,
la bonne Vierge aussi pleure.

Veronika šeptala:

„Tato píseň – tato píseň…“

Byla to tatáž, již Honorina si popěvovala na Beg – Meil. Kdo jen mohl ji nyní zpívati? Dítě, zadržené na ostrově? Přítel Františkův?

A hlas pokračoval:

Faut que lʻenfant rie

pour quʻla Vierge sourie.
Croise les mains et prie
la bonne Vierge Marie.

První verše byly následovány tichem, jež trvalo několik minut. Zdařílek se tvářil, jako by naslouchal s rostoucí pozorností, jako kdyby se měla právě stati událost, jemu známá.

Skutečně na témže místě, kde stál, bylo slyšeti lehký hluk kamení, jež jest pozorně odsouváno. Zdařílek vrtěl šíleně ohonem, a řeklo by se, že štěká sám do sebe, jako zvíře, jež chápe nebezpečí prolomiti ticho. A náhle nad jeho hlavou jeden kámen ustoupil, vtažen byv dovnitř, ponechávaje dosti velký otvor.

Jedním skokem vrhl se Zdařílek do tohoto otvoru, natáhl se a pomáhaje si zádními tlapkami, protáhl se a zmizel uvnitř.

„Ah, zde jsi, pane Zdařílku," pravil dětský hlas. „Jak se daří, pane Zdařílku a proč pak jsi nepřišel včera vykonati návštěvu svému pánu? Nutné zaměstnání? Procházka s Honorinou? Ah, kdybys mohl mluviti, mé ubohé zvíře, měl bys mi toho co vypravě ti, což? A předně hleďme…"

Všechna se chvějíc poklekla Veronika u zdi. Byl to hlas jejího dítěte, jejž zde slyšela? Měla si mysliti, že František se vrátil a skrýval se? Marně se snažila nahlédnouti dovnitř. Zeď byla silná a uvnitř byl ohyb, jenž zakrýval otvor. Ale jak jasně pronikala k jejímu sluchu každá pronesená slabika, každé zachvění hlasu!

„Hleďme," opakovalo dítě, „proč mne nepřichází Honorina osvoboditi? Proč ji sem nedovedeš? Ty sám jsi mne brzy nalezl. – A dědeček, jistě se znepokojuje nad mou nepřítomností? – Ale, jaké je to dobrodružství! Konečně, ty přece neměníš své názory o věci, což, můj starý? Vše jde dobře – neníliž pravda? Vše jde čím dál tím lépe?"

Veronika nechápala. Její syn – neboť nemohla již pochybovati o tom, že to byl František – její syn mluvil jako kdyby nevěděl o tom, co se událo. Zapomněl tedy? Což jeho paměť nezachovala si stopu činů vykonaných za jeho záchvatu šílenství?

„Ano, záchvatu šílenství," myslila si tvrdošíjně Veronika.

„Ano, byl šíleným. – Honorina se neklamala – byl šíleným. – A jeho rozum se vrátil. Ach! Františku, Františku…!“

Naslouchala vší svou chvějící se duší slovům jež mohla jí přinésti tolik radosti nebo hrozného zoufalství. Buďto uzavrou se nad ní ještě hustší a těžší temnoty nebo vysvitne jitro v této noci bez konce, s níž se již po patnácte let potýkala.

„Ale ano,“ pokračovalo dítě, „shodujeme se, vše jde dobře. Pouze bych byl nesmírně spokojen, kdybys mi to mohl dokázat i skutečnými důkazy. Z jedné strany žádné zprávy od dědečka a Honoriny přes všechna poselství, jež jsem ti odevzdal, z druhé žádných zpráv od Štěpána a to mne znepokojuje. Kde jest? Kam jej zavřeli? Nezmírá hlady? Nuže, Zdařílku, odpověz. Kam jsi odnesl předevčírem suchary? – Ale konečně co je ti? Máš tak neklidný vzhled. Kam se to díváš? Chceš odejiti? Ne? Tedy co?“

Dítě se zamlčelo. Potom po okamžiku pravilo hlasem tišším:

„Přišel jsi s někým? – Někdo jest za zdi?“

Pes dušené zaštěkal. Na to nastalo dlouhé ticho za nějž František patrně též poslouchal.

Dojmutí Veroniky bylo tak silné, že se domnívala, že František musí slyšeti tlouci její srdce.

Šeptal:

„Jsi to ty, Honorino?“

Nové ticho; tázal se opět:

„Ano, jsi to ty? – Jsem tím jist, slyším tě dýchat – proč neodpovídáš?“

Veronika se vymrštila jediným skokem. Vzešlo jí světlo od chvíle, kdy zvěděla, že Štěpán jest uvězněn, jsa tedy obětí, jako bez pochyby František též, nepřítele, a její duch byl zmítán zmatenými předpoklady. A pak – jak mohla by odolati volání tohoto hlasu? Její syn se jí tázal… Její syn! Koktala:

„Františku – Františku…!“

„Oh!“ zvolal – „odpovídá – věděl jsem to dobře, jsi to ty, Honorino?“

„Ne, Františku,“ pravila. „Tedy?“

„Jsem přítelkyní Honoriny.“

„Neznám vás?“

„Ne – ale jsem vaší přítelkyní.“
Váhal. Nedůvěřoval?
„Proč vás neprovází Honorina?“
Veronika neočekávala tuto otázku, ale pochopila ihned, že jsou-li předpoklady, jež se jí vnucovaly, správné, nemůže býti dosud pravda dítěti zjevena.
Prohlásila tedy:
„Honorina se vrátila z cesty a znovu odjela.“
„Odjela mne hledat?“
„Ano, tak jest, tak jest,“ pravila živě. „Myslila, že jste byl unesen ze Sareku podobné, jako váš učitel.“
„Ale dědeček?“
„Odešel též – a po něm všichni obyvatelé ostrova.“
„Oh, stále ještě ty povídačky o rakvích a křížích?“
„Právě. Předpokládali, že vaše zmizení bylo počátkem hrůz a strach je zahnal.“
„Ale vy, paní?“
„Já znám Honorinu již velmi dlouho. – Přišla jsem s ní z Paříže, abych si na Sareku odpočinula. Nemám žádné příčiny odchodu. Všechny tyto pověry mne nezastrašují.“
Dítě se odmlčelo. Nepravděpodobnost a nedostatečnost těchto odpovědí se mu zjevila a jeho nedůvěra tím stoupala. Přiznal to otevřeně:
„Poslyšte, paní, musím vám něco říci. Jsem již deset dní uzavřen v této cele. První dny jsem nespatřil ani neuslyšel nikoho. Ale od předvčerejška každého rána otevře se malé okénko uprostřed mých dveří a ženská ruka projde a obnoví mou zásobu vody. Ruka ženy. Tedy… není-liž pravda?“
„Ptáte se tedy sám sebe, nejsem-li já tou ženou?“
„Ano, jsem nucen se na to tázati.“
„Poznal byste ruku této ženy?“
„Oh! jistě, jest suchá a hubená, paže je žlutá.“
„Zde jest má ruka,“ pravila Veronika, „může projiti toutéž cestou, co Zdařílek.“
Rozepnula svůj rukáv a skutečně její paže, ohnuvši se, prošla snadně.

„Oh,“ pravil ihned František, „to není ta ruka, již jsem viděl.“

A dodal zcela tiše:

„Jak tato zde jest krásná!“

Náhle pocítila Veronika, že ji uchopil do svých rukou rychlým pohybem a zvolal:

„Oh, je to možno? Je to možno?“

Obrátil ji a roztáhl prsty, aby dlaň byla úplné odhalena. –

Mumlal:

„Jizva! – je tu – zcela bílá jizva.“

Velký zmatek zmocnil se Veroniky. – Vzpomněla si na deník, vedený Štěpánem Marouxem a na jisté podrobnosti jím zaznamenané, jež bezpochyby František četl. – Jednou z oněch podrobností byla tato jizva, jež připomínala starou, dosti vážnou ránu.

Cítila rty dítěte, jež tiskly se k její ruce, z prvu jemně, potom s vášnivým zápalem a hojnými slzami a slyšela je koktati:

„Oh, maminko – maminko milovaná – drahá maminko …“

FRANTIŠEK A ŠTĚPÁN.

VII.

Matka a syn zůstali tak dlouho, klečíce u zdi, jež je dělila, ale přece tak blízek jeden druhému, jako kdyby si mohli pohlížeti do svých dojatých očí a mísiti své polibky a své slzy. Mluvili současně, vyptávali se a odpovídali si. Byli opojeni radostí. Život jednoho vléval se v život druhého a pohlcoval jej. Žádná moc světa nemohla nyní roztříštiti jejich spojení a zrušiti mezi nimi svazky něhy a důvěry, jež poutají matky a syny.

„Ah, ano, můj starý Zdařílku," pravil František, „můžeš prositi. Pláčeme vskutku – ale unavíš se první, neboť tyto slzy nepřestávají téci, viď, matinko?"

Pokud se Veroniky týče, nezůstalo v jejím duchu nic z příšerných vidin, jež ji ubíjely. Nepřipouštěla již, že by její syn byl vrahem. Nepřipouštěla již ani omluvu šílenství. Vše vysvětlí se jiným způsobem, jejž znáti nikterak nespěchala. Myslila pouze na svého syna. Byl zde. Její oči jej viděly zdí. Jeji srdce bilo na jeho žil, a bylo to dítě mírné, srdečné, rozkošné a čisté, o němž snila její mateřská, obraznost.

„Můj synu, můj synu,“ opakovala nekonečně, jako kdyby nikdy nemohla dosti se nasytiti těchto zázračných slov. „Můj synu, jsi to tedy ty?! Myslila jsem, že jsi mrtev a tisíckrát mrtev, než může kdo býti. – A ty žiješ! A ty jsi zde! A dotýkám se tě! Mám syna! Můj syn žije!..“

A on počínal též se stejnou vášnivou vřelostí.

„Matinko – matinko! – Očekával jsem tě tak dlouho! Pro mne jsi nebyla mrtvou, ale bylo tak smutným, býti dítětem a nemíti matky – viděti míjeti léta a ztráceti je v v očekávání tebe!“

Po celou hodinu mluvili o příhodách, o minulosti, o přítomnosti, o stu věcech, jež se jim zdály zprvu nejzajímavějšími na světě a jež brzy opouštěli, aby si kladli nové otázky a pokusili se seznat i se hlouběji a proniknout více do tajemství svých životů a důvěrností svých duší.

František první chtěl učiniti jakýsi pořádek v jejich rozmluvě.

„Poslechni, matinko, máme si tolik co vyprávěti, že musíme se zříci toho, pověděti si vše dnes a snad i po mnoho, mnoho dní. Pro tento okamžik mluvme o tom, co jest nevyhnutelnými a v málo slovech, neboť máme snad málo času.“

„Jakže?!“ zvolala Veronika, již znepokojená. – „Ale já tě neopustím!“

„Abychom se nemusili opustiti, matinko, je třeba, abychom se mohli znovu sejiti. – Musíme překonáti mnoho překážek, neboť není to pouze tato zeď, jež nás dělí. Mimo jiné jsem velmi hlídán a každým okamžikem mohu býti nucen tě vzdáliti, jako to činím se Zdařílkem při nejslabším hluku kročejů, jež se blíží.“

„Hlídán, kým?“

„Těmi, kdož se vrhli na mne a Štěpána onoho dne, kdy jsme odkryli vchod k těmto jeskyním, pod pastvinami návrší, Landes – Noires.“

„Viděl jsi je, ony bytosti?“

„Ne, bylo to ve stínu.“

„Ale, kdo jsou to? – Kdo jsou ti nepřátelé?“

„Nevím to.“

„Předpokládáš jistě…“

„Druidové?“ pravil směje se, „bytosti z dávných dob, o nichž mluví legendy? Na mou věru, ne. Duchové? Tím méně. Byli to prosté lidé dneška, Z masa a kostí.“

„Přece však žijí zde?“

„Pravděpodobně.“

„A vy jste je překvapili?“

„Ne, naopak. Zdálo se dokonce, že nás očekávají a hlídají. Sestoupili jsme po schodišti z kamenů a šli velmi dlouhou chodbou, lemovanou snad dvaceti čtyřmi jeskyněmi nebo spíše dvaceti čtyřmi celami, jejichž dřevěné dvéře byly otevřeny a jež vedou patrně na moře. A při návratu, jak jsme vystupovali znovu po schodišti ve stínu, byli jsme ze stran uchopeni, zadrženi, spoutáni, byly nám dány roubíky a zavázány oči. To vše netrvalo ani minutu. Uhodl jsem, že nás nesli na konec dlouhé chodby. Když se mi podařilo zbaviti se svých pout a obvazků, nalézal jsem se uzavřen v jedné z cel, bezpochyby poslední, v chodbě a jsem zde již deset dní.“

„Můj ubohý drahoušku, jak jsi asi trpěl!“

„Ale ne, matinko, a především ne hladem. V jednom koutě byla celá hromada zásob, v druhém sláma, abych mohl ulehnout. Čekal jsem tedy trpělivě.“

„Koho?“

„Nebudeš se smáti, matinko?“

„Čemu, drahoušku?“

„Tomu, co ti chci vyprávěti.“

„Jak si to můžeš mysliti?“

„Nuže, očekával jsem někoho, kdo slyšel vypravění o všech těchto věcech na Sareku a jenž slíbil dědečkovi, že přijde.“

„Ale kdo, můj drahý?“

Dítě váhalo.

„Ne, vskutku, vysmála by ses mi, matinko. Řeknu ti to později. Ostatně on nepřišel – ač jsem myslil jednu chvíli. – Ano, představ si, že se mi podařilo vypáčiti dva kameny z této zdi a otevřití tak otvor, o němž moji žalářníci nevědí, zřejmě, a hle, uslyšel jsem hluk – kdosi škrábal.“

„Byl to Zdařílek?“

„Byl to pan Zdařílek, jenž našel mne opačnou cestou. Vidíš nynít byl-li dobře přijat! Jen to jediné mne divilo, že nikdo jej sem nesledoval, ani Honorina, ani dědeček. Nemel jsem tužku ani papír, abych mohl psáti, ale konečně mohli pouze jiti za Zdařílkem.“

„Nemožno,“ pravila Veronika, „neboť předpokládali, že jsi Vzdálen ze Sareku, unesen bez pochyby a jelikož tvůj dědeček odešel.“

„To je právě to. Proč onen předpoklad? Dědeček věděl dle listiny nedávno objevené, kde jsme byli, neboť on to byl, jenž nám označil možný vstup do podzemí. Nemluvil tedy o tom s tebou?“

Veronika naslouchala, všecka šťastna, vyprávnění svého syna. Jelikož jej unesli a uvěznili, nebyl tedy on tou ohavnou nestvůrou, jež zavraždila pana. d'Hergemonta, Marii le Goffovu, Honorinu, Corréjou a jeho soudruhy. Pravda, již dosud nejasně zahlédla, stávala se určitější, skryta sice dosud pod mnoha závoji, ale viditelná aspoň v hlavních obrysech. František nebyl vinníkem! Kdosi oblékl se v jeho šaty a vydával se za něho, stejné jako někdo hrál úlohu pod zevnějškem Štěpánovým. Ah, co záleželo na ostatním, nepravděpodobnostech a protikladech, důkazech a jistotě. Veronika na to ani nemyslila.

Nyní padala na váhu jedině nevina jejího milovaného syna.

Proto nechtěla mu dosud sdělili něco z toho, co by mohlo zakaliti a pokaziti jeho radost a ujišťovala jej:

„Ne, neviděla jsem tvého dědečka. Honorina chtěla jej připravili na mou návštěvu, ale události vyvinuly se tak rychle…“

„A ty jsi zůstala samotná na ostrově, má ubohá matinko? Doufala jsi tedy, že mne znovu najdeš?“

„Ano,“ pravila po chvilce váhání.

„Byla jsi samotná, ale se Zdařílkem?“

„Ano. První dny jsem si ho téměř nevšímala. A teprve dnes ráno jsem připadla na myšlenku, sledovati ho.“

„A odkud vede cesta, jež vás sem přivedla?“

„Je to podzemí, jehož počátek je skryt mezi dvěma kameny nedaleko zahrady Maguennocovy.“

„Jakže, oba ostrovy jsou tedy spojeny?“

„Ano, hřebenem pod mostem.“

„Jak je to podivné! Hle, to ani Štěpán, ani já, ani kdo jiný konečně neuhodl – mimo toho výtečného Zdařílka, aby nalezl svého pána.“

Přerušil se, potom šeptal:

„Poslyš…“

Ale po chvilce opět dále: „Ne, ještě ne. Ale přece jest nutno spěchati.“

„Co mám učiniti?“

„To jest snadné, matinko. Vyhlubuje tento otvor, seznal jsem, že by mohl býti dostatečně rozšířen, kdyby bylo možno vyzvědnouti ještě dva nebo tři sousední kameny. Ale ty drží pevně a bylo by třeba nějakého nástroje.“

„Nuže, půjdu…

„Tak jest, matinko, vrať se do Opatství. Na levo od domu v podzemí jest jakási dílna, kam Maguennoc ukládal své zahradní nářadí. Nalezneš tam malou motyku s velmi krátkou rukojetí. Přines mi ji k večeru. Tuto noc budu pracovati a zítra ráno tě obejmu, matinko.“

„Oh, kéž bys řekl pravdu!“

„Ručím za to. Zbude nám pak jen vysvoboditi Štepána.“

„Tvého učitele? Víš, kde jest uzavřen?“

„Skoro. Dle označení, jež nám dal dědeček, mělo by podzemí obsahovat i dvě patra nad sebou a poslední cela každého poschodí je zařízena jako vězení. Já obývám jednu. Štěpán patrně druhou. – Co mne trápí…“

„Co tě trápí?“

„Nuže, to jest, že dle dědečka tyto dvě cely byly kdysi místnostmi popravy – „vězením smrti“ – dle výrazu dědečkova.“

„Co to pravíš? To jest strašlivé!“

„Proč se lekáš, matinko? Vidíš přece dobře, že nepomýšlí na to, trýzniti mne. Jen, poněvadž jsem nevěděl o Štěpánově osudu, poslal jsem mu něco k jídlu prostřednictvím Zdařílka, jenž jistě nalezl průchod.“

„Ne,“ pravila, „Zdařílek nepochopil.“

„Jak to víš, matinko?“

„Myslil, že jej posíláš do pokoje Štěpána Marouxe a nahromadil vše pod jeho ložem.“

„Ah!“ zvolalo dítě s neklidem, „co se asi stalo se Štěpánem?“

A dodalo ihned:

„Vidíš, matinko, musíme si pospíšiti – chceme-li zachrániti Štěpána i sebe samy.“

„Čeho se obáváš?“

„Ničeho, budeme-li jednati rychle.“

„Ale přece…“

„Ničeho, ujišťuji tě. Jest jisto, že budeme si věděti rady se všemi překážkami.“

„A naskytnou-li se jiné? Nebezpečí, jež nemůžeme předvídati?“

„Potom,“ pravil František se smíchem, „potom kdosi, kdo má přijití, přijde a bude nás ochraňovati.“

„Vidíš, drahoušku, sám připouštíš nutnost pomoci.“

„Ale ne, matinko, pokouším se tě upokojiti, ale nestane se nic. Hleď, jak by bylo možno, aby syn, jenž nalezl svou matku, ji znovu ztratil? Je to přípustno? Ve skutečném životě snad, ale my nejsme ve skutečném životě, my jsme v úplném románu a v románech se to vždy nějak urovná. Zeptej se Zdařílka. Neníliž pravda, můj starý, že zvítězíme a budeme znovu spojeni a šťastni? Je to tvé mínění, Zdařílku? Běž teď, starý a veď matinku. Já zakryji znovu otvor v případě, že by mou komůrku navštívili. – A hlavně, nepokoušej se vniknouti, když jest otvor zahrazen, rozumíš, Zdařílku? V tom případě hrozí nebezpečí. Jdi, matinko a nečiň hřmot při návratu.“

Výprava nebyla dlouhá. Veronika našla nástroj. Čtyřicet minut potom jej přinesla a podařilo se jí vpustiti jej do cely.

„Nikdo dosud nepřišel“ pravil František, „ale jistě to nebude již dlouho trvati a bude lépe, když zde nezůstaneš. Mám práci snad pro celou noc, tím více, že budu nucen ji přerušovat i pro pravděpodobné obchůzky. Přece tě však v sedm hodin ráno očekávám. Ah! a uvažoval jsem o Štěpánovi. Jistý hluk, jejž jsem právě zaslechl, utvrzuje mou myšlenku, že jest snad uzavřen po-

de mnou. Otvor, jenž osvětluje mou celu, jest příliš malý, než abych mohl projiti. V místě, kde ty jsi, jest okno dosti široké?

„Ne, ale mohlo by se rozšířiti odstraněním kamenů, jež je zužují.“

„Výtečně. Nalezneš v Maguennocově dílně žebřík, zakončený železnými háky, a budeš jej moci snadno zítra ráno přinésti. Vezmi též nějaké potraviny a pokrývky, a nech je ve výklenku při vchodu do podzemí.“

„Proč to, můj drahý?“

„Uvidíš. Mám svůj plán. S bohem, matinko, odpočiň si dobře a naber sil. Den bude snad těžkým.“

Veronika uposlechla rady svého syna. – Druhého dne, plna naděje, brala se znovu cestou k podzemí. Tentokrát Zdařílek ji nedoprovázel, zaměstnán opět jednou svými neodvislými pudy.

„Buď ticho, matinko,“ pravil jí František tak tiše, že sotva zaslechla, „jsem hlídán velmi zblízka, a myslím, že procházejí chodbou. Ostatně má práce jest téměř ukončená, kameny již nedrží. Ve dvou hodinách budu hotov. Máš žebřík?“

„Ano.“

„Vypačíš nyní kameny v okně, to bude získaný čas, neboť vskutku mám obavy o Štěpána … Hlavně nedělej hřmot.“

Veronika se vzdálila.

Okno bylo sotva metr nad zemí a kameny, jak to byla předpokládala, držely pouze svou vahou a zaklíněním. Otvor takto utvořený byl dosti velký a bylo jí snadným výpustiti ven žebřík, jejž přinesla a zavěsit i jej na jeho železné háky na vnější hranu.

Stála nad mořem asi třicet nebo čtyřicet metrů, mořem zcela bílým a střeženým tisíci úskalími Sareku. Ale nemohla viděti úpatí pobřeží, neboť pod oknem byl malý výstupek žulový, jenž přečníval a na němž se žebřík zastavil, místo aby visel zcela svisle.

„To pomůže Františkovi,“ myslila si.

Přece však nebezpečí tohoto podniku se jí zdálo velkým a ptala se sama sebe, nemáli se toho odvážiti sama místo svého syna. Tím více, že František, celkem vzato, mohl se mýliti, že snad Štěpánova cela není zde, nebo že snad jest tam možno

vniknout i pouze podobnou chodbou. V tom případě, co ztraceného času! Co marného nebezpečí pro dítě!

Pociťovala v tom okamžiku takovou potřebu oddanosti, takovou touhu ujistiti jej o své snaze okamžitými činy, že bez rozmyslu se rozhodla, jako přijímáme rázem povinnost, již není možno nevykonati.

Nic ji nezadrželo, ani zkoumání žebříku, jehož háky nedostatečně rozevřené, neobjímaly celou šířku okraje, ani pohled na propast, jenž činil na ní dojem, že se vše pod ní sřítí. Bylo třeba jednati. Jednala.

Připíchla si sukni, vyšvihla se na stenu, obrátila se, opřela o okraj, hmatala v propasti a našla jednu z příček žebříku. Všecka její bytost se chvěla. Její srdce bilo rychle v hrudi, jako srdce zvonu. Zatím měla šílenou odvahu uchopiti se obou stran žebříku a sestupovati.

Netrvalo to dlouho. Bylo jen dvacet příček, věděla to. Počítala je. Při dvacáté pohlédla na levo a mumlala s nevýslovnou radostí:

„Oh! Františku – – drahoušku“ – Uzřela asi na metr od sebe prohlubeň, výklenek, jenž zdál se býti vchodem do jeskyně vytesané uprostřed skály. Volala:

„Štěpáne – Štěpáne,“ – ale hlasem tak slabým, že Štěpán Maroux, byl-li zde, nemohl ji slyšeti.

Váhala několik vteřin, ale nohy její se chvěly, neměla síly ani znovu vystoupiti, ani zůstati takto viseti. Pomáhajíc si několika výstupky a přemísťujíc tak žebřík s nebezpečím, že jej vysune ze závěsů, podařilo se jí jakýmsi zázrakem, jehož si byla vědoma, uchopiti se hrotu, jenž vyčníval ze žuly a vsunouti nohu do jeskyně. S odvážnou energií podstoupila největší úsilí a prudkým skokem, jenž uvedl jí opět v rovnováhu, vstoupila.

Hned spatřila kohosi ležeti na slámě, svázaného provazy.

Jeskyně byla malá, mělká, hlavně ve své vyšší části, obrácená spíše k nebi než k moři a z dáli vypadala ještě jako prostá prohlubeň ve skále. Na krajích neohraničovala jí žádná stěna. Světlo vnikalo tam bez překážky.

Veronika se přiblížila. Muž se nehýbal. Spal.

Naklonila se k němu a ač jej nepoznávala se vší určitostí, zdálo se jí, že jakási vzpomínka odpoutávala se od temné minulosti, kam zapadají ponenáhlu všechny obrazy našeho dětství. Tento zde jistě nebyl jí příliš známým, s mírnou tváří, pravidelnými rysy, světlými, nazad sčesanými vlasy, vysokým a bledým čelem, tváří poněkud ženskou, jež připomínala Veronice čarovný obličej přítelkyně klášterní, zemřelé před válkou.

Obratnou rukou uvolnila pouta, jež tísnila obě zápěstí.

Aniž by se plně probudil, Vztáhl muž paže, jako kdyby se propůjčoval konání již obvyklému, všednímu, jež nerušilo ho příliš, v jeho spánku. Patrně uvolňovali ho takto čas od času, aby mohl jisti snad a v noci, neboť zamumlal konečně:

„Již – ale nemám hlad – a jest den."

Tato úvaha jej samotná překvapila. Pootevřel oči a náhle se napolo vztýčil, aby uzřel osobu, jež byla zde, u něho, po prvé bez- pochyby, za jasného dne.

Nebyl příliš překvapen, patrně z důvodu, že se mu skutečnost nezjevila ihned. Myslil pravděpodobně, že jest hříčkou snu nebo přeludu a pravil polohlasně:

„Veroniko – Veroniko!…"

Poněkud zmatena Štěpánovými pohledy, – dokončila uvolnění pout, a když cítil na svých rukou a nohou zajatec ruce mladé ženy, pochopil zázračnou událost této přítomnosti a pravil vzrušeným hlasem:

„Vy! – Vy! – Je to možné? Oh, řekněte jediné slovo – jediné. – Je to možné, abyste to byla vy?…"

A téměř sám k sobě pokračoval:

„Je to ona – je to ona – je zde!..

A ihned s úzkostí:,:;

„Vy! – V noci — V noci – to jste nebyla vy, jež přicházela? – To byla jiná, viďte? – Nepřítelkyně? – Ah, promiňte, že se vás na to, táži. – Ale je to proto – nemohu, si to vysvětliti. – Kudy jste přišla?"

„Tudy," pravila, ukazujíc na moře.

„Oh!" zvolal, „jaký zázrak!"

Pohlížel na ni s očima oslněnýma, jako se pohlíží na vidinu, sestoupivší s nebes a okolnosti byly tak zvláštní, že nepomýšlel na to, aby zakryl žhavý svůj pohled.

Opakovala všecka zmatena:

„Ano, tudy, František mi ukázal.“

„Nemluvil jsem o něm,“ pravil. „Vy zde – byl jsem jist, že jest volným.“

„Dosud ne,“ pravila, „ale za hodinu – bude.“

Nastalo dlouhé ticho, jež přerušila, aby fciakryla své obavy.

„Bude volným – uvidíte. – Ale nesmíme jej polekati – jsou věci, o nichž neví.“

Zpozorovala, že naslouchá nikoliv pronášeným slovům, ale hlasu, jenž je pronášel a že tento hlas nořil jej do jakéhosi vytržení, neboť mlčel a usmíval se. Usmála se tedy též a ptala se ho, nutíc ho tím k odpovědi:

„Řekl jste ihned mé jméno. Znal jste mne, nenílіž pravda? Mně samé se zdá, že kdysi… Ano, připomínáte mně jednu přítelkyni, jež jest mrtva..“

„Madeleinu Ferraudovu?“

„Ano, Madeleinu Ferraudovu.“

„Připomínám vám též snad bratra této přítelkyně, plachého gymnasistu, jenž přicházel často do hovorny a pozoroval vás z dáli.“

„Ano, ano,“ ujišťovala. „Skutečně – vzpomínám si. – Dokonce jsme spolu několikrát hovořili. – Rděl jste se. – Ano, ano, tak jest – nazýval jste se Štěpán. – Ale ono jméno Maroux?“

„Madeleina a já jsme neměli téhož otce.“

„Ach,“ pravila, „to mne mátlo.“

Vztáhla k němu ruku.

„Nuže, Štěpáne, jelikož jsme staří přátelé a známost jest obnovena, odložíme naše vzpomínky na později. Pro tento okamžik je náš odchod nejjůležitější. Máte k tomu síly?“

„Síly ano, netrpěl jsem příliš. – Ale jak odejiti odsud?“

„Toutéž cestou, jíž jsem sem přišla. – Žebřík, jenž spojuje chodbu hořejších cel…“ Pozdvihl se:

„Vy jste měla odvahu – smělost?“ – pravil, uvědomuje si konečně, co se odvážila vykonati.

„Oh, nebylo to příliš obtížné,“ prohlásila. „František byl tak neklidným! Tvrdí, že vy oba obýváte bývalé mučírny – cely smrti.“

Zdálo se, jako by tato slova prudce jej vyburcovala ze sna a ujasnilo se mu náhle, že bylo šílenstvím rozmlouvati za podobných okolností.

„Odejděte! František má pravdu. – Ah! kdybyste věděla, čeho se odvažujete! – Prosím vás – prosím vás …“

Byl všecek bez sebe, přemožen hrozící záhubou. – Chtěla jej upokojiti, ale on pravil:

„Ještě okamžik a bude to třeba vaší záhubou. Nezůstávejte zde. – Jsem odsouzen k smrti a to k smrti nejstrašnější. Pohleďte na půdu, na níž stojíme – tento druh podlahy. – Ale ne, to nemá významu. Ah, žádám vás o to – odejděte.“

„S vámi,“ pravila.

„Ano, se mnou. Ale buďte zachráněna první.“

Odporovala a pravila pevně:

„Abychom mohli býti oba zachráněni Štěpáne, je třeba klidu. To, co jsem právě vykonala, přicházejíc, můžeme provésti pouze umírňujíce všechny své pohyby a potlačujíce své dojmutí. – Jste připraven?“

„Ano,“ pravil, ovládán její krásnou jistotou.

„Nuže, následujte mne.“

Pokročila až na sám okraj propasti a vyklonila se.

„Držte mne za ruku,“ pravila, „ať neztratím rovnováhu.“

Ohrátila se, přitiskla se ke srázu a hmatala volnou rukou po stěně.

Necítíc žebřík, zvrátila se trochu.

Žebřík se odsunul. Bezpochyby, když Veronika skokem snad příliš náhlým vstoupila do jeskyně, železný hák na právo se vysunul a žebřík, vise pouze za druhý hák, kýval se jako kyvadlo.

Poslední příčka nalézala se nyní mimo dosah.

ÚZKOST.

VIII.

Kdyby Veronika byla bývala samotná, byla by měla jeden ze svých záchvatů bezmoci, jimž její povaha, nechť byla jakkoli statečná, nemohla se vyhnouti před nárazy osudu. Ale tváří v tvář Štěpánovi, o němž tušila, že jest slabším a jistě vysílen svým vězením, měla sílu se vzchopiti a oznámila jako velmi prostou příhodu:

„Žebřík se uhnul – nemůžeme jej již dosáhnouti.“

Štěpán na ni pohlížel s hrůzou.

„V tom případě – v tom případě – jste z|tracena.“

„Proč bychom byli ztraceni?“ ptala se s úsměvem.

„Útěk není již možným.“

„Jak? – Ale ano. – A František?“

„František?“

„Ovšem. Od této chvíle nejdéle za hodinu bude moci se vyprostiti a vida žebřík a, cestu, jíž jsem se brala, zavolá nás. Uslyšíme ho snadno. Musíme míti strpení.“

„Strpení!“ pravil s hrůzou. „Čekati hodinu! Ale po tuto hodinu jest beze vší pochyby, že oni přijdou. Hlídají mne neustále.“

„Nuže, budeme mlčeti.“

Ukázal na dveře, jež měly okénko.

„A toto okénko? Pokaždé je otevírají. Spatří nás mřížemi.“

„Je tam okenice. Zavřeme ji.“

„Vstoupí.“

„Nezavírejme ji tedy a uchovejme si veškeru naši důvěru, Štěpáne.“

„Mám strach jen o vás.“

„Nesmíte míti strach o mne ani o sebe. – V nejhorším případě jsme s to se brániti,“ dodala, ukazujíc mu revolver, jejž vzala ze stojanu svého otce a jejž neodkládala.

„Ah“ – pravil – „obávám se, že nebudeme ani míti příležitosti se brániti. Oni mají jiné prostředky.“

„Jaké?“

Neodpověděl. Vrhl rychlý pohled na zem a Veronika okamžik zkoumala podivné složení podlahy.

Kolem dokola, tvoříc kruh podél stěn byla nerovná a drsná žula. Ale v této žule byt vtesán velký čtverec, jehož hluboké čtyry rýhy, jež jej oddělovaly, bylo lze viděti. Jejich trámy, jež tvořily rámec, byly opotřebovány, zbrázděny rýhami, popraskané a otlučené, ale přes to pevné a silné. Čtvrtá strana nalézala se téměř na pokraji propasti. Pouze dvacet centimetrů ji od ní dělilo.

„Propadliště?“ ptala se, chvějíc se. „Ne, ne – to by bylo příliš těžké,“ ujišťoval.

„Tedy co?“

„Nevím. Patrně to není nic, než zbytek ze starých dob, jenž již nefunguje. Přece …“

„Přece?“

„Této noci – spíše ráno – bylo dole: jakési praskání. Řeklo by se, že pokusy, ostane ihned přerušené, neboť je tomu již tak dávno. – Ne, již to nefunguje a nemohou, toho použiti oni.“

„Kdo, oni?“

Aniž by čekala na jeho odpověď, pokračovala:

„Poslyšte, Štěpáne, máme nyní před sebou několik okamžiků, snad kratších, než myslíme. Každou minutu může se František stati volným a přijde nám na pomoc. Použijme oddechu, aby-

chom si mohli říci to, co věděti jest pro nás oba užitečným. Vysvětleme si vše klidně. Žádné bezprostřední nebezpečí nám nehrozí. Nebude to čas ztracený.“

Veronika předstírala bezpečnost, již nepociťovala. Že František unikne, o tom nechtěla vůbec pochybovati, ale co mohlo jí býti zárukou, že dítě přiblíží se k oknu a zpozoruje vysmeknutý hák žebříku? Neuzře svou matku, nebude míti naopak nápad jiti podzemím a běžeti až k Opatství?

Přece se však ovládla, cítíc nutnost vysvětlení, jež navrhovala a ihned, usednouc na výběžek žulový, jenž tvořil jakési sedadlo, počala sdělovati Štěpánovi události, jichž byla svědkem a jedním z hlavních zúčastněných od té chvíle, kdy její pátrání vedlo ji, k opuštěné chýši, kde spočívala mrtvola Maguennocova.

Příšerné vyprávění, jemuž naslouchal Štěpán bez jediného přerušení, ale s hrůzou, již prozrazovaly jeho pohyby odporu, a zoufalý výraz, jeho tváře. Hlavně smrt pana d'Hergemonta a Honoriny jej zdrtily. K jednomu i druhé lnul vřelou náklonností.

„Hleďte, Štěpáne,“ pravila Veronika, když byla vyprávěla o úzkostech, jež vytrpěla, potom o popravě sester Archignatových, o objevení podzemí a své rozmluvě s Františkem, „to je vše, co jest vám nutno vědět i vše, co zatajila jsem Františkovi, musíte vy věděti, abychom mohli zápasiti s našimi nepřáteli.“

Pozdvihl hlavu.

„Jakými nepřáteli?“ pravil. „I já přes vaše vysvětlení kladu tutéž otázku, s níž jste se na mne obrátila. Mám dojem, že jsme vrženi do velkého dramatu, jež odehrává se již po léta, po staletí a v něž jsme se vmísili teprve v hodinu, rozuzlení, v hodinu, kdy nastává konečná křeč, již připravovala celá pokolení lidská. Snad se mýlím. Snad jedná se pouze o nepochopitelnou skupinu temných událostí a nesmyslných okolností, uprostřed nichž jsme uvázli, aniž bychom byli schopni odhaliti jiné důvody, než náhodu fantasie. Ve skutečnosti nevím o nic víc, než vy. Tytéž temnoty mne obklopují. Tytéž bolesti a tytéž smutky mne raní. Vše to jest pouze šílenství, nesouvislé otřesy, neobyčejné události, zločiny divochů, zloba barbarských dob.“ Veronika souhlasila:

„Ano, barbarských dob, a to právě mne nejvíce rozrušuje a tak mne dojímá jaké pouto jest mezi minulostí a přítomností, mezi námi pronásledovanými dneška a lidmi, kteří kdysi obývali tyto jeskyně, a jejichž činy trvají až k nám v tak nepochopitelném způsobu? K čemu vztahují se všechny tyto legendy, jež znám ostatně pouze z blouznění Honoriny a hrůzy sester Archignatových?“

Mluvili šeptem, se sluchem stále napjatým. Štěpán naslouchal hluku na chodbě, Veronika pohlížela na stranu srázu v naději zaslechnouti znamení Františkovo.

„Legendy velmi složité,“ pravil Štěpán, „temné tradice, kde jest třeba vzdáti se rozeznávání mezi pověrou a možnou pravdou. Z této změti babských tlachů jest přece možno vybrati dvě souvislé myšlenky, ony, jež se vztahují k třiceti rakvím a ony, jež týkají se jsoucnosti jakéhosi pokladu či spíše zázračného kamene.“

„Považují se tedy jako předzvěst oněch několika slov“, pravila Veronika, jež jsem četla na nákrese Maguennocově a znovu nalezla na Dolmenů lesních žínek?“

„Ano, předzvěst, jež stoupá až do neurčené doby a jež již po staletí ovládá dějiny a celý život Sareku. Po všechny časy věřilo se, že přijde den, kdy v době dvanácti měsíců třicet hlavních útesů – jež obklopují ostrov a jež jsou nazývány třiceti rakvemi – bude míti svých třicet obětí, zemřelých násilnou smrtí a že mezi těmito třiceti obětmi budou čtyři ženy, jež zemřou na kříži. Jest to ustálená, nevyvrácená tradice, jež přechází z otce na syna a jež nemá nevěřících. Má svůj výraz v oněch verších a nápisu Dolmenu lesních žínek:

„Pro třicet rakví, třicet obětí – –“

a

„Čtyry ženy na kříži –“

„Budiž, ale přes to vše se žilo, a to způsobem obvyklým, mírným. Proč vypukl strach náhle tohoto roku?“

„To vše má svůj původ v Maguennocovi. Maguennoc byl bytostí podivnou, dosti tajemnou, zároveň čarodějem a ranhojičem, lékařem i šarlatánem, znal běh hvězd, moc planet, a ochotně tá-

zali se jej po věcech dávné minulosti, jako budoucnosti. A Maguennoc ohlásil před nedávnem, že rok 1917 bude rokem osudným.“

„Proč?“

„Domnění snad, předtucha, bádání, nadvědomí, vyvolte si vysvětlení dle libosti. Co se Maguennoce týče, jenž nepohrdal učením nejstarodávnější magie, odpověděl by vám zletu ptáka nebo vnitřností slepice. Přece však jeho proroctví opírala se o cosi velmi vážného. Tvrdil, a to dle svědectví, nasbíraných za jeho dětství u starých lidí ostrova Sareku, že na počátku minulého století nebyla ještě první řádka nápisu na Dolmenů lesních žínek setřena a že bylo lze čisti tyto verše, jež rýmovaly se s

„les femmes en croix.“– – Dans lʻile Sarek, en lʻan quatorze et trois –*)

Rok čtrnáctý a třetí jest rok sedmnáctý a tvrzení stávalo se v poslední době tím pádnějším pro Maguennoce i jeho přátele, že celé číslo dělilo se na dvě číslice a že přesně r. 1914 vypukla válka. Od toho dne těšil se Maguennoc rostoucí důležitosti a čím dál, tím jistější svých předtuch a ostatně i čím dál, tím neklidnější, oznámil dokonce, že jeho smrt, následovaná smrtí pana dʻHergemonta, bude znamením záhuby. A rok 1917 přišel, budě na Sareku skutečnou hrůzu. Události se blížily.“

„Přece však – přece však,“ poznamenala Veronika, „to vše bylo nesmyslné.“

„Nesmyslné vskutku, ale vše bralo na se význam zvláště znepokojivý v den, kdy Maguennoc uzřel rýhy proroctví vryté na dolmenů a konečně celé proroctví.“

„Došel tedy tak daleko?“

„Ano. Objevil pod zříceninami Opatství v hromadě kamení, jež utvořily jakoby ochranný kryt, starý, spuchřelý, ohlodaný, otrhaný misál, kde však přece bylo několik stránek v dobrém stavu; hlavně jedna, již jste viděla, či spíše její kopii v opuštěné chýši.“

„Kopii, kreslenou mým otcem?“

„Vaším otcem, jako jsou všechny ony, jež uzavírají v sobě desky v jeho pracovně. Pan dʻHergemont – pamatujete se – rád kreslil, maloval vodomalby. Obkreslil ozdobný list, ale z proroc-

*) Ženy na kříži. – Na ostrově Sareku roku čtrnáctého a třetího.

tví, jež ve verších byla pod výkresem, opsal pouze ona, jež nalézala se na Dolmenu lesních žínek.“

„A jak vysvětlíte onu podobnost ukřižované ženy se mnou?“

„Neměl jsem nikdy v ruce originál, jejž Maguennoc předal panu dʻHergemontovi a tento žárlivě choval ve svém pokoji. Ale pan dʻHergemont tvrdil, že tato podoba jest. V každém případě zdůraznil ji ještě na svém výkresu nevědomky, vzpomínaje si na to vše, co jste vytrpěla, a to jeho vinou, říkával.“

„Snad si též vzpomněl,“‘ mumlala Veronika, „na ono druhé proroctví, učiněné kdysi Vorskému; „Zhyneš rukou přítele a tvá žena zemře na kříži.“ – Tedy, neníliž pravda, tato podivná shoda jej překvapila – – tak mocně, že nadepsal začáteční písmena mého dívčího jména: „V. dʻH.“

A dodala tišším hlasem:

„A vše dálo se dle výroků nápisu…“

Zamlčeli se. Jak mohli nemysliti na výrazy samy, na slova črtaná před staletími na stránky misálu a na kámen dolmenů? Jestliže osud nabídl třiceti rakvím Sareku teprve dvacet sedm obětí, nebyly-liž ony tři poslední zde, připraveny doplnit i oběť smíření, všechny tři uzavřené, všechny tři vězni mocí obětujících? A jestliže na vrcholku návrší, u Velkého Dubu se týčil pouze trojhran křížů, nepovstane čtvrtý brzy pro čtvrtou odsouzenou?

„František se velmi zpožďuje, pronesla Veronika po chvíli.

Přiblížila se k propasti. Žebřík se nepohnul, dosud nedosažitelný.

Štěpán pravil:

„Přijdou k mým dveřím … je podivné, že dosud nepřišli.“

Ale nechtěli si doznati navzájem svou úzkost a Veronika pravila znovu klidným hlasem:

„A poklad? Boží kámen?“

„Hádanka není méně temnou,“ pravil Štěpán, „a opírá se taktéž pouze o jediný verš proroctví, poslední: La Pierre Dieu, qui donne mort ou vie. *) “

*) Boží kámen, jenž dává život či smrt.

„Co je to, ten kámen bohů? Tradice praví, že je to zázračný kámen – a die pana dʻHergemonta pochází tato víra z dob nejstarších. Po všechny časy věřilo se na Sareku v jsoucnost kamene, schopného konati zázraky. Ve středověku přicházeli s dětmi mrzáky a nemocnými a pokládali je a celé dny na tento kámen, z nějž pozvedaly se zdravé a silné. Neplodné ženy utíkaly se s úspěchem k témuž prostředku, jakož i starci, ranění a všichni nemocní. Ale stávalo se, že poutnicke místo podléhalo změnám, že kámen – stále sleduji tradici – měnil místo a dokonce, dle některých, zmizel. V osmnáctém století byl to Dolmen lesních žínek, jejž uctívali a někdy tam ještě pokládali nemocné děti.“

„Ale“ – pravila Veronika – „kámen měli vlastnosti škodlivé, když dával smrt právě jako život?“

„Ano, když se ho dotkli bez vědomí těch, kteří měli za úkol ho hlídati a uctívati. Ale v tomto bodě se tajemství ještě dále zaplétá, neboť se jedná též o drahocenný kámen, jakýsi druh fantastického klenotu, který vypouští plameny, pálí ony, kteří jej vezmou do ruky a dává jim podstoupiti pekelná muka.“

„To se stalo Maguennocovi, dle Honoriny,“ poznamenala Veronika.

„Ano“ – odvětil Štěpán – „ale tím vstupujeme do přítomnosti. Až do tohoto okamžiku mluvil jsem k vám o minulosti bajek, o dvou pověstech, o proroctví a o Božím kameni. Příhoda Maguennocova otevírá současné období, jež ostatně je sotva méně temné, než ono staré. Co se stalo Maguennocovi? Bezpochyby se to nikdy nedozvíme. Již po celých osm dní držel se stranou, ponurý a aniž by pracoval, když náhle jednoho dne vhrnul se do pracovny pana dʻHergemonta, sténaje:

„Dotknul jsem se jej! – jsem ztracen! – Dotknul jsem se jej! – Vzal jsem jej do ruky. – Pálil mne jako oheň, ale chtěl jsem si

jej ponechati. – Ach, již celé dny pálí mé kosti. Je to peklo, peklo!“

„A ukázal nám dlaň své ruky, všecku spálenou, jakoby rozrytou rakovinou. Chtěli jsme jej ošetřiti. Ale zdál se uplně šíleným a koktal:

„Já jsem první obětí. – Oheň vystoupí mně až do srdce. – A po mně to budou druzí.“

„Téhož večera ranou sekyry usekl si ruku. Týden na to, když byl rozsel hrůzu po ostrově Sareku, odešel.“

„Kam šel?“

„Putoval ke kapli ve Faouetu, blízko místa, kde jste ho nalezla mrtvého.“

„Kdo myslíte, že ho zabil?“

„Jistě jedna z oněch bytostí, které se mezi sebou dorozumívaly znameními, napsanými podél cesty, jedna z oněch bytostí, jež žijí skryty v celách a které mají v plánu jakousi věc, již neznám.“

„Tedy ty, které vás a Františka přepadly.“

„Ano a kteří brzy potom, používajíce oděvů, které nám odňali před tím, hráli mou a Františkovu úlohu.“

„Za jakým cílem?“

„Aby mohli snáze proniknout i do Opatství a v případě neúspěchu zahladiti své stopy.“

„Ale od té doby, co vás zde drží, jste je neviděl?“

„Viděl jsem, spíše jen zahlédl, pouze ženu. Přichází v noci. Přináší mi jídlo a pití, rozváže mi ruce, uvolní trochu pouta, jež víží mé nohy, a vrací se po dvou hodinách.“

„Mluvila s vámi?“

„Jedinkrát, první noc, tiše, aby mi řekla, že buduli volati nebo křičeti nebo se pokusím o útěk, zaplatí za to František.“

„A nemohl jste rozeznati ve chvíli útoku nikoho?“

„V tomto směru nevím o nic více než František.“

„A nic nedalo předvídat i toto přepadení?“ „Nic. Ráno dostal pan d'Hergemont na základě pátrání, jež zahájil o všech těch věcech, dva důležité dopisy. Jeden z těchto dopisů, psán starým

šlechticem bretoňským známým svým royalistickým smýšlením, byl doprovázen zvláštní listinou, nalezenou jím v papírech jeho

*) Přívrženci království proti Velké revoluci, zejména na Západě Francie; zakladatel Jean Cottereau.

praděda: plán podzemních komor, jež kdysi Chouanové *) obývali na Sareku. Byla to zřejmě tatáž obydlí druidů, o nichž vypráví legendy. Plán naznačoval vchod na Landes noires a udával dvě poschodí, z nichž každé končilo celou odsouzených. František odešel tedy se mnou na výzkumy a při návratu jsme byli přepadeni.“

„A od té doby jste neučinili žádného objevu?“

„Žádného.“

„Ale přece František se mnou mluvil o pomoci, již očekává – o někom, jenž slíbil svou pomoc.“

„Oh, dětinství, jakási smyšlenka Františkova, jež vztahuje se právě k onomu druhému dopisu, jejž obdržel téhož jitra pan d'Hergemont.“

„Oč se v něm jednalo?“

Štěpán neodpověděl hned. Jakési příznaky vzbudily v něm domnění, že jsou pozorováni dveřmi. Ale, přiblíživ se k okénku, nezřel na protější straně chodby nikoho.

„Oh!“ – pravil – „chtějíli nám pomoci, nechť si pospíší! Každou minutu mohou oni přijíti.“

„Je tedy skutečně možná, pomoc?“

„Oh!“ – pravil – „nesmíme tomu přikládati přílišné důležitosti, ale v každém případě je to dosti zvláštní. Víte, že na Sareku byly mnohokráte prohlídky důstojníků nebo komisařů, jimž bylo uloženo prozkoumání hlubin kolem ostrova, kde mohla by se skrývati stanice podmořských člunů. Posledně kapitán Patrik Belval *), z Paříže vyslaný, válečný invalida, vstoupil ve spojení s panem d'Hergemontem, jenž mu vyprávěl o legendě sárecké a předtuchách, jež přese vše jsme počínali pociťovati. (Bylo to nazítří po Maguennocově odchodu.) Toto vyprávění zajímalo tak velice kapitána Belvala, že slíbil zmíniti se o tom jednomu ze

svých přátel v Paříži, šlechtici španělskému či portugalskému, donu Luis Perennovi, jakési neobyčejné bytosti, zdá se, schopné

*) Viz Leblanc „Zlatý trojúhelník“.

objasnit i nejspletitější záhady a vésti k cíli nejodvážnější podniky.

Několik dní po odjezdu kapitána Belvala obdržel pan dʻHergemont od dona Luise Perenny dopis, o němž jsem vám vyprávěl a z nějž nám na neštěstí četl pouze počátek :

„Pane, považuji nehodu Maguennocovu za dosti vážnou a prosím vás, abyste při nejmenším novém poplachu telegrafoval Patriku Belvalovi. Mohu-li věřiti některým příznakům, nalézáte se na pokraji propasti. Ale i kdybyste byl až na jejím dně, nemáte se čeho obávati, budu-li zpraven včas. Od toho okamžiků ručím za vše, nechť se stane cokoliv, tedy i když by se vám zdálo vše ztraceno a dokonce i kdyby vše bylo ztraceno…

„Co se týče záhady Božího kamene, je dětinskou a (divím se věru, že s tak postačitelnými údaji, jichž poskytl jste Patriku Belvalovi, je možno ještě ji považovati za nevysvětlitelnou. Zde několik slov o tom, co znepokojovalo tolik lidských pokolení…“

„Nuže?“ zvolala Veronika nedočkavě.

„Jak jsem vám již řekl, nesdělil nám pan dʻHergemont konec dopisu. Četl jej před námi, mumlaje s překvapeným vzezřením:

„Je to možné? – Ale ano – ale ano – tak je to – Jaký zázrak!“ A když jsme se ho tázali, odvětil: „Povím vám vše dnes večer, milé dítky, po vašem návratu z Landes noires. Vězte pouze, že tento muž, vskutku neobyčejný – není pro to jiného výrazu – odhaluje mně bez okolku, a velkého poučování tajemství Božího kamene a místo, kde se přesně nalézá a to tak logicky, že nejsou možný pochyby.“

„A večer?“

„Večer byl František se mnou unesen a pan dʻHergemont zavražděn.“ Veronika přemítala.

„Kdo ví“ – pravila – „nechtěli-li mu vyrvati toto tak důležité psaní? Neboť, konečně, uloupení Božího kamene zdá se mi jediným motivem, jenž by mohl vysvětliti všechny úklady, kterýchž jsme obětí.“

„Věřím to také, ale pan d'Hergemont na odporučení dona Luise Perenny roztrhal dopis ještě před námi.“

„Tak tedy onen Luis Perenna nebyl o událostech zpraven?“

„Ne.“

„Ale František?“

„František neví o smrti svého děda a nepochybuje tedy, že pan d'Hergemont, jakmile zpozoroval zmizení Františkovo i moje zpravil o tom dona Luise Perennu, jenž v tom případě jistě neváhal s příchodem. – Mimo to má František ještě jiný důvod očekávati …“

„Vážný?“

„Ne. František jest ještě velmi dětinským. Četl mnoho dobrodružných knih, jež vzbudily jeho obraznost. A kapitán Belval vyprávěl mu o svém příteli Perennovi věci tak fantastické, ukázal mu jej ve světle tak podivném, že František jest přesvědčen, že don Luis Perenna není nikdo jiný, než Arsen Lupin. Odtud naprostá důvěra a jistota, že v případě nebezpečí zázračné zakročení stane se v téže minutě, kdy bude potřebným.“

Veronika nemohla se ubránit i úsměvu.

„Jest to vskutku dítě, ale děti mají tušení, s nímž nutno počítati. A pak, dodává mu to odvahy a dobré nálady. Jak by byl ve svém věku snesl zkoušku, kdyby neměl této naděje?“

Úzkost se jí opět zmocnila. Pravila zcela tiše:

„Nechť přijde záchrana odkudkoliv, jen když přijde včas a můj syn nestane se obětí těchto strašlivých bytostí.“

Zachovali dlouho mlčení. Nepřítel neviditelný a přítomný tížil je vší svou hrůznou váhou. Byl všude pánem ostrova, pánem podzemních obydlí, pánem pastvin a lesů, pánem okolního moře, pánem dolmenů a rakví. Poutal ohavné doby minulosti s právě tak ohavnými hodinami přítomnosti. Pokračoval v dějinách dle zvyků dávných dob a bil ranami tisíckrát ohlášenými.

„Ale proč? Za jakým cílem? Co to vše má znamenati? ptala se Veronika se skleslou myslí. „Jaké vztahy možno položití mezi ony dneška a ony z dávných dob? Jak vysvětliti, že v díle jest opět pokračováno týmiž středověkými barbary?“

A po novém mlčení pravila, neboť v jejím nitru přes všechna vyslovená slova a nerozluštitelné problémy nepřestala jí pronásledovati utkvělá myšlenka:

„Ah! kdyby František byl zde! Kdybychom byli všichni tři spojeni v odporu! Co se mu stalo? Co zdržuje jej v cele? Nepředvídaná překážka?"

Nyní byla řada na Štěpánovi, utěšiti ji.

"Překážka? Proč tento Předpoklad? Není překážek. Pouze práce jest dlouhá."daná překážka?“

„Překážka? Proč tento předpoklad? Není překážek. Pouze práce jest dlouhá.“

„Ano, ano, máte (pravdu – práce jest dlouhá a obtížná… Ah! jsem si jista, že on neklesá na mysli! Jakou má dobrou náladu! Jakou důvěru! „Matka a syn, kteří se opět našli, nemohou býti již rozděleni“, pravil mně. Mohou nás ještě pronásledovati, ale nikdy rozdvojiti. Konečně budeme vítězy…“

„Říkal pravdu, není-liž pravda, Štěpáne? Viďte, že jsem nenašla svého syna, abych jej opět ztratila? – – Ne, ne, to by bylo přílišné, nespravedlivé a nepřípustné –“

Štěpán na ni pohlédl, překvapen, že se přerušuje. Veronika naslouchala.

„Co jest?“ ptal se Štěpán.

„Hluk– – –,“ pravila.

Naslouchal, jako ona.

„Ano – ano, – vskutku…“

„Jest to snad František, jejž slyším,“ pravila, „jest to snad nahoře – –“

Zvedala se. Zadržel ji.

„Ne, jest to zvuk kročejů v chodbě..“

„Nuže? – Nuže?“ pravila Veronika.

Pohlíželi na sebe uděšeni, aniž by se mohli rozhodnouti, nevědouce co činiti. –

Hluk se blížil. Nepřítel neměl ani o ničem tušení, neboť kroky byly jako osoby, jež neskrývá svého příchodu.

Štěpán pravil pomalu:

„Nesmí mne uzříti vzpřímena. Půjdu na své místo. Upevníte nějak má pouta.“

Zůstali váhajíce, jako by měli možnou naději, že nebezpečí vzdálí se samo. Potom náhle, vytrhujíc se z jakési ztrnulosti, jež je ohromovala. Veronika se rozhodla:

„Rychle – jsou zde – natáhněte se.“

Poslechl. V několika vteřinách vložila provazy na něho a kolem něj tak jak je byla nalezla, aniž však by si dala práci s jich vázáním.

„Obraťte se ke skále,“ pravila, skryjte ruce, prozradily by vás.“

„A vy?“

„Nebojte se ničeho.“

Sehnula se a připlížila se ke dveřím, jejíž okénko, zatarasené železnými mřížemi tvořilo výstupek dovnitř tak, že nebylo jí viděti.

V tomtéž okamžiků se venku nepřítel zastavil. Přes silné dvéře slyšela Veronika šustění šatů.

A nad ní kdosi hleděl.

Děsivá minuta! nejmenší pohyb vzbudil by podezření.

„Ah!“ pomyslila si Veronika, „proč zůstává? Jest nějaký důkaz mé přítomnosti? Mé šaty?“

Mínila, že jest to však spíše Štěpán, jehož poloha nezdála se přirozenou nebo jehož pouta neměla svůj obvyklý vzhled.

Náhle se osoba venku pohnula a bylo lehce dvakrát zahvízdnuto. A z druhé strany chodby přicházel jiný zvuk kročejů, jenž vzrůstal v slavnostním tichu a jenž zastavil se, jako první, za dveřmi. Byla vyměněna slova. Radili se.

Malými pohyby dosáhla Veronika své kapsy. Vyňala svůj revolver a vložila prst na spoušť. Jestliže vstoupí, vzpřímí se a vystřelí ránu za ranou, aniž by váhala. Nebylo-liž by nejmenší váhání Františkovou záhubou?

KOMORA SMRTI.

IX.

Domněnka byla správná v tom směru, že dveře se otvírají ven a že nepřátelé budou ihned na stopě. Veronika zkoumala tedy dveře a náhle zjistila, že proti vší pravděpodobnosti nalézá se dole velká zástrčka, pevná a silná. Má jí použiti?

Neměla čas dále přemítati o výhodách či nevýhodách tohoto plánu. Zaslechla zvuk klíčů a téměř současně skřípot klíče, jenž dotkl se zámku.

V mysli Veroničině objevila se velmi přesná představa toho, co by se mohlo stati. Vpádem útočníků zmatena, zneklidněna, stísněna ve svých pohybech by jistě špatně mířila a její rány by nikoho nezasáhly. V tom případě by opět uzavřeli dveře a bezohledně by běželi do cely Františkovy.

Tato myšlenka ji přiváděla k šílenství a čin, jejž provedla, byl náhlý, pudový. Jediným pohybem zastrčila závoru. Druhým, pozvednouc se zpola, srazila železnou okenici na otvoru. Klika se pohnula. Nemohli ani vstoupiti, ani se dívati.

V tom okamžiků pochopila nesmyslnost tohoto činu, jenž nebyl překážkou hrozeb nepřítelových. Štěpán, jenž skočil až k ní, jí to řekl:

„Můj Bože, co jste učinila? Viděli dobře, že jsem se nepohnul a vědí nyní, že nejsem sám.“

„Právě,“ pravila, pokoušejíc se hájiti. „Pokusí se rozbiti tyto dveře, což poskytne nám potřebného času.“

„Času potřebného k čemu?“

„K našemu útěků.“

„Jak?“

„František nás zavolá. – František…“

Nedokončila. Slyšeli nyní zvuk kroků, jež se rychle ztrácely v pozadí chodby. – Žádné pochyby: nepřítel, aniž by se staral o Štěpána, jehož útěk se mu zdál nemožným, běžel do vyššího poschodí cel. Neměl-liž ostatně předpokládati, že mezi oběma přáteli jest spojení a že dítě nalézá se v cele Štěpánově a zatarasilo dveře?

Veronika urychlila tedy události, jichž se z tolika důvodů obávala: nahoře bude František překvapen právě v okamžiku, kdy se bude chystati k útěku.

Byla zdrcena.

„Proč jsem sem přišla?“ mumlala. – „Bylo by bývalo tak prosté, čekati! A my dva bychom vás byli se vší jistotou zachránili.“

V její zmatené mysli mihla se myšlenka: nechtěla uspíšiti osvobození Štěpánovo proto,.že znala lásku tohoto muže? A nebyla to nehodná zvědavost, jež vrhla ji do tohoto činu? Příšerná myšlenka, již vystihla, ihned pravíc:

„Ne, musila jsem jiti. Osud nás pronásleduje.“

„Nevěřte tomu,“ pravil Štěpán. „Vše se upraví co nejlépe.“

„Příliš pozdě!“ pravila, potřásajíc hlavou.

„Proč? Kdo nám dokazuje, že František neopustil celu? Právě jste to sama předpokládala…“

Neodpověděla. Její tvář, všecka bledá, se svraštila. Utrpením získala jakýsi druh předtuchy zla, jež ji ohrožovalo. Neboť zlo bylo všude. Zkouška začala znovu, strašnější předešlých.“

„Smrt nás obklopuje,“ pravila.

Pokusil se o úsměv.

„Mluvíte, jako mluvili lidé ze Sareku. Máte tentýž strach.“

„Měli pravdu, že se strachovali. A vy sám cítíte dobře hrůzu toho všeho.“

Vrhla se ke dveřím, odstrčila závoru, pokoušela se otevřití, ale co mohla zmoci proti těmto silným veřejím, jež byly ještě opatřeny železnými pásy?

Štěpán uchopil ji za paži.

„Okamžik. – Poslechněte. – Řeklo by se…“

„Ano“ – pravila – „je to nahoře, tlukou tam – nad námi – ve Františkově cele.“

„Ale ne – ale ne – poslouchejte…“

Dlouhé ticho, pak rozléhaly se rány v prostranství srázu. Bylo to pod nimi.

„Tytéž rány, jež jsem zaslechl dnes ráno,“ pravil uděšen Štěpán — „tatáž práce o níž jsem vám vyprávěl. – Ach, chápu!“

„Co! Co chcete říci?“

Rány opakovaly se v stejných mezidobích, pak ustaly a pokračoval hluchý, nepřetržitý hřmot s ostřejším skřípěním a rychlým praskáním. Podobalo se to úsilí stroje, jejž pouštíme do chodu, jednomu z oněch rumpálu, jež na břehu mořském slouží k přitahování lodic.

Veronika naslouchala v zoufalém očekávání toho, co má přijití, snažíc se uhodnouti? bádajíc po nějakém znamení v očích Štěpánových, jenž stál před ní a pohlížel na ni jako pohlížíme v okamžiku záhuby – na ženu, již milujeme.

Náhle se zapotácela a musila se opřiti rukou o stěnu. Zdálo se, že jeskyně, celá skála, hýbe se v prostoru.

„Oh!“ šeptala. – „To já se tak chvěji? – Strach mnou třese od hlavy k patě?“

Prudce uchopila obě ruce Štěpánovy a tázala se ho:

„Odpovězte. – Chci věděti …“.

Neodpovídal. V jeho slzami vlhkých očích nebyl strach, nebylo nic, než nesmírná láska, zoufalství bez mezí. Myslil pouze na ni.

Ostatně bylo nutno, aby vysvětloval, co se děje? Nevyjeví se skutečnost sama tou měrou, jak ubíhaly vteřiny? Podivná skutečnost, beze vztahů k obyčejným jevům, vzdálená všeho toho, co obraznost může vynalezti v oboru zla; podivná skutečnost, v

níž Veronika, jež počínala již postřehovati její příznaky, odmítala dosud věřiti.

Jako by past, ale past, jež působila jako padák; čtverec ohromných břeven, umístěný uprostřed jeskyně, pozdvihoval se, toče se kolem své nehybné osy, jež vedla podél propasti. Pohyb, téměř nepostřehnutelný, byl jako u ohromné pokličky, jež se zvedá; tvořil již chvějící se skloněnou plochu od pokraje jeskyně až k její zadní stěně; bylo však dosud možno udržeti se v rovnováze.

V prvním okamžiku domnívala se Veronika, že nepřítel má v úmyslu rozdrtiti je mezi neúprosnými prkny a žulou sklepní. Ale téměř ihned pochopila, že ohavný stroj, vzpřimuje se jako visutý most, měl za úkol vrhnouti je do propasti. A tento úkol též nemilosrdně vykonával. Rozuzlení bylo osudné, nevyhnutelné. Nechť se pokouší o cokoliv, nechť jejich úsilí jest jakékoli, aby se udrželi, nastane přece okamžik, kdy stěna zvedacího mostu bude vzpřímena a stane se doplňkem srázné skály.

„To je příšerné, to je příšerné," šeptala. Jejich ruce se dosud pojily a Štěpán tiše plakal. Vzlykala:

„Nemůžeme nic činiti, viďte?"

„Nic," pravil.

„Přece však jest jakási prostora kolem prken. Jeskyně jest kulatá. Mohli bychom …"

„Prostora je příliš úzká. Kdybychom se pokusili vniknouti na některou z oněch tří stran mezi čtverec a stěnu, byli bychom rozmačkáni. To vše jest vypočteno. Často jsem na to myslil."

„Nuže?"

„Musíme vyčkati."

„Nač? Na „koho?"

„Na Františka."

„Oh, Františka?" pravila se vzlykem – „snad i on jest odsouzen. – Nebo snad nás hledá a upadne do nějaké léčky. V každém případě jej neuvidím. – A nebude nic věděti. Neuzří ani svou matku před smrtí…"

Stiskla silně ruce mladého muže a pravila mu:

„Štěpáne, unikne-li jeden z nás smrti – a přeji si, abyste to byl vy…“

„Budete to vy,“ pravil s přesvědčením. Divím se dokonce, že nepřítel vám chystá můj trest. Ale bezpochyby neví, že vy jste zde.“

„Divím se též,“ pravila Veronika. – „Pro mne jest určen jiný ortel. – Ale, co na tom, když již nemám spatřiti svého syna! Štěpáne, svěřuji vám jej, viďte? Vím již vše, co jste pro něj učinil…“

Podlaha pozdvihovala se velmi pomalu, s nestejným chvěním a prudkým trháním. Sklon její byl stále větší. Ještě několik minut a nebudou již moci volně hovořit v klidu.

Štěpán odpověděl:

„Přežiji-li vás, přísahám, že svůj úkol dokonám. „Přísahám vám to při vzpomínce …“

„Při vzpomínce na mne,“ pravila pevně, „při vzpomínce na Veroniku, již jste znal – a již jste miloval.“

Pohlédl na ni vášnivě:

„Vy tedy víte?“

„Ano, pravím vám to otevřeně. Četla jsem váš denník. – Znám vaši lásku – a přijímám ji …“

Usmála se smutně:

„Ubohou lásku, již nabízel jste nepřítomné – a již nabízíte nyní té, jež má zemříti…“

„Ne, ne“ – pravil vřele – „nevěřte tomu. Spása jest snad blízká. – Cítím to, má láska nesahá do minulosti, nýbrž do budoucnosti.“

Chtěl jí políbiti ruce.

„Polibte mne,“ pravila, nastavujíc mu čelo.

Oba musili položití nohu na okraj propasti, na úzký pruh žuly, který lemoval čtvrtou stranu padáku. Objali se vážně.

„Držte mne dobře,“ pravila Veronika.

Naklonila se, co mohla nejvíce, pozvedajíc hlavu a volala dušeným hlasem:

„Františku – Františku!“

Ale nahoře v okénku nebyl nikdo. Žebřík visel dosud mimo dosah a na jednom háku.

Veronika naklonila se nad mořem. – V tomto místě měla stěna srázu méně vyčnívajících kamenů a tak uzřela mezi útesy, korunovanými pěnou, malé jezero vod sílících, klidných a tak hlubokých, že nebylo lze rozeznati dna. Myslila si, že zde by byla smrt snadnější, než na ostrých hrotech a pravila Štěpánovi v náhlé potřebě ukončiti vše a vyhnouti se utrpení příliš pomalému:

„Proč máme čekati na rozuzlení? – Raději zemříti, než toto utrpení…“

„Ne, ne,“ volal, pobouřen myšlenkou, že by Veronika mohla zmizeti.

„Doufáte tedy?“

„Až do poslední vteřiny, jednáli se o vás.“

„Já již nedoufám,“ pravila.

Neudržovala jej taktéž již žádná naděje, ale byl by tak chtěl uspat i bolest Veroniky a sobě zachovati veškeru tíži nesmírné zkoušky.

Vzestup trval. Trhavý pohyb ustal, sklon podlahy byl stále znatelnější a dosahoval již úrovně okénka, v polovici dveří. Náhle jako by prudký náraz a okénko se znovu zavřelo. Bylo téměř nemožným udržeti se již vzpřímenu.

Natáhli se v onom sklonu, opírajíce nohy pevně o žulový pruh. Ještě dva nárazy, které vždy více je strkaly do prázdnoty. Podlaha dosáhla již vrcholku stěny v pozadí a ohromný stroj se pomalu vzpřimoval, sleduje klenbu k otvoru jeskyně. Bylo možno zcela přesně zřítí, jak vyplní právě celý tento otvor a uzavře jej neprodyšně, na způsob zdvihacího mostu. – Kámen byl tak přitesán, aby pohřební práce byla vykonána bez ponechání místa náhodě.

Nepronesli ani slova. Se sepjatýma rukama oddávali se svému osudu. Jejich smrt brala na se povahu události, osudem určené. Kdysi v dávných stoletích byl vyroben tento stroj, potom bezpochyby znovu upraven, uveden do pořádku a po dlouhá století uváděn do pohybu neviditelnými katy, působil smrt vinníkům,

*) Armorique – pruh pobřeží mezi Seinou a Loirou, nyní Bretagne.

**) Chouanové – přívrženci království proti revoluci 1793-1800.

zločincům, nevinným mužům armorickým *), galským, francouzským nebo rodů cizích. Váleční zajatci, svátokrádežní mnichové, pronásledovaní rolníci, chouanové **), vojíni Revoluce, jednoho po druhém vrhala, tato nestvůra do propasti.

Dnes byla řada na nich.

Neměli ani onoho trpkého ulehčení, jež nalézáme v nenávisti a vzteku. Koho nenáviděti? Umírali uprostřed nejhustších temnot, aniž by jen jediná tvář nepřítele oddělila se od této neúprosné noci. Umírali pro uskutečnění díla, o němž byli v nevědomosti; umírali, aby dovršili počet, řeklo by se, aby se naplnila nesmyslná proroctví, hloupá vůle, rozkazy dané barbarskými bohy a vyložené fanatickými kněžími. Neslýchaná věc, byli kořistí jakési smírné oběti, jakéhosi pokání, nabízeného božstvům krvelačného náboženství.

Zeď týčila se za nimi. Ještě několik okamžiků a bude svislá. Rozuzlení se blížilo.

Štěpán musil několikráte zachytiti Veroniku. Vzrůstající děs kalil ducha mladé ženy. Chtěla se vrhnouti…

„Prosím vás“ – blábolila – „nechte mne – trpím příliš!“

Nalezla svého syna a až do posledního okamžiku zůstala paní sama sebe. Ale obraz Františkův ji přemáhal. Dítě bylo patrně též zajato – snad je mučili a obětovali, jako jeho matku, na oltáři strašlivých bohů.

„Ne – ne – on přijde,“ ujišťovat ji Štěpán. „Budete zachráněna – chci tomu – jsem si tím jist.“

Odpovídala nesouvisle.

„Jest uvězněn jako my – pálí ho pochodněmi – bodají ho šípy – trhají mu maso. – Ah! Můj ubohý maličký!“

„Přijde, má přítelko! – Řekl vám to: ‚Nic nemůže rozloučiti syna s matkou, když se jednou shledali.“

„K smrti jsme se shledali, smrt nás opět sloučí. Nechť stane se tak ihned! – Nechci, aby trpěl…“

Bolest byla přílišná. Trhnutím vyprostila své ruce z rukou Štěpánových a učinila pohyb, aby se vrhla vpřed.

Ale v tom okamžiku opřela se opět o vztýčený kámen, vyrážejíc zároveň se Štěpánem výkřik údivu.

Cosi mihlo se před jejich zraky, potom opět zmizelo. Bylo to z levé strany.

„Žebřík! – To jest žebřík, neníliž pravda?“ mumlal Štěpán.

„Ano, to je František!“ pravila Veronika, oddychujíc štěstím a nadějí. – „Jest zachráněn – přichází nám na pomoc.“

V tom okamžiku byla zeď téměř svislá. Chvěla se na jejich ramenech, neúprosná. Jeskyně za nimi již nebyla. Náleželi propasti, udržujíce se dosud na malém výstupku.

Veronika se znovu vyklonila. Žebřík se vrátil, potom stal se nehybným, vise svými dvěma háky.

Nahoře v otvoru okénka byl dětský obličej a dítě se usmívalo a gestikulovalo.

„Maminko, maminko… rychle!“

Volání bylo důtklivé a vášnivé. Dvě paže vztahovaly se ke skupině. Veronika vzlykala:

„Ach, to jsi ty – to jsi ty, můj miláčku!“

„Rychle, maminko, držím žebřík. Rychle, není žádné nebezpečí.“

„Jdu, můj miláčku, již jdu.“

Uchopila nejbližší příčku. Tentokráte za pomoci Štěpánovy mohla se pohodlně dostati na žebřík. Ale pravila mu:

„A vy, Štěpáne? Vy mne následujete – neníliž pravda?“‘

„Mám čas“ – pravil –.‚pospěšte !“

„Ne, slibte mi …“

„Přísahám vám to pospěšte.“

Vystoupila po čtyřech stupních a zastavila se, pravíc:

„Jdete, Štěpáne?“

Obrátil se již proti srázu a zachytil se levou rukou do úzké štěrbiny, jež zůstávala mezi skálou a zdvihacím mostem. Pravicí se zachytil za žebřík a dostoupil na kamennou římsu. – í on byl zachráněn.

S jakou radostí se Veronika vznášela nad propastí! Co jí bylo po tom, že se dole šklebily rozervané skaliny a hlubiny mořské – když ji nahoře očekával syn, jehož bude posléze moci sevřít i do svého objetí!

„Tu jsem! Tu jsem!“ volala. „Tu mne máš, můj drahoušku!“

Vsunula hlavu a ramena do otvoru. Dítě ji zachytlo. Překročila okraj. Konečně byla u svého syna. Vrhli se jeden druhému do náručí.

„Ach, maminko – maminko! – Je to možné?“

Ale než sevřela své paže kol jeho šíje, odskočila od něho. Proč? Nevěděla. Nevysvětlitelné rozpaky zarazily projev jejích citů.

„Pojď, pojď!“ zvolala, přitahujíc dítě do plného světla u okna.

„Pojď, ať se na tě podívám!

Dítě se podrobilo. Prohlížela si je jen asi dvě – tři vteřiny a náhle se záchvěvem děsu zvolala:

„To jsi tedy ty! Ty, vrah?“

Hrůzo! – Poznávala tvář netvora, který před jejíma očima zabil pana ďHergemonta a Honorinu.

„Tedy mne poznáváš?“

Při těch slovech seznala Veronika svůj omyl. To nebyl František, ale ten druhý, který sehrál ďábelskou úlohu ve Františkových šatech.

Znovu se zachechtal.

„Počínáš si uvědomovati, viď, madame; poznáváš mne?“‘

Nenávistná tvář se stahovala, stávala se zlou, krutou a oživovala se nejděsnějším výrazem.

„Vorski – Vorski!“ koktala Veronika. – „Poznávám v tobě Vorskiho!“ Dal se do smíchu.

„Proč ne? – Myslíš, že zapřu otce jako jsi ho ty zapírala?“

„Syn Vorskiho – jeho syn!“ opakovala Veronika.

„Božínku, ano, jeho syn. Co chceš?! – Měl přece právo míti dva syny, ten dobráček. Nejprve mne a pak sladkého Františka!“

„Syn Vorskiho,“ děla ještě jednou Veronika.

„A pořádný chlapík, madame, to ti přísahám; hodný svého tatíka, vychovaný v dobrých zásadách. Už jsem ti to ukázal, ne? Ale to není ještě vše – to je teprve na začátku. – Mám ti podati nový důkaz, chceš? Podívej se tedy na toho hlupce vychovatele! Podívej se jen, jak to půjde, vezmu-li to já do rukou!“

Jedním skokem ocitl se u okna, u něhož se právě objevila Štěpánova hlava. – Hoch zdvihnul kámen a udeřil vší silou nešťastníka.

Veronika, která zprvu váhala, nechápajíc vyhrůžku, přiskočila a chopila dítě za ruku. – Příliš pozdě! – Hlava zmizela. Háky žebříku smekly se s okraje. Ozval se děsný výkřik a pak šplouchnutí vod, rozvířených pádem těla.

Veronika přiskočila k oknu. Na viditelné malé části klidného jezera zátočiny ploval žebřík – po Štěpánovi nebylo však ani stopy. Vody se již uklidnily, nikde nebylo ani vlnky.

Zavolala:

„ Štěpáne! Štepáne!“

Žadná odpověď. Vítr se utišil, moře spalo, ticho vládlo kolkolem.

„Bídníku, co jsi to udělal!?“ zašeptala Veronika.

„Neplač, paničko“ – pravil. „Pan Štěpán vychovával tvého syna jako rozbrečené nemluvně! Nu, směj se! Tak co, dáme si hubičku, tátova paničko? Jak to vypadáš? Což mne tak nenávidíš?“

Blížil se k ní se vztaženými pažemi. – Rychle naň napřáhla revolver.

„Jdi pryč! Pryč, nebo tě zastřelím jako vzteklého psa! Pryč!“

Tvář dítěte přijala ještě divočejší výraz. Ustupovalo krok po kroku, skřípaje zuby:

„Eh, to mi draze zaplatíš, krásná dámo! Já ji chci obejmout – cítím k ní náklonnost – a ty mne chceš zastřelit? To mi zaplatíš, krví – pěknou, rudou, tekoucí krví – krví!“

Zdálo se, že je mu příjemno pronášeti to slovo. Opakoval je ještě několikrát, pak se znovu dal do zlého smíchu a utekl tunelem, vedoucím k Opatství, volaje:

„Krví tvého syna, maminko Veroniko.
– Krví tvého syna, miláčka Františka.“

ÚTĚK.

X.

Chvějíc se a nerozhodnuta, co počíti, Veronika naslouchala, až dozněl poslední krok. Zavraždění Štěpána odvrátilo na chvíli její pozornost od Františka, teď však byla opět schvácena úzkostí. Co se stalo s jejím synem? Měla se pustiti za ním do Opatství a chrániti ho proti hrozícímu nebezpečí?

„Ne – ne – ztrácím hlavu,“ pravila si. Musím trochu uvažovati. Před několika hodinami mluvila jsem s Františkem průlomem ve zdi. – Byl to on; on chopil mou ruku a laskal ji svými polibky. Matčin cit se nezklame a já se chvěla něhou a láskou. Ale teď přichází otázka, zda opustil své vězení či ne.“

Zamyslila se a pozvolna uvažovala: Tak to bude – tak se to stalo! Překvapili mne se Štěpánem v dolejším poschodí a ztropili poplach. Vorskiho syn – netvor, běžel nahoru, aby střežil Františka. Otevřel vězení – a to bylo prázdné. Našel průlom ve zdi a průlomem se dostal až sem. Ano, tak se to stalo. Odkud by byl jinak přišel? –

Napadlo ho vyhlédnout i z okna, poněvadž si pomyslil, že tamtudy snad František uniknul. Uzřel háky žebříku. Vyklonil se

z okna, uzřel a poznal mne. Zavolal mne. – A teď běží do Opatství, kde se nezbytně srazí s Františkem.“

Přes tuto úvahu se Veronika nepohnula s místa. Měla jakési tušení, že nebezpečí nehrozí od Opatství, ale zde, se strany vězení. Uvažovala, zda František vskutku uprchnul, zda nebyl překvapen dříve, než proboural potřebný otvor ve zdi, zda nebyl přistižen tím druhým a zda nebyl zabít.

Děsné pochyby! Rychle se sklonila k otvoru. Průlom byl rozšířen, chtěla se protáhnouti do cely. Ale průrva, která mohla postačiti dítěti, byla příliš úzká pro ženu. Prodírala se však zatvrzele, rozervala si šaty a živůtek, Zranila se do krve o ostré úlomky skal; posléze se jí však podařilo proklouznouti.

Kobka byla prázdná. Ale dveře do chodby byly otevřené a Veronika měla dojem – jen dojem, neboť oknem tam vnikalo– pramálo světla, že někdo vyšel dveřmi do chodby. A při té neurčitosti dojmu postavy, již neviděla, věděla rozhodně, že je to žena. Překvapila ji svým neočekávaným vpádem do cely a zaplašila ji do chodby.

„Je to jejich spoluvinnice,“ pomyslila si Veronika. ,,Přivedla hocha, který zabil Štěpána – a bezpochyby odvlekla Františka.

Snad je František ještě zde, na blízku a ona střeží každý můj pohyb.“

Zatím se oči Veroniky navykly na šero a tu uzřela, že ženská ruka pozvolna přivírá dveře cely.

„Proč je nepřirazí najednou?“ tázala se Veronika. „Proč, když zřejmě chce mne oddělit od sebe?“

V odpověď zaskřípěl pode dveřmi kamínek. Jakmile by byl kamínek překonán, dveře by se byly zavřely. Veronika bez váhání přiskočila ke dveřím a chopila obrovskou železnou kliku a táhla k sobě. Ruka, s okraje dveří zmizela, ale tah neustal; patrně byla na druhé straně také klika.

Náhle zaznělo prudké zapísknutí. Žena volala o pomoc. A téže téměř chvíli ozvalo se z chodby volání:

„Maminko, maminko.“

Ach, s jakým hlubokým vzrušením zachytila Veronika ten výkřik! Její syn, její skutečný syn ji volal, její syn zajatý, ale živý! Jaká slast!

„Tu jsem, můj maličký!“

„Rychle, maminko! Svázali mne a zapísknutí je jejich znamením – přijdou!“

„Tu jsem! Zachráním tě!“

Nepochybovala, že se jí podaří vyrvati dítě. Zdálo se jí, že její síly nemají mezí a že nic nemůže vzdorovati zoufalému napětí její bytosti. Její protivnice ochabovala a povolovala.

Dveře se otevíraly, otevíraly, až náhle se rozevřely. Bylo po boji. Veronika prošla.

Žena byla již v chodbě a vlekla dítě za provaz, nutíc je kráčeti, ač bylo spoutáno. Marná námaha, od níž ihned upustila. – Veronika přiskočila s revolverem v ruce.

Žena pustila dítě a postavila se Veronice. Z otevřených kobek vnikalo do chodby rozptýlené světlo, takže Veronika viděla svou protivnici. Byla oděná v bílé roucho, sepjaté provazem v pase, bez rukávů. Měla mladý ještě, ale odkvetlý, zvadlý, hubený a svraštělý obličej. Vlasy měla silně plavé a prošedivělé. Oči zářily nenávistnou zlobou.

Obě ženy se měřily pohledy beze slova, jako nepřítelkyně, které se již utkaly a které se pustí opět do boje. Veronika se téměř usmívala, vítězným, pohrdlivým úsměvem. – Posléze pravila: „Dotkneteli se mého dítěte jen prstem; zabiji vás! Jděte !“

Žena se nebála. Zdálo se, že přemýšlí a naslouchá v očekávání pomoci. Nikdo však nepřicházel. Tu pohlédla na Františka a pohnula se, jako by se chtěla znovu chopiti vyrvané jí kořisti.

„Nedotýkejte se ho!“ – zvolala prudce Veronika. „Ruce pryč, nebo střelím!“

Žena pokrčila rameny a pravila úsečně:

„Žádné hrozby! Kdybych byla chtěla tvé dítě zabiti, bylo již mrtvo. Ale nenadešla ještě jeho hodina a nemá zemříti mou rukou.“

Téměř nevolky se Veronika otázala: „A čí rukou, má zemříti?“ „Rukou mého syna – víš, – toho, co jsi právě viděla.“

„To je váš syn? – Vrah, netvor?“

„Je synem …“

„Mlčte, mlčte!“ nařizovala Veronika, chápajíc, že tato žena byla milenkou Vorskiho a obávajíc se, aby nepronesla nějaké odhalení před Františkem. „Mlčte, to jméno nesmí býti vysloveno.“

„Bude vysloveno, až bude zapotřebí,“ děla žena. „Ach, jak jsem pro tebe trpěla, Veroniko! Teď je řada na tobě a jsi teprve na začátku!“

„Jdi!“ – zvolala Veronika, napřahujíc zbraň.

„Žádné vyhrůžky!“

„Jdi, nebo střelím! Přísahám při hlavě svého syna, že střelím!“

Žena couvla znepokojena, ale nový odboj vzteku zarazil její kroky. Bezmocně zaťala pěsti a hrozila chraplavým a přerývaným hlasem:

„Pomstím se – uvidíš, jak se pomstím, Veroniko. – Kříž – chápeš? Kříž – čtvrtý kříž již stojí a čeká na tebe! – To bude pomsta!“

Její hubené a kloubovité pěsti šermovaly vzduchem. Dodala:

„Ach, jak tě nenávidím! Patnáct let nenávisti! Ale kříž mne pomstí. Já sama tě přiváži na něj – a kříž už – čeká. Uvidíš jej – tyčí se a čeká!“

Odcházela pomalu a vzpřímena pod hrozbou revolveru.

„Maminko, viď, že ji nezabiješ?“ zašeptal František, tuše boj, odehrávající se v duši jeho matky.

Veronika jakoby procitla ze snu při zvuku jeho hlasu. Odpověděla:

„Ne, ne, neboj se. A snad přece bych to měla učinit …“

„Oh prosím tě, nech ji, maminko… a pojďme pryč!“ Pozdvihla ho do náručí ještě než žena zašla, přivinula ho k sobě a nesla do cely, jakoby neváţil více než děcko v peřince.

„Maminko! maminko!“

„Ano, drahoušku, maminka tě bude chrániti a nikdo tě jí už nevyrve!“

Nedbajíc ran, které ji působily ostré kameny, prodrala se opět otvorem, který František prorazil do stěny a pak protáhla opatrně Františka, jemuž teprve za průrvou jala se rozvazovati pouta.

„Zde jsme alespoň na chvíli v bezpečí,“ pravila. „Nemohou nás jinudy napadnout než kobkou, a mohu se brániti.“

Jak se přivinuli jeden ke druhému! Žádná překážka teď neoddělovala jejich rty a paže. Viděli se, pohlíželi si do očí.

„Bože, jak jsi hezký, Františku!“ pravila Veronika.

Nenacházela žádné téměř podobnosti s tím druhým, a divila se, že je mohla. Honorina zaměňovati. Nemohla se nasytiti obdivu vznešenosti, přímosti a něžnosti jeho obličeje.

„A což ty, maminko!“ odpovídal. „Myslíš, že jsem si někdy představoval tak krásnou maminku jako jsi ty? Ne, ani ve snu, kdy jsi se mi objevovala v podobě vil. A přec mi Štěpán často vyprávěl.“

Přerušila ho:

„Pospěšme si, miláčku, musíme utéci před nimi; musíme pryč!“

„Ano,“ pravil, a hlavně musíme pryč ze Sareku. Mám dobrý plán, který jistě se podaří. Ale nejprve co se stalo se Štěpánem? Slyšel jsem pod svou kobkou hluk a obávám se …“

Neodpovídajíc na jeho otázku, chopila ho za ruku a odváděla ho.

„Musím ti sděliti mnoho věcí, můj drahoušku, bolestných věcí, o nichž musíš zvěděti.. ale až později. Teď musíme se dostati do Opatství. Žena šla pro pomoc a budou nás pronásledovat.“

„Vždyť nebyla sama, když vrazila do moji kobky, kde mne překvapila při práci. Někdo ji doprovázel.

„Hoch, viď. Hoch tak velký jako ty?“

„Nevím. Vrhli se oba na mne, svázali mne a odvlékli do chodby. Pak žena na chvíli odešla a on se vrátil do cely. Znal tedy a nebo zná teď tunel a východ k Opatství.“

„Ano, vím, ale toho lehko přemůžeme, a otvor zavalíme.“

„Zbývá však most, spojující oba ostrovy,“ namítal František.

„Ne,“ odvětila, „spálila jsem jej. Opatství je odděleno od ostrova.“

Kráčeli rychle. Veronika pospíchala a František byl znepokojen slovy své matky:

„Ano … ano,“ pravil, „uvědomuji si, že musí býti mnoho událostí, o nichž nevím, a které jsi mi skrývala, abys mne nepoděsila… Most je spálen … s připraveným petrolejem, viď? Tak jak bylo umluveno s Maguennocem pro případ nebezpečí… Byla jsi tedy ohrožena…a boj počal u tebe, maminko? A pak ona slova, která ta žena pronesla s takovou nenávistí. A co se stalo se Štěpánem? Před chvíli jsem slyšel z jeho kobky hlasy … Trápí mne ta nevědomost… a nevím, kam se poděl žebřík, který jsi přinesla…“

„Prosím tě, drahoušku, neztrácejme ani chviléčky. Žena běžela pro pomoc, jsou nám v patách …“

Dítě se náhle zastavilo.

„Mamimko!“

„Co je? Slyšíš něco?“

„Kroky!“

„Vskutku?“

„Někdo nám jde v ústrety…“

„Ach!“ děla tiše, „vrah se vrací z Opatství.“

Připravila si revolver, uchystána ke všemu. Náhle však odstrčila Františka do temného výklenku v právo, utvořeného pravděpodobně nějakým odbočujícím, zříceným tunelem.

„Skryjeme se tu. Zde nás neuvidí!“ Kroky se blížily.

„Ukryj se…,“ pravila, „a ani se nehýbej.“

Dítě zašeptalo:

„Co to máš v ruce? Revolver! Ah, matinko, snad nechceš střílet?“

“Měla bych…měla bych!“ zašeptala Veronika. „Je to netvor… jako jeho matka… jíž jsem měla zabiti budeme toho snad litovat, že jsem tak neučinila.“

A dodala téměř proti své vůli:

„Zabil tvého dědečka.“

„Oh! maminko! maminko!“

Přitiskla své dítě k sobě, aby neupadlo, a v tichu slyšela jeho potlačované štkaní. Dítě zašeptalo:

„Jen nestřílej!“

„Už je tu… mlč… miláčku., hleď, podívej se na něj!“‘

Vrah přešel. Šel pozvolna, trochu schýlen, naslouchaje před sebe. Veronice se zdálo, že je stejně veliký jako její syn. Prohlédla si ho pozorněji a nedivila se, že Honorina i pan ďHergemont se mýlili, neboť byla tu jistá velká podobnost, již ještě zvyšovala červená Františkova čapka. Přešel.

„Znáš ho?“ otázala se Veronika. „Ne, matinko.“

„Jsi si jist, že jsi ho nikdy neviděl?“

„Úplně jist.“

„Je to tedy on, který se na tebe vrhnul s tou ženou v tvé cele?“

„Nepochybuji o tom, matinko. Uhodil mne nenávistně a bez příčiny do tváře.

„Ne, ne“ – pravila – „je to nebochopitelno. Kdy ztoho děsu jen vyvázneme?“

„Rychle, pojď, maminko! Cesta je volná, pospěšme si!“

Ve světle průrvy uzřela jeho bledost a seznala, že jeho ruka, svírající její, je jako led. Přes to se na ni usmíval šťastným úsměvem.

Dali se opět na cestu a když přešli po skalnaté obrubě, spojující oba ostrovy, a vstoupili po schodech, vyšli na volné prostranství v pravo od Maguennocovy zahrady. – Počínalo se stmívati.

„Jsme zachráněni,“ děla Veronika.

„Ano“ – namítalo děcko – „ale pod tou podmínkou, že nemůže nikdo přijíti za námi touže cestou. Musíme ji tedy zatarasiti.“

„Jak?“

„Počkej na mne, přinesu z Opatství nástroje!“

„Oh, ne! Neopouštějme se, Františku!“

„Pojďme tedy společně!“

„Což, přijde-li nepřítel, zatím, co budeme pryč? Ne musím střežiti tento východ.“

„Tedy mi pomoz matinko!“

Rychle zjistili, že jeden z obou kamenů, tvořících klenbu nad vchodem do podzemí, nedrží příliš pevně. Nedalo jim mnoho námahy nejprve jej vyviklati a pak svalití. – Kámen spadnul napříč schodiště a za, ním se svalila celá lavina, země a drnů a oblázků, takže průchod byl téměř zahražen.

„Tím jsme jisti alespoň na tu dobu, dokud nebudeme moci provést i můj plán. A buď ubezpečena, matinko, že můj plán je dobrý a že nejsme daleko od cíle."

Především však poznali, že mají nezbytně zapotřebí odpočinku, neboť síly obou byly úplně vyčerpány.

„Lehni si, matinko – hleď, zde – je tu pěkný mechový koberec pod skálou, jako ve skutečném hnízdečku. Budeš tu jako v pokojíčku chráněna před zimou a rosou."

„Ach, drahoušku, ty můj drahoušku!" šeptala Veronika blaženě.

Nadešel čas, aby si vysvětlili různé události a Veronika neváhala. Zármutek dítěte, když zvědělo o smrti všech těch, které milovalo a znalo, byl zmírněn radostí nad poznáním matky. Mluvila bez zamlčování, kolébajíc hocha v náručí, osušujíc jeho slzy, vědouc, že sama postačí mu nahraditi všechno ztracené přátelství. Hlavně Štěpánova smrt ho dojmula.

„Je však opravdu mrtev?" pravil. – „Vždyť není důkazu, že by se vskutku utopil. Štěpán je velmi dobrým plavcem – a tak … Ale ovšem, matinko, nesmíme zoufati, ale naopak. Nu, ovšem, hleď, zrovna tu je jeden přítel, který přichází v nejtemnějších hodinách potvrdit, že vše není ještě ztraceno!"

Zdařílek přibíhal, vrtě ocáskem. Zdálo se, že není překvapen přítomností svého pána. Ostatně Zdařílka nikdy nic nepřekvapovalo. Pro něho se vše ubíralo přirozeným vývojem, který jej nevyrušoval ani z jeho zvyků, ani z jeho toulek. Jediné slzy zdály se mu hodnými pozornosti. Nuže, a ani Veronika a ani František neplakali.

„Vidíš, matinko! Zdařílek sdílí můj náhled, že vše není dosud ztraceno. – Ale ovšem, můj starý Zdařílku, ty máš dobrý čich! Nu, co bys byl řekl, kdybychom byli opustili ostrov bez tebe?" Veronika pohlédla na syna.

„Opustili ostrov?“

„Ovšem, a co nejdříve. To je můj záměr. Co mu říkáš?“

„Ale jak?“

„V bárce.“

„Což tu nějaká je?“

„Moje.“

„Kde?“

„Zcela blízko, na špičce Sareku.“

„Což je možno dostati se dolů? Stěna je přece úplně srázná!“

„A právě na místě, kde je nejsráznější, je místo nazvané „Branka“. Štěpána a mne to místo často znepokojovalo, neboť „Branka“ označuje přece východ, průchod. – Posléze jsme zjistili, že ve středověku, za osídlení mnichy, byl ostrůvek Opatství obehnán hradbami – odtud tedy předpoklad, že v oněch místech byla branka, uzavírající východ k moři. A vskutku po jistém hledání se Štěpánem objevili jsme na plošině srázu jakousi jímku, naplněnou pískem a ohraničenou starým zdivem.

A z této kotliny vychází stezka, hroužící se do země a vedoucí schodištěm, které jest osvětlováno okny, proraženými ve stěně srázu nad mořem, dolů k hladině vodní. Toť východ „Branky“. – Uvedli jsme onu stezku do pořádku a zavěsili jsme mou bárku dole u úpatí srázu.“

Veroničina tvář se rozjasnila.

„Tedy jsme zachráněni?“

„Zcela jistě!“

„Nemůže nás tam přepadnout nepřítel?“

„Jak?“

„Má motorový člun.“

„Když nepřišel až dosud, je jisto, že nezná ani onu zátoku, ani neví o bárce, neboť s moře nemůže vidět i do zátočiny, která je zahrazena tisícerým úskalím.“

„Proč tedy nevyrazíme ihned?“

„Poněvadž je noc, matinko! Ač se vyznám na moři a znám všechny průplavy, vedoucí od Sareku, nechci se toho odvážiti v noci, neboť bychom mohli ztroskotati. – Ne, musíme vyčkati do rána.“

„To bude ještě dlouho!“

„Jen trochu trpělivosti, matinko! Vždyť jsme pospolu! S jitřenkou vstoupíme do loďky a poplujeme ke skále pod vězením, sebereme Štěpána, který tam jistě někde očekává zachránění a poplujeme všichni čtyři – viď Zdařílku? V poledne budeme v Pont-lʻAbbé. To je můj plán.“

Veronika byla nadšena, radovala se, že dítě podalo důkaz takové chladnokrevnosti.

„To je dobře, můj drahý, máš pravdu. Štěstí nám začíná přáti.“

Večer uplynul bez nehody. Pak však přišel poplach: pod zasypaným vchodem zaslechli hluk odsunovaných kamenů a zahlédli paprsek pronikajícího světla. Musili bdíti na stráži, až do chvíle odjezdu – to však nemohlo zničiti jejich dobrou náladu.

„Ale ovšem, ovšem, jsem úplně klidný,“ říkal František. „Jakmile jsem se s tebou setkal, věděl jsem, že nás nic nerozloučí. – Ostatně, což nemáme ještě svrchovanou jednu naději? Štěpán ti o tom řekl, viď? Ty se ovšem směješ mé důvěře v za chraňitele, jehož jsem nikdy neviděl! Nuže a já ti pravím, že i kdybych videl dýku napřaženou nade mnou, byl bych jist, úplně jist, že jistá ruka zachytí onu ránu.“

„Bohužel, tato ruka prozřetelnosti nezabránila všem neštěstím, o nichž jsem ti vyprávěla.“

„Zabrání však tem, která ohrožují mou mamínku,“ tvrdilo dítě.

„Jak? Vždyť ten neznámý přítel ani o nich neví.“

„A přes to přijde. Nepotřebuje žádné zprávy, aby věděl, že je vskutku velké nebezpečí. Přijde. A proto mi, maminko, slib, že v každém případě si zachováš důvěru a naději.“

„Slibuji ti, slibuji, drahoušku.“

„Dobře činíš,“ pravil, směje se. – „Neboť se teď stávám vůdcem já. A jakým vůdcem! Už včera večer jsem pamatoval, že k zdárnému provedení naší výpravy nesmíš míti ani hlad, ani ti nesmí býti zima a že nám bude třeba potravin a pokrývek. Nu, budou nám dobré dnes v noci, poněvadž z opatrnosti nemůžeme

opustiti toto – místo a spáti v Opatství. Kam jsi dala ten balíček?“

Oba pojedli s chutí a vesele. Pak František uložil matku, zaobalil ji do pokrývek a usnuli oba, přivinuti k sobě, šťastni a bez obav.

Když svěží, ranní vzduch probudil Veroniku, plál na nebi již proužek růžového jitra.

František spal klidným spánkem dítěte, které ví, že je v pečlivé a bezpečné ochraně.

Pozorovala ho dlouho a dlouho, nemohouc se nasytiti a slunce ‘bylo již hezky– vysoko nad obzorem, když naň ještě pohlížela.

„A teď k dílu, maminko!“ zvolal, jakmile otevřel oči a políbil ji. „Nepřišel nikdo z podzemí? Ne?! Tak máme práve čas k vyplutí!“

Sebrali zásoby a pokrývky a rychle zamířili k „Brance“ na samé špici ostrova. – Pod srázem hromadily se skaliny v chaos, na který naráželo moře, které bylo jinde klidné.

„Jen aby tvá bárka byla dosud na svém místě!“ pravila Veronika.

„Nakloň se trochu, maminko. Vidíš ji tam dole, zavěšenou v té rozsedlině? Otočínie závěsem a bude na vodě! Vše jest zcela dobře uspořádáno, drahá maminko! – Žádné obavy – jen – – jenže …“

Zamlčel se a zamyslil.

„Co? Co se stalo?“ otázala se Veronika.

„Eh, nic – trochu nás to zdrží.“‘

„Co však?“

Dal se do smíchu.

„Opravdu, pro vůdce výpravy je to trochu pokořující. Představ si, že jsem zapomněl na vesla! Jsou v Opatství.“

„To je děsné!“ zvolala Veronika.

„Proč? Zaběhnu pro ně a za deset minut jsem tu zpět!“
Veronice se vracely všechny obavy.

„A co, když zatím vyrazí z tunelu?“

„Maminko, maminko“ odvětil, usmívaje se, „slíbila jsi mi, že budeš důvěřovali v budoucnost. K tomu lby potřebovali alespoň

hodinu práce a zaslechli bychom je. – Jen žádné zbytečné zdržování, drahá matinko – a na shledanou!“

Rozběhl se.

„Františku! Františku!“ Neodpověděl.

„Ach,“ uvažovala, znovu schvácena obavami, „přísahala jsem si, že ho neopustím ani na vteřinu!“

Šla pozvolna za ním a zastavila se na pahorku mezi Dolmenem lesních žínek a květnatou Kalvárií, odkud viděla i na místo ústí tunelu i na cestu svého syna, běžícího k Opatství.

Veběhl nejprve do přízemí, ale bezpochyby tam vesla nebyla, neboť téměř ihned vyšel a zamířil k hlavním dveřím, které otevřel a do nichž vešel.

„Za minutku bude hotov.“ pomyslila Veronika. „Vesla budou pravděpodobně ve vestibulu nebo v komoře – nu, řekněme, dvě minuty.“

Počítala vteřiny, pozorujíc při tom vchod do podzemí.

Uplynuly však tři, čtyři minuty a dveře se neotvíraly.

Veškerá důvěra Veroničina byla ta tam. Uvažovala, že bylo šílenstvím pustiti hocha tak samotného, že ho měla doprovázeti a nepodvoliti se jeho vůli. Ponechávajíc podzemí podzemím a nestarajíc se o hrozbu s té strany, rozešla se k Opatství, Měla však onen děsný dojem, jako ve snech, za nichž cítíme nohy jako ochromené, zatím co nás nepřítel předbíhá a napadá.

A náhle, když došla k Dolmenů lesních žínek, uzřela prapodivné divadlo, jehož význam ihned nepochopila. Půda v polokruhu staré dubové aleje byla pokryta osekanými větvemi, plnými svěžího ještě listoví.

Vzhlédla a zastavila se, jata hrůzou.

Jediný jen strom byl osekán a na ohromném kmeni, okleštěném až do výše čtyř nebo pěti metrů, byla šípem přibodnuta tabulka s nápisem: V. dʿH.

„Čtvrtý kříž“ – zakoktala Veronika – „čtvrtý kříž, označený mým jménem.“

Poněvadž její otec byl mrtev, bylo– jisto, že ony iniciálky jejího dívčího jména napsala ruka některého z nepřátel, hlavního, vůdce – a poprvé pod dojmem nedávných událostí, při pomyšle-

ní na ženu a dítě, kteří ji pronásledovali, dala tomu nepříteli pravé jeho jméno.

Byl to sice jen přelétavý dojem, nepravděpodobná domněnka, již si sama ani neuvědomila. Děsilo ji něco hroznějšího. Náhle pochopila, že oni netvorové, z pobřeží i kobek podzemních, spoluvinníci oné ženy a chlapce, byli zde, v Opatství, neboť tu byl připraven kříž. Bezpochyby zbudovali novou lávku na místě spálené. Byli pány Opatství! A František upadl znovu do jejich rukou!

Rozběhla se šíleným úprkem, ubíhala po lučině, poseté troskami a rozvalinami.

„Františku! Františku! Františku!“

Volala zoufalým hlasem, oznamovala svůj příchod hlasitým voláním. – Tak dorazila k Opatství.

Jedno křídlo dveří bylo pootevřeno. – Odsunula je a vrazila do vestibulu, volajíc:

„Františku! Františku!“

Vyběhla po schodech, otevírala namátkou dveře, běžela do pokoje svého syna, do Štěpánova, Honorinina. – Nikde nikdo!

„Františku! Františku! Proč mi neodpovídáš? Ublížili ti? Oh, Františku, prosím tě!“

Vyběhla opět na chodbu. Před ní byly dveře pracovny pana d’Hergemonta.

Otevřela je a odskočila, jako by byla zasažena zjevením samého pekla.

Stál tam muž, vzpřímený, se zkříženými pažemi. Zdálo se, že ji očekával. A byl to on, jehož si představila před chvílí při vzpomínce na onu ženu a dítě. Byl to třetí netvor!

Pravila prostě, ale s nevyjádřitelnou hrůzou:

„Vorski! Vorski!“

BOŽÍ METLA.

XI.

Vorski! Vorski! Bytost, jejíž vzpomínka ji naplňovala hrůzou a hanbou! Netvor Vorski tedy nebyl mrtev! Zpráva o zavraždění jeho co vyzvědače jeho přítelem, zvěst o jeho pohřbení ve Fontainebleau, to vše bylo bajkou, omylem! Jediná byla skutečnost: Vorski žil!

Ve všech viděních hrůzy, která mohla zneklidnit Veroničina ducha, nebylo žádné, které by se svou hnusností vyrovnalo tomuto divadlu. Vorski stál hrdě vztýčen, s hlavou nadnesenou, se zkříženýma rukama. Žil! Žil! On žil!

Vše jiné byla by přijala se svou obvyklou statečností, toho však snésti nemohla. Cítila dosti síly čeliti a vzdorovati jakémukoliv nepříteli, ale ne tomuto, Vorskimu, který byl zosobněnou zlobou, neukojenou záští, bezmeznou ukrutností, šílenstvím a methodikou zločinu.

A toho muže milovala!

Náhle se začervenala. Vorski hleděl lačným zrakem na její obnažená ramena a paže, prosvítající potrhanou bluzičkou, pohlížel na její tělo jako na kořist, již mu nic nemůže vyrvati. Přes to se však Veronika ani nepohnula. Neměla závoje, do něhož by se zahalila. Vztýčila se pod úderem te žádostivosti a srazila ji takovým pohledem, že nemohl vzdorovati a odvrátil na chvíli oči. Zvolala:

„Kde je můj syn? Kde je František? – Chci ho viděti!“ Odvětil:

„Náš syn je mi nedotknutelným, madame, a nemá se čeho obávati ode mne.“

„Chci ho viděti!“

Pozdvihl ruku jako k přísaze:

„Uvidíte ho, přísahám!“

„Mrtvého, snad?“ děla temným hlasem.

„Živého, jako vy i já, madame.“

Nastalo nové odmlčení. Vorski zřejmě hledal slova a chystal si řeč, jíž měl počíti neúprosný boj mezi nimi.

Vorski byl muž atletické postavy, mocného těla, poněkud prohnutých nohou, ohromného a zavalitého krku s napiatými svaly, s příliš malou hlavou, na níž byly jako přilepeny sčesané světlé vlasy. To, co mu kdysi dodávalo výrazu brutální síly, zastíněné jistou vznešeností, proměnilo se těhem let v zavalitý a sprostý výraz zápasníka z povolání, natřásajícího se na podiu výročního trhu. – Zneklidňující vděk jeho osoby, který před léty byl nebezpečným ženám, zmizel a zbyl jen trpky a krutý výraz, jehož tvrdost se pokoušel napravovati potměšilým úsměvem.

Spustil ruce, posunul v před křeslo a poklonil se Veronice:

„Rozmluva, která nás očekává, madame, bude dlouhá a dosti namáhavá. Není libo usednouti?“

Očekával chvíli a když neobdržel odpovědi, tu nedávaje na jevo rozmrzelosti, pokračoval:

„Tady na stolku je vše, čeho třeba k osvěžení. Staré víno, zákusky – snad by bylo milo sklenku šampaňského?“

Předstíral přehnanou zdvořilost, tu germánskou zdvořilost polobarbarů, kteří chtějí dokázati, že jsou jim známy všechny finesy civilisace, že jsou zasvěceni do veškeré rafinovanosti dvorného chování, ba i, vzhledem k ženě, se, kterou by podle svého práva vítězů mohli zacházeti bez tolika ohledů. Byla to právě ona z různých maličkostí, které přesvědčily před léty Veroniku o pravém a pravděpodobném původu jejího muže.

Pokrčila rameny a mlčela.

„Budiž“ – pravil – „pak mi však dovolte, abych také zůstal stati, jak se, sluší na gentlemana, který se těší tím, že ví, co se sluší. A pak mne račte omluvit, že se objevuji ve vaší přítomnosti v tomto poněkud zanedbaném oděvu. Ale život v koncentračních táborech a v jeskyních na Sareku nejsou příznivý k obnovování garderoby.“

Měl vskutku staré, záplatované kalhoty a potrhanou, červenou vlněnou vestu. Přes to však měl přehozenu bílou, plátěnou tuniku, drženou opaskem ze šňůry. Bylo to strojené zakuklení, jihož bizarnost ještě zvyšoval svými divadelními gesty a vzhledem uspokojené lhostejnosti.

Spokojen svým úvodem, počal přecházeti pokojem, ruce maje složeny za zády, jako muž, který nemá na spěch a může si dopřáti rozmyšlení i v nejvážnějších případech. Pak se zastavil a pozvolna pokračoval:

„Myslím, madame, že získáme času, věnujeme-li několik nezbytných minut krátkému připomenutí o našem minulém životě. – Nemyslíte?“

Veronika neodpověděla. Proto pokračoval tímže poseúrským hlasem:

„Když jste mne milovala…“

Uniklo jí gesto odporu. – Naléhal:

„Vždyť je tomu tak, Veroniko…“

„Oh !“ děla s hnusem – „zakazuji vám – nesmíte pronést i toho jména – zakazuji vám to!“

Usmál se a pravil chlácholivým hlasem: „Nezazlívejte mi., madame; ať se vyjadřuji jakkoliv, moji úctu máte zajištěnu. Tedy pokračuji: Když jste mne milovala, musím doznati, že jsem

byl přelétavým ptákem bez srdce, neřestným, jemuž snad nechybělo cosi elegance, kterýž však zhola neměl vlastností, potřebných k manželství. Byl bych ony vlastnosti snadno nabyl pod vaším vlivem, neboť jsem vás šíleně miloval. Vaše nevinnost mne uchvacovala, uchvacoval mne váš vděk a vaše naivnost, již jsem nepoznal u žádné jiné ženy. Bylo by dostačilo trochu úsilí s vaší strany, trochu něžnosti, abyste mne přetvořila. Na neštěstí ihned od první chvíle našeho manželství, od svatby, která byla tak smutná, poněvadž jste, myslila jen na zármutek a zášť svého otce, od první chvíle našeho spolužití byl mezi námi neodčinitelný a hluboký nesouzvuk. Přijmula jste ženicha, který se vám vnutil, ale přijmula jste ho proti své vůli. Cítila jste, k manželství jen odpor a nenávist. Takové věci však muž rázu Vorskiho nezapomíná a neodpouští. Mnoho žen a mnohem vznešenějších dalo mi svědectví o mé dokonalé delikátnosti a proto nemohu sobě činiti žádných výtek.– Byla-li taková měšťka, jakou jste byla, uražena, tím hůře pro ni. Vorski je mužem, jednajícím dle svého instinktu a svých vášni. Nelíbily se vám ony instikty a vášně? – Jak je vám libo, madame. Byl jsem opět volný a šel jsem opět, kam mi bylo libo. – Jenže…“

Přerušil se na několik vteřin a pak dokončil:

„Jenže jsem vás miloval. A když po roce spád nenadálých událostí a ztráta vašeho syna vás vyhnaly do kláštera, osaměl jsem se svou nenasycenou, žhoucí a mučivou láskou. Můžete uhodnout i, jaký byl můj život: řada– neřestných a prudkých dobrodružství, v nichž jsem se, nadarmo snažil na vás zapomenouti. Chvílemi mi zasvitla náhlá naděje objevených stop, na které jsem se zoufale vrhal, abych vždy upadl opět v zoufalství, zklamání a osamělost. Tak jsem nalezl vašeho otce a vašeho syna. Tak jsem poznal jejich zdejší útulek, tak jsem je střežil – buď sám nebo prostřednictvím oddaných mi osob. Střežení to mi bylo prostředkem, jímž jsem chtěl dojiti k jedinému cili mého úsilí a svrchované pohnutce všeho mého snažení. – V tom vypukla válka. Za týden po vypuknutí války byl jsem polapen na hranicích při pokusu přejiti do sousední země a uvězněn v koncentračním táboře.“

Odmlčel se. Jeho tvrdá tvář se zatvrdila ještě více, a zamručel:

„Oh! jaké peklo jsem tam prožil! Vorski. Vorski, syn královský mezi všemi číšníky a jinými ptáčky z celé Germánie! Vorski zajatý, posmívaný a opovrhovaný všemi! Vorski nečistý! Ach jak jsem trpěl, můj bože! Ale nechme toho. To, co jsem učinil, abych se vyhnul té smrti, dobře jsem učinil. Byl-li někdo jiný proboden dýkou a pohřben pod mým jménem v zastrčeném zákoutí Francie, nelituji toho. Bylo nutno voliti: buď on či já. Zvolil jsem. Snad mne nepoháněla jen láska k životu, hlavně to byla jistě nová věc, nepředvídaná jitřenka, vycházející v temno – tách, která mne již počínala oslepovat i svou nádherou. Ale to je mým tajemstvím. O tom si promluvíme později, budeli třeba. – Pro teď…“

Při celé té řeči, pronešené s emfází samolibého herce, který si sám aplauduje pří svých tirádách, zachovala Veronika svou neochvějnou chladnost. Žádné z těch lživých prohlášení nemohlo se jí dotknout, zdálo se, že není přítomna.

Postoupil k ní a aby ji donutil k pozornosti, nasadil výbojnější tón:

„Zdá se, že netušíte, jak má slova jsou nesmírně vážná, madame. Ale jsou velmi důležitá a stanou se ještě důležitějšími. Ale dříve, než dojdu k nejobávanější věci, ba v naději, že nebudu musiti k ní dojiti, chci se odvolat k vašemu smyslu pro skutečnost, k vašemu rozumu. Neboť jistě znáte svou nynější situaci, situaci svého syna …“

Byl naprosto přesvědčen, že ho ani neposlouchá. Byla pravděpodobně zabrána v myšlenky na svého syna a neslyšela slov, která neměla pro ni významu. Podrážděn, nemoha již skryti svou netrpělivost, pokračoval:

„Má nabídka je prostá a chci doufati, že ji nezamítnete. Ve jménu Františka a pod nátlakem lidských a slitovných pocitů, které se mne vzmáhají, žádám vás, abyste přítomnost připojila k minulosti, již jsem vám načrtl hlavními rysy.
Se sociálního stanoviska vzato, nebylo naše pouto nikdy zlomeno. Jste neustále jménem i před zákonem…“

Odmlčel se, pozoroval chvíli Veroniku a pak ji uhodil prudce rukou do ramene a zvolal:

„Tak poslouchej, ty mizero! Vorski s tebou mluví!“‘

Veronika zavrávorala, zachytila se, o opěradlo křesla a znovu se vztýčila před svým protivníkem, majíc v očích výraz hlubokého a bezmezného opovržení.

Tentokráte se Vorski ještě mohl ovládnouti. Jeho čin byl impulsivní a udál se, téměř proti jeho mysli. Hlas jeho však si zachoval velitelský a zlý výraz:

„Opakuji, že minulost dosud existuje. – Jste ženou Vorskiho, ať chcete nebo nechcete. A na základě této okolnosti, tohoto nepopiratelného fakta, madame, ptám se vás dnes, zda se chcete považovati za moji manželku. Rozumějme, si dobře: ač nemám illusí, dobyti si vaší lásky, ba ani ne vašeho přátelství nepřejí si také, aby potrvalo naše nepřátelství. Nechci opovržlivou a vzdálenou manželku, jako byla kdysi. Chci – chci ženu – ženu poddanou – která by mi byla oddanou, pozornou, věrnou družkou…“

„Otrokyní…“, zašeptla Veronika.

„Eh, ano!“ zvolal. „Otrokyní, jak jste řekla. Nebojím se ani slov, ani činů. Otrokyní, proč by ne otrokyní, když otroctví značí, že jeho povinností je slepá poslušnost? Svázanou na rukou i nohou, p e r i n d e a c c a d a v e r – líbila by se, vám taková úloha? Chcete mi náležeti tělem i duší? – Ostatně na vaši duši kašlu. – Chci – chci jen – však víte dobře, co chci, že ano? Chci to, co jsem nikdy neměl. Váš manžel? Ach! ach! což jsem jím kdy byl? Hledím-li až na dno svého života, ve víru svých citů a radostí, nenalézám ani jediné vzpomínky, která by mi připomínala, že bylo mezi námi něco jiného, než neúprosný boj dvou nepřátel. Pohlížím na vás a vidím cizinku – cizinku v minulosti stejně jako v přítomnosti! Nu, dobrá, štěstí se obrátilo, můj spár spočinul na vás – a proto tomu v budoucnosti bude jinak. Bude tomu jinak zítra, ba i dnes v noci, Veroniko! Jsem pánem, musíte přijmout i nevyhnutelný osud. Přijímáte?“

Nečekal na odpověď a pozdvihuje ještě více hlas, zvolal:

„Přijímáte? Žádné vytáčky a liché sliby! Přijímáte? Pakliže ano, poklekněte, pokřižujte se, a rcete zřetelně: „Ano, přijímám! Budu povolnou manželkou. Podrobím se všem vašim rozkazům a rozmarům. Můj život nemá pro mne ceny, vy jste jeho pánem!“

Pokrčila rameny a vůbec neodpověděla. Vorski vyskočil. Žíly na čele, mu naběhly, přes to se však ještě ovládnul.

„Budiž! Ostatně jsem to očekával. Ale následky vašeho odmítnutí budou pro vás tak vážné, že chci učiniti ještě poslední pokus. Snad se všechen váš odpor obrací k bývalému uprchlíkovi, k chuďasovi, jímž se zdám býti a snad poznání skutečnosti změní váš náhled. A ona skutečnost jest jasná a zázračná, oslepující! Jak jsem vám řekl – vzlešla v mých temnotách nenadálá jitřenka a Vorski, syn králů, jest osvícen jejími paprsky.“

To byl jeho způsob, vychloubati se ve třetí osobě, způsob, který Veronika dobře znala a který byl známkou jeho nesnesitelné marnivosti. Pozorovala ho a nalezla v jeho očích onen jí známý podivný lesk, objevující se v okamžicích vzrušení, lesk, pocházející zřejmě z přílišného požitku alkoholu. Snad a pravděpodobně byl i znakem přechodného a pomíjejícího chvilkového šílenství. Kdož ví, zda léta tyto záchvaty nezhoršila, zda šílenství nenabývalo většího rozsahu, povážlivějšího?

Pokračoval, a tentokráte Veronika poslouchala.

„Zanechal jsem tu tedy po vypuknuti války oddanou mi osobu, která pokračovala v mnou počatém střežení vašeho otce. Náhoda nám projevila jsoucnost velkých jeskyní pod skalami a jeden vchod do nich. Do tohoto bezpečného útulku utekl jsem se po svém posledním útěku. V tomto útulku jsem také z několika zadržených a opět dále odeslaných dopisů vašeho otce zvěděl o jeho výzkumech o tajemství Sareku a o jeho objevech. Pochopíte, že jsem zdvojnásobil svůj dozor. Čím hlouběji jsem pronikal do této historie a čím se mi jevila zřetelnější, tím více mi přicházely na mysl jistě podivné podobnosti a nezvratná souvislost s určitými událostmi mého života. Zanedlouho jsem již nemohl pochybovati. Osud mne sem vyslal, abych vykonal poslání, které jsem mohl vykonati až do konce jedině já… ba více, poslání,

na němž pracovati jsem měl právo jedině já. Chápete? Od staletí byl Vorski určen, Vorski byl vyvolencem osudu, Vorski byl zapsán v knize času. Vorski měl nezbytně vlastnosti, potřebné prostředky a nutné tituly. Byl jsem připraven. Dal jsem se bez otálení do práce, řídě se neúprosně nařízeními osudu. Nemohlo býti rozpaků na určené té cestě, neboť na jejím konci zářil maják. Šel jsem tedy předem vytčenou cestou. Dnes zbývá Vorskimu jen sebrati ovoce své práce, zbývá mu vztáhnouti ruku. A na dosah jeho ruky je bohatství, sláva, neobmezená moc. V několika hodinách bude Vorski, syn králův, králem světa. A toto království vám nabízí.

Řeč jeho byla slavnostní a vzletnou hereckou deklamací.

Skláněje se k Veronice, pokračoval: „Chcete býti královnou, vládkyní, pozdviženou nad ostatními ženami světa jako bude Vorski povýšen nade všemi muži? Královnou bohatstvím a mocí, jako jste již krásou? Chcete? Otrokyní Vorskiho, ale panovnicí všech, jimž bude Vorski vládnouti? Chcete? Rozumějte mi dobře: nejedná se o jedno jediné rozhodnutí, jedná se o dvě rozhodnutí, mezi nimiž jest vám voliti. Je tu něco pro případ vašeho odmítnutí. Buďto království, které vám nabízím, nebo …“

Odmlčel se a pak dokončil břitkým hlasem:

„… nebo kříž.“

Veronika se zachvěla. Děsný ten význam se znovu objevoval. Teď znala i jméno neznámého kata!

„Kříž!“ opakoval s krutým úsměvem spokojenosti. „Můžete voliti. Na jedné straně všechny radosti a pocty života, na druhé smrt nejbarbarštějším mučením. Volte! Není jiné cesty mezi těmi dvěma. Tu neb, onu! Uvědomte si dobře, že v tom není žádná zbytečná krutost ode mne, žádná provokace marné autority. Ne. Jsem pouhým nástrojem. Rozkaz vychází mnohem výše než ode mne, pochází od samého osudu. A b y s e n a p l n i a b o ž s k á v ů l e, j e n u t n o, a b y V e r o n i k a d'H e r g e m o n t o v á z e m ř e l a, A TO, ABY ZEMŘELA NA KŘÍŽI. To je nezměnitelný rozkaz, proti osudu nikdo ničeho nezmůže. Nezmůže ničeho, neníli Vorskim, a nemáli jako Vorski všechnu odvahu a lest. Mohl-li Vorski ve, Fontainebleauském lese podvrhnouti

nepravého Vorskiho místo pravého, a uměl-li tak uniknouti osudu, který ho již od děstství odsoudil k smrti pod nožem přítele, najde i nějakou okliku, aby se boží vůle udála tak, aby ona, již miluje, zůstala na živu. Je však nutno, aby ona žena se podrobila. Nabízím spásu své nevěstě, ale hrozím smrtí své nepřítelkyni. Čím jste? Mou snoubenkou nebo nepřítelkyní? Co zvolíte? Život se mnou, život se všemi radostmi a vší poctou lidí…nebo smrt?“

„Smrt,“– odvětila prostě Veronika.

Zahrozil.

„Je to více než smrt. Je to mučení. Co zvolíte?“

„Mučení.“

Naléhal zatvrzele:

„Nejste však sama. Rozvažte, že máte syna. Zmizíte-li vy, zbude tu ještě on. Zemřete-li, odkážete mi to dítě. Jsem jeho otcem, mám naň právo. Co zvolíte?“

„Smrt,“ pravila neochvějně.

Tvrdošíjně neustupoval:

„Budiž, vaši smrt! Ale znamená-li to i jeho smrt? Přivedu-li vašeho Františka sem před vás a nasadím-li mu nůž na hrdlo a otáži-li se vás naposledy, co odpovíte?“

Veronika zavřela oči. Ještě nikdy tak netrpěla. Vorski nalezl správně nejbolestivější místečko.

Přes to zašeptla:

„Chci zemříti.“

Hněv Vorskiho propukl. Přecházeje od ran k nadávkám, nedbaje před chvíli hlásaných zákonu zdvořilosti a dvornosti, řval:

„Jak mne nenávidí ta obluda! Přijme raději smrt svoji i svého syna, než by se podrobila! Matka zabije své dítě! Ano, madame, neboť vy zabijete své dítě, aby ste nebyla mojí. Vyrvete mu život z těla, abyste mi nemusila obětovati váš! Ne, to není možné, nevěřím v takovou nenávist. Nenávist má své meze. Matka jako vy! Ne, ne, v tom je něco jiného – snad nějaká láska? Ale ne, Veronika nemiluje. Nač tedy nějaké slitování, které by bylo slabostí! To mne neznáte. Vorski a dopustit se slabosti! Vorski a slitovat se!

„Vždyť jste mne přec viděla při práci. Což jsem ustoupil před svým děsným úkolem? Nebyl Sarek vypleněn podle svého předurčení? Nebyly bárky potopeny a lidé utopeni? Nebyly sestry Achignatovy přibity na kmeny starých dubů? Já a ustoupiti! Když jsem byl dítětem, dusil jsem svýma rukama psy a ptáky, kuchal jsem kozlata za živa a škubal všechna zvířata domácí na dvorku. Slitování? Víte, jak mne nazývala matka? Attilou! A když v ni sestupoval tajemný dech a četla budoucnost z dlaně nebo z karet, říkávala: „Attilo Vorski, metlo Boží, budeš nástrojem Prozřetelnosti. Budeš ostřím nože, špičkou dýky, kulí pušky, uzlem provazu. Metlo Boží! Metlo Boží! Tvé jméno je napsáno ve všech písmech v knize času.
Piá mezi hvězdami, které hleděly na tvé narození! Metlo Boží! Metlo Boží!...“ A vy doufáte, že se mé oči naplní slzami? – Ale, ale! Což pláče kat? Slaboši pláčí, ti, kteří se obávají trestu a chvějí se, aby se jejich zločiny neobrátily proti nim. Ale já, já? Vaši předkové se obávali jen jednoho: aby jim nebe nepadlo na hlavu! Čeho se mám já obávati? Jsem spoluvinníkem božím! – Zvolíl mne mezi všemi. Bůh mne inspiroval, Bůh Germanie, starý germánský Bůh, pro něhož neplatí dobro a zlo, jedná-li se o velikost jeho synů. Duch zla je ve mně. Miluji zlo a chci zlo. Zemřeš tedy, Veroniko, a budu se smáti, až tě uzřím na mučednickém kůlu!“

Smál se již předem. Přecházel hlučnými kroky, pozdvihoval paže ke stropu, a Veronika, celá se chvějíc úzkostí, rozeznávala v jeho krví podlitých očích záblesky šílenství.

Učinil ještě několik kroku, přistoupil k ní a hlasem, v němž zněla vyhrůžka, pravil:

„Na kolena, Veroniko, a dovolávejte se mé lásky, neboť ona jediná vás může zachránit! Vorski nezná ani slitování, ani obav. Miluje vás však a jeho láska se nezalekne ničeho. Využijte toho, Veroniko! Staňte se opět tím milým děckem, jímž jste, kdysi bývala a jednoho dne budu před vámi poklekat i já! Veroniko, ueodpuzujte mne – nezavrhujte člověka, jakým jsem já.
Nepohrdejte tím, který vás miluje – jako te miluje já, jako já tě miluji…“

Potlačila výkřik. Pocítila na nahých raměnou jeho nenáviděné ruce. Chtěla se mu vyvinouti, ale byl silnější, než ona; nepustil svou kořist a pokračoval udýchaným hlasem:

„Neodpuzuj mne. – je to pošetilé – šílené. – Víš, že jsem schopen všeho. – Nuže? – Kříž je něčím děsným! Smrt tvého syna před tvýma očima! Chceš? Přeješ si toho? Přijmi přec to nevyhnutelné a Vorski tě zachrání. – Vorski zkrášlí tvůj život. – Ach, jak mne nenávidíš! Ale budiž, souhlasím s tvou nenávistí – miluji tvá opovrhující ústa, miluji je více, než kdyby se mi beze všeho poddávala …“

Odmlčel se. Rozpoutal se mezi nimi neúprosný boj. Nadarmo se Veronika vzpírala pevnému a užšímu a užšímu sevření. Slábla bezmocně a podléhala své porážce. Kolena se jí chvěla. Z blízka viděla krví podlité oči Vorskiho a cítila jeho zrychlený dech.

Tu vzbouřena až k šílenství, zahryzla se mu do ruky a využitkujíc chvíle jeho bolesti a zmatku, vyrvala se z jeho objetí, odskočila, vytáhla revolver a ráz na ráz vystřelila.

Dvě kule zahvízdly Vorskimu kolem hlayy a Vyrazily drobky omítky na stěně za ním. Střílela příliš rychle a bez míření.

„Ah, ty běhno!“ zařval. „Málem bych byl zasažen.“

Chytil ji kolem těla a neodolatelnou silou ji srazil k zemi, pozdvihl a vhodil na pohovku. Z kapsy vyňal prováz a svázal ji pevně a surově.

Nastala chvíle klidu a mlčení. Vorski si osušil zapocené čelo, pak si nalil sklenici vína, jež na ráz vypil.

„Tak je tomu lépe!“ pravil, klada nohu na svou oběť. „Tak je tomu lépe! Jen pěkně správně. Každý na svém místě: ty, krasotinko, svázaná jako kořist a já vzpřímen, volný, maje tě na pospas! Nu, už se nesměješ, co? Teď začínáš chápati, že věc je vážná. Oh, jen se neboj, křehotinko, Vorski nezneužije ženy. Ne, ne, to by bylo pohrávání ohněm a rozdmýcháváním žádosti, která by mne zabila. Nejsem tak hloupý. Jak bych pak mohl na tebe zapomenouti? Jediné jen, muže mi přinést i klid a zapomnění: tvá smrt. A když se tedy shodujeme i v tom, je vše dobře. Je, přec uděláno, že chceš zemříti?“

„Ano,“ pravila stejně neochvějně.

„A chceš, aby tvůj syn zemřel?“

„Ano,“ pravila.

Zamnul si ruce.

„Výborně, konečně jsme se shodli a minul čas bezvýznamných slov. Zbývají jen skutečná, pravdivá slova, která něco platí, neboť to, co jsem až dosud mluvil, zdálo se ti jistě jen planým žvaněním. Stejně jako to byla i prvá část dobrodružství, jehož jsi byla svědkyní na Sareku, pouhou dětskou hříčkou. Hlavní drama teprve začíná, neboť jsi v něm zúčastněna tělem i duší a to je to nejděsnější, má krásko! Tvé krásné oči plakaly, ale, má ubohá, jsou od nich požadovány jiné slzy, krvavé! Co chceš? Říkám to ještě jednou, že Vorski není planým ukrutníkem. Poslouchá jen osudu, který je k tobě neúprosným. Slzy? To je hloupost. Musíš plakat tisíckrát více, než plakala kterákoli žena. Smrt? Žvast! Musíš mříti tisícerou smrtí, než zemřeš doopravdy. Tvé srdce musí krváceti, jak nikdy nekrvácelo srdce té nejubožejší ženy a matky. Jsi přichystána, Veroniko? Uslyšíš vskutku ukrutná slova, jimž budou následovati snad ještě krutější. Osud nežertuje, má krasotinko …“

Kloktavě vypil druhou sklenici vína, pak si usedl k ní a skláněje se, šeptal jí téměř do ucha:

„Poslouchej, maličká, musím se ti trochu vyzpovídati. Dříve, než jsem tě potkal v životě, byl jsem již ženat. – Oh, nehorši se! Manželku mohou potkati horší katastrofy a manžel může, spáchati horší zločiny, než je dvojženství. A s tou první svou ženou měl jsem syna – syna, jehož znáš, jak myslím, poněvadž jsi s ním měla zajímavou a laskavou rozmluvu v podzemí u žalářních kobek. Mezi námi řečeno, je ten výborný Raynoid učiněný halama, charakter nejhoršího zrna, v němž mohu s pýchou konstatovati několik svých nejlepších instinktů a mých vládcovských vlastností, vzrostlých ovšem až do krajnosti. Je to mé druhé já, které mne však již předčí a chvílemi nahání mi strachu. U všech ďasů, je, to učiněný démon! V jeho veku – je, mu patnáct let – byl jsem proti němu beránkem. Nuže, abychom přišli k věci: je psáno, že tento chlapík má podstoupiti boj s mým druhým sy-

nem, naším drahým Františkem. Ano, to jest fantasií osudu, který tu pronáší své rozkazy a jehož jsem já jen vidoucím a přesným vykonavatelem. Rozumí se, že se nejedná o dlouhý a denní boj – naopak, o cosi krátkého, prudkého, rozhodného, například o souboj! Ano, o souboj, rozumněla jsi? O vážný souboj. Ne o nějakou rvačku, která skončí několika boulemi a škrábnutími, ale o to, co se nazývá soubojem na život a na smrt. Je nutno, aby jeden z protivníků zůstal na místě mrtev, aby byl rozlišen vítěz od poraženého, krátce, jeden živý a jeden mrtvý."

Veronika poněkud pootočila hlavu a viděla, že se Vorski usmívá. Nikdy ještě nepocítila tak zřetelně šílenství toho muže, který se usmíval při pomyšlení na smrtelný souboj dvou dětí, svých dvou synů. Vše bylo tak podivné, že tím Veronika téměř ani netrpěla. Přesahovalo to meze utrpení.

„A je ještě něco lepšího, Veroniko," pravil, pronášeje vesele každou slabiku. „Je ještě něco lepšího. – Ano, osud si vymyslil rafinovanost, jíž se vzpírám, ale již musím co věrný sluha provésti. Vymyslil si, že máš býti přítomna tomu souboji. – Ovšem ty, matka Františkova, máš viděti, jak bojuje. Na mou věru, ptám se sama sebe, zda v té zdánlivé ukrutnosti není jistá milost pro tebe, již ti vlastně prokazuji já sám tu nedoufanou, ba řeknu nespravedlivou laskavost. – Neboť, jeli Raynold silnější a vycvičenější, než František a musí-li František logicky podlehnouti, dostává se tvému synovi velké podpory tím, že bude věděti, že bojuje před tvýma očima. Vynasnaží se vší silou, aby zvítězil. Bude věřiti, že jeho vítězství zachrání jeho matku. Ne, opravdu, je to velká přednost, již ti uděluji a můžeš mi poděkovati, Veroniko, jestliže tě ten souboj nerozechvěje. – Alespoň nepůjdu-li až na konec, toho pekelného programu. – Nuže, má maličká …"

Sevřel ji znovu a vztyčuje se před ní, přibližuje svou tvář téměř až k jejímu obličeji, pravil jí v náhlém záchvatu zuřivosti:

„Tedy nepovolíš?"

„Ne, ne!" vykřikla.

„Nikdy nepovolíš?"

„Nikdy! Nikdy!" opakovala se vzrůstajícím důrazem.

„Nenávidíš mne, tedy více, než co jiného?"

„Nenávidím tě více, než miluji svého syna!“

„Lžeš! Lžeš!“ skřípěl zuby. – „Lžeš! Nic nepřevýší tvou lásku k synovi!“

„Má nenávist k tobě ano!“

Veškeren odboj Veroniky, veškera její nenávist, až dosud zadržovaná, propukla nyní náhle, a ať se dělo, co dělo, musila mu vrhnouti do tváře slova:

„Nenávidím tě! Nenávidím! Nechť můj syn zemře, před mýma očima, nechť jsem přítomna jeho agónii – vše raději, než podstoupiti hrůzu tvé přítomnosti. Nenávidím tě, neboť jsi zavraždil mého otce, jsi nestvůrný vrah, blbý a barbarský šílenec, zběsilec zločinu. – Nenávidím tě!“

Pozdvihnul ji jedním trhnutím, odnesl ji k oknu, hodil ji na zem a zařval:

„Na kolena! Klekni! Trest začíná! Ty se mi posmíváš, křehotinko? Nu dobrá – však uvidíš!“

Přistrčil ji k oknu v kleče a otevřel okno, přivázal jí hlavu k mřížovím v okně a zacpal ústa roubíkem.

„A teď se koukej!“ zvolal. „Opona se zdvihne. Malý František na cvičení. Ach, ty mne nenávidíš a raději bys jela do pekla, než bys snesla polibek Vorskiho. Nu, dobrá, drahoušku, ochutnáš pekelnou slast. Ohlašuji ti malé pěkné pobavení mého výmyslu – a ne tak zcela všední. Ostatně teď už nemůžeš ničeho podniknouti. Vše je nezvratně rozhodnuto. Nadarmo bys mne prosila o milost a o slitování, je příliš pozdě! Program jest určen: souboj a pak kříž. Pomodli se, Veroniko, a volej nebe o pomoc – máš li chuť. Vím, že ten tvůj capart očekává spasitele, professionála v divadelních obratech, nějakého moderního, dobrodružného dona Quichotta. Nu, nechť přijde! Vorski ho uvítá, jak se náleží! Ať jen přijde! To bude legrace! A nechť se bohové sami vmísí do toho a vezmou tě do ochrany – kašlu na ně! Netýká se jich to – to je mou věcí. Nejedná se tu o Sarek, o poklad, o velké tajemství a všechny úkazy Božího kamene! Jedná se o mne! Kašlala jsi na Vorskiho a Vorski se mstí. Mstí se! To je nádherná chvíle rozkoše! Činiti zlo, jako ostatní činí dobré – jaká slast!

Činiti zlo, zabíjeti, mučiti, lámati, pleniti. – Ach, jaká krutá radost, býti Vorskim!“

Pobíhal pokojem, buše opatky do podlahy a vrážeje do nábytku. Jeho oči hledaly kolkolem. Chtěl okamžitě začati mučivé dílo, uškrtiti nějakou obět, zaměstnati své dychtící prsty, vykonávati nesouvislé rozkazy své šílené obraznosti.

Náhle vyjmul svůj revolver a pošetile, hloupě střílel do zrcadel, obrazů a okenních skel.

A neustále gestikuluje a poskakuje, příšerný a pochmury, otevřel dveře a vyběhnul, volaje:

„Vorski se mstí! Vorski se pomstí!“

G O L G O T A.

XII.

Uplynulo dvacet, až třicet minut. Veronika byla sama. Provaz se jí zadíral do masa aj mříže zarývaly do čela. Roubík ji dusil. Sehnutá kolena nesla celou tíhu těla. Byla to nesnesitelná posice a nepřetržité mučení… Trpěla-li však, nemela o tom přesného vjemu. Tělesná bolest zůstávala mimo její vědomí; zakusila již tolik duševních útrap, že tato svrchovaná zkouška nevzbouzela její zhroucenou citlivost.

Nemyslela již. Chvílemi si říkala: „Zemru," a libovala si již v odpočinku nicoty, jako plavci za velké bouře již předem libují si v klidu přístavu. Věděla, že od přítomné chvíle až do svrchovaného okamžiku osvobození z útrap budou se díti děsné věci, ale její mozek vzpíral se pomyšlení na to, ba i osud jejího syna vzbuzoval v ní jen krátké myšlenky, které se ihned rozptylovaly.

Ve svém nejhlubším nitru a aniž si toho sama byla vědoma, doufala v zázrak. Udá se ten zázrak s Vorskim? Nebude onen netvor, neschopný slitování, váhati před nejzbytečnějším zločinem? Otec nezabije přece svého syna; takového činu by se dopustil jen následkem nezbytných příčin a Vorski neměl přece žádné příčiny k zabití dítěte, které ani neznal a které nenáviděl jen přenesenou nenávistí.

Ona naděje v zázrak ukolébala ji v jistou ztrnulost. Zvuky, jimiž se dům ozýval, hluk slov, hluk spěšných kroků, to vše se jí zdálo spíše známkou zakročení, které zhatí plány Vorskiho, než projevem příprav ohlášených událostí. Což neřekl její milovaný František, že je nic nemůže rozděliti jednoho od druhého? Neřekl, že i v okamžiku, kdy se bude vše zdáti ztraceno, musí si zachovati naději?

„Františku! Františku!“– opakovala. – „Nezemřeš! – Uzříme se opět. – Slíbil jsi mi to!“

Venku, nad velkými duby klenulo se modré nebe s několika hrozivými mraky. Před domem, uprostřed trávníku, bylo kruhovité místo, čerstvě vyplete a posypané pískem, jakási aréna. Měl se tam biti její syn? Měla náhlé tušení, že je tomu tak a její srdce se sevřelo.

„Oh! Odpusť, Františku,“ šeptala, „odpusť, to vše je trestem za mou vinu, již jsem kdysi spáchala. – Je to trestem. – Syn trpí za matku! Odpusť! Odpusť!“

V té chvíli otevřely se v přízemí dveře a nahoru zalétnul ozvuk hlasu. Poznala i hlas Vorskiho:

„Nuže“ – pravil – „jak bylo určeno. Půjdeme každý jedním směrem. Vy dva v levo, já v právo. Vezmete s sebou toho kluka a já druhého a setkáme se na místě souboje. Jste, jeho svědky a já zase tohoto, takže je vyhověno všem formalitám.“

Veronika zavřela oči, neboť nechtěla viděti svého syna, jemuž bylo pravděpodobně ubližováno a který byl veden do boje jako otrok. Zaslechla praštění písku pod kroky osob, vzdalujících se oběma směry okružní cesty. Netvor Vorski se smál.

Hloučky obešly střední záhon a blížily se k sobě.

„Dál nechoďte," volal Vorski. „Oba protivníci nechť zaujmou místa. Oba stát! – Dobře! – Ani slůvka! Toho, který promluví, srazím bez milosti! – Jste připraveni? – Pochodem pochod!"

Tak tedy začínala ta děsná věc. Podle Vorskiho vůle bude se souboj odehráváti před matčiným zrakem a před ní bude bojovat její syn. Jak by mohla udržet i oči zavřené? Vzhlédla.

Uzřela je ihned oba. Právě se chytili do křížku a odstrčili se opět. Nepochopila však ihned to, co uzřela, či alespoň nechápala přesného významu viděného. Uzřela dva hochy, ale který z nich byl František a který Raynold?

„Ach!" zašeptala, „to je ukrutné.

Ne, ne, mýlím se. – To není možné!"

Nemýlila se. Oba hoši bylí oděni v stejný šat, stejné, krátké sametové kalhoty, stejné bílé, plátěné košile, stejné kožené opasky. Oba měli hlavy zahalené do červeného šatu v němž byly učiněny – dva otvory pro oči, byli zakukleni k nepoznání.

Který byl František? Který byl Raynold?

Tu si vzpomněla na nepochopitelnou hrozbu Vorskiho. To tedy nazýval vykonáním vlastního pojetí programu, na to narážel, když se zmiňoval o rozptýlení vlastní komposice. Nejen, že syn se bil před zrakem své matky, ale ta nevěděla, který z obou zápasících byl jejím synem.

Vorski sám řekl, že, to je pekelná rafinovanost. Žádná bolest nemohla býti větší Veroničina bolu.

Zázrak, v nějž doufala, se v podstatě udál v ní samé a v její lásce k synovi. Syn se bil před jejíma očima a ona si byla jista, že nemůže býti přemožen a nezemře. Chránila ho před ranami a lstí nepřítele. Byla by oddálila dýku a odvrátila smrt od milované bytosti. Vdechla by mu nezdolnou energii, výbojnost, sílu neúnavnou, předvídavost ducha, využívající příznivou minutu. Jak však měla vykonávati svůj vliv, když obě děti byly zakukleny? Za které se má modliti? Proti kterému má bojovati?

Nevěděla. Žádný znak nemohl jí zjeviti pravdu. Jeden z hochů byl poněkud větší, štíhlejší a mrštnější. Byl to František? – Druhý byl zavalitější a silnější, poněkud těžkopádnější. Byl to Raynold? Nemohla to rozsouditi. Kousíček obličeje, přelétavý

výraz tváře byl by jí zjevil skutečnost, jak však měla proniknouti neproniknutelnou masku?

A boj pokračoval, hroznější pro ni, než kdyby byla viděla svého syna.

„Výborně!“ zvolal Vorski, pochvaluje jedno utkání protivníků.

Zdálo se, že, sleduje souboj se zálibou amatéra, s nestranným zaujetím diletanta, který posuzuje, rány a přeje vítězství už předem nejlepšímu z bojujících. A přece byl k smrti odsouzen jeden z obou jeho synů.

Proti Vorskimu stáli jeho oba spoluvinníci, muži hrubých tváří, šišatých lebek, očí zacloněných brýlemi; jeden byl nesmírně hubený, druhý taktéž hubený, ale s nafouklým břichem. Netleskali, ale stáli lhostejně, ba snad nepřátelsky k divadlu, které jim bylo vnuceno.

„Výborně!“ volal opět Vorski. „Dobře odraženo! Ach, jste oba pořádní chlapíci a nevím, komu bych dal palmu vítězství.“

Pobíhal kolem zápasících a povzbuzoval je chraplavým hlasem, v němž Veronika, vzpomínajíc si na jisté výstupy v minulosti, zdála se poznávat i účinek alkoholu. Přes to se nešťastnice snažila vztáhnout k němu své spoutané paže a sténala pod roubíkem:

„Milost! Milost! – Už nemohu! – Slitujte se!“

Nebylo možno, aby muka trvala ještě déle. Její srdce bušilo tak prudce, že tím byla celá zničena a že by byla již omdlela, když se tu stala příhoda, která ji jaksi vzpružila. Jeden z hochů po perné potyčce náhle uskočil vzad a rychle si ovazoval pravé zápěstí, z něhož se vyperlilo několik kapek krve. Veronice se zdálo, že spatřila v rukou svého syna kapesníček s modrým okrajem, který u něho viděla.

Byla okamžitě a nezvratně přesvědčena. Hoch štíhlejší a svižnější, byl elegantnější, než druhý, byl jaksi vznešenější a harmoničtějších pohybů.

„To je František,“ zašeptala. „Ano – ano, je to on! Viď, že jsi to ty, drahoušku? Poznávám tě. Ten druhý je sprostý a těžko-

pádný. – Jsi to ty, drahoušku! Ach, Františku – můj milovaný Františku!“

Ač se oba bili se stejnou zatvrzelostí, přece ten z hochů, jehož považovala za svého syna, neprojevoval tolik divoké zběsilosti a slepého unesení. Zdálo se, že se spíše snaží zraniti, než zabiti a že jeho útoky směřují spíše k vlastní obraně před hrozící smrtí. Veronika tím byla poplašena a koktala, jako kdyby ji mohl zaslechnouti:

„Nešetři ho, drahoušku! Je to netvor! Ach, pro Boha, budeš-li velkomyslným, jsi ztracen! Františku, Františku, pozor!“

Záblesk dýky mihl se nad hlavou toho, jehož nazývala svým synem a ona křičela pod roubíkem, aby ho varovala. František odrazil ránu a ona byla přesvědčena, že její volání zalehlo až k němu a pokračovala instinktivně ve svém varování a radění.

„Odpočni si. – Vydechni. – Jen ho neztrácej s oka. – Připravuje se k něčemu. – Teď vyskočí. – Už vyskočil. – Ach, miláčku, kousek dále a byl by tě poranil na krku. – Nevěř mu, je to zrádce! Je schopen každé lsti…“

Ale nešťastná matka, ač si toho nechtěla ještě přiznati, cítila dobře, že ten, jehož nazývala svým synem, počíná slábnouti. Jisté úkazy projevovaly, že jeho odpor není již tak silný, zatím co jeho protivník naopak nabýval rozohnění a síly. František couval, ustupoval, až došel na hranice kolbiště.

„Eh, ty kluku!“ zařval Vorski. „Snad bys nechtel prásknout do bot?! – Vzmuž se, dupni si! Vzpomeň si na podmínky!“

Hoch vyrazil s novou silou a jeho protivník musel ustoupiti. – Vorski tleskal a Veronika šeptala:

„Pro mne se odvažuje života. Ten netvor mu jistě řekl: „Osud tvé matky závisí na tobě. Zvítězíš-li, bude zachráněna.“ – A František si přísahal, že zvítězí. Ví, že naň hledím. Cítí mou přítomnost. Slyší mne. Můj milovaný, buď požehnán!“

Byla to poslední fáse souboje. Veronika se chvěla, vyčerpána pohnutím a příliš prudkým střídáním naděje a úzkosti. Její syn ještě jednou ztratil převahu, zase ji nabyl. Pak však v prudké šarvátce pozbyl rovnováhy a upadl na znak, takže mu pravice přišla pod tělo.

Jeho nepřítel skočil po něm jako šelma, pokleknul mu na prsa a pozdvihl ruku. – Dýka se zaleskla.

„Pomoc! Pomoc!“ křičela Veronika pod dusícím ji roubíkem.

Vzepřela se proti zdi, nedbajíc provazů, které se jí zarývaly do masa. Čelo jí krvácelo, rozryto ostrými hranami mříže, a cítila, že zemře spolu se synem. Vorski přistoupil k zápasícím a ani se nehýbal. Jeho tvář byla neúprosná.

Uplynulo dvacet, třicet vteřin. František odrážel vztaženou levicí útoky nepřítelovy, ale vítězova pravice byla neustále těžší, těžší, ostří dýky blížilo se k oběti, špička byla již jen několik centimetrů od hrdla.

Vorski se nachýlil. V té chvíli stál za zápasícími, takže nemohl být viděn ani Františkem ani Raynoldem. Pohlížel na bojující s nesmírnou pozorností, jakoby měl v záměru zasáhnout v určitém okamžiku. Ale v čí prospěch? Měl v úmyslu zachraniti Františka?

Veronika ani nedýchala, oči měla široce rozevřeny a jaksi se vznášela mezi životem a smrtí.

Špička, dýky dotknula se krku a protkla asi kůži, ale lehce, zadržována neustále Františkovým úsilím.

Vorski se nachýlil ještě více. Skláněl se nad zápasící a nespouštěl s oka vražedné ostří. Náhle vyjmul z kapsy nůž a čekal. Uplynulo několik vteřin. Dýka klesala hlouběji. Tu Vorski prudce říznul nožem do Raynoldova ramena.

Dítě vykřiklo bolestí, pustilo svého protivníka. František, osvobozen, uvolnil svou pravici, napolo se vztýčil a přešel ve vstoj, nevida ani Vorskiho, nechápaje co se stalo. V instinktivním odboji náhlého mihnutí smrti a nenávisti proti úkladci, udeřil Raymonda do obličeje. Raynold padnul jako bezvládná hmota.

To vše netrvalo déle než deset vteřin. Ale divadelní ten obrat byl tak neočekávaný a rozrušil Veroniku tou měrou, že, nešťastnice, nechápajíc, nevědouc zda se nemýlila a zda to nezemřel pravý František, zavražděn Vorskim, skroutila se a pozbyla vědomí.

Uplynul čas… Poznenáhlu Veronika opět vnímala. Slyšela hodiny odbíjeti čtvrtou a pravila si:

„František už je dvě hodiny mrtev. Byl to jistě on, jenž zemřel…“

Neměla pochyb, že souboj skončil smrtí jejího syna. Vorski by nikdy nebyl připustil, aby František zvítězil a Raynold podlehnul. A tak i ona bojovala proti svému dítěti a modlila se za netvora!

„František zemřel“ opakovala. „Vorski ho zavraždil…“

V téže chvíli se otevřely dvéře a ozval se hlas Vorskiho.

Vkročil nejistým krokem.

„Tisíceré omluvy, drahá madame, ale myslím, že Vorski usnul. Je to vinou vašeho otce, Veroniko! Měl ve svém sklepě báječné Saumurské vínečko, které Konrád a Otto našli a jímž jsem se trochu nalíznul. Ale neplačte, vždyť dohoníme to, co jsme zameškali… Ostatně do půlnoci musí býti vše uspořádáno… Nuže…“

Přiblížil se a zvolal:

„Cože! ten bídák Vorski vás nechál přivázanou? To je zvíře! Jak je vám asi nevolno! Hrome, jak jste bledá! Eh, poslyšte, nejste, už mrtvá? To by nebylo od vás hezké!“

Chopil Veroniku za ruku, ta se však rychle vyvinula.

„To je dobré! Tedy neustále nenávidíte toho malého Vorskiho?! Nu, pak je vše v pořádku, neboť tomu už odpomůžeme… Půjdete až do konce, Veroniko!“

Odmlčel se a naslouchal:

„Cože? Kdo mne to volá? Jsi to ty, Otto? Tak pojď! Nuže, Otto, co je nového? Spal jsem, vždyť víš. To zatracené Saumurské vínečko…“

Vběhnul jeden z obou ničemů, ten s odulým břichem:

„Co je nového?“ Volal. „To je nového, viděl jsem někoho na ostrově.“

Vorski se dal do smíchu.

„Ty jsi opilý, Otto… Zatracené Saumurské vínečko…“

„Nejsem opilý… viděl jsem … a Konrád také viděl…“

„Oh! Oh!“ děl Vorski vážněji, „byl-ll Konrád s tebou! A co jste, viděli?“

„Bílou postavu, která zmizela, když jsme se přiblížili.“

„Kde to bylo?“

„Mezi vesnicí a pobřežím, v malém kaštanovém háječku.“

„Tedy na druhé straně ostrova.“

„Ano.“

„Dobře. Učiníme svá opatření.“

„Jaká? Možná, že je jich více…“

„A kdyby jich bylo deset, co na tom. Kde je Konrád?“

„U lávky, kterou jsme postavili místo spáleného mostu. Dává pozor „..“

„Konrád je chytrý ptáček. Spálení mostu nás zadrželo na druhé straně a spálení lávky by bylo stejnou překážkou. Veroniko, myslím, že to přichází pomoc… očekávaný zázrak, doufané zakročení… ale příliš pozdě, má krasotinko…“

Rozvázal provazy, které ji poutaly k mrižím, odnesl ji na pohovku a uvolnil jí trochu roubík.

„Spi, dcerunko, odpočiň si trošku. Jsi teprve v polovině cesty na Golgotu a konec výstupu bude perný.“

Vzdálil se žertuje a Veronika zaslechla ještě několik vět, které jí zjevily, že Otto a Konrád jsou pouhými nevědomými komparsy.

„Co je to za nešťastnici, již tak trápíte?“ otázal se Otto.

„Do toho ti nic není.“

„Já však a Konrád bychom chtěli něco o tom z věděti.“

„A proč pak?“

„Nu, abychom věděli.“

„Ty a Konrád jste dva hlupáci. Když jsem vás vzal sebou a pomohl vám utéci, řekl jsem vám o svých záměrech vše, co jsem vám mohl říci. Přijali jste mé podmínky. Tím hůře pro vás, neboť musíte jiti se mnou až konec …“

„A ne-li?“

„Ne-li? Pak si dejte pozor na následky. Nemi1uji zbabělců!“

Uplynulo několik hodin. Veronice se zdálo, že ji nic nemůže odvrátiti od konce, který si ostatně přála ze všech sil. Netoužila

po zakročení, o němž mluvil Otto. Ani na ně nepomyslila. Její syn byl mrtev a ona neměla jiného přání než jiti co nejrychleji za ním, byť i za cenu nejděsnějších muk. Co ji ostatně bylo po mučení? Síly toho, který je mučen, mají své meze, a tem mezím byla po svém utrpení už velmi blízko.

Počala se modlit. V její vzpomínce vystupovala opět minulost a chyba, již se dopustila, jevila se jí příčinou všeho neštěstí, které se na ní nahrnulo.

A tak vyčerpána, zničena, ve stavu nervového zhroucení, které ji činilo lhostejnou ke všemu, sklesla do tvrdého spánku.

Ani návrat Vorskiho ji neprobudil. Brutálně jí zatřásl.

„Chvíle se přiblížila, dcérunko! Modli se!“ –

Šeptal tak tiše, že ho jeho pochopové nemohli slyšeti, šeptal jí do ucha sladká slova o minulosti a o bezvýznamných věcech. Posléze zvolal:

„Ještě je, mnoho světla. Otto, jdi se podívat do spíže. Mám hlad.“

Dali se do jídla, ale Vorski téměř okamžitě zase vstal:

„Nehleď na mne maličká. Tvé oči mi vadí. Co chceš? Člověk nemá právě choulostivé svědomí, dokud je sám, které se však bouří, spočívá-li na něm takový krásný pohled jako je tvůj. Sklop víčka, krasotinko!“

Zakryl oči Veroniky kapesníkem, který ji uvázal kolem hlavy. To mu však nestačilo, strhnul s okna záclonu a obalil ji s ni celou hlavu až po krk. Pak zasedl k jídlu a pití.

Všichni tři muži nevyměnili téměř ani slova, a o výpravě na ostrov a odpoledním souboji vůbec nemluvili. Ostatně to byly podrobnosti, které Veroniku nezajímaly, a které by ji i v případě, že by jim věnovala pozornost, nemohly vzrušiti. Vše jí bylo cizí. Slova zaléhala k jejímu sluchu, ale neměla žádného významu. Myslila už jen na smrt.

Když nadešla noc dal Vorski znamení k odchodu.

„Jste tedy neustále odhodlán?“ otázal se Otto hlasem, v němž byl stín nepřátelství.

„Více než kdy jindy. Proč se ptáš?“

„Ale jen tak. Přes to však…“

„Přes to však?“

„Přes to však se nám tenhle úkol nějak nelíbi.“

„Je to možné? A to víš teprve teď, chlapečku, když jsi se smíchem ukřižoval sestry Archignatovy?“

„Tehdy jsem byl opilý. Opil jste nás.“

„Nuže, tak se tedy také opij, staroušku. Tu máš láhev koňaku! Naplň si čutoru a dej nám pokoj! Konráde, připravil jsi nosítka?“

Obratil se k své oběti.

„Vidíš drahoušku, jak jsem k tobě pozorný. Z harampádí tvého kloučka jsme ti složili pohodlná nosítka…“

O půl deváté se dal pochmurny průvod na cestu. Vorski šel v čele se svítilnou v ruce. Jeho spoluvinníci nesli nosítka.

Mračna, která odpoledne hrozila na nebi, seskupila se v černé a těžké závoje nad ostrovem. Rychle se stmívalo. Dul bouřlivý vítr, který zmítal světlem svíčky ve svítilně.

„Brrr!“ zamručal Vorski. „To je, příšerné. Skutečná cesta na Golgotu.“

Odskočil stranou a zaklel, spatřiv cosi malého, černého, pohybujícího se mu po boku.

„Co je to tu? Koukejme se, není to pes?“

„To je chlapcův pes“ pravil Otto.

„Ach, ano, slavný Zdařílek. Nu přichází v čas, to zvířátko. Vše se daří, vskutku, miláčku. Nu počkej, ty psino špinavá.“

Kopnul po Zdařílkovi, ten se však hbitě uhnul a mimo dosah provázel průvod, vydávaje chvílemi táhlé vytí.

Cesta šla hezky do vrchu, a každé chvíli se některý z mužů zapletl do koření a větví keřů.

„Stůj!“ velel Vorski. „Jen si oddychněte, chlapci. Otto, dej mi čutoru. Je mi nějak na nic.“

Učinil několik hlubokých doušku.

„Tu máš, Otto, napij se. Cože, ty nechceš? Co je s tebou?“

„Myslím, že jsou na ostrově lidé, kteří nás hledají.“

„Nu, ať nás jen hledají.“

„A což přijdou-li v člunu a vystoupí po schodech u srázu, jímž chtěla utéci ta žena s chlapcem dnes ráno a které jsme nalezli?“

„S moře se nám není obávat útoku, jen ze země a lávka je spálena. Není už žádného spojení.“

„Neobjeví-li vchod do podzemí a nepřijdou-li tunelem až sem.“

„Objevili ten vchod?“

„Nevím.“

„Nuže, a i kdyby jej objevili, což jsme nezahradili východ, nezničíli schodiště a nepřevrátili celý tunel? Aby se dostali ven, potřebovali by půl dne pilné práce. My však budeme o půlnoci hotoví a s úsvitem budeme daleko od Sareku.“

„Budeme hotovi, budeme hotovi, to znamená, že budeme míti o zločin více na svědomí, ale…“

„Ale? Jaké ale.“

„Poklad?“

„Ach, ovšem poklad, to je to velké slovo, které tě znepokojuje, ty lupiči! Jen se uklidni, jako kdybys měl už v kapse svůj podíl.“

„Jste si tím jist?“

„Zda jsem si jist! Myslíš, že dělám tuhle zatracenou práci a prodlévám na ostrově jen pro legraci a potěšení srdce svého?“

Dali se opět na pochod. Za čtvrt hodiny dalo se do deště. Z dáli se ozýval ohlas hromu.

Stěží dokonali obtížný výstup. Vorski musil pomáhati.

„Nu, tak, konečně jsme tu. Otto, podej mi čutoru. Dobře… Díky…“

Složili nosítka, s obětí u úpatí dubu, jehož spodní větve byly ořezány. Zásvit světla ozářil nápis V. d’ H. Vorski vyjmul provaz, který tu byl už předem připraven a vztýčil žebřík u stromu.

„Uděláme to jako se sestrami Archignatovými,“ pravil. „Přehodím provaz přes hlavní větev, kterou jsme nechali. Poslouží nám za trám.“

Odmlčel se a uskočil. Stalo se něco zvláštního. Zamručel:

„Co je to? Co je to? Slyšeli jste to zasvištění?“

„Ano,“ děl Konrád. „Letělo mi to podle ucha. Jako náboj.“

„Blázníš?“

„Slyšel jsem to také,“ pravil Otto, „a zdá se mi, že to vrazilo do stromu.“

„Do kterého?“

„Nu, do dubu! Jako kdyby někdo po nás střílel.“

„Vždyť jsme neslyšeli výstřelu!“

„Nu, snad to byl kámen, který vrazil do dubu.“

„To snadno zjistíme,“ děl Vorski.

Pozdvihnul svítilnu a zaklel.

„Hrome! Koukejte… tam, pod nápisem!“

Podívali se.

Na udaném místě byl zatknut šíp, jehož peří se ještě chvělo.

„Šíp!“ Zabreptál Konrád, „je to možné? Šíp!“

Otto zakoktal:

„Jsme ztraceni. Ten byl vystřelen na nás.“

„Ten, kdo na nás vystřelil není daleko,“ řekl Vorski. „Otevřte oči…budeme hledati.“

Svítil svítilnou polokruhem do temnot.

„Zastavte“, děl živě Konrád. „Trochu na právo. Vidíte?“

„Ano, ano, vidím.“

Ve vzdálenosti čtyřiceti kroků, za dubem povaleným bleskem a ve směru, ke květnaté Kalvárii, bylo viděti cosi bílého, postavu, snažící se ukryti za skupinou keřů.

„Ani slova a ani se nehýbejte,“ nakazoval Vorski. „Nedejte mu znát, že jsme ho objevili. Konráde, ty půjdeš se mnou. Ty, Otto, zůstaneš zde. Revolver do hrsti a dej dobrý pozor. Kdyby se někdo pokusil přiblížiti se a chtěl osvoboditi naši zajatkyni, vypal dvě rány a my se tryskem vrátíme. Rozuměl jsi?“

Sklonil se k Veronice a odhalil poněkud závoj. Ústa a oči byly skryty pod oběma obvazy. Špatně dýchala, puls byl slabý a pomalý.

„Máme čas,“ pravil, „ale musíme si pospíšiti, chceme-li aby zemřela tak, jak je určeno. Zdá se mi, že už netrpí… nic si neuvědomuje.“

Postavil svítilnu na zem a vole nejtemnější místo ve stínu, vyrazil s Konrádem oklikou k bílé postavě.

Brzy si však uvědomil, že postava, která se zdála nehybnou, se pohybovala touže rychlostí, takže vzdálenost byla neustále táž. Současné zpozoroval, že byla provázena malým temným stínem.

„To je ten klukův pes!“ zamručel Vorski. Zrychlil chod, ale vzdálenost se nezmenšila. Běžel: postava také běžela. A nejpodivněji ím bylo, že běh neznámé osoby nevzbuzoval žádný hluk kročejů, ani šum pohybovaného listoví.

„Hrome?“ klel Vorski. „Ten lump se nám posmívá. Což, abychom naň vystřelili, Konráde?“

„Je to moc daleko. Střely by ho nezasáhly.“

„Ale co, přec nebudeme tak za ním běhat?“

Neznámý je vedl k špici ostrova, pak ustoupil k východu z podzemí, přesel mimo Opatství, šel podle jeho západního průčelí a došel až k lávce, jejíž prkna ještě doutnala. Pak odbočil, přešel po druhé straně domu a vyšel na trávník.

Chvílemi se, ozýval veselý štěkot psa.

Vorski nevycházel ze vzteku. Ať činil co činil, nenabyl ani palec náskoku a přece pronásledování trvalo již čtvrt hodiny. Posléze jal se volati na nepřítele.

„Zastav se, nejsi-li zbabělý! Co chceš? Vlákati nás do pasti? Proč? Chceš zachrániti tu dámu? V tom stavu, v jakém je, to ani už nestojí za to. Ach, ty ničemný lumpe, jen kdybych tě dostal!“

Náhle ho Konrád chytil za cíp kabátu.

„Co je, Konráde?“

„Pohleďte. Zdá se, že se už nehýbá.

Vskutku, bílá silhoueta se odrážela přesněji v temnotách a mezi listovím keřů bylo možno poznati její postavu s rozevřenýma pažema, ohnutými zády a skleslýma nohama.

„Patrně upadl,“ děl Konrád.

Vorski se rozběhnul a křičel:

„Stůj nebo střelím! Mám tě na mušce. Ruce vzhůru nebo střelím!“

Žádný pohyb.

„Tím hůře pro tebe. Nepodáš-li se, je s tebou amen! Počítám do tří a střelím.“

Šel až na dvacet metrů k bílé postavě a počítal s napřaženou zbraní:

„Jedna… dva… jsi připraven Konráde? Tak, jen do toho!“‘

Dva výstřely zavzněly současně.

Dole se ozval zoufalý výkřik. Postava se shroutila.

Oba muži vyskočili.

„Ach, tu tě máme, lumpe! Nu, uvidíš, jak umí Vorski zatápět. Ty chlape, tys mne prohnal, a to mi splatíš!“

Zastavil na několik kroku od neznámého, obávaje se překvapení. Neznámý se nehýbal a Vorski shledal z blízka, že vyhlíží nehybně, jako mrtvola. Zbývalo tedy jen po něm skočiti, a to také Vorski udělal, žertuje:

„Tady je úlovek, Konráde, jen ho sebrat!“

Ale byl velmi překvapen, když zdvihnul „úlovek“ a měl v ruce nehmatatelnou kořist, skládající se všeho všudy z prostého bílého šatu, v němž nikdo nebyl. Majitel oné bílé tuniky uprchnul již před chvílí, když ji byl zavěsil na trnitý keř. Pes také zmizel.

„Tisíc hromských hromů!“ zařval Vorski. „Ten lump nás oblafnul. Ale proč, u všech ďasů?“

Soptil vzteky, vybíjeje je vlastním nesmyslným způsobem a trhaje na cáry bílý kus látky, jedinou to kořist. Náhle mu vzešla myšlenka:

„Proč? Ale u všech ďasů, vždyť jsem to sám před chvíli řekl… past… záminka, vzdálit nás od Veroniky, aby mohli přepadnouti Ottu! Ach, jsem to pěkný pitomec!“

Rozběhnul se zpět temnotou a jakmile mohl rozeznati dolmen, volal:

„Otto! Otto!“

„Stůj! Kdo to?“ odvětil Otto vyděšeným hlasem.

„Já! Nestřílej!“

„Kdo je to? Já? Kdo já? Vy?“

„Eh, ano, já, hlupiče!“

„A což ty dva výstřely?’“

„Nic, to byl omyl, já ti to pak řeknu.“

Popošel až k dubu a uchopiv svítilnu, ihned si posvítil na svou oběť. Ani se nepohnula; ležela u stromu a hlavu měla zabalenu ve svých obvazcích.

„Ach, to jsem si oddychnul. Mordié, to jsem měl strach!“

„Proč?“

„Aby nám ji neunesli, parbleu!“

„Což jsem tu nebyl já?“

„Ty, ty! Nejsi také žádný hrdina… a kdyby jsi byl přepaden …“

„Byl bych střílel… a vy byste byli zaslechli znamení…“

„Kdož ví… Nestalo se tedy nic?“

„Nic.“

„Ta dáma se nehýbala?“ „S počátku ano. Naříkala pod tím zakuklením, takže mi přešla trpělivost.“

„Nu a?“

„Pak jsem ji dal ránu pěstí a přestala.“‘

„Ach! ty zvíře!“ zvolal Vorski. „Jestliže jsi ji zabil, pak jsi synem smrti!“

Rychle pokleknul k nešťastnici a přiložil ji ucho na prsa.

„Ne,“ pravil po chvíli. „Srdce, ještě bije… ale nebude to už dlouho trvati! Do práce, kamarádi. V desíti minutách musíme býti hotovi!“

»E L I, E L I, L A K O M Á S A B A C T H A N I!«

XIII.

Přípravy nebyly dlouhé a Vorski se jich súčastnil s celou horlivostí. Přistavíl žebřík ke stromu, přivázal jeden konec provazu oběti kol těla pod pažím a druhý přehodil přes velkou horní větev. Stoje na nejvyšším stupni žebříku, přikazoval svým spoluvinníkům:

„Potom jen zatáhněte. Postavte ji nejprve ke stromu a jeden ji držte v rovnováze.“

Čekal chvíli, ale, Otto s Konrádem tiše mezi sebou rozmlouvali, a proto netrpělivě zvolal:

„Poslouchejte, také byste si mohli pospíšit, jsem tu nahoře jako terč a lehko by mi někdo mohl vpáliti kulku nebo šíp do hlavy. Tak co je s vámi?“

Oba muži neodpověděli.

„Safra, ta je těžká. Co je tedy s vámi? Otto? Konráde?“

Seskočil na zem a přikročil k nim.

„Co to tropíte? Takhle tu zůstaneme až do zítřka… a vše bude ztraceno. Nuže, odpovíš, Otto?“

Posvítil mu do obličeje.

„Co je to? Snad odmítáš? To musíš říci! A ty, Konráde? Tedy stávkujete?“ Otto zavrtel hlavou.

„Nestávkujeme – to by bylo příliš. Ale Konrád a já bychom rádi dostali jisté vysvětlení.“

„Vysvětlení. A o čem, vy ničemové? O dámě, kterou tu máme v práci? O jednom neb druhém chlapci? To se nenamáhejte nadarmo, kamarádi. Když jsem vám nabídnul súčastnění se na této záležitosti, řekl jsem: „Půjdete za mnou se zavázanýma očima? Bude to těžká práce a mnoho krve k prolití, ale na konec shrábnete pěkné peníze.“

„To je právě to,“ děl Otto.

„Nu tak mluv, vyjevenče.“

„Mluvte vy, a opakujte slova naší smlouvy. Jak zněla?“

„Znáš je lépe než já.“

„Právě proto, abych vás na ně upamatoval, chci, abyste je opakoval.“

„Mám dobrou pamět. Poklad pro mne a vám podil 200.000 franků k rozdělení.“

„Je to tak a není to tak. K tomu se ještě vrátíme, ale promluvme si nejprve o tom slavném pokladu. Pídíme po něm už týdny a měsíce, vidíme jej neustále v krvi a hallucinacích všech zločinů... a zatím pořád nic!“

Vorski pokrčil rameny.

„Je to žvast čím dál tím hloupější. Víš, že je nutno vykonati jistý počet věcí. Jsou vykonány až na jednu. Za několík minut bude i ona vykonána a poklad nám bude naležeti.“

„Kdo za to ručí?“

„Myslíš, že bych byl vykonal to vše, co jsem vykonal, kdybych si tím nebyl úplně jist? Všechny události se odehrávaly v nezměnitelném a předem určeném pořádku. Poslední se, stane v této chvíli a dveře nám budou otevřeny.“

„Brány pekelné, leda“ ušklíbnul se Otto. „Slyšel jsem Maguennoca je tak nazývati.“

„Ať si je jmenoval tak neb onak, přece vedou k pokladu, který jsem dobyl.“

„Budiž,“ děl Otto, na něhož působilo Vorskiho přesvědčení. „Chci věřiti, že máte pravdu. Ale kdo nám zaručí, že dostaneme náš podíl?“

„Dostanete váš podíl z té prosté příčiny, že majetek pokladu poskytne mi tak fantastické bohatství, že mi ani nenapadne dělati si nějaké nepříjemnosti pro mizerných 200.000 franků.“

„Tedy nám dáváte slovo.“

„ Ovšem!“

„Vaše slovo, že všechny body smlouvy budou zachovány.“

„Ovšem. Co tím ale míníš?“

„To, že jste nás začal okrádat nejhanebnějším způsobem, nedbaje ani jednoho bodu naší smlouvy.“

„Cože? Co to žvaníš? Víš, s kým mluvíš?“ –

„S tebou, Vorski!“

Vorski chytil muže za rameno.

„Co to je!? Ty se mne odvažuješ uráželi? Mne tykali? Mně?!“

„Proč ne, když jsi mne okradl!“

Vorski se ovládnul a pravil chvějícím se hlasem:

„Mluv a dej si pozor, chlapče, neboť hraješ nebezpečnou hru. Mluv!

„Hned!“ prohlásil Otto. „Mimo poklad, mimo ten podíl 200.000 franku bylo mezi námi ujednáno – a ty jsi to ztvrdil přísahou, že všechny hotové peníze, které při naší práci najde kterýkoliv z nás, budou rozdíleny na dva díly: jeden pro tebe – a druhý pro nás dva: mne a Ottu. Je, to pravda?“

„Je“

„Tak dej sem!“ děl Otto, natahuje ruku. „Co bych ti dal? Vždyť jsem na nic nepřišel.“

„Lžeš! Když jsme odpravovali sestry Archignatovy, našel jsi u jedné v živůtku ty peníze, které jsme nemohli vyčenichat v jejich domě.“

„To je žvast,“ děl Vorski rozpačitě.

„To je pravda.“‘

„Dokaž to!“

„Tak vyndej ten zavázaný balíček, který máš přišpendlen na košili na prsou.“

A Otto se dotknul prstem Vorskiho prsou, dodávaje:

„Nu, vyndej balíček a vysázej padesát tisícovek!“

Vorski neodpovídal. Byl vyjeven, jako člověk, který nechápe to, co se děje a nadarmo se snaží pochopiti, jak protivník nabyl těch zbraní proti němu.

„Přiznáváš se?“ otázal se Otto.

„K čemu?“ odpověděl. „Chtěl jsem vám to dáti později až najednou.“

„Jen to dej hned, to bude lépe.“

„A nebudu-li chtíti?“

„I budeš!“

„A nebudu-li?“

„Pak si dej pozor!“

„Myslíš, že se vás bojím, poněvadž jste dva?“

„Jsme nejméně tři!“

„A kde je ten třetí?“

„Ten třetí je pán, který nevypadá jen tak podle toho, co mi řekl Konrád. – Krátce ten, co tě před chvílí tak prohnal, muž v bílé tunice a se, šípem.“

„Zavolal bys ho?“

„Ovšem.“

Vorski cítil, že by prohrál. Jeho spoluviníci ho tísnili. Musil ustoupit.

„Nate, zloději! Tu to máte!“ zvolal, vyjímaje balíček a rozkládaje bankovky.

„Počítat nemusíš,“ děl Otto a hbitě mu vytrhnul peníze, z ruky.

„Ale..

„Tak. Polovinu pro mne a polovinu pro Konráda.“

„Ty zloději zlodějská, to mi zaplatíš! Kašlu na peníze, ale obrat mne tak, jako bandita v lese! Nechtěl bych být v tvé kůži, ty chlapečku!“

Klel dále a pak se náhle dal do nuceného a zlého smíchu:

„Ostatně, bylo to na mou věru dobře sehráno, Otto. Ale jak si se to mohl dozvěděti? Řekneš mi to, viď? Teď zatím nesmíme ztratiti ani minuty. Shodli jsme se, a pojedem!“

„Beze všeho, když berete věc tak správně,“ děl Otto.

A druhý muž děl zdvořile:

„Beze všeho, když máte takové vznešené manýry. Je vidět, že jste šlechtic.“

„A ty sluha, který je zaplacen, a proto si pospěš. Věc má naspěch.“

Věc, jak říkal děsný ten muž byla rychle vykonána. Vorski vystoupil opět na žebřík, dal znovu rozkazy, které Konrád a Otto přesně vykonali.

Vzpřímili oběť, přidrželi ji v rovnováze a zatáhli za provaz. Vorski nahoře chytil nešťastnici, a poněvadž měla ohnutá kolena, prudce je přinutil k natažení. Tak byla přivázána kol těla a pod pažemi ke stromu, se šatem, vinoucím se k tělu, rukama svislýma.

Zdálo se, že se ani neprobudila ze svého zhroucení, neboť nevydala ani slova. Vorski ji chtěl říci několik slov, která však nesrozumitelně zabreptal, neschopen jsa vypraviti je z hrdla. Pak se ji pokusil vztýčíti hlavu, ale upustil od toho, nemaje odvahy dotknouti se umírající. Hlava sklesla zase nízko na prsa.

Sestoupil se, žebříku a zadrmolil: ,,Koňak Otto. Máš čutoru? Hrome, to je hnusné.

„Ještě je čas!“ namítnul Konrád. Vorski polknul několik doušků, a zvolal: „Ještě čas – nač? Osvobodit ji? Poslouchej, Konráde, než bych ji osvobodil, raději bych byl na jejím místě. Vzdáti se, svého díla? Ach, ty nevíš, jaké je, mé dílo a jaký je jeho cíl! Jinak…“ Napil se znovu.

„Výborný koňak, ale abych si povzbudil srdce, chtěl bych raději rum.“

„Máte tu ještě lahvičku …“

„Dej sem!“

Z obav, aby nebyli viděni, zahalili svítilnu a usedli tiše až ke stromu. Ale nové dávky alkoholu rozněcovaly jim mozky a Vorski podnícen jal se kázati:

„Nepotřebujete žádných vysvětlení. Nepotřebujete věděti jméno té, která tu umírá. Musí vám dostačiti, zvíte-li, že je čtvrtou z žen, které musily zemřiti na kříži a že ona byla k tomu osudem zvlášť označena. Jednu věc vám však mohu říci v této chvíli, kdy se vašim zrakům zjeví vítězství Vorskiho. Ba jsem pyšným, že vám to mohu ohlásiti, neboť až dosud všechny události závisely, na mně a na mé vůli, ale ta událost, která se teď stane, závisí na mocnějších silách, silách, které pracují pro Vorskiho!“

Opakoval několikráte, jako by nacházel zálibu na svém jménu:

„Pro Vorskiho! Pro Vorskiho!“

Vstal, neboť rozpjetí jeho myšlenek nutilo ho k přecházení a gestikulaci.

„Vorski, synu královský; Vorski, vyvolenče osudu, připrav se! Nadešla tvá hodina. Buď jsi jen posledním z dobrodruhu, největším zločincem ze všech zločinců, kteří se kdy poskvrnili krví, nebo jsi osvíceným prorokem, jehož bohové budou korunovat slávou. Nadčlověk nebo bandita! Teď stojí osud! Bušení srdce, posvátné oběti, obětované bohům, označuje svrchované vteřiny. Poslouchejte vy, kdož jste přítomni …“

Vystoupil na žebřík a pokoušel se zjistiti ubohý tlukot vyčerpaného, zmučeného srdce. Ale hlava oběti sklesla na levou stranu prsou a zabraňovala mu v přiložení ucha hlavy se pak bál dotknouti. Jedině nestejný a chraplavý dech přerušoval ticho.
Pravil tiše:

„Veroniko, slyšíš mne? — Veroniko! – Veroniko!

Chvíli váhal a pak pokračoval:

„Musíš věděti – ano, že i mne děsí to, co dělám – ale v tom jest osud. Vzpomínáš si na věštbu? „Tvá žena zemře na kříži!“ Vždyť to vzbuzuje již tvé jméno samotné. Vzpomeň si, že svatá

Veronika osušila tvář Kristovu plátnem, na němž zůstal svatý obraz Spasitele. – Veroniko, slyšíš mne? Veroniko?“

Spěšně sestoupil, vyrval Konrádovi z rukou láhev s rumem a vyprázdnil ji jedním douškem.

Pák byl zachvácen jakýmsi deliriem, v němž chvíli mluvil jazykem, jemuž oba muži nerozuměli. Potom jal se vyzývati neviditelného nepřítele, vyzývati boha, pokřikovati rouhavá a drzá slova:

„Vorski je nejsilnější! Vorski vládne osudem! Tajemné síly a živly musí ho poslouchati. Vše se stane tak, jak rozhodnul a velké tajemství mu bude oznámeno tajemnými formami a předpisy kabaly. Vorski jest očekáván jako prorok. Vorski bude uvítán s výkřiky radosti a nadšení a někdo neznámý, jehož jen tuším, mu přijde v ústrety s palmou vítězství a s požehnáním. Ať se připraví! Ať vzejde z temnot a vystoupí z pekel. Vorski je tu! Nechť se za zvuku zvonu a zpěvu alleluja ozve pod nebem osudný signál, země se otevře a vydá vír plamenů!“

Odmlčel se, jako by bádal v prostoru po znacích, které předpovídal. S kříže ozýval se zoufalý chrapot umírající. V dáli hučela a burácela bouře a černé mraky byly rozrývány blesky. Jako by celá příroda odpovídala na banditovo volání.

Jeho velkorysé a velkohubé řeči, provázené přehnanými gesty, působily živě na jeho spoluvinníky.

Otto zamručel:

„Nahání mi strach!“

„To je rum,“ děl Konrád. „Ale přes to oznamuje děsné věci.“

„Věci, které číhají kolkolem,“ deklamoval Vorski, jehož ucho zachycovalo nejslabší zvuky, „věci které jsou součástí přítomné chvíle a odkazem staletí. Je to jako zázračný porod. A vám dvěma říkám, že budete jeho užaslými svědky. Otto a Konráde, připravte se: země se bude chvěti a na místě, na němž se má Vorski zmocniti Božího kamene, vystoupí k nebi ohnivý sloup.“

„Neví, co žvaní,“ zašeptnul Konrád.

„Už je zase na žebříku,“ poznamenal Otto. „Dostane-li nějaký šíp, tím hůře, pro něj.“

Exaltace Vorskiho neznala mezí. Konec se blížil. Oběť, vyčerpána útrapami, umírala.
Tiše, tichounce, aby byl slyšen jen jí a pak silnějším a silnějším hlasem, Vorski pokračoval:

„Veroniko… Veroniko… ukončuješ své pokání… docházíš na vrchol… Sláva tobě, Tobě náleží část mého vítězství… Sláva tobě. Slyš! Slyšíš už? Blíží se dělo hromu. Moji nepřátelé jsou přemoženi, nemáš žádné naděje na pomoc. Tvé poslední zabušení srdce… Tvůj poslední vzdech… Eli, Eli, l a m m a s a b a c t h a n i? Bože, Bože, proč jsi mne opustil?“
Chechtál se jako šílenec, jako se směje blázen té nejveselejší věci. Pak nastalo ticho, přerušované hlasem hromu. Vorski se nachýlil a náhle zařval s výše žebříku:
E l i, E 1 i, l a m a s a b a c t h a n i! Bohové ji opustili… Smrt vykonala své dílo! Poslední ze čtyř žen je mrtva! Veronika zemřela.

Znovu se odmlčel a pak zařval dvakráte:

„Veronika zemřela! Veronika zemřela!“

Znovu se pozorně odmlčel.

A náhle se země zachvěla, ne však úderem hromu, ale vnitřním hlubokým zachvěním; přicházejícím z útrob země, rozléhajícím se a ozývajícím jako ozvěna v lese mezi pahrbky.

A téměř současně blízko nich, na druhém okraji polokruhu mezi duby vzlétnul k nebi trysk ohně ve víru kouře, z něhož tryskaly červené, žluté a fialové plameny.

Vorski neřekl ani slova. Jeho druhové byli zaraženi. Posléze jeden zamručel:

„To je ten starý, strouchnivělý dub, co byl spálen bleskem.“

A vskutku, ač oheň téměř ihned uhasnul, všichni tu si zachovali fantastické vidění starého dubu osvětleného a chrlícího pestrobarevné plameny a páry.

„Tam je vchod, vedoucí k božímu kameni,’’ děl vážně Vorski. „Osud promluvil jak jsem vám řekl, a promluvil na můj rozkaz, neboť je mým sluhou a já jeho pánem.“

Vzal svítilnu do ruky a vykročil. Byli překvapeni, že strom nejevil žádné stopy ohně, a že ani uschlé listí na bleskem dávno poškozených větvích, nechytlo.

„To je zase nepochopitelný zázrak," pravil Vorski.

„Co uděláme?" otázal se Konrád.

„Vejdeme vchodem, který nám byl ukázán. Přines žebřík, Konráde, a podívej se do větví. Strom je dutý a uvidíme…"

„I když je dutý, tak má kořeny," dél Otto, „a pochybuji, že by cesta vedla i mezi kořeny…"

„Uvidíme… Rozhrň listy, Konráde, urvi je." –

„Ne," odpověděl prudce Konrád.

„Cože? A proč ne?"

„Zapomněl jste na Maguennoca? Vzpomeňte si, že se chtěl dotknouti Božího kamene a musil si useknout ruku."

„Ale tohle není Boží kámen!" smál se Vorski.

„Což to víte? Maguennoc mluvil o bráně pekelné. Snad tím mínil tuhle!" Vorski pokrčil rameny. „Ty se také bojíš, Otto?"

Otto neodpověděl, a Vorski také nechvátal s pokusem, neboť posléze pravil:

„Na mou věru, není tak na spěch. Počkejme, až se rozední. Porazíme strom a tak nejlépe uvidíme, co máme dělat a jak se máme zařídit."

Tak bylo rozhodnuto. Poněvadž však jejich nepřátelé jistě uzřeli ono znamení jako oni, nesměli se dáti předejiti a proto rozhodli, že se usadí u stromu samého, pod záštitou obrovského kamene Do1menu lesních žínek.

„Otto," nařídil Vorski, „dojdeš do Opatství pro jídlo a přines také sekeru, provazy a vše potřebné.

Dalo se do prudkého lijáku a proto se ihned uchýlili pod Dolmen, kdež se střídali na stráži, zatím co ostatní spali.

Noc uplynula bez nehody. Bouře byla velmi prudká, takže bylo slyšeti řev moře; pak se vše poznenáhlu uklidnilo.

Za jitra se pustili sekyrami do dubu, který brzy porazili.

Tu poznali, že vnitřkem stromu, mezi shnilým a strouchnivělým dřívím vede jakási chodba, sestupující do země mezi kameny, hlínu a kořeny.

Pomocí motyky odstranili kameny a brzy objevili staré schody, vedoucí podel svislé stěny a sestupující do temnot podzemí. Posvítili si lucernou. Pod nimi se otvírala velká jeskyně.

Vorski se odvážil první, Otto s Konrádem ho opatrně následovali.

Schodiště bylo utvořeno z kamenů, zasazených do hlíny, pak bylo vytesánu přímo ve skále. Jeskyně, do níž vedlo, nejevila nic zvláštního a zdála se spíše pouhou předsíní. A vskutku po chvíli objevili její spojení s jakousi kryptou s oblým klenutím a se hrubým, kamenným zdivem.

U zdí krypty se týčilo jako dvanáct beztvarých soch, dvanáct malých menhirů, z nichž každý byl korunován kostrou koňské lebky. Vorski se dotknul jedné z nich a ihned se rozpadla v prach.

„Od dvaceti století sem nikdo nevkročil. Jsme první lidé, kteří sem vešli, první lidé, kteří pohlížejí na odkazy minulosti, která tato krypta chová."

A dodal s rostoucí emfází:

„Byl to úmrtní pokoj velkého náčelníka. Byl pohřben se svými milými oři a se svými zbraněmi. Hleďte, tu jsou sekery, nůž z křemene – a nalézáme tu také stopy po jistých smutečních obřadech, jak dokazuje zde ta hromádka popelu a tam ty zuhelnatělé kosti…"

Pohnutí svíralo mu hrdlo. Zašeptal: „Jsem první, kdož sem vkročil… Byl jsem očekáván… Spící svět se probouzí při mém přiblížení."

Konrád ho přerušil:

„Tamhle někde je jiný vchod, neboť je viděti slabý zásvit světla."

A vskutku úzkou chodbou se dostali do jiné místnosti, za níž byl třetí sál.

Všechny tři krypty byly stejné. Tytéž zdi, tytéž vzpřímené kameny, tytéž koňské lebky.

„Tři hroby náčelníků," děl Vorski. „Je zřejmo, že předcházejí hrob krále, a že byli jeho strážci, když byli za života jeho druhy. Bezpochyby v příští kryptě…"

Neodvažoval se jiti dále, ne ze strachu, ale pro nesmírné vzrušení a pro pocit zoufalé až pýchy, již chtěl plně využiti.

„Zvím vše!“ deklamoval. „Vorski se dotýká již cíle a potřebuje jen vztáhnout ruku, aby byl královsky zaplacen za svou námahu a za své bitvy. Boží kámen je tu! Po staletí a staletí se lidé snažili zmocniti se tajemství ostrova, ale nikomu se nezdařilo. Vorski přišel a Boží kámen je jeho. Nechť se mi tedy zjeví a dá mi slíbenou moc. Není mezi ním a Vorskim – jen má vůle! A já chci! Prorok vzešel z hloubí temnot, je tu! Jeli v tomto království mrtvých fantom, který je pověřen úkolem, aby mne vedl k božskému kameni a posadil mi na hlavu korunu královskou, nechť se ten fantom zjeví! Vorski je tu!“ –

Vstoupil.

Čtvrtý sál byl mnohem větší a tvořil rozlehlou místnost s poněkud sraženou kopulí. Uprostřed klenby byl malý otvor, úzký jako trubka, jíž padal sloupek světla, promítající se na zem v přesném terči.

Střed světelného kruhu byl zabrán kamenným podstavcem, na němž byla zatknuta kovová hůl.

V ostatním se krypta nelišila v ničem od ostatních, jsouc jako ony ozdobena menhiry a koňskými lebkami, a vykazujíc jako ony stopy po obětech.

Vorski nespouštěl oči s kovové hole. A podivno, onen kov září, jakoby nebyl pokryt žádným prachem. Vorski vztáhnul ruku.

„Ne, ne!“ děl živě Konrád.

„Proč?“

„Snad je to ona věc, které se dotknul Maguennoc a o níž si spálil ruku.“

„Blázníš?“

„Ne, ale…“

„Eh, nebojím se,“ prohlásil Vorski, zmocňuje se předmětu.

Bylo to olověné žezlo, pracované hrubě, ale projevující jisté umělecké snahy. Kolem rukověti vinul se had, místy provedený v reliéfu, místy rytý do kovu. Ohromná a nepoměrná hlava hada tvořila jablko žezla a ježila se stříbrnými hřeby a malými zelenými, průhlednými kameny, podobnými smaragdům.

„Je to Boží kámen?“ zamručel Vorski. Obracel předmět na všechny strany a prohlížel si jej s posvátnou bázní, a brzy zjistil, že se jablko poněkud hýbe. Zkusil jim otačet i na právo, pak na levo, až se posléze ozvalo klapnuti a hadí hlava se rozšroubovavala.

Vnitřek byl dutý…a v dutině byl jeden kámen… malý, načervenalé barvy se žlutými, zlatými podobnými žilkami.

„Je to on! Je to on!“ děl Vorski rozrušen.

„Nedotýkejte se jej!“ opakoval Konrád pln úděsu.

„To, co spálilo Maguennoca, nespálí Vorskiho!“ děl vážně.

A z vychloubavosti, pln pýchy, a radosti sevřel tajemný kámen ve své dlani a stisknul jej ze všech sil.

„Ať mne spálí! Ať mi vjede do masa, a budu šťasten!“

Konrád pokynul rukou a položil prst na ústa.

„Co je?“ otázal se. „Slyšel jsi něco?“

„Ano.“

„Já také,“ děl Otto.

Vskutku bylo slyšeti rytmický zvuk, rovnoměrný, jako kaden -covaný, střídající se, vysoký a nízký.

„To je zcela blízko!“ zašeptal Vorski.

„Jako by to bylo přímo zde v sále!“

Brzy nabyli jistoty, že to vskutku bylo v sále, a nemohli už pochybovati, že onen zvuk zněl jako chrápání.

Konrád, jemuž to prvnímu napadlo, dal se také první do smíchu. Ale Vorski pravil:

„Na mou věru, zdá se mí, žc máš pravdu. Je to chrápání… Což je tu někdo?“

„Přichází to tam z toho temného kouta“, děl Otto.

Svit nedosahoval dále než k menhirům. Za menhiry bylo po temném výklenku. Vorski posvítil do výklenků svítilnou a náhle uděšeně vykřiknul.

„Tu je někdo! Hleďte!“

Oba muži postoupili. Na hromadě oblázků spal muž, stařec s bílým vousem a dlouhými bílými vlasy. Pleť tváře, a kůže rukou byla zbrázděna tisíci vrásek. Modravé kruhy rýsovaly se pod zavřenými očima. Byl stár alespoň sto let.

Spravovaná a rozbitá lněná tunika splývala mu až na nohy. Kolem krku a až dolu na prsa splýval mu růženec z posvátných kuliček, které Gallové nazývají hadími vejci. Na dosah jeho ležela obsidianová sekera, pokrytá tajemnými značkami. Na zemi se řadili ostré křemeny, ploché velké kruhy, dva závěsky ze zeleného jaspisu, dva náhrdelníky z modravého emailu.

Stařec chrápal dále.

Vorski zamručel:

„Zázrak pokračuje. – Toť kněz… jako z tehdejších dob, z dob druidů…“ „Nu a?“ otázal se Otto. „Nu, očekává mne.“

Konrád se vyslovil se vší svou hrubostí:

„Navrhoval bych, abysme mu rozbili lebku jeho vlastní sekerou.

Vorski se však rozhněval:

„Dotkneš-li se jediného jeho vlasu, jsi synem smrti.“

„Ale.“

„Jaké ale?“

„Snad je to nepřítel. Snad je to muž, jehož, jsme včera večer pronásledovali. Vzpomeňte si na jeho bílou tuniku…“

„Ty jsi pitotnec! Myslíš, že by v jeho veku mohl tak utíkat?“

Sklonil se a vzal starce jemně za ruku, pravě:

„Vzbuďte se, to jsem já!“ Žádná odpověď. Muž se nevzbudil.

Vorski opakoval svůj pokus.

Muž se pohnul na svém oblázkovém lůžku, zamručel několik slov a spal dále.

Vorski jim znovu zatřásl a děl hlasitě:

„Nu, tak, probuďte se, nemůžeme mařiti času!“

Muž byl pobouřen, setřásl rušitele svého spánku, chvíli ještě bojoval s dřímotou a posléze se obrátil a zuřivě zamručel:

„Eh, jdi, ty drne!“

STARÝ DRUID.

XIV.

Všichni tři spoluvinníci, kteří znalí dokonale všechny odstíny francouzského jazyka a jimž žádný výraz apačské hantýrky nebyl cizím, neklamali se chvíli o pravém smyslu neočekávaného toho zvolání. Byli jako u vyjevení.

Vorski se obrátil ke Konrádovi a Ottovi:

„Co to povídal?“

„Ano, ano, slyšel jste dobře... řekl to,“ odvětil Otto.

Posléze učinil Vorski nový pokus s ramenem neznámého, který obrátil na svém loži, protáhnul se, zíval, schoulil se, znovu k spánku, a náhle, přemožen, usedl a zařval:

„Tisíc ještěrek. Což se člověk nemůže v téhle díře vychrnět jak by chtěl?“‘

Paprsek světla, puštěný Vorskim na jeho tvář ho oslepoval, a muž udiven zamručel:

„Co to je? Je tu někdo?“

Vorski postavil svítilnu na výstupek skalní stěny, takže jeho tvář byla plně osvětlena. Stařec, který projevoval nadále svou mrzutost nesrozumitelným nářkem, pohlédnuv na rušitele, svého klidu, uklidnil se, ba nabyl dokonce laskavého, téměř smavého výrazu, a vztahuje ruku, zvolal:

„Ach, tohle? Vždyť on je to Vorski! Jak se ti vede, ty starý partyko?“

Vorski sebou trhnul. To, že, ho stařec znal a pojmenoval jménem, to ho neuvádělo v žádný podiv, neboť byl přesvědčen, že jakýmsi mystickým vedením byl očekáván co prorok. Ale pro proroka, pro osvíceného a slávou oděného missionáře, předstupujícího před neznámého, korunovaného dvojím majestátem věku a náboženské hodnosti, je trapno býti uvítán označením „starý partyko!“

Váhaje, znepokojen, nevěda s kým má co činiti, otázal se:

„Kdo jste? Co tu děláte? Jak jste se sem dostal?“

A poněvadž naň stařec hleděl vyjevené a se zřejmým údivem, opakoval důrazněji :

„Nuže, odpovězte, kdo jste?“

„Kdo jsem?“ odvětil stařec chvějícím se a mekavým hlasem.

„Kdo jsem? U Teutata, boha Gallů, ty mi dáváš podobnou otázku? Tedy ty mne nepoznáváš? Nuže, vzpomeň si na dobrého Segenaxe… Už si vzpomínáš? Ne..? na otce Velledy? Na dobrého Segenaxe, ctěného hodnostáře Rhedonů, o němž Chateaubriand se zmiňuje ve svém I. svazku „Mučenníku?“ Ach, vidím, že, se tvá paměť rozpomíná.“

„Co to tu žvaníte?“‘ zvolal Vorski.

„Nežvaním nic. Vysvětluji mou přítomnost zde a smutné události, které mne sem před dávnem přivedly. Zhnusen skandálním chováním Velledy, dopustivši se „chyby“ s příšerným Eudorem, odešel jsem do „ boudy“, jak se dnes říká, kdež jsem složil bri-

lantní zkoušku z druidštiny. Pak jsem následkem několika poklesku – oh jen maličkých, třech neb čtyř výletu do hlavního města, kamž mne přitahoval Mabille nebo Moulin-Rouge – musil jsem přijmouti místečko, které tu zastávám, klidné místo jako na odpočinku, jak vidíš, … místo strážce Božího kamene… místo v ústraní!“

Neklid a zděšení Vorskiho se stupňovalo každým slovem. Tázavě pohlédnul na své společníky.

„Rozbité mu hlavu,“ opakoval Konrád, „je to muj nápad a nemám proto výčitky svědomí.“

„A ty, Otto?“

„Já říkám, že si musíme dáti pozor.“

„Ovšem, musíme si dáti pozor.“

Ale starý Druid zaslechnul ona slova a pomáhaje si holí, o níž se opíral, povstal a zvolal:

„Co to znamená? Proč si dát na mne pozor? To je už moc silný tabák! Jednat se mnou jako se šprýmařem! Což jsi neviděl mou sekeru a na její rukojetí znamení kříže se značkou slunce, a kabalistickou značku par exelence? A tohle? Co je tohle? (Ukázal svůj růženec.) Nu co je to? Jsou to snad králičí pazoury? Což nepoznáte, „hadí vejce’’, „vejce, které utvoří ze smíšené sliny a pěny svých těl a které vrhají do vzduchu za hvízdotu.“ Tak to řekl sám Plinius! A doufám, že nenazveš i Plinia šprýmařem! Ty jseš ale chlapík! On mi nedůvěřuje, a já mám všechny diplomy starého Druida, své listiny, patenty, atesty, vysvědčení, certifikáty podepsané Pliniem a Chateaubriandem. To je drzost! Ne, co si myslíš, že staří Druidové, autentičtí, správní, doboví, se starou patinou a stoletým vousem, Druidové mého druhu běhají jen tak po silnicích? Já být šprýmařem, já, který znám tradici a jen si pohrávám prastarými obyčeji! Mám ti zatančiti starý druidský tanec, který jsem tančil před Juliem Césarem? Chceš?“

A neočekávaje odpovědi odhodil stařec svou hůl a jal se prováděti fantastické skoky a přepodivné obraty s neobyčejnou mrštností. Byla to vskutku nejsměšnější podívaná na jeho shrbená záda a svislé paže, pohazované skoky v pravo i v levo, na je-

ho nohy pod tunikou a poletující vous, zatím co mekavý hlas ohlašoval postupné evoluce tance:
„Pas du vieux Druide neboli rozkoše Julia Césara… Ohé!... Tanec posvátného jmélí, vulgárně nazvaný tancem svatého Víta! – Tanec hadích vajec s Pliniovou hudbou! Ohé! Ohé! víc spleenu!… La Vorska, neboli tango třiceti rakví!... Hymna červeného proroka! Alleluja! Alleluja! Sláva prorokovi!“

Ještě chvíli pokračoval ve svých ďábelských skocích, pak se náhle zastavil před Vorskim a děl vážně:

„Dost žvanění. Mluvme vážně. Jsem pověřen vydati tobě Boží kámen. Teď, když jsi přesvědčen o mně, budeš snad ochoten přejmout i zboží!“

Všichni tři spoluvinníci bylí nadobro užaslí. Vorski nevěděl co má počíti, nemoha pochopiti, co je to za zatraceného chlapíka.

„Eh! dejte mi svatý pokoj!“ zvolal hněvivě. „Co chcete? Jaký je váš cíl?“

„Bože, jaký je můj cíl? Vždyť ti to přec říkám: chci ti odevzdati Boží kámen.“

„Ale jakým právem? Z jakého úřadu?“

Starý druid zakýval hlavou.

„Nu, ovšem, já ti rozumím… ono to nejde vše tak, jak jsi si myslil… To se rozumí: ty sem přijdeš celý rozechvělý a pyšný na své dokonané dílo… Jen trochu posuď: dodat i potravu třiceti rakvím, čtyři ženy přibiti na kříž, ztroskotati lodi, zakrváceti si celé ruce a nacpati kapsy plné zločinů. To není jen tak maličkost, a proto jsi očekával imposantní přijetí s oficielními ceremoniemi, slavnostní pompou, antickými sbory, družinami pážat a trabantů, kadidlem, lidskými obětmi a velkou galiskou hrou! A místo toho všeho ti nabídne tvé zbožíčko ubohý starý druid, který chrněl v koutečku…To je úpadek, pánové! Co chceš, Vorski? Každý dělá co muže. Nekoulím se po zlatě a předčil jsem tě; stálo to jen vybílení několika tunik, třináct franků padesát za bengálský oheň, plameny a noční zemětřesení.“

Vorski zuřivě vyskočil, náhle chápaje: „Co to říkáte? Cože to bylo …?“

„Ovšem, to jsem byl já! A kdo to měl býti? Snad svatý Augustin? Snad jsi se nedomníval, že se ti dostalo božské pomoci a že včera večer ti bohové poslali archanděla, oděného v bílou tuniku, aby tě dovedl k dutému dubu! Ne, na mou věru, přeháníš!“

Vorski zaťal pěsti. Tedy muž, jehož včera pronásledoval nebyl nikdo jiný než tento šprýmař a podvodník.

„Nemám rád, když si ze mne někdo dělá blázny,“ zamručel výhružně.

„Když si z tebe někto dělá blázny!“‘ zvolal stařec. „Ty jsi dobrý, maličký! A kdo mne prohánĕl až jsem mohl vypustit ducha? A kdo mi vpálil dvě kulky do tuniky číslo 1? To jseš mi pěkný zákazník. Ale budu se mít alespoň na pozoru!“

„Dost, dost,“ řval Vorski zoufale. „Dost! Naposledy se vás táži, co mi chcete?“

„Už pospíchám ti to říci. Jsem pověřen odevzdati tobě Boží kámen.“

„Kým pověřen?“

„Ach! to na mou věru ani nevím. Žil jsem neustále s tou myšlenkou, že se mi jednoho dne na Sareku zjeví jistý Vorski, germánský princ, který odpraví svých třicet oběti a jemuž mám dáti signál až třicátá oběť vydá svůj poslední vzdech. Poněvadž jsem otrokem příkazu, přichystal jsem svůj zemětřesný aparát, koupil jsem u vetešníka v Brestu dva bengálské ohně po třech francích pětašedesáti, a několik vybraných petard a v určenou hodinu jsem vylezl na své pozorovací stanovisko, maje doutnák v ruce. A když jsi zařval se stromu: Zemřela, je mrtva!“ myslil jsem, že nadešla chvíle, zapálil jsem bengál a petardami jsem zachvěl útrobami země. Tak je to a teď to víš.“

Vorski pokročil k starci a zaťal pěsti. Ten příliv slov, neochvějná lhostejnost, posměšný a klidný hlas, zvláštní jednání, to ho uvádělo v zuřivost.

„Ještě slovo a srazím tě k zemi!“ zařval. Už toho mám dost!“

„Jmenuješ se Vorski?“

„Ano.“

„Jsi germánský princ?“

„Ano.“

„Pobil jsi třicet oběti?“

„Ano! Ano! Ano!“

„Nuže, pak jsi můj muž! Mám to odevzdat. Boží kámen a odevzdám ti jej buď jak buď. Já jsem já a ty si musíš vzíti svůj kouzelný kámen.“

„Kašlu na Boží kámen!“ zařval Vorski, chvěje se. „Kašlu na tebe! Nepotřebuji nikoho! Boží kámen! Už jej mám a bez tebe!“

„Ukaž?“

„Nu, co je to tedy?“‘ zvolal vítězně Vorski, vytahuje z kapsy kulovitý kamínek, který nalezl v žezle.

„Tohle?“ děl stařec překvapené. „Kde jsi to sebral?“

„V jablku žezla, které mi napadlo rozšroubovat.“

„A co je to?“

„Úlomek Božího kamene.“

„Blázníš?“

„Tedy co je to?“

„Knoflík od kalhot.“

„Cože?“

„Knoflík od kalhot.“‘ „Dokaž to!“

„Je to knoflík s uraženou nožičkou, knoflík, který používají negři na Sahaře. Mám jich celou sbírku.“

„Důkaz!“

„Sám jsem jej tam dal.“

„Proč?“

„Abych nahradil vzácný kámen, který ukradnul Maguennoc, kámen, který mu spálil ruku, takže si ji musil useknouti.“

Vorski mlčel. Byl zmaten. Nevěděl, jakým směrem se dáti a jak se chovati k prapodivnému protivníkovi.

Starý druid přistoupil k němu a měkce, něžně, otcovsky pravil:

„Ne, vidíš, maličký, beze mne to nepůjde. Já jediný mám klíč od zámku a znám heslo. Proč váháš?“

„Neznám vás.“

„Dítě, kdybych ti navrhoval něco neslušného, co by se nesrovnávalo s tvou ctí, pak bych chápal tvé zdráhání, ale má nabídka nemůže se dotknouti ani nejchoulostivějšího svědomí.

Co? Nu, ano? Ne? Ještě ne? Ale u Teutata, co tedy ještě chceš, ty nevěřící Vorski? Snad nějaký zázrak? Božínku, proč jsi to neřekl dříve! Zázraků mám třináct na tucet; každého dne, když pijí bílou kávu, dělám zázrak. Pomysli jen: druid! zázraků plný krám! Nevím jen jaký! Co bys raději. Něco se vzkříšením? Či nový vzrůst vlasů při holohlavosti? nebo prorokování budoucnosti? Jen si vybrat! V kolik hodin vydechla tvá poslední oběť svůj poslední vzdech?“

„Což vím?“

„V jedenáct dvaapadesát. Tvé vzrušení bylo tak silné, že se ti zastavily hodinky. Jen se podívej.“

Bylo to pošetilé. Duševní pohnutí nemá přec žádného vlivu na hodinky toho, kdož ono pohnutí pocítil. Nicméně Vorski vyjmul své hodinky: ukazovaly jedenáct hodin dvaapadesát. Pokusil se je natáhnouti: byly poškozeny.

Starý druid, nedopřávaje mu času k vzpamatování z úžasu, pokračoval:

„Jsi udiven? Nic není snadnějšího pro trochu vzdělaného druida. Druid vidí i neviditelné. Ba víc, vidí i to, co mu napadne. Vorski, chceš viděti neviditelné? Jak se jmenuješ? Nemyslím tvé jméno Vorski, ale tvé skutečné jméno po otci?“

„Ticho o tom!“ zvolal Vorski. To je tajemství, které jsem nikomu nezjevil.“

„Proč jsi je tedy napsal?“

„Nenapsal jsem je.“

“Vorski, jméno tvého otce je napsáno červenou tužkou na čtrnácté stránce malého zápisníku, který nosíš u sebe. Přesvědč se!“

Mimoděk, jako automat, jehož pohyby jsou řízeny cizí vůlí, vyjmul Vorski z vnitřní kapsy své vesty listovní tobolku, obsahující i zápisník. Listoval až na udanou stránku a pak zamručel s nevyslovitelným úděsem:

„Je to možné? Kdo to napsal? A víte, co je tu napsáno?“

„Mám ti to dokázat?“

„Mlčte! Zakazují vám!“

„Jak chceš, staroušku! Zmínil jsem se ti o tom, jen abych tě přesvědčil. Když začnu se zázraky nemohu se zastavit. Řeknu ti ještě něco směšného. Nosíš na krku na stříbrném řetízku pod košilí medaillonek?“

„Ano,“ děl Vorski, jehož oči zářily jako v horečce.

„Medaillonek čtvercového formátu, v němž jsi kdysi nosil fotografii...“

„Ano… portrét...“

„Vím… portrét tvé matky…fotografii, jíž jsi ztratil…“

„Již jsem loni ztratil.“

„Rci, domníval jsi se, že jsi ztratil.“

„Vždyť je medaillonek prázdný!“

„Myslil jsi, že je prázdný. Není. Jen se podívej.“

Tímže mechanickým pohybem rozepial Vorski knoflíček u košile a vyjmul řetízek, na němž visel medaillonek. Byla to zlatá objímka a v ní ženský portrét.“

„Je to ona… ona…“ šeptal zmaten.

„Není pochyb?“

„Ne.“

„Nuže, co tomu říkáš? To není vtip ani podvod? Starý druid je chlapík a ty půjdeš za ním, viď?“

„Ano.“

Vorski byl přesvědčen. Ten muž si ho podmanil. Jeho pověrčivý instikt, jeho atavistická důvěra v tajemné moci, a jeho neklidná povaha nakazovaly mu naprosté poslušenství. Byl i dále nedůvěřiv, ale to mu nebránilo, aby neuposlechl. Otázal se:

„Půjdeme daleko?“

„Vedle. Do velkého salonu.“

Otto a Konrád byli jen užaslými svědky celého rozhovoru. Konrád se pokusil protestovat, ale Vorski ho okřiknul:

„Máš-li strach, jdi. Ostatně,“ a ta slova dodal výrazně, „ostatně půjdeme jen s revolvery v ruce. Při prvním podezřelém pohybu, palte.“

„Na mne?“ zachechtal se starý druid.

„Na jakéhokoliv nepřítele.“

„Nuže dobře! Jdi tedy napřed, nebožtíku Vorski!“

A když se naň Vorski vztekle zatvářil, dal se do smíchu.

„Nebožtíku Vorski… Nezdá se, že by té to bavilo? – Oh, mne také ne, ale člověk se musí umět rozptýlit… Nuže co, nepůjdeš?“

Dovedl je na konec krypty, do temného výklenku, v němž se při svitu jejich svítilny objevila v kamenné zdi trhlina, hroužící se do útrob země.

Po jistém váhání dal se Vorski na cestu. Musil lezti po kolenou a po rukou tím úzkým a klikatým bludištěm, z něhož se však po minuté dostal na prah velkého sálu.

Druzí muži přišli za ním.

Starý druid ohlásil slavnostně:

„Sál Božího kamene!“

Sál byl hluboký a majestátní, tvarem i rozměry podobný prostranství, které se nad ním rozkládalo. Tentýž počet vzpřímených, kamenu, které se zdály sloupy obrovského chrámu, týčily se na těchže místech a tvořily taže seskupení, jako menhiry na prostranství. Byly to podobné kameny, otesané hrubými údery sekery, nedbající žádných uměleckých zásad symetrie. Půda sálu byla pokryta ohromnými a nepravidelnými dlaždicemi, rozdělenými sítí stružek. Shora v určitých vzdálenostech dopadaly kruhy oslňujícího světla.

Uprostřed, pod Maguennocovou zahradou týčil se pahorek z kamene, vysoký čtyři až pět metrů. A na pahorku, na dvou silných kamenných nohou stál dolmen: granitová deska, prodloužené ovální podoby.

„Je to on?“ otázal se Vorski zrůzněným hlasem.

Neodpovídaje přímo na otázku, starý druid pravil:

„Co tomu říkáš? Měli to naši předkové chic ve svých stavbách?! A jakou geniálnost! Jaká opatření proti indiskretním pohledům a všemu rouhavému čmuchání. Víš, odkud pochází toto světlo? Jsme v útrobách ostrova a není tu oken do prostoru. Světlo vchází do vrcholku menhirů nahoře na planině; menhiry jsou opatřeny „světlovody“, které dokonale odrážejí světlo a vedou je sem. V poledne, když svítí slunce, je to přímo pohádkové. Ty jsi přec umělec, myslím, že bys ječel nadšením.“

„Tedy je to on?“

„Opakoval Vorski.

„Ovšem, je to posvátný kámen,“ tvrdil neochvějně starý druid, „neboť vládne nejdůležitějšímu ze všech podzemních obětních sálů. Ale nad ním je ještě jeden, chránící dolmen, který odtud nevidíš a na němž byly odpravovány ty nejlepší oběti. Krev stékala po lešení a tekla všemi těmito stružkami až ke skaliskům a k moři.“

Vorski se otázal vzrušeně:

„Nuže, tedy je to tamten? Pojďme.“

„Nemusíš se ani hýbat,“ děl stařec s dráždivým klidem. „Je tam ještě třetí kámen a ten můžeš viděti, pozdvihneš-li jen trochu hlavu.“

„Kde? Opravdu?“

„Hrome! Jen se podívej – nad horním stolem – ano, v samotné klenbě, tvořící strop, který se zdá jako z mosaiky z velkých dlaždic… Nuže, už ho vidíš? Je jako poněkud jiná dlaždice – protáhlá jako první kámen dolmenu. Vypadají jako bratři – ale jen jeden je pravý – s tovární známkou.“

Vorski byl zmaten. Očekával něco složitějšího, tajemnější, nepřístupnější úkryt.

„To je Boží kámen?“ pravil. „Ale nevypadá nijak zvláštně.“

„Z dálky ne, ale z blízka uvidíš. Má barevné žilky, zvláštní zrno – krátce je to Boží kámen. Ostatně nemá ceny svou hmotou, ale pro své zázračné vlastnosti.“

„O jaké zázraky se jedná?“ otázal se Vorski.

„Dává život a smrt, jak víš a dává ještě mnoho jiných věcí.“

„Jaké?“

„Hrome, moc se mne ptáš. Nevím.“

„Cože, vy nevíte?“

Starý druid se naklonil k němu a odvětil mu důvěrně:

„Poslyš, Vorski, přiznám se, že jsem se poněkud vychloubal, a že má úloha – ač je velmi důležitá, neboť strážce Božího kamene je na prvním místě – jest omezena mocí vyšší, než je moje.“

„Jakou mocí?“

„Mocí Velledy.“
Vorski ho znepokojeně pozoroval. „Velledy?“
„Ano, či té, již nazývám Velledou, poslední druidky, jejíž skutečné jméno neznám.“
„A kde je?“
„Zde.“
„Zde?“
„Ano, na prvním obětním kameni. Spí.“
„Cože? Spí?“
„Spí po staletí, ode dávna. Viděl jsem ji vždy jen spící cudným a klidným spánkem. Jako Šípková Růženka i Velleda očekává toho, který jest určen, aby ji vzbudil a tím …“
„Tím?“
„… Jsi ty, Vorski.“
Vorski se zamračil. Co to bylo za pravdě nepodobnou historii a kam vlastně mířil ten záhadný stařec? – Druid však pokračoval:
„Zdá se, že nejsi nějak nadšen. Myslíš, že poněvadž máš rudé ruce a třicet rakví na hřbetě, že nemáš práva na jmenování pohádkovým princem? Jsi příliš skromný, můj maličký. Mám ti něco říci, chceš? Veleda je čarovně krásná, ale nadlidsky krásná. Ach, ty chlapíku, už chytáš? Ne, ještě ne?“
Vorski váhal. Vskutku, cítil, jak nebezpečí kol něho vzrůstá a vzdouvá se jako příliv, který brzy vše zaplaví a smete. Ale stařec nepovoloval:
„Poslední slovo, Vorski – a jen šeptem, to smíš slyšeti jen ty. – Když jsi ukládal svou matku do rubáše, nechal jsi jí podle jejího výslovného přání na ukazováčku prsten, který nikdy neodkládala, magický prsten s velkým tyrkisem, obklopeným malými, v zlatě zasazenými tyrkisy. Je tomu tak?“
„Ano,“ zadrmolil Vorski nanejvýš překvapen. „Byl jsem však tehdy sám, a nikdo neví o tom tajemství.“
„Vorski! A nalezneš-li onen prsten na prstě Velledy, uvěříš, že z hloubi hrobu tvá matka odkázala Velledu, aby tě přijala a sama ti odevzdala kouzelný kámen?“

Vorski šel již ke kamenné mohyle. Rychle vystoupil po schodech. Nahlédnul na kámen.

„Ach!“ zvolal, vrávoraje. „Prsten……prsten.. je to on.“ –

Mezi oběma pilíři dolmenů, na obětním kameni, přikryta až k nohám neposkvrněným závojem odpočívala druidská kněžka. Tvář a prsa byla obrácena na druhou stranu, a hustý závoj ji zakrýval i vlasy. Jen jedna paže, krásná a téměř obnažená, visela se stolu. Na ukazováčku měla tyrkisový prsten.

„Je to prsten tvé matky?“ otázal se druid.

„Ano, jest!“

Vorski spěšně přešel prostorem, dělícím ho od dolmenu a schýlen, téměř kleče, pozoroval tyrkisy.

„Počet souhlasí – jeden je rozštípnut… a druhý zapadnul pod stisknutým zlatým lístkem.“

„Jen se neboj,“ děl stařec. „Neslyší tě a tvůj hlas ji nemůže vzbuditi. Vstaň a přejeď ji rukou lehce přes čelo. Magnetické to poláskání vzbudí ji z její ztrnulosti.“

Vorski vstal. Přes to však se obával dotknouti se té ženy. Naháněla mu nepřekonatelný respekt a strach.

„Vy dva odstupte,“‘ děl starý druid Ottovi a Konrádovi. „Až se Vellediny oči otevřou, nesmí spočinouti na jiné tváře než na vyvoleném… Nuže, Vorski, bojíš se?“

„Nebojím…“

„Ale máš strach, viď“? Je snadnější vraždit než křísiti, což? Nuže, trochu páry! Odsuň její závoj a dotkni se čela. Boží kámen je na dosah! Jednej a budeš pánem světa.“

Vorski jednal. Stoje vzpřímen u obětního oltáře, tyčil se nad druidku. Sklonil se nad její nehybné tělo. Bílá tunika se zdvihala pravidelným rytmem oddychování. Nejistou rukou odsunul závoj, pak se naklonil ještě více, aby se mohl druhou rukou dotknouti odhaleného čela.

Ale v téže chvíli jeho pohyb zůstal jako zaražen ve vzduchu, Vorski zkameněl jako muž, který nechápe a nadarmo usiluje pochopiti.

„Nuže, co je, chlapíku?“‘ zvolal druid „Vypadáš jako spráskaný pes! Co je zase s tebou? Mám ti jít na pomoc?“

Vorski neodpověděl. Hleděl před sebe s výrazem úžasu a údivu, který se pozvolna měnil v děs. Kapky potu se mu zaperlily na čele. Vypoulené oči jakoby pozorovaly nejstrašnější vidění.

Stařec se dal do smíchu.

„Ježíš, Maria, ty jsi ale šereda! Jen ať poslední druidka teď neotevře oči a neuzří tvou šerednou visáž! Spěte, Velledo! Spěte svým spánkem beze snů!“

Vorski drmolil nevyslovená slova, v nichž propukal vzrůstající hněv. Část pravdy se mu zjevila jako zásvitem blesku. Na rty mu stoupalo slovo, které nechtěl vyřknouti, jakoby se obával, že jeho pronesením dá život bytosti již neexistující, té mrtvé ženě, ano mrtvé ač dýchala, mrtvé protože ji zabil. A posléze přece proti své vůli vyřknul ono jméno, jehož každá hláska působila mu nesnesitelnou bolest:

„Veronika! – Veronika!“

„Zdá se ti, že se jí podobá?“ chechtal se starý druid. „Na mou věru, snad máš pravdu… trochu rodinné podoby…Viď, kdybys ji nebyl vlastnoručně ukřižoval a kdybys nebyl sám zachytil její poslední dech, byl bys hotov souditi, že ty dvě ženy jsou vlastně jednou a tou samou osobou, a že Veronika d'Hergemontova žije a není ani poraněna… nemá ani ranky… ani stop po provazech v zápěstí… Nu, pohleď jen Vorski, na tu klidnou tvář… na tu posilující blaženost! Na mou čest, začínám věřiti, že jsi se zmýlil a ukřižoval jsi jinou ženu. Přemýšlej! Nuže, ty se chceš pomstíti na mně? Pomoc, Teuitate, pomoc bohové, prorok mne chce zničiti!“

Vorski se obrátil a stál tváří v tvář starému druidovi. Jeho tvář, přímo stvořená k vzteku a nenávisti, nevyjadřovala jistě nikdy více zloby a touhy po vraždě. Starý druid nejen, že si s ním celou hodinu pohrával jako s dítětem, ale byl mužem, který vykonal nejpodivnější dílo a zjevil se mu nenadále jako nejneúprosnější a nejnebezbečnější nepřítel. A takového muže bylo nutno se okamžitě zbaviti, zvláště byla-li k tomu příležitost.

„Teď jsem v troubě,“ děl stařec. „S jakou omáčkou mne sníš? Hrome, hrome… Pomoc! Vrah! Oh! železné prsty mne uškrtí! Či snad to bude dýka? Nebo provaz? Ne, je to revolver. Budiž,

to je čistější… Nuže, jen do toho Alexi! Sedm kulí, dvě už proděravěly mou tuniku číslo 1. Zbývá jich ještě pět. Nuže, bum! Alexi!“

Každé slovo ještě vzrušovalo Vorskiho hněv. Pospíchal, aby byl hotov. Zavolal:

„Oto… Konráde… jste hotovi?“

Vztáhl ruku. Oba muži napřáhli také zbraně. Stařec stál na čtyři kroky od nich a směje se prosil o milost:

„Prosím vás… dobří pánové… smilujte se nad ubožákem… Už budu hodný… vícekrát to už neudělám hodní pánové.“

Vorski opakoval:

„Otto! Konráde! – pozor! Počítám: jeden… dva… tři… pal!“

Tři výstřely zahřmely jako jediný. Starý druid se shroutil, vyskočil, vztýčil se před svými protivníky a volal tragickým hlasem:

„Zasažen! Proděraven skrz na skrz! – Okamžitá smrt. – Už je fuč, starý druid! Smutný konec šprýmaře! Ach, ubohý staroch, který tak rád žvanil…“

„Palte!“ řval Vorski. „Střílejte, pitomci, palte!“

„Palte! Palte!“ opakoval druid. „Bum! Bum! Bum! Rovnou do srdce – dvakrát – třikrát. A ty, Konráde! bum! bum! – A ty, Otto!“

Výstřely se hlučně rozléhaly velkým, ozvučným sálem. Střelci zuřivě mířili na nezranitelný cíl a stařec tančil, ihned téměř u země, ihned zase vyskakuje s úžasnou mrštností.

„Crebleu! Parbleu! to je legrace v jeskyni! Ty jsi hloupý, Vorski! Bože, ty posvěcený proroku, ty jsi hloupý! Jak jsi to jen vše snesl? Bengálský oheň, petardy, zemětřesení a knoflík od kalhot! Prstýnek tvojí matky. Ty osle! Ty osle!“

Vorski se zarazil. Chápal, že všechny tři revolvery byly oloupeny o kule, ale jakým zázrakem se to stalo? A jaké bylo pozadí celé té fantastické příhody? Co to tu bylo za démona?

Zahodil svou marnou zbraň a pohlédnul na starce. Má po něm skočiti a uškrtiti ho? Pohlédnul na ženu, chystaje se i na ni. Ale bylo zřejmo, že necítí sil vzdorovati déle dvěma těm bizarním bytostem, které se zdály býti mimo přirozený svět a skutečnost.

Tu se rychle obrátil a volaje své druhy, pustil se chodbou do krypty, pronásledován posměchem starého druida.

„Tak, tak, už to peláší! A co mám dělat s Božím kamenem? Ne, ten to uhání. Což ti hoří zadnice? Haf! Haf! Eh, utíkej, ty proroku!“

SÍŇ PODZEMNÍCH OBĚTÍ.

XV.

Vorski se nikdy nebál a snad ani v té chvíli, kdy se dal na útěk, neučiníl tak ze skutečného pocitu strachu. Nevěděl však již, co dělá. Ve víru jeho mozku zmítaly se protivné a odporující si myšlenky, jimž převládala tucha neodčinitelné a jaksi i nadpřirozené porážky.

Věře v kouzla a čáry, měl dojem, že muž Osudu, jímž byl Vorski, byl zbaven svého poslání a nahrazen novým vyvolencem Osudu. Byly tu dvě zázračné síly: jedna, emanující z něho, Vorskiho; druhá, emanující ze starého druida, a ta druhá pohlcovala první. – Vzkříšení Veroniky, starý druid, jeho řeči, vtipy, úsměšky, skoky, činy, nezranitelnost té pohádkové bytosti, to vše se mu zdálo kouzelným a tvořilo spolu s podzemními jesky-

němi z barbarských časů speciální ovzduší, které ho dusilo a uvádělo v šílenství.

Pospíšil si dostat se na povrch zemský. Chtěl volně vydychnouti a viděti denní světlo. A hlavně chtěl viděti strom, na který ukřižoval Veroniku a na němž Veronika zemřela.

„Je mrtva a je mrtva!“ skřípěl zuby, škrabaje se úzkou chodbou do třetí a největší. krypty. „Je mrtva! Vím, že je mrtva. Poznal jsem často smrt pod svou rukou – a nemýlím se! Jak ji tedy mohl ten démon vzkřísiti?“

Zarazil se náhle u pahorku, s něhož sňal žezlo.

„Pakliže …“

Konrád, který šel za ním, zvolal: „Pospěšte si raději místo žvanění!“ Vorski se dal odvléci, ale kráčeje, pokračoval:

„Mám ti říci, co mne napadá, Konráde? Nuže, žena, kterou nám ukázal a která spala, to není ona. Ale žila ta žena? Eh! ten starý kouzelník je schopen všeho. Zhotovil nějakou voskovou loutku, již učinil podobnou…“

„Zbláznil jste se? Jděte raději!“

„Nezbláznil jsem se. Ta žena žila. Ta, co zemřela na stromě, je mrtva a ručím ti za to, že ji najdeme na stromě. Zázraky, budiž, ale ne takový!“

Poněvadž neměli již svítilnu, naráželi na zdi a kameny. Jejich kroky zněly pod klenbou. Konrád neustával mručeti:

„Říkal jsem vám to. Měli jsme mu rozbit hlavu…“

Otto mlčel, udýchán pospěchem.

Tak se, tápajíce, dostali až do předsíně před první kryptou a byli překvapeni, že první ta místnost byla temná, ač průrva, již učinili mezi kořeny uschlého dubu, měla sem vlévati dosti světla.

„To je divné,“ děl Konrád.

„Eh!“ odvětil Otto. ,,Musíme jen najiti schody u zdi. Tu jsou. – Tu je schod druhý…

Vyšel po několika schodech, ale téměř ihned se zastavil.

„Nemohu dále. Vypadá to jako zatarasené.“

„To je nemožné!“ namítnul Vorski. – „Ostatně počkej, zapomněl jsem, že tu mám zapalovač.“

Rozžehnul zapalovač a jeden výkřik vzteku uniknul všem třem současně: celé schodiště a polovina místnosti byly zasypány nahrnutou zemí, kameny a pískem, uprostřed nichž byl jako beran silný kmen starého dubu. Nezbývala žádná naděje na útěk.

Vorski zmalomyslněl a shroutil se na prvních stupních.

„Jsme ztraceni. – To nalíčil ten zatracený dědek – a dokazuje to, že není sám …“

Naříkal zoufale a bez sil k pokračování v tom nerovném boji. Ale Konrád se rozzlobil.

„Na mou věru, že vás nepoznávám Vorski!“

„Proti tomu chlapíkovi nic nezmůžeme.“

„Nic nezmůžeme. Říkal jsem vám dvacetkrát, abychom mu zakroutili krk. Eh, kdybych se byl nerozpakoval…“

„Ani bys se ho nebyl dotknul. Což ho zastihly naše kule?“

„Naše kule – naše kule…“ mručel Konrád, „to je zatraceně podezřelé. – Půjčte mi ten váš zapalovač. Mám ještě jeden revolver, který jsem si přinesl včera ráno z Opatství. Podívám se …

Prohlédl zbraň a ihned seznal, že sedm ostrých nábojů v bubínku bylo nahrazeno patronami bez kulí, které byly jen „na slepo“.

„To je celé vysvětlení,“ pravil, „a ten váš starý dědek není ani za mák čarodějem. Kdyby naše revolvery byly nabity na ostro,. byl by letěl k Abrahámu.“

Vysvětlení však zdvojnásobil zděšeni Vorskiho:

„A jak by byl přeměnil ony patrony? – Kdy nám mohl vytáhnouti zbraně z kapes a zase nám je tam navrátiti, když je učinil neškodnými? Neodložil jsem revolver ani na chvíli.“

„A já také ne.“ doznal Konrád.

„A pochybuji, že by se jej mohl někdo dotknouti, aniž bych toho nepozoroval. – Nuže? Není to tedy důkazem, že ten démon je nadán zvláštní, neobyčejnou mocí? Ano, je nutno viděti věci tak, jak jsou. Je to chlap, který má svá tajemství – a vládne prostředky – prostředky …“

Konrád pokrčil rameny:

„Vorski vás to nějak zničilo. Dotýkal jste se již cíle a teď při první překážce se všeho vzdáváte. Jste už jako bezmocný cár. Já však neskloním jen tak lehce hlavu. Že jsme v koncích? A proč? Ať nás pronásleduje, vždyť jsme tři.“

„Nebude nás pronásledovat. Nechá nás zde a zavře nás tu jako v doupěti bez východu.“

„Nuže nepřijdeli on sem, vrátím se já k němu. Mám svůj nůž a ten mi stačí.“

„Neděláš dobře, kamaráde.“

„Proč? Postavím se každému muži, natož takovému starci, který má za pomocnici spící ženu.“

„Konráde, není to muž a není to žena, dej si pozor !“

„Dám si pozor, ale jdu.“

„Jdeš jdeš, ale jaký je tvůj plán?“

„Nemám plánu. Či spíše mám jen jeden: odstraniti toho starce.“

„To je to - dej si pozor. – Nenapadni ho z předu, ale snaž se ho překvapit…“

„Hrome!“ děl Konrád, odcházeje, „snad nebudu tak hloupý, abych mu lezl na ránu. Buďte klidni, však já ho dostanu, lumpa!“

Odvaha Konrádova posílila Vorskiho.

„Ostatně,“ pravil, když Konrád odešel, „má pravdu. Starý druid nás nepronásledoval jisté jen proto, poněvadž má nějaký jiný nápad. Na náš výbojný návrat si ani nepomyslí a snad ho Konrád překvapí. Co tomu říkáš ty, Otto?“

Otto byl téhož náhledu.

Uplynulo čtvrt hodiny. Vorski se poznenáhlu zotavoval. Podlehnul reakci po zhroucení příliš velkých nadějí, vystřídaných úžasným zklamáním. Mimo to i požitý alkohol vzbuzoval u něho únavu a zničeni. Pak se však potřeba boje znovu v něm probouzela a přál si ukončiti to s protivníkem.

„Kdož ví,“ pravil, „zda ho již Konrád neodpravil?“

Přecházel zase k přehnané důvěře a naději, která byla znakem jeho těkavosti a chtěl ihned zase vyraziti za Konrádem.

„Pojďme. Otto, to je poslední cesta. Odpravíme toho dědka a bude konec. Máš dýku? Ostatně je to zbytečné. Holé ruce dostačí.“

„Ale což, má-li ten druid přátele?“

„To uvidíme.“

Dal se znovu cestou podzemních krypt, postupuje pomalu a opatrné, obzvláště tam, kde chodby ústily do sálu. Žádný hluk k nim nedoléhal. Vedlo je světlo třetí krypty.

„Konrádovi se asi povedlo,“ poznamenal Vorski, „jinak by se byl uchylil k nám zpět.“

Otto souhlasil:

„Pravděpodobně; je to dobré znamení, že ho nevidíme. Starý-druid zažil asi pernou čtvrthodinku. Konrád je chlapík.“

Vešli do třetí krypty. Vše bylo na svém místě, žezlo na podstavci a jablko, které Vorski odšrouboval, válelo se nedaleko na zemi. Ale když pohlédnul k temnému vyklenku, v němž, když přišli po prvé v tato místa, uzřeli spícího starého druida, byl jako u vyjevení, neboť stařec ležel zase v těch místech, jen poněkud blíže k chodbě do poslední krypty.

„Hrome, co to dělá!?“ zakoktal, zmaten tou neočekávanou přítomností. „Vypadá, jako by zase spal.“

Vskutku se zdálo, že starý druid spí. Proč však spal v té posici na břiše, pažema vztaženýma před hlavu a s obličejem na zemi?

Což se muž, který ví o nebezpečí, se tak vydává nepřítelovu přepadení? A proč – Vorskiho pohled poněkud lépe pronikal polostínem krypty – proč byla bílá tunika potřísněna skvrnami, které se zdály červenými … ano, byly červené, beze všech pochyb červené? – Proč?

Otto děl šeptem:

„Má podivnou polohu …“

Vorski byl téhož náhledu, který určil přesněji:

„Ano, polohu mrtvoly…“

„Polohu mrtvoly“ potvrdil Otto. – „To je správné slovo.“

Po chvíli Vorski ustoupil o krok.

„Oh! je to možné?“

„ Co?“ otázal se Otto.

„Pohleď – mezi lopatkámi …“

„Nuže?“

„Má nuž!“

„Nůž?“

„Ano, a to Konrádův,’’ tvrdil Vorski. – „Konrádovu dýku – poznávám ji je zabodnuta přímo mezi oběma lopatkami.“

A zachvívaje se, dodal:

„Ty červené skvrny pocházejí ze zranění – je to krev…“

„V tom případe,“ dodal Otto, ,,je tedy mrtev ?“

„Ano, je mrtev – ano, starý druid je mrtev. Konrád ho asi překvapil a zabil. – Starý druid je mrtev!“

Vorski stál dosti dlouhou chvíli nerozhodně připraven vrhnouti se na nehybné tělo a dobiti je. Ale neodvažoval se ho dotknouti ani mrtvého, ani živého a odvážil se jedině k prudkému vytrhnutí dýky z rány.

„Eh, bandito!“ zvolal, „máš, co zasluhuješ! Konrád je zatrolený chlapík! Konráde, buď jist, že ti toho nezapomenu!“

„Kde asi je Konrád?“

„V sále Božího kamene. Ach, Otto, spěchám k té ženě, kterou tam starý druid nalíčil a toužím s ní vyrovnati její dluh!“

„Myslíte, že je to živá žena?“ ušklíbnul se Otto.

„Živá, jako on byl! Ten čaroděj byl pouhým šarlatánem, který znal jisté triky, ale neměl žádné nadpřirozené moci. – Zde je důkaz!“

„Šarlatán, budiž,“ namítal Otto. „Ale přes to vám svým signálem označil místo těchto jeskyní. Proč tak učinil? A co tu dělal? Znal on sám tajemství Božího kamene, prostředek k jeho získání a jeho přesné umístění?“

„To je mnoho záhad, máš pravdu,“ děl Vorski, který nerad zkoumal z příliš blízka detaily dobrodružství. „Ale jsou to záhady, které se samy rozluští a jimiž se nebudu teď obírati, poněvadž už neexistuje ten hrůzný chlapík, který je asi kladl.“

Po třetí prošli spojovací chodbou. Vorski vstoupil do velkého sálu jako vítěz se vztýčenou hlavou a jistým pohledem. Nebylo již překážek a nepřátel v cestě. Ať byl Boží kámen tam nahoře na klenbě, či ať byl někde jinde, nebylo pochyby, že jej objeví.

Zbývala jen ona tajemná žena, podobající se Veronice, která však nemohla býti Veronikou a jejíž skutečnou osobnost chtěl odhaliti.

„Jen jestli tam ještě je?“ mručel. – „Tuším, že už bude pryč. Hrála svou úlohu v kombinaci starého druida a poněvadž ten si myslil, že jsem utekl…“

Popošel k pahorku a vystoupil po schodech. –

Žena tam byla. Ležela na obětním kameni, jako prve, zahalena v závoje. Paže již nesplývala k zemi. Ze závojů se vynořovala jen ruka až po zápěstí. Na prstě byl tyrkysový prsten.

Otto pravil:

„Ani se nehnula. Ještě pořád spí.“

„Snad vskutku spí,“ děl Vorski. „Budu ji pozorovati. Nech mne.“

Přiblížil se k ní. Držel dosud Konrádovu dýku a ta snad mu vnuknula myšlenku na novou vraždu, neboť jeho pohled sklouznul po noži a zdálo se, že si uvědomuje možnost jeho použití.

Stál jen tři kroky od ženy, když zpozoroval, že ono zápěstí, které vyčnívalo ze závojů, je celé odřené a jakoby mramorované černými skvrnami, pocházejícími zřejmě od provazů. A přece ho starý druid před chvílí výslovně upozornil na to, že zápěstí nevykazují žádných stop mučení.

Podrobnost ta ho znovu rozrušila, neboť mu dokazovala, že to byla vskutku žena, již ukřižoval, kterou odvázali a přinesli sem. Dokazovala mu však, že se ocitá opět v oblasti zázraků, neboť ruka Veroniky se mu jevila ve dvou různých vzhledech: živé a nedotčené ženy – a nehybné a zmučené oběti.

Jeho chvějící se ruka sevřela dýku, jako by se k ní upínala záchranným pohybem tonoucího. V jeho zmateném duchu se znovu týčila touha bodnouti ne proto, aby zabil – neboť žena ta byla jistě mrtva – ale aby napadnul neviditelného nepřítele, dlícího neustále na blízku a zažehnati tak jednou ranou všechny úklady.

Pozdvihnul ruku. Vyvolil místo. Jeho tvář nabyla nejdivočejšího výrazu a osvětlila se radostí ze zločinu. Náhle se napial a bodnul jako šílenec a bodal, desetkrát, dvacetkrát se zuřivým rozpoutáním všech svých zběsilých instinktu.

„Tu máš, zhyň!“ blebotal. „Zhyň ještě jednou! Jsi zlým geniem, který se mi postavil v cestu – a já tě ničím … Zemři, abych byl svoboden! – Zhyň, abych já byl jediným pánem!“

Posléze se zastavil, jsa v koncích s dechem a vyčerpán. Zatím, co jeho vypoulené oči hleděly aniž by viděl – na hrůzné divadlo zmučeného těla, měl podivný dojem, že jakýsi stín se staví mezi něho a sluneční svit, dopadající s otvoru ve stropě.

„Víš, nač mne připomínáš?“ děl hlas.

Vorski byl zaražen. Nebyl to hlas Ottův. A hlas mluvil dále, zatím co Vorski setrvával ve svém schýleném postavení s dýkou zabodnutou v těle mrtvé.

„Víš, nač mne připomínáš, Vorski? Připomínáš mne na býky mé země – musíš věděti, že jsem španěl a milovník býčích zápasu. – A ti býci, když se jim podaří rozpárati nějakou nepotřebnou, starou herku, navracejí se znovu a znovu k mršině a drásají ji svými rohy, kopají do ní a zabíjejí ji znovu a znovu. Jsi jako oni, Vorski! Vidíš červeně. Abys se bránil proti živoucímu nepříteli, biješ do mrtvého, neboť se pokoušíš zabíti i smrt jsi zvíře!“

Vorski pozdvihnul hlavu.

Před ním, opřen o jeden z pilířů dolmenu, stál muž. Prostřední postavy, Štíhlé, dobře stavené, vypadal ještě mladě, ač měl skráně vroubeny šedivým vlasem. Měl modrý kabátec se zlatými knoflíky a námořnickou čapku s černým štítkem.

„Nenamáhej svou paměť.“ pravil. „Neznáš mne. Jsem don Louis Perenna, grand španělský,*) pán mnoha zemí a princ ze Sareku. Ano, nediv se, titul princ ze Sareku jsem si sám nabídnul a mám naň jisté právo.“

Vorski naň pohlížel nechápavě. Muž pokračoval:

Zdá se, že se nevyznáš ve španělské šlechtě. Vzpomeň si tedy, že jsem ten, který měl přijíti na pomoc rodině d'Hergemontově a obyvatelům Sareku. Ten, jehož tvůj syn František očekával s tak naivní důvěrou. – Nu, už víš? Hleď, zdá se, že si tvůj věrný druh Otto lépe vzpomíná. Ale snad tě lépe zpraví mé druhé jméno – je mnohem známější. – Nu? Lupin? Arsen Lupin?“

Vorski ho pozoroval se vzrůstající hrůzou a pochybami, projevujícími se přesněji každým slovem a pohybem nového toho protivníka. Ač nepoznával ani toho muže, ani jeho hlas, přece se cítil ovládán vůlí, jejíž moc již znal a poznával bič známé již neúprosné ironie. Ale bylo to možno?

„Vše je možné, i to, nač myslíš!“ pokračoval don Louis Perenna. „Ale opakuji ti, že jsi hlupec. Hraješ si na banditu a velkého dobrodruha a nemůžeš se vyznáti ani ve vlastních zločinech. Dokud jsi mohl zabíjeti jen tak, tak namátkou, šel jsi přímo po své pěšince, ale u prvního kamene jsi se narazil! Vor –

*) Viz „Zlatý trojúhelník“.

ski zabíjí, ale koho zabil? To neví. „Žije Veronika d'Hergemontova, či je mrtva? Je přivázána na dubu, na němž jsi ji ukřižoval? Nebo leží zde na obětním stole? Zabil jsi ji tam, nebo zde? Tajemství! Než jsi ji usmrtil, neměl jsi ani nápad se podívati, koho usmrcuješ. Pro tebe je hlavní zabíjet obratem ruky, opíjeti se pohledem a vůní krve a dělati z živoucích těl ubohé cáry. Ale pohleď přec, hlupče! Když někdo zabíjí, nesmí se báti a nesmí zakrývati tvář
oběti. Nu, podívej se, hlupče!“

Sklonil se sám k mrtvole a odhalil závoj, zakrývající obličej. Vorski zavřel oči. Kleče a shroucen k nohám mrtvé, zůstal nehybný a oči maje tvrdošíjně zavřené.

„Nuže?“ zasmál se don Louis. …Neodvažuješ se pohlédnouti, ale uhodnul jsi, nebo uhodneš, viď, bídáku! Tvůj hlupácký mozek počítá, viď? – Na ostrově Sareku byly dvě ženy, jen dvě ženy: Veronika a ta druhá… Ta druhá, která se jmenovala Elfrida, viď nemýlím-li se? – Elfrida a Veronika – tvé dvě manželky – jedna matka Raynoidova, druhá matka Františkova. – Nu a nebyla-li ukřižovaná a zde prohodená matkou Františkovou, byla to matka Raynoldova. – Není-li ona žena zde, se zmučenýma rukama, Veronikou, je to Elfrida. – Není možného omylu. – Elfrida, tvá žena a spoluvinnice, Elfrida, tvůj zloduch – a ty to víš tak dobře, že věříš spíše mému slovu, než bys se odvážil po-

hlédnouti na zsinalou tvář té mrtvé, tvé povolné společnice v zločinu, tebou umučené! Jdi, ty netvore!“

Vorski vskutku skryl hlavu do rukou. Neplakal! Vorski neuměl plakati. Přes to jeho ramena byla zmítána vzlykáním a jeho postava měla výraz nejzasmušilejšího zoufalství.

Trvalo to dosti dlouho. Pak ustalo zmítání ramen. Vorski se však nepohnul.

„Na mou věru, vzbuzuješ mou soustrast, ubohý starochu,“ pokračoval don Louis. – „Tak jsi tedy měl svou Elfridu velmi rád. Ze zvyku, viď? Nu, člověk musí býti i v těch věcech informován a věděti, co dělá. Zaopatřiti si zprávy, přemýšleti! K ďasu, ty, ty ploveš ve zločinu, jako novorozeně, které skočilo do řeky. Nic zvláštního, že pak zabředneš a polykáš andělíčky. Nuže, žije starý druid, či je mrtev? Vrazil mu Konrád nůž do zad, nebo jsem já hrál jeho ďábelskou úlohu? Krátce, je starý druid a španělský grand, či jsou obě ty osoby v jedné? To vše je ti, mé děťátko, tak jasné, jako inkoust.

A přece by bylo třeba vysvětliti si jisté věci. Mám ti pomoci, chceš?“

I když Vorski jednal bez rozvážení, přece bylo v té chvíli, kdy pozdvihnul hlavu, viděti, že tentokráte myslel na věc a že věděl, k jakému zoufalému rozhodnutí ho okolnosti dohánějí. Ovšem, byl připraven k vysvětlování, jak ho vyzýval don Louis, ale s dýkou v ruce a neúprosnou vůlí užiti své zbraně – Pomalu, oči maje upřeny do očí dona Louise a neskrývaje se se svým záměrem, vyprostil dýku a vztýčil se.

„Dej pozor,“ děl don Louis, „tvá dýka je padělaná, jako tvůj revolver. Je ze staniolu!“

Zbytečné vtipkování. Nic nemohlo změniti zpomaliti nebo urychliti rozmach, který hnal Vorskiho k svrchovanému boji. Obešel posvátný kámen a stanul před donem Louisem. –

„To jsi ty,“ pravil, „který po několik dní maříš mé plány?“

„Po čtyřiadvacet hodin, déle ne. Přiset jsem na Sarek teprve před dvacetičtyřmi hodinami.“

„A jsi rozhodnut jiti až do konce.“

„A ještě dále, je-li to možno.“

„Proč? Z jakého zájmu?“

„Ze zájmu amatéra a poněvadž se mi hnusíš.“

„Tedy se nemůžeme shodnouti?“

„Ne.“

„Odmítáš pracovati se mnou?“

„Jak jsi řekl!“

„Na polovinu…“

„Raději vezmu vše ...“

„To znamená, že Boží kámen…“

„Boží kámen je můj!“

Všechna slova byla marná. Takový protivník musí býti zničen, jinak sám zničí. Bylo nutno voliti mezi dvěma možnostmi, neboť nebylo třetí cesty.

Don Louis stál neochvějně, neustále opřen o pilíř. Vorski ho převyšoval o hlavu a současně měl hluboký dojem, že za všech oko1ností ho převyšuje i silou, vahou, svalnatostí. Jak by tedy byl mohl váhati?

Ostatně se zdálo nemožno, že by se don Louis mohl pokusiti jen o obranu nebo vyhnutí se ráně dříve, než by dýka sjela. Poněvadž se nepohnul v čas, nemohl již přejiti v žádnou obranu a proto se ani nehýbal. Vorski tedy bodnul s plnou jistotou, jako do odsouzené zvěře.

A přesto – stalo se to tak rychle a tak nevysvětlitelným způsobem, že nemohol říci jak podlehl – přes to, za dvě neb tři vteřiny potom ležel na zemi odzbrojen, přemožen, s oběma nohama jako přeraženýma ranou holí a bezvládnou, až ke křiku bolestnou pravicí.

Don Louis si nedal ani práci se svázáním. Postavil nohu na bezmocné tělo a nachyluje se, pravil:

„Žádné žvanění více. To, že jsem já žvanil tak dlouho, mělo tě přesvědčiti, že znám celou záležitost od A až do Z, to jest mnohem lépe než ty. Jediný bod je nejasný a ten mi ty osvětlíš. Kde je tvůj syn František?“

Poněvadž nedostával odpovědi, opakoval: „‚Kde je František d'Hergemont?“ Vorski bezpochyby uvažoval, že mu naděje vlo-

žila do rukou vzácný trumf, a že partie není snad ještě úplně prohrána; mlčel tedy zatvrzele.

„Nechceš odpovídat?“ otázal se don Louis.. „Jedna… dvě… tři, Odmítáš? Výborně!“

Lehce zapísknul.

Z kouta sálu vyšli čtyři muži temné pleti, patrně maročtí Arabové. Jako don Louis měli námořnické kabátce a čapky.

Ihned za nimi přišel zmrzačený francouzský důstojník, mající dřevěnou pravou nohu.

„Ach, to jste vy, Patriku?“‘ děl don Louis. A představoval obřadně:

„Kapitán Patrik Belval, můj nejlepší přítel
– pan Vorski, boš *).“

Pak pokračoval:

„Nic nového, kapitáne? Františka jste nenašli?“

„Ne.“

„Za hodinu ho najdeme a odjedeme. Jsou všichni muži ve člunu?“

„Ano.“

„Vše ostatní je v pořádku?“

„V dokonalém!“

Don Louis nařídil Arabům:

„Seberte toho boše a odneste ho nahoru. Svazovat ho nemusíte, není schopen pohybu. Ach, počkejte!…“

Sklonil se k Vorskimu a šeptl mu do ucha:

„Než odejdeš, podívej se dobře na Boží kámen nahoře na stropě. Starý druid tě neobelhal. Je to zázračný kámen, který je již po staletí hledán… a který jsem já objevil z dáli, dopisováním …Dej mu sbohem, Vorski, už jej neuvidíš, uvidíš-li vůbec kdy ještě něco z tohoto světa.“

Pokynul.

Arabové chopili se rychle Vorskiho a odnášeli ho jiným východem, než který Vorski znal.

Don Louis se obrátil k Ottovi, který byl celé scéně přítomen bez nejmenšího hnutí.

„Vidím, že jsi rozvážný chlapík, Otto, a že chápeš situaci. Nebudeš se mísiti do věci?“

„Ne.“

„Pak tě necháme s pokojem. Můžeš jiti za námi bez obav.“

Zavěsil se kapitánovi pod páži a rozmlouvajíce odcházeli.

Ze sálu Božího kamene vyšli řadou tří dalších krypt, z nichž vždy následující byli výše položená než předchozí. Poslední ústili do jakési předsíně. Na konci předsíně byl u zdi přistaven žebřík, sahající k otvoru nedávno proraženému do vetché stěny z kamení a písku.

Otvorem tím vyšli na denní světlo, uprostřed příkré stezky,

*) Patrik Belval, hrdina Leblancova románu „Zlatý trojúhelník“, vyšlo nákladem J. Kotíka na Smíchove. – Boš, francouzská válečná přezdívka Němcům.

rozryté starými stupní. Stezka se vinula mezi skalami a vedla v ona místa nad pobřežním srázem, kamž František vedl minulého dne z rána svou matku. Byla to stezka Branky. Shora bylo viděti na dvou železných ramenech zavěšenou bárku, jíž chtěla Veronika uprchnouti se synem. Nedaleko v malé zátoce dloužila se štíhla silhouetta podmořského člunu.

Obracejíce se zády k moři, pokračovali don Louis a Patrik Bel- val ve výstupu směrem k polokruhu dubů. Zastavili se u Dolmenů lesních žínek. Arabové tam již čekali. Posadili Vorskiho k patě téhož stromu, na němž zemřela poslední jeho oběť. Z děsného činu zbývalo na stromě jediné svědectví: nápis V. d'H.

„Nejsi moc unaven, Vorski?“ otázal se don Louis. „Už je nohám lepé?“

Vorski pokrčil opovržlivě rameny.

„Ano, vím,“ pokračoval don Louis, „důvěřuješ ve svou poslední kartu. Přes to bys však měl viděti, že i já mám několik trumfů, a že také hraji mistrovsky. Strom, co je za tebou, to dokazuje až nadbytečně. Chceš jiný příklad? Zatím co se potácíš ve zločinech a neznáš ani počet svých obětí, já je křísím. Pohleď tam na tu, co přichází od Opatství. Vidíš ho? Má jako já unifor-

mu se zlatými knoflíky… Je to jedna z tvých obětí? Ano? Zavřel jsi ho do mučírny a hodil jsi ho do moře. Tvůj cherubínek Raynold tak učinil před zraky Veroniky. Vzpomínáš si? Štěpán Maroux! Je mrtev, viď. Ale kdež ani nápad!… Jedním mávnutím kouzelného proutku jsem ho vzkřísil! A teď je tu, podávám mu ruku, mluvím s ním …“

Popošel v ústrety příchozímu, stisknul mu ruku, a pravil:

„Vidíte, Štěpáne, řekl jsem vám, že než bude poledne, bude vše hotovo a že se sejdeme u dolmenu. Je poledne!“

Štěpán projevoval výborný zdravotny stav. Neměl ani stopy po zranění. Vorski naň hleděl s hrůzou a koktal:

„Profesor… Štěpán Maroux.“

„Tentýž,“ děl don Louis. „Co chceš? I v tom případě jsi jednal jako hlupec. Pomilování hodný Raynold a ty si zamanete, hodit člověka do moře a ani vám nenapadne nakloniti se a podívat se, co se s ním stane.

A já jsem ho vylovil … Jen se nejev, staroušku! To je jen začátek, ono je toho ještě víc. Pomysli se, že jsem žákem starého druida… Nuže, Štěpáne, jak jsme daleko? Vaše pátrání?“

„Marné.“

„František?“

„Nemůžeme ho nalézti.“

„A uvedli jste Zdařílka na jeho stopu?“

„Ano, ale zavedl nás k Brance a k Františkově bárce.“

„Není tam nikde žádná skrýš?“

„Žádná.“

Don Louis se odmlčel a počal přecházeti před dolmenem. Zdálo se, že váhá v poslední chvíli, než se pustí do řady činů, k nimž byl téměř rozhodnut.

Posléze se obrátil k Vorskimu a pravil:

„Nemám času nazbyt. Za dvě hodiny musím opustit ostrov. Zač mi prodáš okamžitou svobodu Františka?“

Vorski odvětil:

„František se bil s Raynoldem a podlehnul.“

„Lžeš, František zvítězil.“

„Co o tom víš? Viděl jsi je bojovat?“

„Ne, neboť bych byl zakročil. Ale vím, že zvítězil.“

„Nikdo, mimo mne to neví. Byli maskováni.“

„Nuže, jeli František mrtev, pak jsi ztracen.“

Vorski přemýšlel. Byl to pádný argument a proto se otázal:

„Krátce, kolik mi nabízíš?“

„Svobodu.“

„A k tomu?“

„Nic!“

„Přidej Boží kámen!“

„Nikdy!“

Odmítnutí dona Louisa bylo břitké, provázené prudkým gestem. Vysvětloval:

„Nikdy! V nejhorším svobodu, poněvadž vím, že budeš-li bez prostředků, pověsí tě někde jinde. Ale Boží kámen by znamenal spásu, moc, bohatství, možnost páchati nové zločiny.“

„Právě proto jej chci,“ děl Vorski, „a tím, že mne přesvědčuješ o jeho ceně, povzbuzuješ mé nároky za vzdání se Františka.“

„Najdu hocha sám. Je to otázka trpělivosti a bude-li třeba, zůstanu zde dva nebo tři dny.“

„Nenajdeš ho, a když, bude už pozdě.“

„Proč?“

„František od včerejška nejedl.“

Řekl to chladně a zlomyslně. Nastalo na chvíli ticho, pak don Louis pokračoval.

„Tedy mluv, nechceš-li, aby zemřel.“

„Co je mi po tom? Raději pojdu, než bych se vzdal svého úkolu. Jsem u cíle, tím hůře pro ty, kdož se mi staví v cestu.“

„Lžeš. Nenecháš umřití svoje dítě.“

„Nechal jsem zemříti i druhé !“

Patrikovi a Štěpánovi uniknul posuněk hrůzy, kdežto don Louis se smál.

„Výborně! Jen žádné přetvařování. Jasné a přesné argumenty. Tisíc hromů, to je přec krásné, když takový boš vyklopí svou duši! Jaká obdivuhodná melanš pýchy, cynismu a mysticismu! Boš má vždycky nějaké poslání, i když se pokouší o zlodějinu nebo vraždu. Nuže, ty jsi více než boš, němčour, ty jsi nadboš!“

A dodal, neustále se směje:

„A poněvadž jsi superboš, budu s tebou tak jednati. Posledně se ti táži, chceš-li mi říci, kde je František.“ Ne“

„Tedy dobře!“

Zcela klidně se obrátil k čtyřem Arabům a řekl:

„Nuže, jen do toho, hoši!“

Bylo to dílem okamžiku. S věru zvláštní přesností pohybů, jakoby celek byl rozložen v určité, předem vojensky nacvičené úkony, sebrali Vorskiho, obepjali mu kolem těla provaz, který visel se stromu, a nedbajíce jeho křiku, hrozeb a řvaní, přivázali ho pevně na strom, jako uvázal on svou oběť.

„Řvi, chlapíku!“, děl klidně don Luis, řví, jak je ti libo! Nevzbudíš ani sestry Archignatovy, ani oběti třiceti rakví! Řvi si, bavíli tě to. Ale, božínku, jsi to ohyzda!. Jak se to šklebíš?“

Poodstoupil o několik kroků, aby mohl lépe pozorovat ono divadlo.

„Výborně, činíš výborný efekt… a vše je zcela správně… i ten nápis „V. d'H.“ Vorski de Hohezollern! neboť poněvadž jsi synem královským, doufám, že jsi spřízněn s tím vznešeným rodem. A teď, Vorski, je na tobě jen pozorně naslouchati; budu míti krátkou přednášku, již jsem ti už slíbil.“

Vorski se zmítal na stromě a pokoušel se přetrhati svá pouta. Poněvadž to však mělo za následek jen zvýšení bolesti, uklidnil se, a aby vybil svůj vztek, počal hrubě nadávati donu Luisovi:

„Zloději! Vrahu! Ano, ty jsi vrah, neboť odsuzuješ Františka k smrti. František byl poraněn Raynoldem, a jeho rána se může zanítiti..“

Štěpán s Patrikem přistoupíli k donu Luisovi. Štěpán měl jisté obavy.

„Což víme zda to není pravda?“ pravil „U takového netvora je vše možno. Což jeli dítě vskutku poraněno?“

„To jsou žvasty a podvod!“ tvrdil don Luis. „Dítě je úplně zdrávo.“

„Víte to jistě?“

„Tak jistě, že mohu beze všeho hodinu počkati. Za hodinu bude superboš při řeči. Déle to nevydrží. Pověšení rozváže jazyk.

„A nevydrží-li?“‘

„Jak to?“

„Ano, podlehne-li? Prudké pohnutí může způsobit i smrt, mrtvici?“

„Nu a?“

„Nu, jeho smrt by nás připravila o jedinou naději zvědění Františkova pobytu.“

Ale don Luis byl neobměkčitělný.

„Nezemře!“ zvolal. „Takový lotr, jako je Vorski neumírá mrtvicí. Ne, ne; ten promluví. Do hodiny promluví a to je právě čas, který potřebuji k své řeči.

Patrik Belval se mimoděk dal do smíchu.

„Vy tedy pronesete řeč?“

„A jakou! zvolal don Luis. „Vylíčím celé dobrodružství Božího kamene! Kus dějin, sáhající od předhistorických dob až k třiceti zločinům superboše! Hrome, každého dne se nenaskytne příležitost k takové přednášce a proto bych ji nezanedbal ani za celé království. Proto, done Louisi, jen do toho!“

Postavil se před Vorskiho.

„Šťastlivče! Ty jsi jako v loži prvního pořadí a neujde ti ani hláska. Viď, že tě to pobaví, vnikneli trochu světla do temnot? Od té doby, co tápeš v té aféře, potřebuješ nějaké řízení a já tě ujišťuji, že se v tom vyznám … Jen si pomysli, byla to hádanka sta a staletá, kterou jsi tím ještě více zašmodrchal.“

„Bandito! Zloději!“ zaskřípěl Vorski. „Urážky? Proč? Není-li to volno, mluv o Františkovi.“

„Nikdy. Ať zemře!“

„Ale ne! Ty promluvíš! Dovoluji ti, abys mne přerušil. Až mne budeš chtít přerušit, jen zapískej. Já ihned pošlu na zvědy, a prokáže-li se, že jsi mluvil pravdu, necháme tě zde s pokojem. Otto tě rozváže a můžete odplouti Františkovou bárkou. Umluveno?“

Obrátil se k Štěpánovi a Patriku Belvalovi.

„Usedněte, přátele“, neboť to bude poněkud dlouhé, ale abych mohl býti výmluvným, potřebuji posluchače…, kteří budou současně soudci.“

„Jsme však jen dva,“ děl Patrik.

„Jste tři.“

„Kdo je třetí?“

„Zde je.“

Byl to Zdařílek. Přibíhal drobným klusem, nepospíchaje více než obvykle. Zalísal se k Štěpánovi a před donem Luisem zavrtěl ocáskem, jakoby řekl: „Ach, tebe znám, kmocháčku…“ Pak usedl na zadnici, jakoby nechtěl nikoho vyrušovat.

„Dobře, Zdařílku!“ zvolal don Luis. „I ty projevuješ touhu dozvěděti se podrobnosti dobrodružství. Ona zvědavost ti slouží jen ke cti a budeš se mnou jistě spokojen.“

Don Luis zdál se býti nadšen. Měl posluchačstvo, celý tribunál. Vorski se kroutíl na stromě. Byla to vskutku rozkošná chvilka.

Don Luis provedl úklonu, připomínající skoky starého druida, a vztyčuje se, pozdravil posluchače gestem konferenciera, pozdvihujícího k ústům sklenici vody. Pak opřel ruce o imaginární stolek, odkašlal a posléze začal umělým hlasem:

„Dámy a pánové!

Dvacátého pátého července roku sedmistého třicátého druhého před Kristem.

KÁMEN KRÁLŮ ČESKÝCH.

XVI.

Don Luis se odmlčel po přednesení tohoto počátku věty a kochal se výsledkem, který vzbudila. Kapitán Belval, který znal svého přítele, jen se usmíval. Štěpán zůstával zamyšlen a Zdaříllek se ani nehnul. Don Luis Perenna pokračoval: ,,Přiznám se ihned, dámy a pánové, že tato přesnost udání data byla tu zúmyslně pronesena jen proto, aby vás přivedla v údiv. Správně řečeno, nemohu až na několik století určití přesnou dobu, kdy se udál výjev, který budu míti čest vám vylíčiti. Za to mohu však tvrditi, že se odehrál v Evropě a to v zemi, která se dnes zove Čechy a sice na místě nynějšího malého průmyslového městečka

Jáchymova. Tolik je určito. Nuže, ráno toho dne panoval v zástupech jistého kmene té země velký rozruch. (Národ ten byl usídlen po dvě neb tři století v území, sáhajícím od Dunaje až po prameny Labe a po Hercynský les.) Za pomoci svých žen balili bojovníci své stany, připravovali posvátné sekery, luky a šípy, chystali hrnce táborové, bronzové a spěžové nástroje, nakládá-li vše na koně a voly.

Náčelníci spěšně přecházeli a bděli nade vším. Nikde nebylo ani nepořádku, ani hřmotu. Časně z rána vyrazili směrem k labskému přítoku, řece Ohři, kdež očekávaly pod dozorem asi jednoho sta nejlepších bojovníků lodi a pramice. Jedna z lodí byla nápadná svou velikostí a bohatstvím svých ozdob. Dlouhý pás okrově hnědé tkaniny byl natažen od přídi lodi až na záď. Náčelník náčelníků, či chcete-li král, vystoupil na lavici na zádi této lodi a pronesl řeč, jejíž smysl vám tu, podám krátce a podstatně: „Kmen se stěhuje, aby unikl nájezdům sousedních národů. Je vždycky smutno se stěhovat a opustiti místa života otců. Ale což na tom záleží lidem kmene, když odnášejí s sebou, největší poklad, posvátné dědictví po předcích, božství, které je chrání a činí je obavy hodnými a velkými mezi největšími, když odvážejí s sebou náhrobní kámen svých králů!“

A náčelník náčelníků odsunul slavnostním gestem okrový závoj a odhalil žulovy kámen podoby desky, dlouhé asi dva metry, zrnitého povrchu, temné barvy, z níž svítila drobná zrnéčka.

Kmen se ozval jediným výkřikem a ženy i muži všichni padli na kolena a sklonili hlavy až do prachu země.

Tu náčelník uchopil kovové žezlo s drahocenou hlavicí, které spočívalo na kameni a třímaje je do výše, zvolal:

„Všemocné žezlo, které mne neopustí dříve, dokud kouzelný Kámen nebude v bezpečí, Všemocné žezlo zrodilo se z kouzelného Kamene. Obsahuje oheň nebes, dávající život nebo smrt. Kouzelný kámen uzavíral hrob mých otců a všemocné žezlo vládlo v jejich rukou ve dny neštěstí i vítězství. Nechť nás vede oheň nebes! Nechť nás osvítí Bůh slunce !“ Domluvil a celý kmen se dal na cestu

Don Luis učinil řečnickou posu a opakoval s uspokojením:

„Domluvil a celý kmen se dal na cestu.“

Patrik Belval se výborně bavil a Štěpán, nakažen jeho veselostí se počínal usmívati. Ale don Luis se k nim obrátil slovy:

„Není to k smíchu! Je to úplné vážné. Není to pohádka pro malé děti, které věří v čáry a kouzla, ale je to skutečná historie, jejíž podrobnosti, jak uznáte, dají nám přesné přirozené vysvětlení, které je v jistém smyslu i vědecky správné. Ano, vědecky správné, neobávám se toho slova, dámy a pánové. Jsme tu na vědeckém území a i Vorski bude litovati své nepřístupnosti a skepse.“

Znovu se imaginárně napil a pokračoval: „Po týdny a měsíce plavil se kmen po toku Labe, až jednoho večera o půl desáté přistál u břehu moře, v zemi, která později byla zemí Frísů. Kmen tam pobyl několik týdnů a měsíců, nenaleznul však potřebné bezpečnosti i odhodlal se k dalšímu putování.

Tentokráte to byla cesta po moři. Třicet bárek vyplulo na moře – všimnete si toho počtu třiceti, počtu to rodin ve kmeni – po týdny a měsíce bloudili od pobřeží k pobřeží, usadili se ve Skandinávii, pak u Sasů, byli opět vypuzeni, a pluli zase dále. A řeknu vám, že je to podivné a pohnuté divadlo takový bludný kmen, táhnoucí za sebou na lodici náhrobní kámen svých králů, a hledající jistý, nedostupný a stálý útulek, v němž by mohl skryti svůj idol, v němž by jej mohl zabezpečit i před nepřítelem, kde by mohl slaviti jeho kult a používati jej k upevnění vlastní moci.

Poslední etapa byla v Irsku, a tam jednoho dne, po půl či celém staletí pobytu v zeleném Erinu, když mravy kmene se poněkud uklidnily stykem s národy již vyspělejšími, přijal vnuk či pravnuk velkého náčelníka, v té době již sám náčelník, posly, vyslané před časem do sousedních zemí. Přicházeli s pevniny. Objevili zázračný přímo útulek. Byl to téměř nedostupný ostrov, který střežilo třicet skal, a na němž bdělo třicet žulových pomníku.

Třicet! Číslo osudu! Zajisté v tom počtu byl pokyn a rozkaz tajemných božstev! Třicet bárek vyplulo na moře a nastoupilo znovu cestu.

Výprava se podařila. Vzali ostrov útokem a prostě vypudili původní obývátely. Kmen se usadil, na ostrově a náhrobní kámen králů českých byl uložen na své místo, na místo, které ještě dnes zaujímá – a které jsem ukázal příteli Vorskimu. Zde mi dovolte, abych učinil malou závorku a vložil do ní několik významných historických úvah. Bude to krátké!“

Tónem profesora vysvětloval:

„Ostrov Sarek stejně jako celá Francie a západní část Evropy, byl obydlen od tisíců let kmenem, nazvaným Ligurové. Byli to bezprostřední potomci lidí jeskynních, jejichž část mravu a zvyku si uchovali. Přes to byli Ligurové výbornými staviteli, a tak v době kamenné, podléhajíce snad vlivu velké orientální civilisace, vztýčili ve svých bydlištích obrovské granitové kameny a postastavili úžasné smuteční síně.

Takové stavby našel zmíněný kmen a osvojil si je. Byla to řada přirozených jeskyň, pečlivě upravených trpělivou lidskou rukou, obsahující ohromné pomníky, vzbuzující mystické a pověrčivé duchy Keltu.

Tak se tedy po první době putování a bloudění zahajuje pro Boží kámen doba odpočinku a zbožňování, doba již nazýváme druidskou periodou. Trvala tisíc až patnáct set let. Kmen se smísil s okolními kmeny a žil patrně pod ochranou některého bretoňského krále. Poznenáhlu však význam náčelníku přecházel na kněze, a kněží, d r u i d o v é, nabývali mocí, která se neustále zvyšovala.

„Tvrdím, že ona moc pocházela z Božího kamene. Byli ovšem kněžími všemi uznáváného náboženství a vychovateli mládeže (není pochyb, že kobky pod Landes-Noires jsou kobkami klášterními, či kobkami jakési druitské university). Podle zvykú svého času předsedali lidským obětem, řídili sklizeň jmélí, verbeny a všech kouzelných bylin. Na ostrově Sareku však byli hlavně strážci a pány kamene, který dával život a smrt. Kámen byl umístěn nad sálem podzemních obětí a byl pravděpodobně na denním světle a mohu se domnívati, že v těch dobách Dolmen lesních žínek, který tu vidíme, týčil se na místě nazvaném květnatou Kalvárií a chránil Boží kámen. Na něm

ulehali nemocní, choří a vetché děti a nabývali zdraví. Na posvátném kameni neplodné ženy se stávaly plodnými, na svatém kameni nabývali starci prchajících sil.

Myslím, že kámen ten dominuje celé legendární minulosti Bretaně. Je střediskem všech pověr, veškeré víry, všeho neklidu a všech nadějí. Jím a nebo působností magického žezla, které třímal arcidruid, a které podle jeho víře buď pálilo tělo nebo uzdravovalo rány, lze vysvětliti krásné pověsti rytířu Kruhového stolu nebo historie kouzelníka Merlína. Ve všech mlhách září jako hvězda, je srdcem všech symbolu. Je tajemstvím a jasem, je velkou záhadou a velkým vysvětlením."

Poslední slova pronesl don Luis s jistým, zápalem, jemuž se sám usmál:

„Nenadchni se ještě, Vorski! Ponechme si nadšení pro vylíčení tvých zločinů. Teď jsme teprve v epoše druidů, epoše, která pot- rvala daleko za druidy, po staletí po jejich zmizení, kdy Boží kámen byl využitkováván kouzelníky a věštci. Tak přicházíme pozvolna k třetí epoše, náboženské periodě, t. j. pravděpodobnému postupnému úpadku všeho, co tvořilo bohatství Sareku, poutí ke kameni, výročních slavností atd.

Církev vskutku nemohla snésti toho hrubého fetišismu. Jakmile nabyla moci, musila bojovati proti žulovému balvanu, který přitahoval tolik věřících a udržoval barbarskou víru. Boj byl nerovný a minulost podlehla. Dolmen byl přenesen v tato místa a kámen králů českých byl zasypán vrstvou země a na místo kouzelných obětí nanesena Kalvárie.

Pak přišlo velké zapomnění.

Rozumějme si dobře: zapomnění praxe, zapomnění obřadů a všeho co tvořilo historii zapadlého kultu. Ne však zapomnění Božího kamene. Nevědělo se, kde je. Ba došlo to tak daleko, že se již nevědělo, že je. Ale přes to se neustávalo o něm mluviti a věřili v existenci něčeho, co bylo nazýváno Božím kamenem. Od úst k ústům, s generace na generaci se přenášely fantastické a hrůzystrašné historie, odchylující se čím dále tím více od pravdy a tvořící neustále neurčitější a děsnější legendu, která se

však udržovala v pamětech a nezapomínala jména Božího kamene.

Je zcela logické, že následkem trvanlivosti jediné myšlenky v pamětech země, oné příležitosti faktu z historie kraje, pokoušel se čas od času některý zvědavec rekonstruovat zázračnou pravdu. Dva z těch zvědavců, a to bratr Tomáš, člen řádu benediktinů asi uprostřed patnáctého století, a za našich dnů pan Maguennoc, hráli důležitou úlohu. Bratr Tomáš je básníkem a osvícencem, o němž máme jen málo zpráv. Velmi špatným básníkem, můžeme-li souditi podle jeho veršů, ale naivním osvícencem ne bez talentu, který zanechal jakýsi missál, v němž opěvuje svůj pobyt ná opatství na Sareku, a kdež nakreslil třicet – dolmenů ostrova. Popis jeho provázen básničkami, náboženskými citáty a předpověďmi a la Nostradamus. Onen missál, objevený Maguennocem, obsahoval proslavenou kresbu ukřižovaných žen a proroctví o Sareku; onen missál jsem nalezl dnes v noci v Maguennocově pokoji, kde jsem jej ihned prostudoval.

Maguennoc je bizarní osobou, opožděným vnukem někdejších kouzelníků, a podezírám ho, že mnohdy hrál úlohu strašidel. Buďte jisti, že druid s bílou tunikou, který byl vídán Šestého dne po úplňku – jak utíná jmélí na dubech, nebyl nikdo jiný než Maguennoc.

Znal také dobré recepty, léčivé byliny a přípravu země, aby rostly ohromné květiny. Jisto je, že prozkoumal úmrtní krypty a sál obětí, on uzmul magický kámen, uzavřený v jablku žezla, a vešel do krypt otvorem, jímž jsme vyšli uprostřed stezky Branky. Ovšem, že otvor ten vždy pečlivě zakrýval. On také dal panu ďHergemontovi onu stránku z missálu. Je otázkou zda svěřil své poslední výzkumy panu ďHcrgemontovi a co pan ďHer–gemont věděl. To však je jedno. Objevila se jiná osoba, která se vměšuje do záležitosti a vyžaduje plné pozornosti. Je to misionář poslaný osudem, aby rozluštil staletou záhadu, aby vykonal rozkazy tajemných mocností a aby sebral Boží kámen. Míním Vorskiho.“

Don Luis se opět „napil“ vody. Pokynul Ottovi:

„Otto, dej mu napít, máli žízeň!“

„Máš žízeň, Vorski?“ otázal se Otto.

Vorski na stromě zdál se býti vyčerpán, a v koncích se svými silami i odporem. Štěpán a Patrik znovu naléhali, obávajíce se rychlého konce.

„Ale ne, ale kdež!“ zvolal don Luis. „To je chlapík, ten to vydrží až domluvím, byť i jen ze zvědavosti. Viď, Vorski, že jsi nesmírně zvědav?“

„Zloději! Vrahu! koktal bídník.

„Výborně! Tedy ještě odmítáš sděliti nám Františkův úkryt?“

„Vrahu.. bandito!“

„Tak zůstaň, staroušku, jak je ti libo. Trochu bolesti je velmi zdravé. A pak jsi mučil tolik lidí, starý bídáku!“

Don Luis pronesl ta slova tvrdě a s přízvukem hněvu, nepředvídatelného u toho muže, který viděl tolik zločinu a bojoval proti tolika zločincům. Což však nebyl tento zločinec nade všechny?

Don Luis pokračoval:

„Asi před pětatřiceti léty jistá žena, krasavice, přicházející z Čech, ale maďarského původu, získala si v jistém lázeňském místě, jichž se hemží v Bavořích, značnou pověst věštitelky, vykladačky karet, chirómantky, hadačky a media. Přivábila pozornost krále Ludvíka II. Bavorského, přítele Wagnerova, stavitele Bayreutu, jakéhosi korunovaného šílence proslaveného svými bláznivými kousky. Poměr blázna a jasnovidky trval několik let; byl to poměr divoký, prudký, přerušovaný rozmary krále a skončil se tragicky jednoho večera, kdy se král Ludvík II. Bavorský vrhnul do vod Starnbergského jezera. Byl vskutku zachvácen šílenou touhou po sebevraždě, jak se oficielně pravilo? nebo se jednalo o zločin, jak se šuškalo? A proč ona sebevražda? Proč ten zločin? Otázky, na něž se nikdy nedostalo odpovědi. Je však jist jeden fakt. Maďarská cikánka, hadačka, milenka králova provázela onoho tragického večera krále k jezeru – a druhého dne byla bez majetku, který ji byl odňat, vyhnána přes bavorské hranice.

Z celého dobrodružství zbyl ji malý, čtyřletý netvor, jmenující se Alexandr Vorski. Netvor ten žil s matkou nedaleko Jáchymo-

va v Čechách, a vyučil se během let v jejím umění a praktikách suggesce, jasnovidectví a zlodějství. Byl násilné povahy, ale slabého ducha, byl obětí častých halucinací a děsných snů, věřil v kouzla, předpovědi, sny, okultní moci, legendy považoval za skutečnost a lži za pravdu. Hlavně jedna z horáckých legend upoutala jeho pozornost: legenda o kouzelném kameni, který v temnotách minulosti byl unesen démony a bude jednoho dne přinesen zpět synem královským. Venkované ukazovali ještě dutinu, která zela na úbočí hory po vyrvaném kameni.
– Tím synem královským jsi ty –“, říkala mu jeho matka. A najdeš-li ten odnesený kámen, unikneš dýce, která ti hrozí a budeš králem. –

Nesmyslná ta předpověď a druhá, již cikánka ohlašovala, že manželka jejího syna zemře na kříži a on sám zahyne rukou svého přítele, působily nejosudověji na Vorskiho, když nadešla jeho hodina. A přecházím ihned k té osudné chvíli, nemluvě již o tom, o čem jsme se zmínili při našem včerejším a dnešním nočním rozhovoru. Proč se také navraceti k tomu, co jste, Štěpáne, řekl Veronice d'Hcrgemontově ve své kobce žalářní.

Proč se zmiňovati o věcech, o nichž víte, vy, Patriku, ty, Vorski, a ty, Zdařílku. O známých věcech, jako o Vorskiho svatbě, či spíše dvou sňatcích, nejprve s Elfridou a pak s Veronikou d'Hergemontovou, o únosu Františka jeho dědečkem, o zmizení Veroniky, o tvém pátrání po ní, jakož i o tvém chování se při vypuknutí války a o tvém životě v koncentračních táborech? Jsou to maličkosti vedle jiných událostí. Osvětlili jsme historii Božího kamene a teď si prohledném moderní dobrodružství, které jsi kolem něho zosnoval ty, Vorski!

Začátek je takový: Vorski je zavřen v koncentračním táboře u Pontivy v srdci Bretaně. Nejmenuje se Vorski, ale Lauterbach. Za jeden a čtvrť roku po prvním útěku, ve chvíli, kdy válečný soud ho měl odsouditi k smrti pro špionáž, uprchnul a žil v lesích u Fontainebleau, kdež se setkal s jedním z bývalých svých sluhů, Lauterbachem, Němcem jako on a taktéž uprchlíkem. Zabil ho, dal mu své šaty a svou podobu. Vojenské úřady, oklamány, daly pohřbíti nepravého Vorskiho ve Fontainebleau. Skuteč-

ný Vorski byl však dopaden a pod jménem Lauterbach zavřen do tábora u Pontivy.

To je co se týká Vorskiho. Elfrida, jeho první žena a obávaná spoluvinnice jeho všech zločinů, také Němkyně (znám o ní a o jejich společné minulosti několik podrobností, o nichž se nebudu zmiňovati), Elfrida, pravím, šla se s Raynoldem – jejich synem – skrýt do kobek Sareku. Vyslal ji tam s rozkazem střežit pana d'Hergemonta, jehož prostřednictvím chtěl najiti Veroniku d'Hergemontovu. Neznám pohnutek krutého jednání té nešťastnice, jíž snad slepá oddanost, bázeň před Vorskim, instruktivní potřeba zla a nenávist proti druhé ženě, dohnala tak daleko! Což na tom, vytrpěla za to krutý trest. Mluvme jen o úloze, již hrála, nesnažíce se pochopiti, kde vzala odvahu k tříletému životu v podzemí, odkudž vycházela jen v noci, aby nakradla potravu pro sebe a svého syna, a kdež očekávala trpělivě dne, kdy bude moci posloužiti svému pánovi a veliteli.

Neznám také všechny činy, které ji uvedly v činnost a neznám způsob, jimž se Vorski s Elfridou dorozumíval. Vím však zcela jistě, že útěk Vorskiho byl pečlivě připravován Elfridou. Všechny podrobnosti byly uspořádány, učiněna všechna opatření. 14. září loňského roku Vorski uprchnul, odváděje s sebou dva své druhy ze zajetí, které si „ochočil" – pány Ottu a Konráda.

Cesta byla jednoduchá a snadná. Na každé křižovatce označovala šipka, provázená číslem a iniciálkami V. d'H. (zvolenými jistě Vorskim), cestu. Místy v opuštěné chýši, pod balvanem v kopce sena byly potraviny. Prošel Guéméné; Faouet, Rosporden a dorazil na pobřeží u Beg-Meilu.

Tam přišla Elfrida s Raynoldem v noci s člunem Honorininým pro tři uprchlíky a odvezla je na úpatí skal u druidských kobek pod Landes-Noir. Vystoupili do podzemí, kdež měli připraveno obydlí, jak jste viděli dosti pohodlné. Přešla zima a jednoho dne Vorskiho plán, dosud neurčitý, nabyl přesných tvaru.

Bylo podivno, že ze svého prvního, ještě předválečného pobytu na ostrově Sareku, neuslyšel mluviti o tajemství ostrova. Vy-

líčila mu je Elfrida ve svých dopisech do Pontivy, sdělila mu celou legendu Božího kamene. Můžete posouditi účinek takové zprávy na člověku druhu Vorskiho. Nebyl Boží kámen oním kamenem uloupeným v zemi, v níž vyrostl, kamenem, který měl býti objeven synem královským a který mu měl zajistit říši? Vše, co se později dozvěděl, utvrdilo ho v tom přesvědčení. Hlavní však události z jeho podzemního pobytu na Sareku, bylo objevení – minulého měsíce se tak stalo – proroctví bratra Tomáše.

Znal z onoho proroctví tu a tam sebrané kousky, když večer pod okny chýší nebo skryt v sýpkách, poslouchal hovor venkovanů. Od lidské paměti se na Sareku vždy obávali děsných událostí, souvisejících s objevením a zmizením neviditelného kamene. Také byla v tom zmínka o ztroskotání a ukřižování žen. Což neznal Vorski ostatně nápis na Dolmenu lesních žinek, nápis o třiceti obětech pro třicet rakví, o umučení čtyř žen, o Božím kameni, dávajícím život nebo smrt? Kolik to bylo shod pro tak slabého ducha!

Ale proroctví samo, nalezené Maguennocem v osvíceneckém misálu, je podstatou celé příhody. Vzpomeňme si, že Maguennoc vytrhnul z misálu onu kresbu a dal ji panu d'Hergemontovi, který ji několikráte okopíroval, dávaje hlavní ukřižované mimoděk podobu své dcery Veroniky. Z originálu a z jedné z kopií, když je Maguennoc srovnával ve svitu své lampy, zvěděl o kresbě a mohl, skryt ve tmě, načmárati patnáct veršů, neocenitelného dokumentu. Tak věděl vše a všemu rozuměl. Oslepující jas ho zalil, všechny rozptýlené údaje se spojily v nerozborny celek hutné a nezvratné pravdy. Nebylo možných pochyb: ono proroctví se ho dotýkalo! On je měl uskutečniti!

Opakuji: vše je v té chvíli, od níž mocný maják svítil Vorskimu na cestu. Držel v ruce Aridninu niť. Proroctví bylo pro něho nesporným textem. Bylo pro něho deskami přikázání. Bylo mu biblí. A přec kolik stupidní hlouposti je v těch rýmech, skládaných beze smyslu jen proto, aby se rýmovaly. Ani jediné slovo nenese značku inspirace! Není v něm jiskřičky! Není v něm ani stopy po svatém zanícení Pythie z Delf, nebo podoby deliria visí

Jeremiášových nebo Azechielových! Nic, jen hlásky a rýmy. Nic, méně než nic, avšak dosti, aby zanítilo slabého Vorskiho a rozžehlo v něm plamen novokřtěnce!

Štěpáne! Patriku! Poslyšte proroctví bratra Tomáše! Na desíti stránkách svého zápisníku je super boš opsal desetkrát, aby si je vryl do paměti a až do nitra své bytosti. Tu je jeden z tech listů. Štěpáne! Patriku! Poslouchejte! Poslouchej, věrný Otto! A ty, Vorski, poslechni naposledy krásnou rýmovaěku bratra Tomáše. Čtu:

Dans l'ile de Sarek, en l'an quatorze et trois.
Il y aura naufrages, deuils et crimes,
Flèches, poison, gémissements, effrois,
Chambres de mort, quatre femmes en croix,
Pour les trente cercueils trente victimes.

Devant sa mère, Abel tuera Cain,
La père alors, issu d' Alamanie,
Prince cruel aux ordres du destin,
Par mille morts et par lente agonie
Ayant occis l'épouse, un soir de juin.

Flamme et fracas jailleront de la terre
Au lieu secret ou git le grand trésor,
Et l'homme enfin retrouvera la pierre
Jadis volée aux Barbares du Nord,
La Pierre-Dieu qui donne vie ou mort. *)

Don Louis Perenna počal čísti emfatickým hlasem, zdůrazňujícím prázdnotu slov a banálnost rýmu. Zákončil bezpřízvučným hlasem, který se vystřídál s úzkostlivým tichem. Celá příhoda se objevila v úplné své hrůze.

Posléze pokračoval:

„Teď chápete spojitost fakt, viďte, Štěpáne, neboť jste byl jednou obětí a znal jste nebo znáte ostatní oběti? Vy také, Patriku? V patnáctém století ubohý mnich, s chorou obrazností a smyslem zmateným pekelnými vidinami, vydechne své těžké

sny do proroctví, které lze nazvati jen zbrklým výplodem chorého mozku. Nespočívá na žádném podkladě, každá jeho podrobnost je diktována jen potřebou rýmu, a jeho proroctví nemělo ani v zraku svého autora žádnou cenu. Historie Božího kamene, tradice, legenda, nic z toho mu nedodává nejmenší oprávněnosti k předpovědi. Předpověď tu vycucal si z prstu, jen aby mohl dáti

*) Na ostrově Sareku, roku čtrnáctého a třetíhc bude ztroskotání, smutek, zločiny, šípy, jed, nářek a des, úmrtní sině, čtyři ženy na kříži.
Před matkou zabije Abel Kaina, a otec, vzešlý z Německa,

zuřivý text na okraj ďábelského obrázku, který se mu asi zjevil ve snu.

krutý princ z rozkazu osudu
tisícerou smrtí a pozvolnou mukou
odpraviv manželku, červnového večera

plamen a hřmot vytrysknou ze země
na tajném místě, kde leží velký poklad,
a muž posléz najde kámen, ukradený kdysi barbarům ze severu, Boží kámen, dávající život či smrt.

A byl se svými verši tak spokojen, že vzal dláto a vyryl onu rýmovačku do kamene Dolmenu lesních žinek.

Nu, a za čtyři nebo pět století padne jeho proroctví do rukou superboše, maniaka zločinu, blázna a pyšného nadutce. A co v něm vidí pan superboš? Zábavnou a pošetilou kratochvíli? Nesmyslný život? Ale kdež! Vidí v něm nejvýše důležité proroctví, jeden z takových dokumentu jaké studují jeho krajané nadčlověkové superbošové, jenže s tím rozdílem, že tento dokument je nadpřirozeného původu, je starým i novým zákonem, svatou knihou, vysvětlující a komentující zákon Sareku. Je evangeliem

Božího kamene. A ono evangelium určuje jeho, Vorskiho, nadboše, za Mesiáše, povolaného vvkonati určení prozřetelnosti.

Pro Vorskiho není pochyb. A věc se mu ovšem líbí, neboť se jedná o ukradené jmění a moci. Ale to je až v druhé řadě. Nejdříve poslouchá mystického popudu rasy, která se domnívá, že je předurčena a jde vždycky za posláním, ať je to poslání loupiti, páliti a vraždit. A Vorski čte písmena svého poslání v proroctví bratra Tomáše. Bratr Tomáš mu líčí zřetelně co má dělati a jmenuje Vorskiho zřetelně mužem osudu. Což není synem královským, nepochází z Německa? Nepřichází ze země, kdež byl barbary ze severu uloupen tajemný ten kámen? Nemá ženu, která byla podle předpovědi jasnovidky odsouzena k smrti na kříži? Nemá dva syny, jednoho něžného jako Abel, a druhého tvrdého, zlého a nezkrotného jako Kain?

Ty důkazy mu dostačují. Má v kapse svůj bitevní plán. Bohové mu ukázali místo, na které má jiti a on jde. V cestě je mu několik živých osob. Tím lépe, to patří k programu. Až budou všichni živí odstraněni, a to odstraněni tak, jak předpověděl bratr Tomáš, pak bude úkol vykonán, Boží kámen bude osvobozen, a Vorski, nástroj osudu, bude korunován na krále. Nuže, vyhrňme si rukávy, chopme dobrý nůž a dejme se do díla. Vorski přenese kruté vidiny bratra. Tomáše v skutečnost.

„KRUTÝ PRINC Z ROZKAZU OSUDU…“

XVII.

Don Louis se znovu obrátil k Vorskimu:

„Že je tomu tak? Viď, že vše, co jsem řekl, je úplnou pravdou?“

Vorski měl zavřené oči, hlavu svislou a žily na čele příšerně naběhlé. Aby zamezil Štěpánovo zasahování, don Louis zvolal:

„Však ty promluvíš! Bolest začíná být vážnou, což? Mozek se ti hýbe? Jen si vzpomeň, že stačí zapísknout… Nechceš? Ještě jsi neuzrál? Tím hůře. A vy, Štěpáne, se o Františka nebojte. Ručím za vše, ale nežádejte slitování pro toho netvora. Ne, ne, tisíckrát ne! Nezapomínejme, že vše připravil a sestrojil zcela svobodné a chladnokrevně. Ale rozčiluji se nadarmo.“

Don Louis rozložil lístek ze zápisníku, na němž bylo Vorskim napsáno proroctví a drže jej na očích pokračoval:

„To, co mi zbývá říci, není již tak důležito, neboť hlavní jsem již řekl. Přes to je však nutno pustiti se do jistých podrobností, ukázati na mechanismus Vorskim vymýšlené a sestrojené záležitosti, a posléze přijití na úlohu, již hrál náš starý, sympaticky druid… Tak se tedy ocitáme v měsíci červnu. To je doba, určená k odstranění třiceti obětí. Určena byla bratrem Tomášem, poněvadž se mu slovo j u i n (červen) rýmuje s K a i n a d e s t i n (osud). Stejně je tomu s určením roku q u a t o r z e e t t r o i s (čtrnáct a tři), poněvadž se rýmuje s e f r o i s (děs) a c r o i x (kříž). Třicet obětí bratr Tomáš určil podle třiceti skal a dolmenu na Sareku. Ale pro Vorskiho je to rozkazem. Dne 17. června potřebuje třicet obětí. Bude je míti. Bude je míti pod tou podmínkou, zůstane-li devětadvacet obyvatelů Sareku na ostrově – ihned uvidíme, že Vorskii měl v rukou třicátou oběť – a budou-li očekávati svou popravu. A tu se náhle dozví o odjezdu Honoriny a Maguennoca. Honorina se vrátí včas, ale Maguennoc? Vorski neváhá. Poštve na jeho stopa Elfridu s Kontrádem, jimž dá rozkaz, starce zavražditi a čekati. Váhá tím méně, poněvadž podle jistých slov, která zaslechnul, odnesl Maguennoc sébou drahocenný kámen, kouzelný klenot, jehož se nelze dotknuutí a který musí zůstati ve svém olověném pouzdře. (To řekl sám Maguennoc).

Elfrida a Konrád tedy odjeli. V jisté krčmě přimísila Elfrida jednoho jitra Maguennocovi jed do kávy. (Což proroctví neohlašuje i působnost jedu?) Maguennoc se vydal na další cestu, ale po několika hodinách byl zachvácen nesnesitelnými bolestmi, usednul do příkopu u cesty a téměř okamžitě skonal. Elfrida s Konrádem přispěchali, prohledali ho a vyprázdnili jeho kapsy. Nic. Nikde hledaný klenot. Nikde drahý kámen. Naděje Vorskiho se nesplnila. Ale je tu mrtvola. Co s ní? Vhodili ji provisorně do napolo zhroucené chýše, v níž se před časem skrýval i Vorski se svými druhy. Tam ji objevila Veronika d'Hergemontová a odtamtud zase zmizela. Elfrida s Konrádem, kteří chýši střežili,

odstranili mrtvolu a ukryli ji, opět provisorně, do sklepu opuštěného zámečku.

To je jeden. Mimochodem podotkněme, že Maguennocova předpověď o pořadu, jimž bude odpraveno třicet obětí – počínajících jím samým – nespočívá na žádném podkladě. Proroctví se o tom nezmiňuje. Vorski jedná podle náhody. Na Sareku unese Františka a Štěpána Marouxa, pak aby mohl bez vzbuzení pozornosti přejiti ostrovem, obleče si Štěpánovy šaty a Raynolda převleče za Františka, aby se snáze dostali do Opatství. Úkol je ostatně snadný. V domě je jen stařec, pan d'Hergemont a žena, Marie Le Goffová. Jakmile budou odstraněni, prohledají otec se synem pokoje, hlavně Miguennocuv. Vorski, který dosud nezná výsledku Elfridiny výpravy, je v pochybách, zda Maguennoc nenechal snad klenot ve svém pokoji v Opatství.

První obětí je kuchařka Marie Le Goffová, kterou Vorski chopil za hrdlo a bodnul nožem. Ale proud krve ho postříkal v obličeji a tu byv zachvácen strachem a svou obvyklou zbabělostí, dal se na útěk, poštvav Raynolda na pana d'Hergemonta.

Boj mezi dítětem a starcem je dlouhý. Přenáší se z místnosti do místností po celém domě a tragickou náhodou končí před zrakem Veroniky d'Hergemontovy. Pan d'Hergemont je zabit. V téže chvíli přichází Honorina. I ona je zasažena. To je čtvrtá oběť.

Události se hrnou spěšně jedna za druhou. S večerem začne na ostrově panika. Obyvatelé Sareku vidí, že se splňují předpovědi Maguennocovy, a nastává hodina tak dlouho ostrovu hrozící katastrofy, rozhodnou se odplouti. Na to čeká Vorski se synem. – Číhajíce v ukradeném motorovém člunu pustí se proti uprchlíkům a nastává děsná honba, velký čin, předpověděný bratrem Tomášem:

Bude ztroskotání, smutek, zločiny…

Honorina, která je svědkyní vraždění a má otřesený mozek, sešili a skočí do moře.

Pak následuje několik dní klidu, po nichž Veronika d'Hergemontová bez znepokojování prohledává opatství a ostrov Sarek. To otec se synem po vydatném lovu zanechali na ost-

rově jediného Ottu, který popíjí v kobkách, a odjeli člunem naproti Elfridě a Konrádovi. Přivezli i mrtvolu Maguennocovu a hodili ji do moře až u Sareku, nebojť i Maguennoc patřil mezi třicet obětí a musil býti pohřben nedaleko třiceti rakví.

V té chvíli, to jest při návratu Vorskiho na ostrov, je již čtyřiadvacet obětí. Štěpán a František jsou střeženi Ottou a dobře zavřeni. Zbývají čtyři ženy, určené k ukřižování, z nichž tři sestry Archignatovy jsou zavřeny v dřevníku. Přichází jejich řada. Veronika se je pokusí osvoboditi, ale je již příliš pozdě. Banda střeží své obětí a Raynold, který je obratným střelcem, z luku, postřelí sestry šípy (šípy jsou rozkazem proroctví), takže upadnou nepříteli do rukou. Téhož večera jsou ukřižovány na třech dubech, když jim byl před tím Vorski ulehčil o padesát tisícovek, které měly u sebe. Kdo bude třicátou obětí? Kdo bude čtvrtou ukřižovanou?“ Don Louis se odmlčel a pak pokračoval: „Co se toho týče je proroctví velmi jasné a to hned na dvou místech, která se doplňují:

P ř e d m a t k o u z a b i j e A b e l K a i n a, a o něco dále:

O d p r a v i v m a n ž e l k u č e r v n o v é h o v e č e r a…

Vorski, jakmile poznal dokument, vykládal si oba verše podle svého. Poněvadž nemohl v té době ani pomysleti na Veroniku, již marně hledal po celé Francii, počal vyjednávati v duchu s osudem. Čtvrtou ukřižovanou bude vskutku jeho manželka, ale první manželka Elfrida. Nebude to ostatně proti proroctví, neboť onen verš mohl se vztahovati stejně k matce Kainově jako Ábelově. A vzpomeňme si, také neurčovalo tu, která měla zemříti. „Žena Vorskiho zemře na kříži!“ která žena? Elfrida!

Tedy drahá a oddaná společnice v zločinu měla zemříti. Strašná srdeční útrapa pro Vorskiho, ale což lze neuposlechnouti Molocha? A byl-li Vorski rozhodnut obětovati k vykonání úkolu svého syna Raynolda, jak by se zastavil před obětí Elfridy? A vše bude dobře.

Náhle se však stal divadelní obrat. Když pronásledoval sestry Archignatovy, poznal Veroniku d’Hergemontovou!

Jak by člověk Vorskiho druhu neviděl v tom zase znamení milosti neznámých mocností? Žena, na níž nikdy nezapomenul,

ji inu poslána ve chvíli, kdy má zaujmouti místo ve velkém dobrodružství. Je mu hozena jako nádherná kořist, již může zničiti – nebo uloviti pro sebe. Jaká to naděje?! Nebe se rozzářilo nepředvídaným leskem. Vorski ztratil hlavu. Vorski se považuje za Mesiáše, vyvolence, misionáře, muže „z rozkazu osudu“. Druží se k řadě velkých kněží, strážců Božího kamene. Je druidem, arcidruidem, a jako arcidruid v oné noci, kdy Veronika d'Herge–montová zapálila most – šesté noci po úplňku žne zlatým srpem posvátné jmélí!

A začíná obležení Opatství. Nebudu se o tom šířiti, Veronika vám o tom vyprávěla, Štěpáne, a známe její utrpení, úlohu milého Zdařílka, objevení podzemní cesty a kobek, boj o Františka, boj o vás, Štěpáne, jehož Vorski uvěznil v kobce zvané, „síni smrti“, jako v proroctví.

Byl jste překvapen s paní d'Hergemontovou. Netvor Raynold vás svrhnul do moře, František s matkou však uprchli. Na neštěstí Vorski a jeho banda pronikli až do Opatství. František byl zajat. Jeho matka šla za ním. A pak přicházejí nejtragičtejší scény, o nichž, se také nebudu šířiti, shledání Veroniky d'Hérgemontovy s Vorskim, souboj mezi oběma bratry, mezi Ábelem a Kainem, před zraky Veroniky d'Hergemontově. Což toho nevyžadovalo proroctví?

P ř e d m a t k o u z a b i j e A b e l K a i n a.

A proroctví také žádá, aby matka ta trpěla nad vše utrpení, a aby Vorski byl rafinovaným tyranem. „Krutý princ“ dá oběma bojujícím masky, a poněvadž byl Abel přemožen, zraní sám Kaina, aby byl Kain zabit.

Netvor šílí. Šílí a je opilý! Rozuzlení se blíží. Pije, pije, neboť téhož večera je mučení Veroniky d'Hergemontové.

T i s í c e r o u s m r t í a p o z v o l n o u m u k o u o d p r a v i v m a n ž e l k u…

Veronika přetrpěla tisícerou smrt a muka měla být pomalá. Nadešla chvíle. Najedli se, přešel smuteční průvod, připravili vše, vztýčili žebřík a přehodili provazy, a pak přišel starý druid!

Don Louis pronesl ta slova a dal se do smíchu.

Eh! to se stává veselým. Od té chvíle se drama potácí až ke komedii a burleska se mísí v pochmurnost. To byl pěkný chlapík, ten starý druid. Vy, Štěpáne a vy, Patriku, vy jste byli v zákulisí, pro vás to nemá zajímavostí, ale Vorskiho to pobaví! Jaká úžasná odhalení! Poslyš, Otto, přistav žebřík ke stromu, aby se tvůj velitel mohl nohami opříti o poslední příčku. Tak. To ti ulevilo, viď, Vorski? Nemysli si, že moje pozornost pochází z přílišného soucitu! Ne, ale bojím se, abys nám neusnul a pak chci, abys vyslechnul zpověď starého druida v čestné posici.

Dal se znovu do smíchu. Starý druid byl donu Louisovi velmi k smíchu.

„Příchod starého druida“, pravil, vnesl do záležitosti pořádek a úvahu. To, co bylo rozptýlené a rozházené, bylo jím sjednoceno. Nesmyslnost zločinu se stala logikou trestu. Nebude to poslouchání rýmovačky bratra Tomáše, ale podrobením se zdravým smyslům, pevné methodě člověka, který ví, co chce a nemá času nazbyt. Starý druid vskutku zaslouží našeho obdivu.

Mohli bychom ho nazývati stejně donem Louisem Perennou nebo Arsenem Lupinem (to jsi nevěděl, viď). Když se periskop jeho podmořského člunu „Křišťálové zátky“ včera k polednímu vynořil u Sareku, nevěděl starý druid ještě mnoho.“

„Že jste nevěděl ještě mnoho?“ zvolal mimoděk Štěpán Maroux.

„Ba úplně nic“, potvrdil don Louis.

„Jak je to možno? Ale což všechny ty podrobnosti o minulosti Vorskiho, všechny podrobnosti o tom, co dělal na Sareku, o jeho záměrech, o úloze Elfridy, o Maguennocově otrávení?“

„To vše“, prohlásil don Louis, „jsem se dověděl včera zde na ostrově.“

„Ale od koho? Vždyť jste nás neopustil!“

„Věřte mi, když vám pravím, že starý druid, když vystoupil včera na ostrov, nevěděl nic. Ale starý druid je právě jako ty, Vorski, miláčkem bohu. A tak měl to štěstí, že na malé osamělé výspě uzřel přítele Štěpána, který spadnuv do hlubokého moře, mohl se zachrániti před smrtí, k níž jste ho se svým synem odsoudili. Vylovili jsme ho a promluvili s ním. A za půl hodiny

věděl starý druid co a jak. Dal se ihned do hledání. Našel kobky, kde v té tvé našel bílou tuniku, nezbytnou k svému zaměstnání, a pak na kousku papíru tebou opsané proroctví. Výborně. Starý druid znal nepřátelský plán.

Šel tunelem, jímž uniknul František s matkou, nemohl však dále, neboť východ byl zasypán. Vrátil se a vyšel na Landes-Noires. Prozkoumal ostrov. Setkal se s Ottou a Konrádem. Nepřítel spálil most. Bylo šest hodin večer. Jak se dostati do Opatství? „Stezkou Branky“, děl Štěpán. Starý druid se odebral na „Křišťálovou zátku.“ Objeti ostrov za Štěpánova vedení, který znal všechny zátočiny a ostatně, staroušku, „Křišťálová zátka“ je poslušný podmořský člun, který projde všudy, a který si dal starý druid sestrojiti podle vlastních plánu. Posléze přistál u pobřeží, kde je zavěšena Františkova bárka. Potkali jsme tam Zdařílka, který spal právě pod bárkou. Starý druid se představil a byli si ihned navzájem sympatičtí. Dali se na cestu, ale v polovině Zdařílek odbočil. Stěna tam byla spravována a starý druid našel ihned otvor, jímž, jak později poznal, chodíval do podzemí starý Maguennoc. Chodba vedla do obětních a smutečních podzemních síní. Tak se starý druid ocitnul uprostřed intriky a stal se pánem hořejška a dolejška. Bylo však už osm hodin večer.

O Františka nebylo bezprostředního strachu. Proroctví ohlašovalo: „Abel zabije Kaina.“ Ale nepodlehla již Veronika d’Hergemontová děsnému osudu. Přijdeme včas na pomoc?“

Don Louis se obrátil ke Štěpánovi.

“Vzpomeňte si, Štěpáne, na úzkost, již starý druid s vámi vytrpěl a na jejich radost, když našli strom s přichystaným nápisem V. d’H. A na stromě nebyla dosud obět. Veronika bude zachráněna! V tom jsme již zaslechli zvuk hlasů od Opatství. Byl to to pochmůrný průvod, blížící se pozvolna houstnoucími temnotami. Svítilna poskakuje, Vorski se zastavuje, a posilňuje. Rozuzlení se blíží. Brzy nastane útok a Veronika bude osvobozena.

Ale tu se stala náhodou příhoda, která tě pobaví, Vorski… Ano, učinili jsme, já a přátelé, podivný objev … objev ženy, která se potulovala kolem dolmenů a skryla se když jsme se přiblížili. Chytli jsme ji. Štěpán ji poznal ve svitu elektrické lampy.

Víš kdo to byl? Prozradím ti to: Elfrida! Ano, Elfrida, tvá spoluvinice, kterou jsi chtěl nejprve ukřižovati. Je to podivné, viď? Byla velmi podrážděna, napolo šílená a vyprávěla nám, že svolila k souboji obou dětí jen po tvém slibu, že její syn jistě zvítězí a zabije syna Veroniky. Tys ji však ráno zavřel, a večer, když se jí podařilo uprchnouti našla Raynolda mrtvého. A proto chtěla viděti umučení své soupeřky, a pak se chtěla pomstíti na tobě, a zabít tě, můj staroušku.

Dobře! Starý druid jí dal za pravdu, a poněvadž jsi se blížil k dolmenů, střežil tě Štěpán a druid se vyptával dále. Jakmile však křehotinka zaslechla tvůj blas, zviklalo se její rozhodnutí, chtěla k tobě, chtěla tě varovati, zachrániti a vrhnula se na starého druida s dýkou v ruce. Ten se spokojil tím, že ji napolo omráčil v sebeochraně, a ihned poznal výhodu, která mu tu kynula. V okamžiku byla zuřivá zločinka spoutána. Vorski sám ji mel potrestati, a měla podstoupiti osud, který jsi jí nejprve určil. Starý druid dal svou tuniku Štěpánovi, dal mu své instrukce, vystřelil k tobě šíp a zatím co jsi běžel za bílou tunikou, provedl eskamotáž a nahradil Veroniku Elfridou, druhou manželku první. Jak? Do toho ti nic není. Stalo se, a víš, jak se to podařilo!“

Don Louis si oddychnul. Podle jeho důvěrného přízvuku bylo možno souditi, že vypráví Vorskimu dobrý vtip, nebo veselou historii, již se Vorski jistě zasměje.

„To však není všechno!“ pokračoval. „Patrik Belval a několik mých lidí – abys věděl, je jich na lodi osmnáct – pracovali v podzemí. Což to nebylo nakázáno v proroctví. Jakmile manželka vydá svůj poslední dech:

p l a m e n a h ř m o t v y t r y s k n o u z e z e m ě n a t a j n é m m í s t ě, k d e l e ž í v e l k ý p o k l a d…

Ovšem, že ani bratr Tomáš, ani kdo jiný nikdy nevěděl, kde ten velký poklad leží. Ale starý druid to uhodnul a chtěl, aby se Vorskimu dostalo znamení a abys mu spadnul přímo do náručí. Potřeboval tedy vchod nedaleko dolmenu lesních žínek. Kapitán Belval hledal a našel, neboť Maguennoc tam již začal se svým pátráním. Vyspravili jsme staré schodiště, z podmořského člunu june přinesli dynamit a signálové rakety. A když nahoře se

stromu zvolal jsi jako hrdina: „Je mrtva, čtvrtá ukřižovaná skonala!“ – tu bum! bum! hrom, plameny a hřmot a zemětřesení… Tak to bylo, ty jsi byl miláčkem bohů, vyvolencem osudu, a podle našeho přání vletěl jsi do podzemí, abys pohltil Boží kámen. Druhého dne ráno jsi se napil rumu a šel jsi. Zabil jsi třicet obětí podle ritu bratra Tomáše. Překonal jsi všechny překážky. Proroctví se vyplnilo:
A muž pos1éz najde kámen ukradený kdysi barbarům ze severu, Boží kámen, dávající život či smrt.

Starý druid to může jen provésti a nabídnouti ti klíč od ráje. Nejprve ovšem provede malé intermezzo, pár tanců a kousků kouzelnických, aby celá ta věc nebyla bez vtipu a smíchu. Boží kámen střeží Šípková Růženka!“

Don Louis provedl několik tanečních kroků a la druid. Pak pokračoval k Vorskimu:

„Staroušku, mám nejasný dojem, že už máš dosti mého povídání, a že bys nám raději ihned sdělil Františkův úkryt, než abys mne déle poslouchal. Přes to však musíš se dozvěděti pravdu o Šípkové Růžence a o netušené přítomnosti Veroniky d’Hergemontové. Ostatně k tomu stačí dvě minuty. Odpusť.“

A don Louis pokračoval, neuváděje již jméno starého druida, ale mluvě přímo o sobě:

„Proč jsem odnesl Veroniku d’Hergemontovou v ona místa, když jsem ji vyrval z tvých spárů? Odpověď je prostá! Kam jsem ji měl přenésti? Do podmořského člunu? Odpusť, ale to by bylo hloupé. Moře bylo pobouřeno a Veronika potřebovala klidu. Do opatství? Nikdy! To bylo příliš daleko od operační základny a nebyl bych kliden. A tak nebylo jiného, před bouří, nečasem a tvými úklady jistého místa, než sál podzemních obětí a proto jsem ji tam odnesl a tam klidně spala pod účinkem dobrého uspávacího prostředku. Ostatně doznám, že na mé rozhodnutí působila i touha zpusobiti ti radost. A vzpomeň si, jak pitomě jsi se tvářil! Děsné vidění! Vzkříšená Veronika! Živoucí mrtvola!

Tak děsné vidění, že jsi prásknul do bot! Ale budu teď stručnější. Našel jsi východ zatarasený.

Konrád se vrátil výbojně a přepadnul mne zrádně při přenášení Veroniky d'Hergemontovy do člunu. Jeden z mých lidí mu zasadil osudnou ránu. Přichází druhé směšné intermezzo. Konrád je převlečen do tuniky starého druida, a uložen do krypty, kdež ovšem přivábí tvou pozornost.

Když pak spatříš mrtvolu Elfridy, která zaujmula na obětním stole místo Veroniky d'Hergemontové, pustíš se do ní a bodáš do té, kterou jsi již ukřižoval. Stále děláš hlouposti. A proto je i rozuzlení komické. Jsi přivázán na kříži, zatím co ti tu přednáším svou řeč, s níž až budu hotov, a z níž plyne, že zmocnil-li jsi se Božího kamene následkem svých třiceti zločinů, beru ti jej já následkem své počestnosti. To je celá příhoda, můj milý Vorski. Mimo několika podružných příhod, které nemusíš věděti, víš stejně jako já. Byl jsi pohodlně usazen a mohl jsi o všem přemýšleti. Čekám tedy na tvou odpověď, týkající se Františkova pobytu. Nuže, zapíráš? Co žvaníš?"

Don Louis vystoupil po několika stupních žebříku. Štěpán a Patrik také přistoupili a úzkostlivě naslouchali. Bylo zřejmo, že Vorski promluví.

Oči měl otevřené a pohlížel na dona Louise pohledem, v němž se mísila nenávist s bázní. Don Louis se mu musel jeviti jako neobyčejný muž, jeden z těch, proti nimž je marno bojovati. Don Louis byl vítězem, silnějším, jemuž se bylo nutno pokořiti a podati. Ostatně byl v koncích se svým odporem. Muka se stávala nesnesitelnými.

Pronesl několik slov nesrozumitelným hlasem.

„Mluv hlasitěji!" děl don Louis. „„Neslyším. Kde je František d'Hergemont?" Vystoupil o stupeň výše. Vorski zasípal: „Budu svoboden?"

„Na mou čest! Odplujeme odsud všichni, jen Otto tu zůstane, aby tě osvobodil."

„Hned?"

„Ihned!"

„Nuže …"

„Nuže?“

„František žije.“

„Hlupáku… to vím! Ale kde je?“

„Přivázán v bárce.“

„V té, co je zavěšena dole u skal?“

„Ano.“

Don Louis se uhodil do čela.

„Trojnásobný hlupče! Ne, to neplatí tobě, to platí mně samotnému, vždyť jsem to mohl uhodnout! Což nespal Zdařílek klidně pod loďkou jako spí pes jen u svého pána? A což neodvedl Zdařílek Štěpána k téže loďce, když jsme jej uvedli na Františkovu stopu? Ne, věru, někdy i ti největší chytráci jednají jako oslové.

„Ale ty jsi, Vorski, věděl, že je tam cesta k moři a bárka?“

„Ano, od včerejška.“

„A chtěl jsi tamtudy upláchnou ti?“

„Ano.“

„Eh, dobrá, můžeš tamtudy jíti s Ottou. Ponechám ti tu bárku.“ Obrátil se a děl: „Štěpáne …“

Ale Štěpán už utíkal k pobřeží, provázen Zdařílkem.

„Osvoboďte Františka, Štěpáne!“ křičel don Louis.

A obraceje se ke svým Arabům, dodal;

„Jděte jim pomoci. A „Křišťálová zátka“ ať je připravena k odplutí. Za deset minut vyrazíme.“

Obrátil se k Vorskimu:

„S bohem, drahý příteli! Eh, ještě slovíčko. V každé dobře zamotané příhodě je milostná intrika. Zdálo se, že v této historii není lásky, neboť neodvážil jsem se mysleti na city, které tě pudily k svaté bytosti., která nesla tvé jméno. Ale přes to ti musím říci, že je tu čistá a vznešená láska. Viděl jsi, s jakým spěchem běžel Štěpán osvoboditi Františka? Ovšem, miluje svého žáka, ale ještě více miluje jeho matku. A poněvadž vše, co je příjemno Veronice d’Hergemontové, tě může jen potěšiti, nemohu ti zatajiti, že i on jí není lhostejným, že jeho podivuhodná láska dotkla se jejího ženského srdce, a že se dnes ráno shledala se Štěpánem se skutečnou radostí… Myslím, že to skončí sňatkem – ovšem, jakmile bude vdovou. Chápeš mne? Viď? Jedinou překážkou je-

jího štěstí jsi ty. A poněvadž jsi dokonalým gentlemenem, jistě jí nebudeš v cestě … Ale víc ti nemusím povídat. Spoléhám se na tvé dobré srdce a jsem jist, že zemřeš co nejdříve… S bohem, staroušku. Nepodám ti ruku, ale mé srdce je ti nakloněno. Otto, za deset minut, a nedostane-li se ti opačného rozkazu, odvážeš svého pána. Dole u moře najdete bárku. Mnoho zdaru, přátelé!“

Bylo skončeno. Mezi donem Louisem a Vorskim bylo po bitvě, která nemohla jinak skončiti. Od první chvíle jeden z protivníků tak převyšoval druhého, že ten přes svou odvahu a zločineckou praxi byl pouhými nemožným Kašpárkem. A tak když byl vykonal celý svůj plán, dosáhl a přešel cíl jako vítěz nad okolnostmi, visel náhle na kříži, a visel tam dále jako připíchnutý hmyz.

Nestaraje se o svou obět, odváděl don Louis Patrika Belvala, který poznamenal:

„Vlastně ti ničemové vyvázli velmi lacino.“

„Bah! Ti se dají co nejdříve oběsit jinde,“ usmál se don Louis.

„Co mohou dělat jiného?“

„Nejprve se mohou zmocniti Božího kamene.“

„Ale kdež! To je nemožné. K tomu je zapotřebí dvaceti mužů, lešení a nástrojů. I já se toho teď vzdám a vrátím se až po válce.

„Ale poslyšte, done Louisi, co je to vlastně za kámen.“

„Vy zvědavče“, děl don Louis usmívaje se a neodpovídaje na otázku.

Šli k pobřeží a don Louis si mnul spokojeně ruce:

„Manévroval jsem dobře. Neuplynulo mnoho přes čtyřiadvacet hodin co jsme na Sareku. Záhada trvala přes čtyřiadvacet století. Hodinu na století. Má poklona, Lupine!“

„Učinil bych vám milerád svoji poklonu, dono Louisi“, děl Patrik Belval, „ale neměla by ceny jako vaše znalecká.“

Když došli na pobřeží malé zátoky, byla Františkova bárka, spuštěná ze závěsů na zem, již prázdná. O kousek dále plula na klidném moři „Křišťálová zátka“.

František jim běžel v ústrety a náhle se zarazil na několik kroků od dona Louisa.

„To jste tedy vy…“, zašeptal, „jehož jsem očekával“.

„Na mou věru“, děl Don Louis usmívaje se, „nevím zda jsi mne očekával… ale vím, že já jsem já…“

„Jste … jste… don Louis Perenna…to jest…“

„Pst! ne jiná jména… Perenna mi dostačí. A pak nemluvme o mně, ano? Byl jsem náhodou, pánem, který náhle přichází. Kdežto ty… safra, můj milý, pěkně jsi se z toho vyvlekl … tedy jsi ztrávil noc v bárce …?“

„Ano, pod plachtou, přivázán na dno a s roubíkem v ústech.“

„Byl jsi znepokojen?“

„Ne. Byl jsem tu sotva čtvrt hodiny, když přišel Zdařílek. Tedy …“

„Ale ten muž – ten bandita… čím ti hrozil?“

„Ničím. Po souboji, zatím co se druzí, obírali mým protivníkem, odvedl mne sem, říkaje, že mne vede k matce a že budu moci s ní odplouti. Když jsme došli sem, tu mne spoutal.“

„Znáš toho muže? Znáš jeho jméno?“

„Neznám. Vím jen, že pronásledoval mne i maminku.“

„A to z příčiny, kterou ti řeknu, Františku. Ale už se ho nemusíš obávati.“

„Oh! snad jste ho nezabil?“

„Ale kdež, učinil jsem ho jen neškodným. Bude ti vše vysvětleno. Myslím však, že v této chvíli máme něco důležitějšího na práci a to jest jiti ke tvé matce.“

„Štěpán mi řekl, že odpočívá v podmořském člunu, a že jste ji také vy zachránil. Očekává mne, že ano?“

„Ovšem, dnes v noci jsem s ní hovořil a slíbil jsem, že tě zase najdu. Cítil jsem, že mi důvěřuje. Ale bude lépe, Štěpáne, půjdeteli napřed a připravite-li ji –“

*

Vpravo, na konci řetězu skal, tvořících jakousi přirozenou hráz, plula na klidných vodách „Křišťálová zátka“. As deset námořníků bylo viděti na palubě i na břehu; dva z nich drželi lávku, po níž za chvíli přešli don Louis a František na palubu.

Veronika ležela na pohovce v kabině, uspořádané za salonek. Její bledá tvář nesla známky nevyslovitelných muk, které pod-

stoupila. Zdála se velmi slabá a znavena. Ale její oči, plné slzl, leskly se radostí.

František se jí vrhnul do náručí. Neřekla ani slova a propukla v pláč.

Zdařílek sedel před nimi na zadních nožičkách, pohyboval prackami a pohlížel na ně po očku s nakloněnou hlavou.

„Maminko, don Louis je tu!“ děl František.

Chopila ruku dona Luise a dlouze ji stiskla, zatím co František šeptal:

„Zachránil jste maminku … oba jste nás zachránil …

Don Louis ho přerušil:

„Chceš mne potěšiti, milý hochu? Nuže, neděkuj mi! Máš-li potřebu někomu děkovat, poděkuj svému příteli Zdařílkovi. Nevyhlíží, jakoby hrál velmi důležitou úlohu při celém dramatu, ale přec byl proti zlému člověku, který vás pronásledoval dobrým geniem, diskrétním, inteligentním, skromným a tichým.“

„Vy přec také!“

„Oh! nejsem ani skromný, ani mlčelivý, a proto obdivuji Zdařílka. Nuže, Zdařílku, pojď se mnou a nedej se prosit. Musil bys tak sedět celou noc, neboť matka se synem budou spolu plakat jisté dlouho…

BOŽÍ KÁMEN.

XVIII.

„Křišťálová zátka“ plula na povrchu. Don Louis rozmlouval se Štěpánem, Patrikem a Zdařílkem.

„Je to bídák ale ten Vorski pravil. „Viděl jsem už netvory, ale žádného takového.“

„Nuže, v tom případě …“, namítnul Patrik Belval.

„Nuže, co?“ otázal se don Louis.

„Vracím se k tomu, co jsem vám řekl. Držíte v rukou takového netvora a pustíte ho! Nepočítaje ani, že je to hrozně nemorál-

ní, pomyslete jen na všechno zlo, které muže ještě spáchati a které jistě spáše! Neberete tak na sebe těžkou zodpovědnost, za ony zločiny, jichž se dopustí?“

„Jste téhož názoru, Štěpáne?“

„Nevím, jakého jsem názoru“, odvětil Štěpán, „poněvadž, abych zachránil Františka, byl jsem ochoten ke všem ústupkům. Ale přes to …“

„Ale pres to byste si byl přál jiného rozluštění?“

„Přiznávám se. Tak dlouho, dokud ten člověk bude živ a na svobodě, budou paní d’Hergemontová a její syn ohroženi.“

„Jaké však jiné rozluštění? Slíbil jsem mu svobodu za okamžité propuštění Františka. Měl jsem mu slíbiti jen život a vydati ho spravedlnosti?“

„Snad“, děl kapitán Belval.

„Budiž. Ale v tom případě by soudy pátraly, odhalily by skutečnou identitu chlapíka a vzkřísily by manžela paní d’Herge–montové a otce Františkova. Přáli by jste si toho?“

„Ne! Ne!“ zvolal živě Štěpán.

„Ne, opravdu, to ne,“ přiznal se Patrik Belval dosti rozpačitě.

„Ne. Takové rozluštění by nebylo nejlepším, ale podivuje mne jen to, že jste vy, done Louisi, nenašel tak dobré, aby nás všechny uspokojilo.“

„Bylo jen jedno“, prohlásil ostře don Louis. „Jediné!“

„Jaké?“

„Smrt.“

Nastalo mlčení.

Pak don Louis pokračoval:

„Přátelé, neshromáždil jsem vás tu jen tak prostě náhodou, a soud vaší, poroty není ještě ukončen. Proto se vás táži a odpovězte mi upřímně: myslíte, že Vorski zasluhuje smrt?“

„Ano“, děl Patrik.

A Štěpán potvrdil.

„Ano, beze všech pochyb.“

„Přátelé“, pokračoval don Louis, „vaše odpověď není dosti slavnostní. Prosím, abyste se vyslovili dle formy a svědomí, j a

k o b y s t e b y l i p ř e d v i n n í k e m. Opakuji: jaký trest zasluhoval Vorski?“

Pozdvihli ruku jako k přísaze a jeden po druhém pravili:

„Smrt!“

Don Louis zapísknul. Jeden z Arabů přispěchal.

„Dvě kukátka, Hadži.“

Když byly triedry přineseny, nabídnul je don Louis Štěpánovi a Patrikovi.

„Jsme teprve míli od Sareku. Pohlédněte k ostrovu, bárka bude již na cestě.“

„Ano“, pravil Patrik po chvíli.

„Vidíte ji, Štěpáne?“

„Ano, ale …“

„Ale?“

„Je v ní jen jeden muž …“

„Ano, vskutku, jen jeden …“, potvrdil Patrik.

Odložili kukátka a jeden pravil: „Uprchnul jen jeden … zřejmě Vorski – Zabil svého spoluvinníka Ottu.“ Don Louis se zasmál:

„Pakliže nezabil Otto jeho.“

„Proč to pravíte?“

„Což se nepamatujete na předpověď, učiněnou Vorskimu, když byl mlád: „Tvá žena zahyne na kříži, a ty budeš zabit přítelem?“

„Nemyslím, že by taková předpověď byla dostačující.“

„Mám ještě jiné důkazy.“

„Jaké?“

„Drazí přátelé, to je součástí posledních problémů, které si musíme společně vysvětliti. Co si například myslíte o způsobu, jímž jsem zaměnil Elfridu Vorskou za paní d’Hergemontovou?“

Štěpán zavrtěl hlavou:

„Přiznám se, že nechápu.“

„A přes to je to jednoduché. Když někde v saloně nějaký pán provádí kouzla a hádá myšlenky, tu si pomyslíte, že je v tom nějaká lest a že má pomocníka. A u mne bylo stejně.“

„Měl jste pomocníka?“

„Ovšem.“

„Ale koho?“

„Ottu.“

„Ottu! Ale vždyť jste nás neopustil! Snad jste s ním nemluvil?“

„Jak bych byl mohl bez jeho pomoci zvítěziti? Měl jsem vlastně dva pomocníky. Elfridu a Ottu, kteří oba zradili Vorskiho, jednak ze msty, jednak ze strachu nebo z viny. Zatím co vy, Štěpáne, jste odváděl Vorskiho daleko od dolmenu lesních žínek, přistoupil jsem k Ottovi. Dohodli jsme se velmi rychle pomocí několika bankovek a za slib, že vyvázne ze všeho živ a zdráv. Mimo to jsem mu prozradil, že Vorski zatajil nález padesáti tisíc franku sester Archignatových.“

„Jak jste to věděl?“

„Od svého pomocníka číslo dvě, Elfridy, jíž jsem se vyptával, zatím co vy jste dávali pozor na příchod smutečního průvodu. Elfrida mi krátce řekla to, co věděla, o Vorskiho minulosti.“

„Celkem jste tedy mluvil s Ottou jen jednou?“

„Za dvě hodiny potom, po smrti Elfridy a po ohňostroji u dutého dubu, mluvil jsem s ním podruhé u dolmenu lesních žinek. Vorski spal, ukolébán alkoholem a Otto byl na stráži. Pochopíte, že jsem využil příležitosti a doplnil své vědomosti o Vorskim vědomostmi, které Otto potají nasbíral za dvě léta o svém nenáviděném pánovi. Otto yybral i náboje z revolverů Vorskiho a Konráda, či spíše vyloupnul kulky, ponechávaje prázdné nábojnice. Pak mi podal Vorskiho hodinky a zápisník, prázdný medaillon a fotografii Vorskiho matky, kterou mu ukradl před několika měsíci. To vše mi druhého dne posloužilo při mém kouzelnictví s Vorskim v kryptě, v níž mne nalezl. Tak jsem pracoval s Ottou.“

„Budiž, ale snad jste ho nepožádal, aby zabil Vorskiho?“

„Ovšem, že ne!“

„Jaký máte tedy důkaz?“

„Myslíte, že Vorski posléze nepoznal, kdo je zřejmou příčinou jeho porážky? A myslíte, že pan Otto nepředvídal tu možnost? Buďte jisti, že nemel o tom pochyb. Jakmile by byl Vorski

odpoután se stromu, byl by zabil Ottu, jednak aby se pomstil, jednak aby dostal těch padesát tisíc sester Archignatových. Otto jej předešel. Vorski byl bezmocný a tudíž snadnou kořistí. Zničil ho. Ba, řeknu více. Otto je zbabělec, a ani ho nezabil. Nechal prostě Vorskiho na stromě. A tak je trest úplný. Jste teď spokojeni, přátelé? Je vaše touha po spravedlnosti ukojena?“
Patrik a Štěpán se odmlčeli, rozrušeni strašnou vidinou, kterou don Louis vyvolal před jejich zraky.

„Nuže!“ děl, usmívaje se. „Myslím; že jsem učinil dobře, že jsem vás nenechal provésti váš rozsudek tam u dubu před živoucím člověkem. Vidím, že by oba soudcové byli v té chvíli kolísali, a já také, viď Zdařílku! A což ty, ty citlivko a plačtivý! Jsem jako vy přátelé. Nejsme z těch, kdož odsuzují a zabíjejí. Ale uvažujte, čím byl Vorski, vzpomeňte na jeho třicet zločinů, a rafinovanost jeho krutosti a blahopřejte mi co soudci, že jsem za slepý osud, poslední pero, a zodpovědného kata mohl vyvoliti opovrženíhodného Ottu. Nechť se děje vůle bohů!“
Břehy Sareku zapadaly do obzoru, zapadaly až zmizely v mlze, v níž splývalo nebe s mořem.

Všichni tři muži mlčeli. Všichni myslili na mrtvý ostrov, vypleněný šílencem, na mrtvý ostrov, na němž brzy nějaký návštěvník najde nevysvětlitelné stopy dramatu, vchody do podzemní kobky, síně mrtvých, sál Božího kamene, smuteční krypty, mrtvolu Konrádovu, Elfridinu, kostry sester Archignatových a na konci ostrova, u dolmenů vil, na němž je napsáno proroctví o třiceti rakvích a čtyřech křížích, velké tělo Vorskiho, opuštěné, ubohé, roznášené vranami a dravými ptáky.

*

Nedaleko Arcachonu, u malé vesničky Moulleaux, jejíž lesy sestupují až k pobřeží zálivu, stojí pěkná vila.

Veronika sedí v zahradě. Osm dní odpočinku a radosti dodalo její krásné tváři svěžesti a zaplašilo zlé vzpomínky. Pohlíží usměvavě na svého syna, který opodál poslouchá a vyptává se dona Louise Perenny. Pohlíží i na Štěpána a jejich oči se něžně pozdravují.

Je zřejmo, že z lásky, kterou mají oba k hochovi, vzniká mezi nimi úzké pouto, které sesiluje jejich tajné myšlenky a zmatené city. Ani jednou jí Štěpán nepřipomenul doznání, které si učinili v kobkách pod Landes-Noires. Ale Veronika na ně nezapomenula a hluboká vděčnost, již cítila k tomu, který vychoval jejího syna, je pomísena zvláštním pohnutím a zmatkem, které jí lahodí.

Toho dne se vrátil nenadále don Louis, který je opustil, jakmile je „Křišťálová zátka“ přivezla do vily v Moulleaux. Přijel s Patrikem Belvalem na dejeuner a teď jsou již hodinu v zahradě, a dítě, celé zrůžovělé, zahrnuje otázkami svého zachránce.

„A co jste pak udělal? Ale jak jste to mohl věděti? A kdo vás uvedl na stopu?“

„Miláčku“, praví Veronika, nebojíš – se, že to dona Louise obtěžuje?“

„Ne, madame“, praví don Louis a přichází blíže k Veronice, aby ho dítě neslyšelo: „Ne, František mne neobtěžuje a chci mu odpověděti na jeho otázky. Ale uvádí mne v rozpaky a obávám se, abych neprovedl nějakou hloupost. Řekněte mi, co o celé věci ví?“

„To, co vím já, jen nezná jména Vorskiho.“

„Ale úlohu Vorskiho zná?“

„Ano, ovšem s jistými změnami. Vorski je uprchlý vězeň, který sbíral legendy o Sareku, a který, aby se zmocnil Božího kamene, chtěl vykonáti ono proroctví, jehož několik veršů jsem Františkovi neřekla.“

„A úlohu Elfridy? její zášť k vám? její, hrozby?“

„Slova šílené, jimž jsem sama nerozuměla.“

Don Louis se usmál.

„Nu, to je poněkud slabé vysvětlení“, pravil, „a mám dojem, že František dobře chápe, že některé části dramatu mají zůstati a zůstanou pro něho neosvětleny. Hlavní je, aby nevěděl, že Vorski byl jeho otcem, že ano?“

„Ano, neví to a nesmí to nikdy zvěděti.“

„Ano … a tam jsem chtěl dojiti… jaké jméno ponese?“

„Co tím chcete říci?“

„Ano, čí synem bude? Víte, jaká je zákonitá skutečnost. František Vorski zahynul před čtrnácti lety se svým dědečkem při ztroskotání lodi. A Vorski zemřel před rokem, zavražděn svým soudruhem. Zákonitě neexistuje ani jeden, ani druhý a tak…“

Veronika usmívajíc se zavrtěla hlavou.

„Nevím, opravdu nevím. Situace se mi vskutku zdá nevysvětlitelnou. Ale vše se uspořádá.“

„Proč?“

„Poněvadž jste tu vy!“

Teď se usmál don Perenna.

„Nemám ani odměny za vykonané činy a za svá opatření. Nač bych se tedy namáhal.“

„Nemám pravdu?“

„Ano,“ děl vážně. „Ta, která tolik trpěla, nesmí míti dále žádných nesnází. A přísahám vám, že se vás už nikdy nic nedotkne. Slyšte tedy, co vám nabízím: Kdysi jste se proti vůli svého otce provdala za vzdáleného bratrance, který zemřel, zanechav vám syna Františka. Toho syna unesl váš otec, aby se pomstil, na Sarek. Poněvadž je váš otec mrtev, mizí jméno d’Hergemontů a nic nemůže připomenouti na váš sňatek.“

„Ale mé jméno mi zůstává. Před zákonem se zovu Veronikou d’Hergemontovou.“

„Jako svobodné děvče, to však mizí za jménem manželky.“

„Tedy pod mým jménem pí. Vorské.“

„Ne, neboť jste si nevzala pana Vorskiho, ale vzdáleného bratrance, který se jmenoval…“

„Který se jmenoval…“

„Jean Maroux. Tu je potvrzená snubní listina o vašem sňatku s Jeanem Marouxem, o němž je zmínka, i v ostatních vašich listinách, které jsou zde.“

Veronika pohlédla na dona Louisa s netajeným údivem:

„Ale proč?… Proč to jméno?“

„Proč? Aby se váš syn nadále nejmenovala ani d’Hergemont, což by upomínalo na někdejší události, ani Vorski, což by připomínalo jméno zrádce. Zde je jeho křestní list: František Maroux.“

Opakovala celá zrudlá a zmatená:

„Ale proč jste vyvolil právě toto jméno?“

„Zdálo se mi výhodné pro Františka. Je to jméno Štěpánovo, u něhož bude František dlouho žiti. Můžeme říci, že Štěpán byl příbuzným vašeho manžela, a tak bude vysvětleno vaše přátelství. To je můj záměr. Není v něm nic nebezpečného. Když se člověk ocitne v tak zamotaném a bolestněnu případě, jako je váš, musí užiti neobvyklých prostředku a radikálních opatření, která jsou, doznávám, nezákonná. Činím tak bez rozpaku, poněvadž na štěstí vládnu zvláštními a výjimečními prostředky. Schvalujete co jsem udělal?“

Veronika sklonila hlavu.

„Ano, ano,“ pravila.

Povstal.

„Ostatně,“ dodal „jsouli tu ještě nějaké neurovnálosti, urovná je budoucnost. Například by dostačilo – doufám, že není indiskretností učiniti narážku na city, které chová Štěpán k Františkově matce? – dostačilo by, aby toho neb onoho dne matka Františkova z rozumových důvodů, z vděčnosti přijala dvoření se těch citů. Jak by pak vše bylo zjednodušeno, ponese-li František již jméno Maroux. Jak lépe bude zahlazena minulost pro lidi i pro Františka, který nebude moci proniknouti tajemstvím smytých událostí, které nebudou ničím připomínány. Zdálo se mi, že to vše jsou důležité pohnutky a jsem šťasten, vida, že sdílíte můj názor.“

Don Louis pokynul Veronice, a nenaléhaje více, jakoby nepozoroval její zmatek, obrátil se k Františkovi a zvolal:

„A teď, maličký, jsem ti úplně k službám. A poněvadž nechceš nic nechati nevyjasněno, navraťme se k Božímu kameni a banditovi, který oň usiloval. Oh, ano, byl to bandita,“ opakoval don Louis, který soudil, že není příčiny, proč by neměl mluviti otevřeně o Vorskim, „byl to nejstrašnější ze všech banditu, které jsem viděl, poněvadž věřil ve své poslání… Krátce byl to pomatenec, šílenec …“

„Nuže, nejprve vám řeknu, že nechápu," poznamenal František, „proč jste čekal celu noc až do rána na jeho polapení, když on a jeho společníci spali pod dolmenem lesních žínek?"

„Velmi dobře, maličký," zvolal don Louis usmívaje se, „vložil jsi prst na bolestivé místo. Kdybych tak byl jednal, bylo by drama skončilo o dvanáct až patnáct hodin dříve. Ale byl bys ty osvobozen? Byl by bandita prozradil tvůj úkryt? Nemyslím! Bylo ho nutno dříve „naklepat na měkko"! zmást ho, ohlušit, omráčit, učinit šíleným strachem a úzkostí a přesvědčiti ho tisícerou zkouškou o jeho nezbytné porážce. Jinak by byl mlčel a nebyli bychom tě našli… A pak jsem v té chvíli neměl ještě jasný plán, nevěděl jsem kam chci dojiti a teprve později jsem si vzpomněl, podrobíti ho – ne krutému mučení, neboť toho jsem neschopen – ale přivázati ho na strom, kde chtěl usmrtiti tvou matku. A tak jsem byl na váhách a ustoupil jsem posléze poněkud dětinské touze – doznávám to k svému zahanbení – jiti až na konec proroctví a uzřeti, jak se bude prorok tvářiti před starým druidem, krátce chtěl jsem se trochu pobaviti. Aféra byla tak Černá, že se mi zdálo nezbytností trochu smíchu. A smál jsem se dobře. To je moje provinění, z něhož se zpovídám a prosím za odpuštění."

Dítě se také smálo. Don Luis je držel mezi koleny, políbil je a pokračoval:

„Odpustíš mi?"

„Ovšem, ale s tou podmínkou, že mi ještě odpovíte. Zbývají mi dvě otázky: první není důležitá …"

„Mluv."

„Jedná se o prstýnek. Odkud pochází prstýnek, který jste dal nejprve mamince a pak Elfridě na prst?"

„Vyrobil jsem jej sám téže noci v několika minutách ze starého prstenu a barevných kamínku."

„Ale bandita uznal, že náležel jeho matce."

„Myslil, že jej poznal, a myslil to, poněvadž prsten byl podobný."

„Ale jak jste to věděl? A jak jste věděl o té příhodě."

„Od něho samotného."

„Je to možné?"

„Božínku, ano! Blábolil různé věci za oné noci, kdy opilý spal u Dolmenu. Vyznával úryvkovite celou historii své matky, kterou Elfrida ostatně z části znala. To je jednoduché a v tom mi posloužila jen přízeň náhod.“

„Ale záhada Božího kamene není tak jednoduchá!“, zvolal František, a přece jste ji rozluštil! Po celé století lidé pátrali a vy jste byl s ní hotov za několik hodin!“

„Ne za několik hodin, ale za několik minut, Františku. Dostačilo mi přečisti si dopis, který tvůj dědeček o tom napsal kapitánovi Belvalovi. Dal jsem kurýrem tvému dědečkovi všechny vysvětlivky o umístění a čarovné podstatě Božího kamene.“

„Nuže, done Luisi,“ zvolalo dítě,“ a po těch vysvětleních se vás táži. Slibuji vám, že je to moje poslední otázka. Z čeho pochází víra v moc Božího kamene? A v čem právě spočívá ta jeho proslavená moc?“

Štěpán a Patrik přisedli blíže. Veronika se vztýčila a naslouchala. Pochopili, že don Luis čekal jen až budou všichni shromážděni, aby před nimi odhalil závoj tajemství.

Usmál se.

„Neočekávejte nic sensačního,“ pravil. „Tajemství je zajímavé jen temnotami, jimiž je obklopeno, a když jsme rozptýlili tyto temnoty, zbude nám jen holý fakt prosté pravdy. Zde je však i onen fakt podivný a pravda není bez jisté velikosti.“

„Musí tak býti,“ děl Patrik Belval, neboť jen tak ona pravda mohla na ostrově Sareku, ba i v celé Bretani zanechati takovou zázračnou legendu.“

„Vskutku,“ děl don Luis ,,a legendu takt trvanlivou, že i dnes na nás působí, a že se nikdo z vás nevymknul oné myšlence na zázraky.“

„Oho! Já v zázraky nevěřím!“ ohradil se kapitán.

„Já také ne.“ tvrdilo dítě.

„Ale ano, ale ano, věříte a připouštíte – zázrak jako možnost.

„Neboť jinak byli byste již dávno postřehli celou pravdu.“

„Jak to?“

Don Luis utrhnul krásnou růži, sklánějící se s keře k němu a otázal se Františka:

„Je možno, abych tuto růži, která už má velikost, již růže velmi zřídka dosahují, proměnil v květ dvojnásob velký a tento růžový keř ve více než dvojnásobný?“

„Ne, ovšem že ne!“ prohlásil František.

„Proč jsi tedy připustil, a proč jste všichni připustili, že Maguennoc mohl dosáhnout takového výsledku jen tím, že nahrabal zemi na jiných místech ostrova a v určité hodiny? To je zázrak a to jste připustili bez úvahy a bez rozpaků.“

Štěpán namítnul:

„Připustili jsme to, co jsme viděli.“

„Ale připustili jste to jako zázrak, to jest jako úkaz, který Maguennoc působil, zvláštními prostředky a to prostředky nadpřirozenými. Když já jsem však četl tu podrobnost v dopise p. d’Hergemonta, byl jsem ihned … ják bych to řekl…„trknut“. Napadlo mne ihned srovnání mezi těmi obrovskými květy a jménem Květnaté Kalvárie. A byl jsem ihned přesvědčen: „Ne, Maguennoc není čarodějem. Připravil na Kalvárii neplodné místo tím, že tam nanesl prsť, z níž vyrostly obrovské květiny. Ne ona prsť, ale místo je původcem oné nadpřirozené velikosti květů. Je tedy pod tímto místem Boží kámen, který ve středověku dával život témže obrovským květům (odtud jméno Květnaté Kalvárie); Boží kámen, který za časů druidů uzdravoval nemocné a sílil choré děti.“

„A je tedy zázrakem“, poznamenal Patrik.

„Je zázrakem, vysvětlujeme-li jej nadpřirozenými silami. Je přirozeným úkazem, hledáme-li a nalezneme-li fysické příčiny, schopné způsobiti zdánlivý zázrak.“

„Ale takové fysické příčiny neexistují!“

„Existují, neboť jste viděl obrovské květy.“

„Nuže,“ tázal se Patrik ne bez ironie, „tedy existuje kámen, který může přirozeně uzdravovati a posilovati?? A ten kámen je Boží kámen?“

„Není to zvláštní jedinečný kámen. Jsou kameny, kamenné balvany, skaliny, pahorky a skalisté hory, které obsahují ložiska minerálů, složených z různých kovů, kysličníku uranu, stříbra, olova, mědi,zinku, kobaltu atd. A mezi těmi kovy je jeden, který

vydává zvláštní záření, vyznačující se vlastnostmi, které nazýváme radioaktivitou. Ona ložiska jsou ložiska smolce, smolince, a nejsou nikde jinde v Evropě než na severu Čech u malého městečka Jáchymova. Jsou tam státní továrny, které vyrábějí radioaktivní látky, uran, thorium, helium a pak v našem případě nás nejvíce zajímající..“

„Radium!“ vpadnul František.

„Ty jsi řekl! Ano, radium. Radioaktivní úkazy lze zjistiti téměř všude, projevují se v celé přírodě (jako v blahodárné činnosti teplých zřídel). Ale čistě radioaktivní prvky, jako radium, mají přesnější vlastnosti. A je nesporně zjištěno, že záření a emanace radia vykonávají jistý účinek na život rostlin, účinek podobný průtoku elektrického proudu. V obou případech živné prostředí dodává rostlině více záživných látek a nutí ji k intensivnějšímu růstu.

Právě tak je také nade všechny pochyby zjištěno, že radium je schopno fysiologického vlivu na živé tkáně, že může v nich způsobovati více méně hluboké změny, ničiti jisté buňky nebo podporovat i vzrůst jiných a tím říditi vývin. Léčba radiem dodělala se v mnoha případech vyléčení nebo zlepšení kloubového revmatismu, nádorů, rakoviny atd… krátce radium je velmi účinným léčebným prostředkem.“

„Takže,“ děl Štěpán, „považujete Boží kámen…“

„Považuji Boží kámen za balvan radiového smolince z ložisek jáchymovských. Znám ode dávna českou legendu, která se zmiňuje o kouzelném kameni, vyrvaném z boku pahorku u Jáchymova, a na svých cestách jsem viděl lože po tom kameni. Odpovídá dosti přesně rozměrům Božího kamene.“

„Ale radium je přec v oněch minerálech obsaženo jen v nesmírně malém množství,“ namítnul Štěpán. „Považte, že po rozmělnění, vypírání a chemickém pochodu z čtrnácti set tun minerálů obdrží se jediný gram radia. A vy přisuzujete kouzelnou působnost kameni, který váží sotva dvě tuny.“

„Ale obsahuje pravděpodobně značné množství radia. Příroda není zavázána býti lakomou a rozděliti radium všude stejně skoupě. Mohla pro radost nahromaditi větší množství v Božím

kameni, a to s takovou štědrostí, aby Boží kámen byl schopen působit i zdánlivě neobyčejně, že lid přeháněl i v tomto případě.“

Zdálo se, že Štěpán je již přesvědčen, přes to však poznamenal:

„Ještě něco. Mimo Boží kámen byl tam ještě úlomek, který Maguennoc našel v olověném žezlu a jehož dotknutí mu spálilo ruku. Podle vás by to bylo zrnko radia?“

„Nesporně. A tím činem se mi právě zjevila přítomnost a moc radia v celé příhodě.

Velký fysik Henri Becquerel si ponechal v kapse u vesty trubičku s radiovou solí – a po několika dnech utrpěl na oněch místech na těle těžkou spáleninu. Paní Curieová opakovala pokus a výsledek byl týž. Maguennocův případ byl mnohem vážnější, neboť vzal zrnko radia do ruky. Utvořila se mu žravá spálenina. Zhroziv se všeho, co věděl o kameni, který pálil jako pekelný oheň a „dává život nebo smrť’ – uťal si ruku.“

„Budiž“, děl Štěpán, „odkud však pochází ono zrnko čistého radia? Nemůže to býti úlomek Božího kamene, neboť i sebe bohatší minerál neobsahuje radium v podobě zrnek, ale v rozpuštěném stavu, takže musí býti obtížně vyluhováno a koncentrováno, než dá posléze roztok, který je obsahuje. A to vše vyžaduje velkých továren, zařízení, laboratoří, chemikálii, chemiků, dělnictva, krátce rozličné civilisace než bylo barbarství našich předků Keltů.“

Don Luis se usmál a poklepal mladému muži na rameno.

„Velmi dobře, Štěpáne, jsem rád, že učitel a přítel Františkův je tak logického a bystrého ducha. Vaše námitka je zcela logická a učinil jsem ji také i já sám. Mohl jsem si na ni odpověděti některou oprávněnou domněnkou, předpokládati nějaké přirozené osamocení radia, představiti si ložisko radiových minerálů protékané praménkem vod a unášející obsah radia, vyluhující je a opět usazující na jednom místě, kde se po staletí tvořil malý radiový střechýl, velmi bohatý na čisté radium, střechýl, jehož úlomku se jednou zmocnil některý bojovník… Ale není třeba jiti tak daleko. Je nutno utíkati se o pomoc k doměnkám? Nedostačí

spolehnouti na genia a nevyčerpatelné zdroje moci Přírody? Je pro ni větší prací osamotíti zrnko radia než vytvořili třešni nebo dáti vyrůsti této růži nebo život milému Zdařílkovi? Co tomu říkáš, Františku? Shoduješ se se mnou?“

„Vždycky se s vámi shoduji!“ zvolalo dítě.

„Tedy neželíš zázraku Božího kamene?“

„Ten zázrak přec ještě existuje!“

„Máš pravdu, Františku, existuje, a stokrát krásnější a jasnější. Věda neničí zázraky, ale očisťuje a činí vznešenými. Čím byla ona potměšilá, vrtošivá, zlá a nepochopitelná moc, vížící se k hrotu magického žezla, ona moc působící podle nevědoucí fantasie barbarského náčelníka nebo druida, čím byla proti dobročinné, jasné a též zázračné moci, která se nám dnes projevuje v prášku radia? Čím byla …“

Don Luis se náhle přerušil a dal se do smíchu:

„Nu, nu, vzrušuji se a pěji chvalozpěvy o vědě. Odpusťte, madame,“ dodal vstávaje a přistupuje k Veronice, „a řekněte mi, zda jsem vás příliš neunavil svými vysvětlivkami. Ne, že ne? Ostatně už je to vše, či téměř vše. Je už jen jedno k rozhodnutí.“ Usednul vedle ní.

„Nuže, teď, když jsme objevili a ukořistili Boží kámen, který je skutečným pokladem, co s ním učiníme?“

Veronika projevila celou svou povahu:

„Oh! o tom ani nemluvte. Nechci nic co pochází ze Sareku, nic z Opatství. Budeme pracovati a vydělávati si.“

„Ale Opatství vám náleží…“

„Ne, ne, Veronika d’Hergemontová již neexistuje a Opatství nepatří nikomu. Ať je prodáno ve prospěch obce či státu, nechci nic z té zlořečené minulosti.“

„Ale z čeho budete živi?“

„Z toho, z čeho jsem byla živa, z výtěžku své práce. Jsem jista, že František to schválí, viď, miláčku?“

A obracejíc se instiktivně k Štěpánovi, jakoby i on měl práva vysloviti své mínění, dodala:

„A vy mi dáte také za pravdu, viďte, příteli?“

„Úplně,“ odvětil.

Pokračovala:

„Ostatně i když nepochybuji o citech mého otce, nemám žádných důkazů o tom.“

„Snad je mám já, ty důkazy,“ děl don Luis.

„Jakže?“

„Patrik a já jsme se navrátili na Sarek. V psacím stole v Maguennocově pokoji, v tajné zásuvce jsme našli zapečetěnou obálku bez adresy. Otevřeli jsme ji. Obsahovala úpis na dvacet tisíc franku renty a list papíru se slovy:

„Po mé smrti odevzdá Maguennoc tento úpis Štěpánu Marouxovi, jemuž svěřuji malého Františka. Až bude Františkovi osmnáct let, bude renta náležeti jemu. Myslím ostatně, že bude hledati a nalezne svou matku, a ona se bude modliti za mne. Žehnám jim oběma!“

„Tu je váš úpis,“ děl don Louis, „a zde dopis. Je datován v dubnu letošního roku.“

Veronika byla užaslá. Pohlédla na dona Luise a napadlo ji, že to snad ten podivný muž vymyslil, aby ji a jejího syna zachránil před chudobou. Byla to jen přelétavá myšlenka. Celkem vzato, nebylo v tomto činu, pana d’Hergemonta nic neobyčejného. Předvídaje nesnáze, které by nastaly po jeho smrti, správně myslil na svého vnuka. Zašeptala:

„Nemohu odmítnouti.“

„Nemůžete, poněvadž se vás to netýká,“ zvolal don Luis, je to záležitost mimo vás, vůle vašeho otce zmiňuje o Františkovi a Štěpánovi. A my jsme srozuměni. Zbývá tedy jen Boží kámen a dávám znovu otázku, co si s ním počneme. Komu patří?“

„Vám!“ prohlásila Veronika.

„Mně?“

„Vám, neboť jste jej objevil, neboť jen vy jste mu dal jeho plný význam.“

Don Luis poznamenal:

„Musím vás upozomiti, že ten kus kamene má patrně nevyjadřitelnou cenu. Ač jsou zázraky přírody veliké, přec ji může vykonati jen za prazvláštních okolností, za nichž nahromadila tolik drahocenné hmoty v malém prostoru. Jsou to poklady pokladu!“

„Tím lépe!“ děla Veronika. „Vy je budete uměti lépe využiti než kdo jiný!“

Don Luis chvíli přemýšlel a pak děl, usmívaje se:

„Máte pravdu, a přiznám se, že jsem očekával takové rozuzlení. Nejprve proto, poněvadž mé právo na Boží kámen zdá se s dostatek prokázáno a pak, poněvadž ten kámen potřebuji. Božínku, ano, náhrobní kámen českých králů nepozbyl ještě své magické síly a je ještě mnoho národů, na které může působiti jako působil na naše Gallské předky. Právě jsem zapleten do úžasného podniku, kde mi taková pomoc bude velmi cennou*). Za několik let, až budu hotov, přivezu Boží kámen zpět do Francie a věnuji jej národní laboratoři, kterou chci založiti. A tak věda smyje zlo, které Boží kámen natropil a zlá příhoda ze Sareku bude ukončena. Schvalujete můj záměr, madame?“

Podala mu ruku.

„Z celého srdce!“

*) M. Leblanc: Tygří zuby.

Nastalo dosti dlouhé mlčení. Pak don Luis Perenna pokračoval:

„Oh! ano, zlé dobrodružství, strašné… Znal jsem mnohá zlá, děsná dobrodružství a prožil jsem různá, která zanechala těžké vzpomínky. Ale toto převyšuje všechny. Přesahuje vše možné ve skutečnosti a lidskost v bolesti. Bylo nelogické přehnáním logiky a proto, že bylo činem šílence. A proto, že se odehrálo v čase všeobecného šílení a poblouznění. Válka umožnila jeho provedení, umožnila v tihu a bezpečnosti zločiny promyšlené a provedené netvorem. V čase míru nemohou netvoři provésti své dílo až do konce. Dnes však onen šílenec našel na onom ostrově zvláštní okolnosti.

„Nemluvme již o tom, prosím vás děla Veronika rozechvělým hlasem.

Don Luis políbil Veronice ruku, a chopil Zdařílka do rukou a pozdvihnul jej.

„Máte pravdu. Nemluvme o tom. Jinak by se objevily slzy a Zdařílek by byl melancholický. Nuže, roztomilý Zdařílku, nemluvme již o té děsné příhodě. Ale přes to si vzpomeňme na jis-

té hezké episody. Viď, Zdařílku, že si vzpomínáš jako já na zahradu Maguennocových květin? A na legendu o Božím kameni, putování keltického kmene, bloudícího s náhrobním kamenem svých králů, s kamenem plným radia, z něhož neustále unikají kouzelné a živoucí atomy. Viď Zdařílku, že to není zlé? Vidíš, Zdařílku, kdybych však byl romanopiscem a měl vylíčiti historii ostrova třiceti rakví, nedbal bych tak děsné pravdy a dal bych ti mnohem důležitější úlohu. Vyškrtnul bych zakročení toho žvanila dona Luise, a ty bys byl neodolatelným a mlčelivým zachráncem. Ty bys bojoval proti děsnému netvorovi, ty bys ošálil i jeho machinace a ty bys, dík svému zázračnému instiktu, potrestal zlo a odměnil dobro. A bylo by tak lépe, poněvadž nikdo neumí lépe než ty, rozkošný Zdařílku, dokázati tisícerými důkazy co nejpřesvědčivějšími, že v životě se vše uspořádá a vše zdaří.“

Konec.

O B S A H:

KAPITOLA: STRÁNKA:

I. OPUŠTĚNÁ CHÝŠE…… 8

II. NA BŘEHU MOŘSKÉM ……21

III. SYN VORSKIHO……. 42

IV. UBOZÍ LIDÉ NA SAREKU ……...68

V. ČTYŘY ŽENY NA KŘÍŽI……...88

VI. ZDAŘÍLEK……..115

VII. FRANTIŠEK A ŠTĚPÁN……....136

VIII. ÚZKOST……...153

IX. KOMORA SMRTI……173

X. ÚTĚK……188

XI. BOŽÍ METLA……..... 207

XII. GOLGOTA……..229

XIII. »ELI, ELI, LAMMA SABAC-
THANI!«…….. 251

XIV. STARÝ DRUID……270

KAPITOLA: . STRÁNKA :

XV. SÍŇ PODZEMNÍCH OBĚTÍ ……..291

XVI. KÁMEN KRÁLŮ ČESKÝCH……318

XVII. »KRUTÝ PRINC Z ROZKAZU
OSUDU«……337

XVIII. BOŽÍ KÁMEN……358

